



รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา

ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

"Lae" Model of Traditional and Cultural Creative Media for local
Development of youth in Pattani Province.

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

“แลดูเบ็งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

"Lae, Do, Berng, Por" Youths produce creative Buddhist media for local
development in their hometown.

โดย

พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, (กุลมณี) ผศ.

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช

นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์

พระครูสุตกิจสโมสโร (โกตัน)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

พ.ศ. ๒๕๖๕

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCURS 800765034



รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา

ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

"Lae" Model of Traditional and Cultural Creative Media for local
Development of youth in Pattani Province.

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

“แลดูเบ็งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

"Lae, Do, Berng, Por" Youths produce creative Buddhist media for local
development in their hometown.

โดย

พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, (กุลมณี) ผศ.

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช

นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์

พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

พ.ศ. ๒๕๖๕

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCURS 800765034

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)



Research Report

Research sub-project 1

"Lae" Model of Traditional and Cultural Creative Media for local
Development of youth in Pattani Province.

Under Research Plan

"Lae, Do, Berng, Por" Youths produce creative Buddhist media for local
development in their hometown.

BY

Phramaha Wichien Vachiradhammo (Kulmanee)

Mr.Rangsan Wattanachaiwanich

Mr.Chumsak Nararatwong

Phrakhrusutakitsamosom (Kotan)

MahachulalongkornrajavidyalayaUniversity, Pattani Buddhist College

B.E. 2565

Research Project Funded

By Thailand Science Research and innovation Fund.

MCURS 800765034

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย:	“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
ผู้วิจัย:	พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลมณี) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิชิต นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน)
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๕
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) กับชุมชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ๒) ผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี และ ๓) สร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ การคัดเลือกตัวแทนเยาวชนในท้องถิ่น โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ จำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวมทั้งหมด ๒๐ คน โดยการจัดฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง

ผลการวิจัยพบว่า ๑) การศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี พบว่า เป็นรูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อให้เห็นมโนทัศน์โครงสร้างทางความคิด อธิบายให้เห็นถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (๑) ปัจจัยนำเข้า (๒) กระบวนการ (๓) ผลผลิต และ (๔) ข้อมูลย้อนกลับ พัฒนาโดยการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรม การสังเกตพฤติกรรม การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีประกวดผลงาน เพื่อให้ได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริงของการพัฒนารูปแบบ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

๒) การผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี พบว่า เยาวชนสามารถผลิตสื่อสร้างออกมาได้พอประมาณ แต่ยังขาดรายละเอียดในบางส่วน เช่น การเรียงลำดับเรื่องราวของสื่อที่ผลิตยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากมีคอนเทนต์หลายอย่างในเรื่องเดียว อีกทั้งยังตัดต่อภาพและเสียงไม่ค่อยทัน เนื่องจากมีเวลาจำกัดในการตัด

ต่อ เพียงแค่ ๖ ชั่วโมง จึงต้องขยายระยะเวลาในการส่งคลิปออกไปอีก ๓-๔ ชั่วโมง แต่ถึงกระนั้นจากการสอบถามเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมในครั้ง พบว่า เยาวชนมีความสนุกสนาน กับกิจกรรมโครงการในครั้งนี้ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ คืน ๔ วัน เพื่อให้ศิลปินที่สร้างสรรค์ออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ ผลตอบรับจากชุมชนดีมาก ชุมชนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและยังเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย

๓) การสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีปัญหาในเรื่องของการขาดกิจกรรมนัดพบกันเพื่อกระชับความสัมพันธ์ผู้เข้าอบรม ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้น ทางกลุ่มเยาวชนอยากให้มีการนัดพบกัน กระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม ควรมีกิจกรรมนัดพบกันสัปดาห์ละครั้ง เพื่อเพิ่มบรรยากาศให้สนุกยิ่งขึ้น เป็นต้น อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้พัฒนาเพจ “แลดูเบิ่งผ่อ_เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์” (<https://shorturl.asia/TMWre>) ที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานของเหล่าเยาวชนในเครือข่ายของโครงการ “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

คำสำคัญ : เยาวชน, สื่อสร้างสรรค์, พัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

Research Title: "Lae" Model of Traditional and Cultural Creative Media for local Development of youth in Pattani Province.

Researchers: Phramaha Wichian Vachirathommo (Kulmanee), Asst. Prof
Mr.Rangsan Wattanachaiwanich
Mr.Chumsak Nararatwong
Phrakhrusutakitsamosom (Kotan)

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Pattani Buddhist College

Fiscal Year: 2565/2022

Research Scholarship Sponsor : Thailand Science Research and innovation Fund.

ABSTRACT

A research study on "Lae" Model of Traditional and Cultural Creative Media for local Development of youth in Pattani Province. Under the research plan titled "Lae, Do, Berg, Por ", Youths produce creative Buddhist media for local development in their hometown. This is a participatory action research (PAR) with communities in Pattani Province. The objectives were: 1) to study the model of creative media production based on tradition and culture for local development in the hometown of youth in Pattani Province; 2) to produce creative media based on tradition and culture for local development in the hometown of youth in Pattani Province. and 3) create a network of youth to produce creative media based on traditions and culture for local development in their hometowns in Pattani Province. The sample group is the selection of local youth representatives. By random sampling (Purposive Sampling) is the youth in the local area who are interested in the project, amounting to 5 groups of 4 people each, a total of 20 people, by organizing training according to the research process for 3 consecutive days.

The results of the research were as follows: 1) The study of creative media production model based on traditions and culture for local development in the hometown of youth in Pattani province found that it was a semantic model that used language as a descriptive medium. or describe the studied phenomenon to show the concept thought structure Explain the elements or factors involved, including (1) inputs, (2) processes, (3) outputs, and (4) feedback. Developed by studying information from experts or experts. using the interview method event behavior observation group chat and organizing a stage for the contest In order to get the full coverage of the real needs of the development of the model. To lead to the process of producing creative

media based on traditions and culture for local development in the hometown of youth in Pattani Province.

2) Production of creative media based on traditions and culture for local development in the hometown of youth in Pattani province. It was found that youth were able to produce media in moderation. But still lacking details in some parts, such as the sequence of the story of the media produced is not clear. Because there are many content in one story. Also, the picture and sound editing is not up to date. Due to the time limit for editing only 6 hours, the time for sending clips has to be extended by 3-4 hours. But still, from questioning the youth who attended the training, it was found that the youth had fun. with this project activity and would like to have more activities in this format But increase the duration to 3 nights 4 days to make the clip created more perfect. which from this form of activity The feedback from the community is very good. The community cooperates throughout the event and also develops the youth's home community to the outside world.

3) Creating a network of youth to produce creative media based on traditions and culture for local development in their hometowns in Pattani Province. There was a problem in the lack of recreational activities to strengthen the relationship with the participants. In the guidelines for solving the problem The youth group would like to have group activities. Strengthen the relationship between the participants There should be recreational activities included. To add more fun atmosphere, etc. In addition, the research team has developed a page. " " Lae, Do, Berng, Por _Youth in Creative Media Production" (<https://shorturl.asia/TMWre>) used to disseminate the works of youth in the project network. "Lae, Do, Berng, Por ", a youth producing creative Buddhist media for local development in his hometown

Keyword : Youth, Creative media, Local development in the hometown.

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเรื่องนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นทุนวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ภายในแผนงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณ พระสุธีรัตนบัณฑิต (สุทิตย์ อาภากรโร) รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ที่ได้พิจารณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ และยังเมตตาให้คำแนะนำแนวทางในการดำเนินการ พระมหาชุตีภัก อภินนโท อำนวยการส่วนงานวางแผนและส่งเสริมการวิจัย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ และ ดร.ทวีศักดิ์ พุฒสุชี อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรวิทยาลัยนานาชาติ สาขาการพัฒนาที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้ามีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณะผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยทุกท่าน ที่ได้ทุ่มเทเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังความคิด และความรู้ความสามารถ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรม เก็บและรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบพร้อมจัดพิมพ์รูปเล่มงานวิจัยที่สมบูรณ์

คุณงามความดีในการศึกษาค้นคว้าและการจัดงานวิจัยเล่มนี้ คณะผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณต่อบุพการีตลอดถึงครูอาจารย์และท่านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้ อนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ยังผลให้คณะผู้วิจัยและงานวิจัยเล่มนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี

พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, (กุลมณี) ผศ. และคณะ
กันยายน ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญแผนภาพประกอบ.....	ญ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ ปัญหาการวิจัย.....	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย.....	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย.....	๓
๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	๔
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖
๒.๑ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชน.....	๖
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน.....	๑๗
๒.๓ แนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑.....	๒๔
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อสร้างสรรค์วิฤต.....	๒๗
๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ.....	๔๐
๒.๖ พื้นที่จังหวัดปัตตานี.....	๕๑
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๕๓
๒.๘ กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	๖๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๖๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๖๖
๓.๒ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	๖๗
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	๖๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๗๐
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๑
๓.๖ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย.....	๗๓
๓.๗ สรุป.....	๗๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย.....	๗๕
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๖
๔.๒ ข้อเสนอแนะแนวทางการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี.....	๑๑๔
๔.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย.....	๑๑๔
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๓๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๑๓๑
๕.๒ การอภิปรายผล.....	๑๓๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๑๓๗
บรรณานุกรม.....	๑๓๙
ภาคผนวก.....	๑๔๔
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย.....	๑๔๕
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญ และ อื่น ๆ.....	๑๗๕
ภาคผนวก ค ภาพถ่ายกิจกรรมวิจัยต่าง ๆ.....	๑๙๗
ภาคผนวก ง การรับรองการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๒๐๒
ภาคผนวก จ ผลลัพธ์ ผลิต และผลกระทบจากงานวิจัย (Output/Outcome/Impact). ..	๒๐๔
ภาคผนวก ฉ แบบสรุปโครงการวิจัย.....	๒๐๘
ประวัติคณะผู้วิจัย.....	๒๑๗

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
๑	ความหมายของรูปแบบ.....	๔๒
๒	ประเภทของรูปแบบ.....	๔๕
๓	องค์ประกอบของรูปแบบ.....	๔๖
๔	การพัฒนาารูปแบบ.....	๔๘
๕	จำนวนประชากรรายอำเภอในปี ๒๕๕๙.....	๕๒
๖	การนับถือศาสนาของประชากรในจังหวัดปัตตานี ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘.....	๕๓
๗	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม สถานภาพ เพศ บทบาทหน้าที่ และ สังกัด/หน่วยงาน.....	๙๔
๘	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในภาพรวม และ รายด้าน.....	๙๕
๙	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท โดยภาพรวม และ รายข้อ.....	๙๖
๑๐	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ โดยภาพรวม และ รายข้อ.....	๙๗
๑๑	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ โดยภาพรวม และ รายข้อ.....	๙๘
๑๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ โดยภาพรวม และ รายข้อ.....	๙๙

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
ภาพที่ ๑	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs).....	๑๓
ภาพที่ ๒	แผนภาพแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน.....	๓๔
ภาพที่ ๓	แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดปัตตานี.....	๕๒
ภาพที่ ๔	แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย.....	๖๕
ภาพที่ ๕	ผลสำรวจเยาวชนการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	๘๖
ภาพที่ ๖	ผลสำรวจเยาวชนใช้เวลาในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	๘๖
ภาพที่ ๗	ผลสำรวจเยาวชนใช้สถานที่ใดในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	๘๗
ภาพที่ ๘	ผลสำรวจเยาวชนใช้ช่วงเวลาใดในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	๘๗
ภาพที่ ๙	ผลสำรวจเยาวชนเข้าใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	๘๘
ภาพที่ ๑๐	ผลสำรวจเยาวชนรู้จักเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างไร.....	๘๘
ภาพที่ ๑๑	ผลสำรวจเยาวชนใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใดมากที่สุด.....	๘๙
ภาพที่ ๑๒	ผลสำรวจเยาวชนมีเพื่อนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	๘๙
ภาพที่ ๑๓	ผลสำรวจเยาวชนในการใช้เว็บไซต์สังคมออนไลน์.....	๙๐
ภาพที่ ๑๔	ผลสำรวจเยาวชนเรื่องประสบการณ์การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์.....	๙๐
ภาพที่ ๑๕	ผลสำรวจเยาวชนเคย/ไม่เคย เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้.....	๙๑
ภาพที่ ๑๖	ผลสำรวจเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัย.....	๙๑
ภาพที่ ๑๗	ผลสำรวจเยาวชนต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านไหน.....	๙๒
ภาพที่ ๑๘	องค์ความรู้จากการวิจัย.....	๑๒๙

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อสร้างสรรค์ หมายถึง สื่อนำเสนอในรูปแบบของเทคโนโลยีนำเสนอต่าง ๆ เช่น คลิปวิดีโอ หนังสือ ภาพ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น และเมื่อพิจารณาคำว่า “สื่อ” ในภาษาไทยกับคำในภาษาอังกฤษ พบว่ามีความหมายตรงกับคำว่า “media” (ในกรณีที่มีความหมายเป็นเอกพจน์จะใช้คำว่า “medium”) ซึ่งคำว่า “สื่อ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒^๑ ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า “สื่อ (กริยา) หมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน เช่น สื่อความหมาย, ชักนำให้รู้จักกัน สื่อ (นาม) หมายถึง ผู้หรือสิ่งที่ติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน เช่น เขาใช้จดหมายเป็นสื่อติดต่อกัน, เรียกผู้ที่ทำหน้าที่ชักนำให้ชายหญิงได้แต่งงานกันว่า พ่อสื่อ หรือ แม่สื่อ (ศิลปะ) ในส่วนของวัสดุต่าง ๆ ที่นำมาสร้างสรรค์งานศิลปกรรม ให้มีความหมายตามแนวคิด ซึ่งศิลปินประสงค์แสดงออกเช่นนั้น เช่น สื่อผสม” ส่วนคำว่า “สื่อ” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓^๒ และ พ.ศ. ๒๕๒๕^๓ หมายถึง ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน ในกระบวนการสื่อสารมวลชน คำว่า “สื่อ” (Channel or Medium) คือ พาหนะนำข่าวสาร (Message Vehicles) หรือพาหนะของสารหรือสิ่งที่ขนส่งสาร (Carrier of Messages) จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารไปได้ก็ต้องอาศัยสื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารออกไปและข่าวสารจะไปถึงผู้รับได้ก็ต้องอาศัยสื่อพาไป เช่น คลื่นวิทยุในอากาศนำเสียงพูดไปให้ผู้ฟัง กระดาษนำตัวอักษรและภาพที่ปรากฏไปให้ผู้รับสารได้อ่าน เป็นต้น ทางด้านผู้รับสารก็เช่นเดียวกัน ต้องอาศัยสื่อในการรับสารนั้น ๆ เช่น ผู้รับสารจะต้องมีเครื่องรับวิทยุ เป็นต้น ดังนั้นทั้งสองฝ่ายต่างอาศัยสื่อเพื่อการติดต่อให้ถึงกัน มนุษย์ได้คิดค้นประดิษฐ์สร้างขึ้น เสาะหาวิธีการหาช่องทางในรูปแบบต่าง ๆ กัน ตามสภาพของทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง และพัฒนาวิธีการ กระบวนการ และเครื่องมืออุปกรณ์ให้ก้าวหน้า เพิ่มพูนสมรรถนะ คุณภาพ และประสิทธิภาพในการแสวงหาสาร การเก็บสาร การส่งสาร การรับสาร และการสื่อสารกลับ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารของมนุษย์ต่อไป^๔ ประกอบกับในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ได้มีกลุ่มหนึ่ง ใช้ชื่อ “กลุ่มหัวใจเดียวกัน” ในการใช้เทคนิคการเขียน การถ่ายภาพ และการทำสารคดีสั้นเพื่อพัฒนาพื้นที่มาในระยะหนึ่งแล้ว

ซึ่งกลุ่มหัวใจเดียวกันนี้ได้รับการสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การพัฒนาเทคนิคการเขียน การถ่ายภาพ การทำสารคดีสั้นเพื่อการสื่อสารและเพิ่มศักยภาพองค์กรภาคประชาสังคม ภายใต้ชื่อ

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.

^๒ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๑๓). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๑๓. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๑). กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

^๓ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๒๕). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

^๔ สื่อสร้างสรรค์. แหล่งที่มา <https://sites.google.com/a/srv.ac.th/zether/sux-srangsrkh>

กิจกรรม “ค่าย ๓ ศิลป์ เขียน-ถ่ายภาพ-สร้างหนัง” โดยที่ค่าย ๓ ศิลป์นี้ได้รับเกียรติจากวิทยากรที่มากด้วยความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ ผู้อำนวยการกลุ่มหัวใจเดียวกัน นักเขียนอิสระ และนักกิจกรรมแห่งชาติแดนใต้ วิทยากรด้านการเขียน ได้แก่ คุณชรินทร์ แซ่มสาคร นักข่าวผู้สื่อข่าวหออดในวงการสื่อมวลชนมากกว่า ๓๐ ปี, คุณอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ นักเขียนมือรางวัล วิทยากรด้านการถ่ายภาพ คุณเกริ่น เขียนชื่น ช่างภาพอิสระ เจ้าของรางวัลถ้วยพระราชทานฯ ผู้หลงรักชายแดนใต้ และเคยล่องเรือกอลและจากนราธิวาส ไปถึงกรุงเทพมหานคร และ มุhammad ซอเร็ เต็ง ช่างภาพอิสระ มือรางวัล ผู้ถ่ายทอดด้านงามของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง และด้านการสร้างหนัง ได้แก่ นำพล ตระการผล ผู้กำกับชั้นแนวหน้าของเมืองไทย ผู้สร้างนักข่าวพลเมืองมาหลายต่อหลายรุ่น พร้อมดีกรีหัวหน้าฝ่ายสื่อเพื่อการเรียนรู้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และ ชาร์ฟ อดุยศาสตร์ ผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์อิสระ ผู้ผลิตสารคดีชั้นยอดออกรายการโทรทัศน์มากมาย และคุณอลิษา ดาโอ๊ะ อาจารย์พิเศษ สาขานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีกระบวนการอบรมค่าย ๓ ศิลป์ คือ ให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้เรียนรู้เทคนิคการสร้างศิลปะทั้งสามแขนง ได้แก่ ด้านการเขียน การถ่ายภาพ การสร้างหนัง สั้นจากโทรศัพท์มือถือ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เลือกศิลปะที่ตนเองถนัด เพื่อลงลึกและสร้างผลงานขึ้นมา ผ่านกิจกรรมเวิร์กช็อป เรียนรู้และได้คำแนะนำจากวิทยากรอย่างใกล้ชิด และเป็นกันเอง โดยกิจกรรมมีทั้งส่วนการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการ และการลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานจริง ไปสู่การนำเสนอและการวิจารณ์ผลงานเพื่อการพัฒนาแง่มุมชายแดนใต้ งามงามจากค่าย ๓ ศิลป์ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา ทางกลุ่มหัวใจเดียวกันก็ได้ร่วมกับอุทยานการเรียนรู้ยะลา จัดกิจกรรม ค่าย ๓ ศิลป์ Unseen Yala ขึ้นเมื่อ ๒๘-๓๐ เมษายน ที่ผ่านมา เพื่อได้เยาวชนอายุ ๑๕-๒๕ ปีได้เรียนรู้สืบสานมรดก วัฒนธรรม ของดีของเด่นของจังหวัดยะลา และนำมาถ่ายทอดเรื่องราวผ่านงานเขียน งานภาพถ่าย และสื่อวิดีโอ และนำผลงานของผู้เข้าร่วมมาจัดแสดงเป็นนิทรรศการ สามศิลป์ อันซีนยะลา^๕

ในการนี้ทางคณะผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเดียวกันในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ผ่านการอบรมค่าย “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยเริ่มจากการสำรวจข้อมูลและพูดคุยกับเยาวชนในชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน นอกจากเยาวชนจะได้เรียนรู้ รับทราบปัญหาในชุมชนท้องถิ่น และตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาพัฒนาบ้านเกิดของตน แล้วนำไปสู่การฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน จำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ โดยการจัดฝึกอบรมเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง อีกทั้งคนในชุมชนก็ยังได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับเยาวชน ในการบอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น และได้เสริมศักยภาพในการแก้ปัญหาโดยนำความรู้และการสนับสนุนส่งเสริมจากโครงการวิจัยฯ นี้ไปเสริมองค์ความรู้ในท้องถิ่นของตนให้สามารถแก้ปัญหาให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้นคณะผู้วิจัยสนใจในการที่จะศึกษาถึง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยทำการศึกษาถึงรูปแบบ

^๕ South Deep Outlook. (๒๕๖๔).๓ ศาสตร์ ๓ ศิลป์เพื่อหัวใจเดียวกัน. แหล่งที่มา

https://www.southdeepoutlook.com/ShowAllDetails/detail_south_editorial/173/

การผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดบนพื้นที่ภาคใต้ที่เยาวชนเลือกใช้เพื่อถอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัย “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีว่าพวกเขาเหล่านั้นจะผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธที่สะท้อนอัตตาลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทของชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยที่ปัญหาในพื้นที่คงต้องอาศัยเวลาอีกนานในการแก้ปัญหา ความซับซ้อนของปัญหา ไม่ใช่เรื่องที่จะอาศัยใครชี้มาขวามาแก แต่เป็นเรื่องของภาคประชาสังคมที่จะช่วยกัน ซึ่งการพัฒนาทักษะในการสื่อสารก็เป็นการเพิ่มศักยภาพให้คนในพื้นที่ที่จะสื่อสารหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่อีกรูปแบบหนึ่ง การถ่ายทอด และการเรียนรู้เทคนิคศิลปะทั้งสามแขนงจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือเพื่อสันติสุขโดยรวมให้กับพื้นที่ และสามารถขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๑.๒ ปัญหาการวิจัย

ในการพัฒนาเยาวชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด โดยผ่านกิจกรรมการสร้างสรรค์สื่อเชิงพุทธที่สะท้อนบอกเล่าถึง “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี มีรูปแบบ กระบวนการและแนวทางในพัฒนาอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
- ๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
- ๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) นี้ คณะผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ โดยอาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ทำการศึกษาวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น และสรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ กระบวนการและแนวทางในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ ชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี ประกอบไปด้วย

- กลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- กลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี
- กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล
- กลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาเระ)
- กลุ่มเยาวชนต้นกล้าพันธุ์ใหม่ จังหวัดปัตตานี

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ได้แก่ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี โดยคัดเลือกแบบเจาะจงจากพื้นที่ชุมชนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ การคัดเลือกตัวแทนเยาวชนในท้องถิ่น โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ จำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวมทั้งหมด ๒๐ คน โดยการจัดฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง

๑.๔.๔ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน นักวิชาการ จำนวน ๓ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์วิถีพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด และทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด จำนวน ๘ คน

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ แล หมายถึง คำพูดของคนในภาคใต้ของไทยที่มีความหมายหรือนัยยะที่แสดงออกในเชิงกิริยาหรืออาการ ดู มอง เช่น สองตาที่ไม่อยากแล เหลียวซ้ายแลขวา ทอดตาดูเพื่อให้รู้ให้เห็น มักใช้เข้าคู่กับคำ ดู หรือ เห็น เป็น แลดู แลเห็น สำหรับในการวิจัยเรื่องนี้นั้นได้มุ่งหมายที่จะให้ผู้คนในสังคมให้จับตาหรือติดตามชม “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีว่าพวกเขาเหล่านั้นจะผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธที่สะท้อนอัตตลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทของชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานีออกมาในรูปแบบใด

๑.๕.๒ การผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน หมายถึง การพัฒนาเยาวชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด โดยผ่านกิจกรรมการสร้างสรรคสื่อเชิงพุทธที่สะท้อนอัตตลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทของชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี

๑.๕.๓ การใช้สื่อสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรม หมายถึง สื่อที่พัฒนาในรูปแบบของเทคโนโลยีนำเสนอต่าง ๆ เช่น คลิปวิดีโอ หนังสือ ภาพ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น เพื่อบอกเล่าถึง ศิลปะ

วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น โดยเยาวชนในชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่ ได้ร่วมกันตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาบ้านเกิดของตน

๑.๕.๔ สร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด หมายถึง การให้ผู้นำชุมชน เยาวชนคนรุ่นใหม่ และนักวิชาการได้พูดคุยกัน ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ การปลูกจิตสำนึก อุดมการณ์ และทำความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันของคนในชุมชน โดยใช้หลักความเชื่อ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น เป็นตัวเชื่อมโยงให้คนเข้ามาร่วมกัน โดยเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเล็ก ๆ และขยายเป็นเครือข่าย

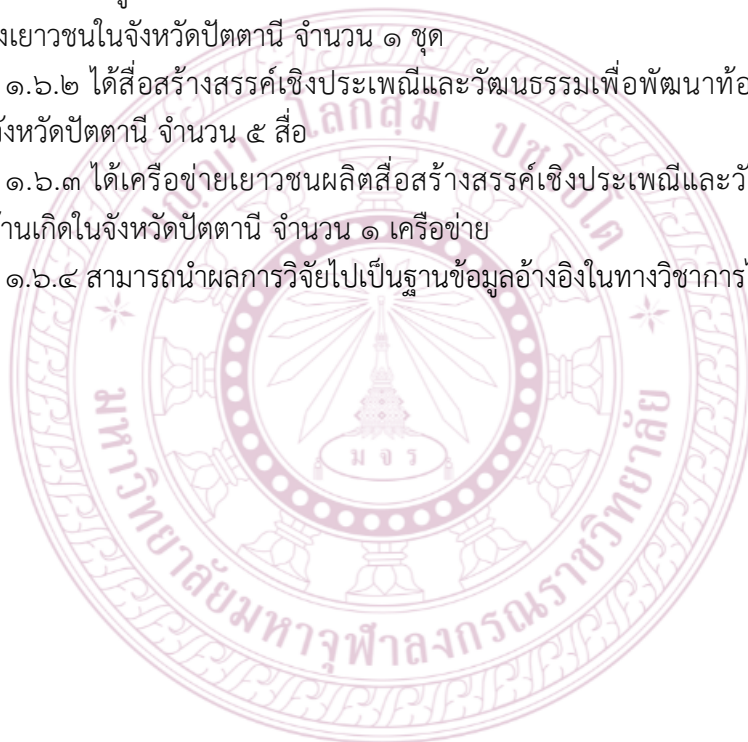
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ได้รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี จำนวน ๑ ชุด

๑.๖.๒ ได้สื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี จำนวน ๕ สื่อ

๑.๖.๓ ได้เครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี จำนวน ๑ เครือข่าย

๑.๖.๔ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นฐานข้อมูลอ้างอิงในทางวิชาการได้



บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชน
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน
- ๒.๓ แนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อสร้างสรรค์วิถีพุทธ
- ๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ
- ๒.๖ พื้นที่จังหวัดปัตตานี
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดงานวิจัย

๒.๑ แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชน

คำว่าพัฒนาเกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๑๙ โดยนักเศรษฐศาสตร์ เป็นคำที่ถูกนำมาใช้เรียกการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม และเริ่มมีการรู้จักกันมากขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำเสนอแนวคิดที่ว่า “ประเทศที่ร่ำรวยพัฒนาแล้วควรให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ด้อยพัฒนา” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ ต่อมา ความหมายของการพัฒนาได้เปลี่ยนแปลงไปตามลำดับ มิได้มุ่งเน้นเพียงด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว เท่านั้นแต่ยังต้องคำนึงถึงด้านอื่น ๆ ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

รวมทั้งมุ่งให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคนในฐานะเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยที่การพัฒนาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงตามแผนด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า หรือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง ซึ่งเป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยเป้าหมายสุดยอดของการพัฒนาอยู่ที่คนและคุณภาพชีวิตของคน ซึ่งลักษณะโดยรวมของการพัฒนา เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน โดยประเทศไทยมีการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยความต้องการที่จะทำให้ประเทศก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่ทันสมัยและมีความศิวิไลซ์เทียบเท่าอารยประเทศตะวันตก จึงต้องทำการวางแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาด้าน

เศรษฐกิจเป็นตัวหลักสำคัญที่จะทำให้ประเทศได้ก้าวไปสู่การประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งในการวางแผนพัฒนาประเทศที่ผ่านมา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาประเทศมาแล้วรวม ทั้งสิ้น ๑๒ ฉบับ โดยได้มีการนำเอาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเข้ามาใช้ในการอธิบาย การพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยทฤษฎีการพัฒนาระแสหลักและทฤษฎีการพัฒนากระแสรอง การพัฒนาที่มีความสำคัญ คือ เป็นการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคมและการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งแนวทางทั้ง ๒ นี้เป็นแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ ๘ จนกระทั่งถึงฉบับปัจจุบัน คือฉบับที่ ๑๒ โดยการพัฒนามีแนวคิดแตกต่างหลายแนวความคิด คือ แนวคิดด้านมนุษยนิยม แนวคิดด้านเศรษฐกิจ แนวคิดด้านความจำเป็นขั้นพื้นฐานแนวคิดแบบการปฏิบัติการทางสังคม แนวคิดแบบความขัดแย้งทางสังคม แนวคิดแบบการพัฒนาชุมชน และแนวคิดแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศไทยได้ผ่านยุคของการพัฒนาแล้วระยะหนึ่ง ซึ่งมีพัฒนาการของการพัฒนาในตัวของมันเอง การพัฒนาที่ผ่านมาดังกล่าวมีผลกระทบต่อชุมชน สังคมเป็นอย่างมาก จนกระทั่งมีการนำแนวคิดการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้ามาใช้ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยทำให้ประเทศไทยรอดพ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจ นอกจากนี้

ยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนผ่านทางวัฒนธรรมที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก ทำให้ก่อเกิดปัญหาและความต้องการใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น จึงเป็นการยากที่จะทำการแก้ไขและตอบสนองให้แก่ประชาชนได้ โดยรัฐเพียงฝ่ายเดียว ดังนั้นทุก ๆ ฝ่ายจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาด้วยการร่วมมือ ร่วมแรงในการที่จะทำการพัฒนาชุมชน สังคม ประเทศชาติของตนเองให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้น^๖

โดยที่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้น เจริญรุ่งเรืองขึ้น ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถจัดการกับภาวะการณ์ของกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ (self-reliance) หรือช่วยตนเองได้ (elf-help) ในการคิดตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหาตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม ดังนั้น ชุมชนท้องถิ่นจะพัฒนาได้หรือไม่และดำเนินไปในทิศทางใดนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการคือ แนวคิดพื้นฐานการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หลักการพัฒนา และการดำเนินงานพัฒนาซึ่งรวมถึงการปรับตัวให้ทันต่อภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม

๒.๑.๑ การให้การศึกษาแก่ชุมชน (Community Education)^๗

การพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้ ฉะนั้นในการพัฒนาชุมชนจึงพยายามที่จะพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกันทุกด้านที่มี

^๖ ญัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์, (๒๕๔๘). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, หน้า ๓๕-๓๖

^๗ สนธยา พลศรี. (๒๕๔๗). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ ๕, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, หน้า ๖๕-๘๙.

ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพราะจะมีส่วนช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างมาก^๘ ซึ่งการให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ควรรู้เพื่อความรู้ความเข้าใจร่วมกัน เป็นกระบวนการที่ ผู้เข้ารับการศึกษามีส่วนสำคัญที่สุด เพราะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงต้องมีแรงจูงใจที่ต้องการจะศึกษาและบางเรื่องต้องมีการฝึกฝนปฏิบัติให้มีทักษะ โดยผู้เข้ารับการศึกษอาจเป็นเด็ก เยาวชน หรือ ผู้ใหญ่ในชุมชนรวมถึงผู้นำกลุ่มที่มีความสนใจ มีเวลาเพียงพอและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ส่วนผู้ให้การศึกษา เช่น นักพัฒนาชุมชน นักส่งเสริมการเกษตร นักสาธารณสุข ฯลฯ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ และทักษะในการถ่ายทอดเนื้อหาข้อมูลความรู้ มีบุคลิกและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักใช้จิตวิทยา ตลอดจนเทคนิควิธีสอน และถ่ายทอดความรู้ได้ดี

๑) รูปแบบของการให้การศึกษาแก่ชุมชน การให้การศึกษาแก่ชุมชน ถ้าแบ่งตามจำนวนของคนที่จะให้การศึกษา อาจแบ่งได้ ๓ รูปแบบ ดังนี้^๙

- การให้การศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นการให้การศึกษาแก่บุคคลที่ไม่สามารถให้การศึกษาาร่วมกับผู้อื่นได้ คือเป็นบุคคลที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากผู้อื่น เช่น คนพิการ และ ผิดปกติทางกายหรือจิตใจ ผู้นำชุมชนที่ต้องสร้างบุคลิกภาพให้เหมาะสม เด็กหรือเยาวชนที่เตรียมตัวไปทำกิจกรรมประเภทประกวดและแข่งขัน เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นการฝึกทักษะให้แก่บุคคลในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านก็ได้

- การให้การศึกษาเป็นกลุ่ม เป็นการให้การศึกษาแก่บุคคลในชุมชน เป็นกลุ่มที่มีจำนวนไม่มากนัก มีความสนใจร่วมกัน มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน หรือใช้ชีวิตร่วมกันตามวัตถุประสงค์ของการให้การศึกษา ซึ่งอาจใช้วิธีการให้การศึกษาได้หลายวิธี เช่น การประชุมปฏิบัติการ การอภิปราย การจัดนิทรรศการ การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์โดยจัดเวทีประชาคม เป็นต้น

- การให้การศึกษาแก่คนจำนวนมาก เป็นการให้การศึกษาแก่ผู้คนใน ชุมชนที่มีจำนวนมาก เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องไปพร้อม ๆ กัน โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าวของชุมชน วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมถึงอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

- การให้การศึกษาแก่ชุมชนจึงต้องเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคล กลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการให้การศึกษาด้วยจึงจะประสบความสำเร็จ

๒) วิธีการให้การศึกษาแก่ชุมชน การให้การศึกษาแก่ชุมชนสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้^{๑๐}

- การพบปะเยี่ยมเยียนโดยตรง เป็นการให้การศึกษาโดยการไปพบปะ เยี่ยมเยียนผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือครอบครัว อาจจะเป็นที่บ้านหรือสถานที่ประกอบอาชีพ เช่น สวน ไร่ นา เป็นต้น แล้วจึงหาโอกาสที่เหมาะสมให้การศึกษาตามเนื้อหาสาระที่ต้องการ การพบปะเยี่ยม เยียน

^๘ ญัตติ วุฒิสภา วุฒิสภา, (๒๕๕๘). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, หน้า ๑๔๒

^๙ สนธยา พลศรี. (๒๕๔๗). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๕, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, หน้า ๖๕-๘๙.

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน

โดยตรงแม้จะมีกระบวนการค่อนข้างยุ่งยาก แต่จะสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้แบบเป็นกันเอง ทำให้ผู้ถ่ายทอดความรู้และผู้เรียนมีความสนิทสนมกัน ได้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียน ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ทำให้สามารถให้การศึกษาได้ง่าย เรียนรู้และบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น

- การอภิปรายกลุ่ม เป็นการให้การศึกษาแก่ชุมชนเป็นกลุ่ม โดยการนำผู้ที่มีปัญหา มีความต้องการ และความสนใจร่วมกันจำนวนไม่มากนักมาร่วมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดเห็นกัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน ฝึกการเรียนรู้ร่วมกันและทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มพัฒนาความเป็นผู้นำ เรียนรู้วิธีการทำงานแบบประชาธิปไตย สร้างจิตสำนึกในการเป็น เจ้าของและรับผิดชอบการพัฒนาชุมชนร่วมกัน เป็นต้น

- การสาธิต เป็นการให้การศึกษาด้วยการแสดงหรือทำให้ดูโดยให้ผู้เข้ารับการศึกษได้เรียนรู้จากการเฝ้าดูและการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นการสาธิตผลงาน การพัฒนาที่ประสบความสำเร็จหรือสาธิตการดำเนินงานพัฒนาชุมชนก็ได้ การสาธิตช่วยให้ผู้เรียน มองเห็นสิ่งที่เรียน สามารถเชื่อมโยงเปรียบเทียบสิ่งที่เรียนกับสิ่งอื่น ๆ ได้ ทำให้บรรยากาศของการ เรียนไม่ซ้ำซากจำเจ

- การจัดนิทรรศการ เป็นการจัดแสดงสิ่งที่จะเรียนรู้ให้ดู เช่น การแสดงตัวอย่าง หุ่นจำลอง แผนภูมิ รูปภาพ หรือโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นหมวดหมู่ มีระเบียบ แบบแผน กระตุ้นให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยมบาง ประการของผู้เรียน เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน

- การศึกษาดูงาน เป็นการนำกลุ่มเป้าหมายไปศึกษาหาความรู้ใน สถานที่ต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน ไปชมเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชนของตนหรือไปหาคนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวใน การพัฒนาชุมชน การศึกษาและดูงานยังช่วยในการฝึกทักษะของการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดการ รวมกลุ่มและองค์กรขึ้นในชุมชน สร้างความรัก ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้พบเห็นมาปรับใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน นอกจากนี้แล้วการศึกษาดูงานยัง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ของบุคคลให้เหมาะสมได้อีกด้วย

- การฝึกอบรม เป็นการให้การศึกษาแก่ชุมชนโดยการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ความสามารถหรือทักษะของบุคคล การเปลี่ยนแปลงเจตคติและความรู้สึกของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

- การรณรงค์ เป็นการให้การศึกษาแก่ชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนด้วยการแสดงว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่รณรงค์นั้น ทางสื่อและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ถ้าเป็นเรื่องที่เห็นด้วยก็ให้การสนับสนุนให้ดำเนินการ ถ้าหากไม่เห็นด้วยก็ไม่ให้การสนับสนุน ยับยั้ง พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน การรณรงค์ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม รวมพลังคน ในชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จ นักพัฒนาชุมชนต้องรู้จักเลือกวิธีการให้การศึกษาแก่ชุมชน ให้มีความเหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะให้การศึกษา ซึ่งอาจจะใช้เพียงวิธีการเดียวหรือรวมกัน หลาย ๆ วิธีก็ได้

๒.๑.๒ แนวคิดชุมชนเสมือนจริง (Virtual Community) และเครือข่ายสังคม (Social Network)^{๑๑}

เกิดขึ้นพร้อมกับการก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การเชื่อมโยงระบบข้อมูลข่าวสาร การประกอบกิจกรรม การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันผ่านระบบการสื่อสารทางเครือข่ายของ อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาข้อมูลข่าวสาร การรับ-ส่งข้อมูล การตลาด การบันเทิง การสื่อสารทางการเมือง เป็นต้น รวมทั้งปัญหาของสังคมสมัยใหม่ที่ทวีความซับซ้อนและ รุนแรงขึ้น การพิจารณาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาจึงไม่อาจจำกัดอยู่ในขอบเขตของชุมชน ที่มีอาณาบริเวณทางภูมิศาสตร์เล็ก ๆ ได้เพียงลำพัง เพราะบางปัญหาที่เกิดจากอิทธิพลและปัจจัย ภายนอกชุมชนที่มีผลกระทบต่อการจัดการในเรื่องนั้น ๆ เช่น การเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน การ เข้ามาของทุนนิยมและกระแสวัฒนธรรมต่างประเทศ ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงต้องการการรวมพลัง ความร่วมมือและทรัพยากรภายนอกชุมชนโดยอาศัยความเป็นเครือข่ายที่มีพลังในการจัดการ

ชูเลอร์^{๑๒} ได้กล่าวถึงชุมชนในรูปแบบใหม่ที่มีการติดต่อสื่อสาร ระหว่างกันผ่านเทคโนโลยี ว่าเป็นชุมชนเสมือนจริง (Virtual Community) เป็นชุมชนที่กลุ่มคน อาจจะได้พบกันโดยตรงหรือไม่ ก็ตาม แต่มีโอกาสนำเสนอด้วยถ้อยคำภาษาและความคิดผ่านเครือข่าย สังคม (Social Network) โดย สมาชิกไม่จำเป็นต้องพบหน้ากันก็ได้ เช่น การสร้างชุมชนบนเครือข่าย สังคมทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่มีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายทั่วโลกเป็นชุมชนไร้พรมแดน โดย อาศัยความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสำคัญ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการ สื่อสารและเทคโนโลยี สมัยใหม่ที่สำคัญหลาย ๆ ด้าน เช่น

๑. รูปแบบการสื่อสาร (Communication Platform) ที่ค่อย ๆ เปลี่ยนจากการสนทนา แบบจุดต่อจุดและแบบสองทางไปสู่การสื่อสารระหว่างผู้ใช้หลายคนมากขึ้นและมีการใช้ลิงค์ (Link) วิดีโอ ภาพถ่ายและเนื้อหา 멀티มีเดียมากขึ้น โดยการขับเคลื่อนของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เรียกว่า Net Generation ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้รูปแบบการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป คนกลุ่มนี้ชื่นชอบการ แลกเปลี่ยนเนื้อหา การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และเติบโตมาพร้อมกับแนวคิด “ความฉลาดของฝูงชน” อาทิ การทำหน้าที่ให้คะแนน การจัดอันดับผู้ใช้คนอื่น ๆ รวมถึงจัดอันดับสินค้าและบริการ เป็นต้น เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นช่องทางการสื่อสารหลักสำหรับคนกลุ่มนี้และกลายเป็นชุมชนและ เครือข่ายสังคมมากขึ้น ซึ่งในอนาคตอาจจะเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมทางสังคมและการ ติดต่อสื่อสารแทนที่ระบบอีเมลหรือระบบโทรศัพท์ที่มีอยู่^{๑๓}

๒. การควบคุมการสื่อสาร (Communication Control) การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้ ให้บริการโทรคมนาคมจากที่เคยเป็นผู้ควบคุมและออกแบบแพลตฟอร์มแบบปิด (Web ๑.๐) ไปสู่ผู้

^{๑๑} ญัตติวุฒิชัย ทรัพย์อุบลรัตน์, (๒๕๕๘). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, หน้า ๔๖-๕๐.

^{๑๒} Douglas Schuler. (๑๙๙๖). *New Community Networks. Wire for change*. New York: AMC. Press. P ๑๑๖-๑๒๑

^{๑๓} เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (๒๕๕๖). สังคมเครือข่าย Social Network ตอนที่ ๒. เข้าถึงได้จาก <http://www.charkam.com/varticle/๔๑๔๕๔>. (วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๖).

ให้บริการบนแพลตฟอร์มเปิดบนอินเทอร์เน็ต (Web ๒.๐) ซึ่งเป็นผลมาจากการที่มีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ดีขึ้นและมีราคาถูกลง รวมถึงการใช้บอร์ดแบนด์และเครือข่ายไร้สาย (Wireless) เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้แพลตฟอร์มแบบเปิดอย่างเว็บไซต์สังคมออนไลน์กลายเป็นแพลตฟอร์มที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับบริการสื่อสารและผู้ใช้บริโภคตอบสนองต่อแนวโน้มอย่างกว้างขวางซึ่งเป็นผลให้เกิดการสร้างเครือข่ายสังคมขึ้นมาอีกจำนวนมาก

๓. แนวโน้มและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ในปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีการรับ-ส่งข้อมูลผ่านบอร์ดแบนด์ (Broadband) หรืออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Hi-Speed Internet) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้ความต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการขยายตัวของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา โดยในปี ๒๕๕๒ ประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประมาณ ๑๖.๑ ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๑ ที่มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ๑๓.๔ ล้านคน^{๑๔}

การเติบโตของผู้สมัครใช้งาน อินเทอร์เน็ตบอร์ดแบนด์ทั้งแบบใช้สายและไร้สายก็มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ขณะที่แนวโน้มการใช้งานอินเทอร์เน็ตแบบธรรมดา ในระบบความถี่แคบ (Narrowband) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเป็นการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านสายโทรศัพท์ (Dial-up) กลับมีปริมาณการใช้งานลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ นอกจากนั้นการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นที่นิยมอย่างเห็นได้ชัดและมีปริมาณความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือการใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Internet) ซึ่งได้มีการพัฒนาเทคโนโลยี 3G เพื่อให้เครือข่ายโทรศัพท์มือถือสามารถรองรับการให้บริการภาพและเสียงและการ รับส่งข้อมูลต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี WAP, GPRS, EDGE และ Bluetooth เป็นต้น จากแนวโน้มของการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีอัตราเร่งที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับอัตราการเติบโต ของธุรกิจด้านบอร์ดแบนด์และธุรกิจด้านการตลาดโทรศัพท์มือถือออนไลน์ที่มีความรุนแรงมากขึ้นนั้น พฤติกรรมบนโลกออนไลน์จึงก้าวเข้าสู่ความเป็นสังคมเครือข่าย (Social Network หรือ Social Media) กันมากขึ้น ดังนั้นจึงเกิดชุมชนรูปแบบใหม่เป็นชุมชนในมิติของสังคมเครือข่ายที่หมายถึง การรวมตัวกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มคนรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏตัวบนโลกออนไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า “ชุมชนออนไลน์” ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเสมือน (Virtual Community) สังคมประเภทนี้จะเป็นการให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน และเชื่อมโยงกันในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นเครือข่าย เช่น เว็บไซต์ Hi๕, Facebook, Myspace, YouTube, Twitter เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดเครือข่ายสังคมในทุกระดับของผู้คนทั่วไปในสังคมจากวัยรุ่นไปจนถึงคนวัยทำงาน นักวิชาการและกลุ่มที่ต้องการสื่อสารทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ดังเช่น กลุ่มที่มีอายุระหว่าง ๓๐-๔๕ ปี (Generation X) คือกลุ่มคนวัยทำงาน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักการเมือง นักสื่อสารมวลชน จัดว่า เป็นกลุ่มที่รับเทคโนโลยีแบบผู้ใช้เป็นส่วนมาก จะใช้ประโยชน์ในการสืบค้นหาข้อมูลข่าวสาร ติดต่อสื่อสารกับลูกค้า โดยการใช้เป็นเครื่องมือทางการสื่อสาร การตลาด การค้นหา

^{๑๔}เรื่องเดียวกัน

ความรู้ การอ่าน ข่าวสารประจำวัน เช่น Twitter, Wikipedia, Google Earth, Webblog, Website ของสำนักข่าวต่าง ๆ^{๑๕}

นอกเหนือไปจากการใช้งานที่แตกต่างกันตามช่วงวัยแล้ว รูปแบบของการใช้ประโยชน์จาก Social Networking ก็ได้ขยายไปยังกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ด้านการ สื่อสาร ด้านการศึกษา ด้านการตลาด ด้านบันเทิงรวมไปถึงด้านสื่อสารการเมือง ด้วยประโยชน์ที่มี ความหลากหลายในการใช้งาน ทำให้ Social Network กลายเป็นเครือข่ายทางสังคมขนาดใหญ่ที่ถูก เชื่อมต่อกันด้วยรูปแบบที่ เฉพาะเจาะจง ทั้งด้านมุมมอง ความคิด การแลกเปลี่ยน มิตรภาพ ความ ชัดแย้ง การค้า ซึ่งเป็นไป ตั้งแต่ระดับบุคคลที่มีความใกล้ชิดไปจนถึงระดับชาติ Social Network จึงเป็นการรวมกันเข้าไว้ซึ่ง ความผูกพันและความสนใจร่วมกัน^{๑๖}

ชุมชนเสมือนจริงนี้ มีบทบาทมากขึ้นในสังคมปัจจุบันทำหน้าที่ให้ข้อมูล ความรู้ สร้าง ระบบ และกลไกการตลาด การทำกิจกรรมผ่านเครือข่ายที่มีอยู่ซึ่งนำไปสู่การทำกิจกรรมเพื่อสังคมใน กลุ่ม/ เครือข่ายที่มีการปฏิสัมพันธ์กันแบบแน่น เช่น การรวมตัวเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม การ สร้าง เครือข่ายการศึกษา เป็นต้น ชุมชนรูปแบบนี้มีข้อดีกว่าชุมชนแบบอื่นตรงที่ว่ามีอคติเกี่ยวกับ เพศ อายุ เชื้อชาติ สีผิว เผ่าพันธุ์ รูปร่าง หน้าตา เสียงพูด อากัปกริยาของสมาชิก ชุมชนเสมือนจริง เป็น เครื่องมือที่เชื่อมโยงผู้ที่มีความสนใจรวมเข้าด้วยกัน ในชุมชนแบบเดิมเราจะรู้จักผู้คนต่อเมื่อได้ พบปะ หน้าตาและต้องคบหาสมาคมกับผู้คนจำนวนไม่น้อย กว่าที่จะพบผู้ที่มีความสนใจในเรื่องบาง เรื่องเหมือนกับเรา แต่ในชุมชนประเภทนี้เราสามารถเข้าถึงแหล่งที่เราสนใจได้อย่างทันที นอกจากนี้ ยังมี ข้อดี คือช่วยคัดสรรกลั่นกรองข้อมูลที่จำเป็นและทันสมัย โดยไม่ต้องเก็บรวบรวมไว้มากมาย เหมือนแต่ ก่อน โดยคุณลักษณะสำคัญของชุมชนเสมือนจริง ประกอบด้วย^{๑๗} ๑. การมีจิตสำนึกร่วม (Shared Consciousness) ๒. มีหลักการร่วม (Shared Principle) ๓. มีจุดมุ่งหมายร่วม (Shared Purpose) ซึ่งชุมชนรูปแบบนี้สามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร ประเทศต่าง ๆ ได้ทั่วโลก ๔. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่หลากหลาย ๕. มีความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลและความเป็น ชุมชนตามความสนใจ

๒.๑.๓ การพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๘}

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๙ ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนั้นเมื่อได้ พระราชทานแนวพระราชดำริหรือพระบรมราโชวาทในด้านต่าง ๆ จะทรงคำนึงถึงวิถีชีวิต และสภาพ

^{๑๕} ปรีชา วงศ์ทิพย์. (๒๕๕๕). การพัฒนาชุมชนประยุกต์ : แนวคิดการบูรณาการ. พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.). p ๑๘-๒๐

^{๑๖} เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (๒๕๕๖). สังคมเครือข่าย Social Network ตอนที่ ๒. เข้าถึงได้จาก <http://www.charkarn.com/varticle/๔๑๔๕๔>. (วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๖).

^{๑๗} ปรีชา วงศ์ทิพย์. (๒๕๕๕). การพัฒนาชุมชนประยุกต์ : แนวคิดการบูรณาการ. พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.). หน้า ๒๓

^{๑๘} กรมการพัฒนาชุมชน. (๒๕๖๓). การพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน. หน้า ๕-๗

สังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติได้

แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ประกอบด้วย

- ๑) ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการใช้ชีวิต
- ๒) ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
- ๓) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการการค้าแบบต่อสู้กันอย่าง

รุนแรง

๔) ยึดหลักการพึ่งตนเอง ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

๕) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

สิ่งสำคัญ คือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ทศนคติการพึ่งตนเอง และใช้ชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีความสัมพันธ์ภูมิปัญญา และความเพียรที่เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตต้องถูกฟื้นฟูให้กลับมาดังเดิมและส่งเสริมให้แข็งแรงยิ่งขึ้น ก่อนที่ผลการพัฒนาจะกระทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางลบมากกว่านี้และเพื่อลดความซับซ้อนระหว่างสาเหตุและผลลัพธ์ซึ่งเป็นปัจจัยเชื่อมโยงกันและกัน

โดยที่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ๑๗ เป้าหมาย ประกอบด้วย



แผนภาพที่ ๑ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

เป้าหมายที่ ๑: ขจัดความยากจน

เป้าหมายที่ ๒: ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการสำหรับ

ทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ ๓: สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ ๔: สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ ๕: บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง

เป้าหมายที่ ๖: สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๗: สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา

เป้าหมายที่ ๘: ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๙: สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ ๑๐: ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑๑: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๒: สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๓: เร่งต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ ๑๔: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๕: ปกป้อง พื้นฟูและสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ ๑๖: ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึง

ความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพลึบฝังและครอบคลุมในทุกระดับ

เป้าหมายที่ ๑๗: เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ซึ่งการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้สามารถสร้างความสำเร็จในการขจัดความอดอยาก ความยากจนและการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นอันดับแรกเมื่อ ๓ เป้าหมายนี้บรรลุผลแล้ว ประชาชนจะมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้พร้อมจะดำเนินกิจกรรมเพื่อยกระดับความเป็นอยู่สำหรับเป้าหมายอื่น ๆ ต่อไป

๒.๑.๔ แนวทางการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง^{๑๙}

กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดเป้าหมายการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครัวเรือน เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้ของชุมชน รวมทั้งสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงภายในปี ๒๕๖๕ โดยเริ่มต้นจากการสร้างการพึ่งตนเองของครัวเรือน ทั้งการบริหารจัดการและระบบเศรษฐกิจในครัวเรือน รวมถึงการร่วมมือเกื้อหนุนเจือจานระหว่างกัน ในชุมชน สร้างการทำงานในรูปแบบกลุ่มการผลิตสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้และสร้างภูมิคุ้มกัน ที่เป็นสวัสดิการของชุมชนกระทรวงมหาดไทยเห็นความสำคัญในการสร้างพลังการส่งเสริมปรับทัศนคติและเพิ่มทักษะ การดำเนินชีวิตและการสร้างภูมิคุ้มกัน ของประชาชนโดยการดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ใน ๓ ระดับ คือขั้นต้น ระดับครัวเรือน เพื่อการพออยู่ พอกินขึ้นก้าวหน้าระดับกลุ่ม ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้ ให้อยู่ดี มีสุขและระดับชุมชน ส่งเสริมความร่วมมือพัฒนาชุมชนให้มีกิจกรรมสร้างหลักประกันสวัสดิการ ความสัมพันธ์ในชุมชน สร้างคุณภาพชีวิตประชาชนที่หลากหลายและยั่งยืนโดยการจัดโครงสร้างการทำงาน การสนับสนุน และการประสานบูรณาการผ่านคณะทำงานระดับกระทรวง ระดับจังหวัด อำเภอและท้องถิ่น เพื่อสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะการบริหารและปัจจัยการสนับสนุนครัวเรือน

๒.๑.๕ วิธีการพัฒนาครัวเรือน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง^{๒๐}

๑) เข้าใจ คณะทำงานฯ ดำเนินการ

- ประชุมวางแผนการปฏิบัติ เพื่อสร้างเครือข่ายผู้รอบรู้ มีประสบการณ์ เชี่ยวชาญ เชิญชวนเข้าร่วมงานการพัฒนาประชาชน
- สร้างและพัฒนาผู้นำ การเปลี่ยนแปลง เป็นแกนนำในการสร้างความรู้วิธีปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครัวเรือน ส่งเสริมการบริหารจัดการแก่กลุ่มสร้างกระบวนการบริหารจัดการชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองในทุกระดับ
- กำหนดแนวทางการสร้างความรู้ วิธีเปลี่ยนลักษณะนิสัยการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกครัวเรือน
- ศึกษาข้อมูลเชิงลึกของครัวเรือนเพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพขีดความสามารถของครัวเรือน สภาพพื้นที่ สภาพของชุมชนท้องถิ่น ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่ามีสถานการณ์เป็นอย่างไร มีเหตุการณ์ใดบ้าง ที่มีแนวโน้มว่าจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างไร เพื่อเตรียมสร้างกิจกรรมรณรงค์ สร้างการรับรู้และความตระหนักในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของครัวเรือน

๒) เข้าถึง คณะทำงานฯ ดำเนินการ

- คณะทำงานเข้าถึงด้วยลงมือปฏิบัติจริง ในกิจกรรมที่ได้จากการสร้างความเข้าใจ ด้วยตนเองหรือจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ความรู้ ทันทต่อการแก้ปัญหาหระหว่างดำเนินกิจกรรม เพื่อสร้าง

^{๑๙} กรมการพัฒนาชุมชน. (๒๕๖๓). การพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน. หน้า ๑๐

^{๒๐} กรมการพัฒนาชุมชน. (๒๕๖๓). การพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน. หน้า ๑๒-๑๔

ความตระหนักในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ชี้แจงข้อมูล สถานการณ์ของชุมชน ความสำคัญ ความจำเป็น ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิต

- นำเสนอแนวความคิดการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากตัวอย่าง ความสำเร็จด้วยสื่อต่าง ๆ การศึกษาดูงาน การได้ทดลองปฏิบัติ

- จัดทำแผนการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในภาพรวม กลุ่มและ ครัวเรือน

- การปรับปรุงและพัฒนาชีวิตด้วยศาสตร์พระราชา ทฤษฎีใหม่ตัวอย่างจากโครงการ พระราชดำริที่ประสบความสำเร็จ

- ส่งเสริม ยกระดับความรู้ ความเข้าใจและปรับจิตสำนึก ผ่านสื่อการเรียนรู้หลากหลาย รูปแบบ จัดกิจกรรมการสร้างความรู้ในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น แนะนำรายบุคคล ครัวเรือน การ ประชุม การอบรม กระบวนการกลุ่ม การสาธิตการเรียนรู้ผ่านการทำจริง

- ให้มีการวางแผนการพัฒนาครัวเรือนตัวเองต่อไป

๓) พัฒนา คณะทำงานฯ ดำเนินการ

- สนับสนุนการยอมรับ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความรู้ศาสตร์พระราชา ไปปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพึ่งตนเองในแต่ละครัวเรือนอย่างจริงจัง

- จัดระบบการพัฒนา โดยอาจจัดการขยายผลการทำงานด้วยแบ่งคุ้มบ้านจัดกลุ่มบ้านเพื่อ เรียนรู้ร่วมกัน แบ่งปันทรัพยากรในการพัฒนาครัวเรือนของสมาชิกกลุ่ม

- สนับสนุนให้แต่ละครัวเรือน มีเป้าหมายชัดเจน มั่นใจในวิธีการปฏิบัติโดยเริ่มจากการ สร้างความมั่นคงทางอาหารของแต่ละครอบครัว สร้างสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่บ้านให้ยั่งยืน และสร้าง ภูมิคุ้มกันทางสังคม ให้ความสัมพันธ์และความมีจิตใจดีเกิดขึ้น

- มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วมแก้ไขปัญหา

- จัดกิจกรรมทบทวนการปฏิบัติ พร้อมปรับปรุงยกระดับพัฒนาและต่อยอดกิจกรรมให้ ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

๔) เสริมแรง คณะทำงาน ฯ ดำเนินการ

- สร้างกิจกรรมเชิดชูเกียรติผู้ประสบความสำเร็จ ตามระดับความต้องการ เช่น การให้ รางวัล การสร้างความยอมรับ การประกาศเป็นต้นแบบเป็นครู

- ส่งเสริมครัวเรือนที่ดำเนินการได้ก้าวหน้าเป็นจุดเรียนรู้ จุดดูงานเพื่อขยายผลต่อเนื่อง

๕) การตรวจติดตาม คณะทำงาน ฯ ดำเนินการ

- ติดตาม พบปะ เยี่ยมเยียน เพื่อการกำกับ ให้การปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาครัวเรือน เป็นไปตามแนวทางและช่วงเวลาที่กำหนด

- เสนอแนะ ปรับปรุงวิธีการ เพื่อให้ครัวเรือนดำเนินงานต่อเนื่องและทำเพื่อให้เกิด ความสำเร็จอย่างแท้จริง

- คิดค้นวิธีการทุกวิธีเพื่อใช้สนับสนุน ครัวเรือนปฏิบัติได้และประสบความสำเร็จ ตาม วัตถุประสงค์ให้ได้

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน

๒.๒.๑ ความหมายของเยาวชน

เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกิน ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์^{๒๑}

เยาวชน มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติไว้ดังนี้^{๒๒}

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่ยังมีถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ ความหมายของ “เยาวชน” ใน พ.ร.บ.เยาวชนฯ เปลี่ยนแปลงจากความหมายในกฎหมายเด็กและเยาวชนเดิม เพราะกฎหมายเดิมไม่ได้หมายรวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส ซึ่งกฎหมายแพ่งกำหนดว่าบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๑๗ ปีบริบูรณ์ สามารถทำการสมรสได้ และถือว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส หรือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๗ ปีบริบูรณ์ ทำการสมรสโดยได้รับอนุญาตจากศาล ซึ่งบุคคลเหล่านี้ถ้าได้กระทำการอันเป็นความผิด แม้อายุยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ กฎหมายเดิมไม่ถือว่าเป็นเยาวชน และต้องถูกฟ้องยังศาลธรรมดา แต่ในกฎหมายใหม่เห็นว่าบุคคลที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสนั้นยังมีสภาพจิตใจ และสภาพร่างกายที่ควรต้องได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับบุคคลที่ยังไม่ได้สมรส จึงไม่บัญญัติยกเว้นมิให้อยู่ในความหมายของเยาวชน ดังนั้นบุคคลที่มีอายุยังไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์

เยาวชน มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ให้ความหมาย ดังนี้^{๒๓}

เยาวชน หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ถึง ๒๕ ปีบริบูรณ์

ความหมายเยาวชนทางพระพุทธศาสนา

ทางพระพุทธศาสนา ไม่ได้มีกำหนดความหมายของวัยรุ่นไว้อย่างชัดเจน แต่พอจะกล่าวได้ว่า หมายถึง บุคคลที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ด้วยถือว่าเป็นบุคคลไม่มีความเป็นผู้ใหญ่พอ พระพุทธองค์จึงทรงห้ามบวชบุคคลเหล่านี้ไว้ว่า “ภิกษุรู้อยู่ อุปสมบทให้บุคคลผู้มีอายุหย่อนกว่า ๒๐ ปี บุคคลนั้นไม่เป็นอันอุปสมบท และภิกษุเหล่านั้นควรถูกตำหนิ ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์”^{๒๔} พระองค์ทรงให้เหตุผลว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ยังไม่มีความอดทน ไม่อดกลั้นต่อสภาพแวดล้อมรอบตัว ไม่อดกลั้นต่อความเย็น ความร้อน ความหิว ความกระหาย สัมผัสจากเสื้อผ้า ยุง ลม แดด สัตว์เลื้อยคลาน กล่าวร้าย คำที่ฟังแล้วไม่ดี ไม่ได้ทำคนที่ยังไม่เลื่อมใสให้เลื่อมใส หรือทำคนที่เลื่อมใสอยู่แล้วให้เลื่อมใสยิ่งขึ้นได้^{๒๕}

ความหมายเยาวชนทางจิตวิทยา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นช่วงวัยที่อยู่ในขั้นพัฒนาการของวัยรุ่นตามแนวคิดทฤษฎีทางตะวันตกทางด้านจิตวิทยา ได้ให้ความหมายคำว่า “วัยรุ่น”

^{๒๑} พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, สืบค้นวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

^{๒๒} ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๖, (เล่มที่ ๑๒๗ ตอนที่ ๗๒ ก, ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖), หน้า ๑๓, สืบค้นวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

^{๒๓} ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖, (เล่มที่ ๑๑๒ ตอนที่ ๑๑๘ ง, ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๖), หน้า ๑, สืบค้นวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

^{๒๔} วิ.ม. (ไทย) ๒/๔๐๓/๕๑๕.

^{๒๕} วิ.ม. (ไทย) ๒/๔๐๒/๕๑๕.

ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Adolescence” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Adolescere” ซึ่งมีความหมายว่า “การเจริญเข้าสู่ภาวะ”^{๒๖} โดยมีนิยามคำว่า “วัยรุ่น” ดังนี้

กูด^{๒๗} ให้ความหมายของวัยรุ่น คือ เป็นช่วงวัยของการพัฒนาเข้าสู่วัยรุ่นหนุ่มสาวและการมีวุฒิภาวะ ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งความยากลำบาก เริ่มตั้งแต่อายุ ๑๒-๑๓ ปี จนถึงอายุ ๒๐ ปี วัยหนุ่มสาวนี้จะดำเนินไปอีกหลายปีหลังจากมีวุฒิภาวะทางเพศแล้ว และวัยรุ่นต้องมีความรับผิดชอบสู่วุฒิภาวะเป็นผู้ใหญ่

เฮอร์ลอค^{๒๘} ให้ความหมายว่า วัยรุ่น หมายถึงการเจริญเติบโตไปสู่การมีวุฒิภาวะ เป็นช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจจากเด็กสู่วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่

ดูเสค^{๒๙} กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescence) หมายถึง การเจริญเข้าสู่วุฒิภาวะ เป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นระยะที่ต้องมีการปรับตัว และปรับพฤติกรรมแบบเด็กไปสู่การมีพฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ ตามที่สังคมยอมรับภายในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละสังคม วัยรุ่นจะเจริญเติบโตไปสู่การบรรลุวุฒิภาวะ

วัยรุ่นในช่วงทศวรรษที่ผ่าน คือ วัยรุ่นประมาณอายุ ๑๒-๑๘ ปี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า ช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายออกไป ประมาณ ๑๒-๒๕ ปี เนื่องจากวัยรุ่นอยู่ในสถาบันศึกษานานขึ้น^{๓๐} ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของวัยรุ่น หมายถึง วัยรุ่นที่มีอายุ ๑๕-๑๘ ปี

๒.๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาของเยาวชนตามทฤษฎีอิริคสัน

๑) การพัฒนาการของเยาวชน

วัยรุ่นเป็นวัยช่วงต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่เป็นช่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย ลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นหนุ่มสาว ขณะเดียวกันพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคมและจิตใจก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยแต่เป็นไปในลักษณะที่ไม่ค่อยสอดคล้องหรือเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความสับสน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดประสบการณ์ ทำให้วัยรุ่นตัดสินใจกระทำหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่ได้นิ่งถึงผลเสียที่เกิดขึ้นตามมาจากการกระทำของตน และช่วงวัยรุ่นถือว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่มีปัญหาทางด้านจิตสังคม อารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่น มีลักษณะที่ต้องคำนึงถึง คือ

^{๒๖} Dusek,B.J, **Adolescent development and behavior**, (Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, ๑๙๘๗), p.๔.

^{๒๗} Good.T.,& Brophy,J,. “Behaviroal expression of teacher attitude” **Journal of Education Psychology**, ๖๓,๖๑๗-๖๒๔, ๑๙๗๒ : ๑๖.

^{๒๘} Hurlock,E.B., **Adolescent Development**, ๓rd ed, (New york:McGraw-Hill), Institute of Alcohol Studied.n.d. Adolescent Alcohol:Problem, ๑๙๗๓, P.๒.

^{๒๙} Op.cit.

^{๓๐} ศรีเรือน แก้วกังวาล, **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม ๒** , พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕, หน้า ๓๒๙.

๑. ไม่มีการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงอะไรที่ดีที่สุด เพราะวัยรุ่นแต่ละคนในแต่ละชุมชน สังคม เชื้อชาติต่าง ๆ ก็มีความหลากหลาย แตกต่างกันไป

๒. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระวิทยา อารมณ์ และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ไม่สอดคล้อง ทำให้วัยรุ่นถูกมองจากภายนอกกว่าเป็นผู้ใหญ่แต่การกระทำยังเป็นแบบเด็ก ๆ อยู่

๓. วัยรุ่นเป็นช่วงระยะเวลาที่ไม่มั่นคง มีความอ่อนไหวทางด้านจิตใจและอารมณ์ค่อนข้างมาก

จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญของชีวิต เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยแห่งความเชื่อมต่อกันระหว่างวัยเด็กและผู้ใหญ่ จึงพบกับการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ โดยทั่วไปนักจิตวิทยาแบ่งช่วงวัยรุ่นเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑ วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุ ๑๓-๑๕ ปี เป็นระยะเริ่มแรกในการเข้าสู่วัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตของร่างกายอย่างเต็มที่และรวดเร็วมาก สมบูรณ์ทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย ทำให้วัยรุ่นต้องปรับตัวต่อปัญหาทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม อย่างมาก

๒ วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) อายุ ๑๕-๑๘ ปี เป็นช่วงที่ผ่านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ มีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจและความนึกคิด มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป

๓ วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) อายุ ๑๘-๒๑ ปี วัยรุ่นในระยะนี้มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งมักมีการพัฒนาการด้านจิตใจมากกว่าทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความนึกคิดและปรัชญาชีวิต^{๓๑}

แต่อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา คือ วัยรุ่นประมาณอายุ ๑๒-๑๘ ปี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า ช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายออกไป ประมาณ ๑๒-๒๕ ปี เนื่องจากวัยรุ่นอยู่ในสถานศึกษานานขึ้น^{๓๒} สำหรับในช่วงวัยรุ่นแท้จริง คือ อายุ ๑๕-๑๘ เป็นช่วงที่เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ทางร่างกายเต็มที่ เป็นช่วงเปลี่ยนวัยที่ปรับเปลี่ยนชีวิตทางสังคม อารมณ์ จิตใจ ค่านิยม อุดมคติ เป็นต้น ความเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปต่าง ๆ ในช่วงวัยนี้ ล้วนเป็นรากฐานของความสนใจ ความมุ่งมั่นในชีวิต หรือตัดสินใจประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง การรวมเป็นกลุ่มของเด็กไปโดยธรรมชาติ กลุ่มมีอิทธิพลสำคัญต่อชีวิตจิตใจและอนาคตของเด็กมากที่สุด เด็กจะสนใจรู้สึกเป็นสุขปลอดภัย และสบายใจในการเล่น เทียว เรียน กิน นอน ทำงาน กับเพื่อนร่วมวัย การคบเพื่อนร่วม

^{๓๑} Cole, L & Hall , *Psychology of adolescence*, (New York: Holt, Rinehart and Winston., ๑๙๗๐), p๓, เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, *พัฒนาการมนุษย์*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๘๑-๑๘๔, ศรีเรือน แก้วกังวาล, *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม ๒*, หน้า ๓๓๐.

^{๓๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒๙.

วัยเป็นพฤติกรรมสังคมที่สำคัญยิ่งต่อจิตใจของเด็กวัยรุ่น เด็กที่เข้ากลุ่มมีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม ยอมรับเอาค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจของกลุ่มด้วยความเต็มใจ^{๓๓}

สรุปได้ว่า การพัฒนาการทางจิตสังคมของวัยรุ่นในช่วงต่าง ๆ มีความแตกต่างกันแต่จะมีความต่อเนื่องเกี่ยวเนื่องกันวัยรุ่นบางคนก็มีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ในแต่ละช่วงอายุมีความหลากหลายและแตกต่างกันไปบ้าง คงจะไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้เลยว่าอะไรถูกผิด เพราะมีปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามามีส่วนในการเรียนรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าทางด้านการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ วัยรุ่นส่วนใหญ่มีการพัฒนาการทางจิตสังคมจิตวิทยาในช่วงอายุต่างๆ สิ่งที่น่าสนใจคือการเจริญเติบโตและการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่นเกิดขึ้นอย่างมากและรวดเร็วในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่วัยรุ่นจะต้องมีการปรับตัวมีการเรียนรู้ ผูกทักษะ ในด้านต่าง ๆ ค่อนข้างมาก^{๓๔}

๒) แนวคิดพัฒนาการเยาวชน

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายด้าน ทำให้ต้องมีการปรับตัวหลายด้านพร้อม ๆ กัน จึงเป็นวัยที่จะเกิดปัญหาได้มาก การปรับตัวได้สำเร็จจะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาตนเองเกิดบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตต่อไป การเรียนรู้พัฒนาการวัยรุ่นจึงมีประโยชน์ทั้งต่อการส่งเสริมให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายจิตใจสังคม และช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในวัยรุ่น เช่น ปัญหาทางเพศ หรือปัญหาการใช้สารเสพติด

วัยรุ่น จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กย่างอายุประมาณ ๑๒ – ๑๓ ปี เพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชายประมาณ ๒ ปี และจะเกิดการพัฒนาไปจนถึงอายุประมาณ ๑๘ ปี จึงจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ โดยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. พัฒนาการทางร่างกาย (Physical Development) ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เนื่องจากวัยนี้ มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศ (sex hormones) และฮอร์โมนของการเจริญเติบโต (growth hormone) อย่างมากและรวดเร็ว

๑.๑ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป (physical changes) ร่างกายจะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แขนขาจะยาวขึ้นก่อนจะเห็นการเปลี่ยนแปลงอื่นประมาณ ๒ ปี เพศหญิงจะมีไขมันมากกว่า ชายมีกล้ามเนื้อมากกว่าทำให้เพศชายแข็งแรงกว่า

๑.๒ การเปลี่ยนแปลงทางเพศ (sexual changes) สิ่งที่เห็นได้ชัดเจน คือ วัยรุ่นชายจะเป็นหนุ่มขึ้น นมขึ้นพาน เสียงแตก หนวดเคราขึ้น และเริ่มมีฝันเปียก (nocturnal ejaculation) ส่วนวัยรุ่นหญิงจะเป็นสาวขึ้น คือ เต้านมมีขนาดโตขึ้น ไขมันที่เพิ่มขึ้นจะทำให้รูปร่างมีทรวดทรง สะโพกผายออก และเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก (menarche)

๒. พัฒนาการทางจิตใจ (Psychological Development)

๒.๑ สติปัญญา (Intellectual Development) วัยนี้สติปัญญาจะพัฒนาสูงขึ้นจนมีความคิดเป็นแบบรูปธรรม (Jean Piaget ใช้คำอธิบายว่า Formal Operation ซึ่งมีความ

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒๔-๓๓๐.

^{๓๔} นายแพทย์วิโรจน์ อารีย์กุล วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า. (๒๕๖๒). จิตวิทยาวัยรุ่น Stories of Psychology. (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/storiesofpsychology๐๓/citwithaway-run>.

หมายถึง ความสามารถเรียนรู้ เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งขึ้นแบบ abstract thinking) มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ สิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้นตามลำดับจนเมื่อพ้นวัยรุ่นแล้ว จะมีความสามารถทางสติปัญญาได้เหมือนผู้ใหญ่ แต่ในช่วงระหว่างวัยรุ่นนี้ ยังอาจขาดความยั้งคิด มีความหุนหันพลันแล่น ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ

๒.๒ ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Awareness) วัยนี้จะเริ่มมีความสามารถในการรับรู้ตนเอง ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- เอกลักษณ์ (identity) วัยรุ่นจะเริ่มแสดงออกถึงสิ่งตนเองชอบ สิ่งที่ตนเองถนัด ซึ่งจะแสดงถึงความเป็นตัวตนของเขาที่โดดเด่น ได้แก่ วิชาที่เขาชอบเรียน กีฬาที่ชอบเล่น งานอดิเรก การใช้เวลาว่างให้เกิดความเพลิดเพลิน กลุ่มเพื่อนที่ชอบและสนิทสนมด้วย และจะเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดแบบอย่างจากกลุ่มเพื่อนนี้เอง ทั้งแนวคิด ค่านิยม ระบบจริยธรรม การแสดงออก และการแก้ปัญหาในชีวิต จนสิ่งเหล่านี้กลายเป็นเอกลักษณ์ของตน และกลายเป็นบุคลิกภาพนั่นเอง สิ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ตนเองยังมีอีกหลายด้าน ได้แก่ เอกลักษณ์ทางเพศ (sexual identity and sexual orientation) แฟชั่น ดารา นักร้อง การแต่งกาย ทางความเชื่อในศาสนา อาชีพ คติประจำใจ เป้าหมายในการดำเนินชีวิต (Erik Erikson อธิบายว่าวัยรุ่นจะเกิดเอกลักษณ์ของตนในวัยนี้ ถ้าไม่เกิดจะมีความสับสนในตนเอง Identity VS Role confusion)

- ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self Image) คือ การมองภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ หน้าตา รูปร่าง ความสวยความหล่อ ความพิการ ข้อดีข้อด้อยทางร่างกายของตนเอง วัยรุ่นจะสนใจ หรือให้เวลาเกี่ยวกับรูปร่าง ผิวพรรณมากกว่าวัยอื่น ๆ ถ้าตัวมีข้อด้อยกว่าคนอื่นก็จะเกิดความอับอาย

- การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (acceptance) วัยนี้ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนอย่างมาก การได้รับการยอมรับจะช่วยให้เกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย เห็นคุณค่าของตนเอง มั่นใจตนเอง วัยนี้จึงมักอยากเด่นอยากดัง อยากให้มีคนรู้จักมาก ๆ

- ความภาคภูมิใจตนเอง (Self Esteem) เกิดจากการที่ตนเองเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและคนอื่น ๆ ได้รู้สึกว่ามีคุณค่า เป็นคนดีและมีประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ ทำอะไรได้สำเร็จ

- ความเป็นตัวของตัวเอง (independent) วัยนี้จะรักอิสระ เสรีภาพ ไม่ค่อยชอบอยู่ในกฎเกณฑ์กติกาใด ๆ ชอบคิดเอง ทำเอง พึ่งตัวเอง เชื่อความคิดตนเอง มีปฏิริยาตอบโต้ผู้ใหญ่ที่บิบบังคับสูง ความอยากรู้อยากเห็นอยากลองจะมีสูงสุดในวัยนี้ ทำให้อาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่ายถ้าวัยรุ่นขาดการยั้งคิดที่ดี การได้ทำอะไรด้วยตนเอง และทำได้สำเร็จจะช่วยให้วัยรุ่นมีความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence)

- การควบคุมตนเอง (Self Control) วัยนี้จะเรียนรู้ที่จะควบคุมความคิด การรู้จักยั้งคิด การคิดให้เป็นระบบ เพื่อให้สามารถใช้ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

- อารมณ์ (Mood) อารมณ์จะปั่นป่วนเปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิดง่าย เครียดง่าย โกรธง่าย อาจเกิดอารมณ์ซึมเศร้าโดยไม่มีสาเหตุได้ง่าย อารมณ์ที่ไม่ดีเหล่านี้อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเกรี้ยว ก้าวร้าว มีผลต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต ในวัยรุ่นตอนต้น การควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยดีนัก บางครั้งยังทำอะไรตามอารมณ์ตัวเองอยู่บ้าง แต่จะค่อย ๆ ดีขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น อารมณ์

เพศวัยนี้จะมีมาก ทำให้มีความสนใจเรื่องทางเพศ แต่พฤติกรรมบางอย่างอาจเป็นปัญหา เช่น เบี่ยงเบนทางเพศ กามวิปริต หรือการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

- จริยธรรม (Moral Development) วัยนี้จะมีความคิดเชิงอุดมคติสูง (Idealism) เพราะเขาจะแยกแยะความผิดชอบชั่วดีได้แล้ว มีระบบนิยามของตนเอง ต้องการให้เกิดความถูกต้อง ความชอบธรรมในสังคม ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการเป็นคนดี เป็นที่ชื่นชอบของคนอื่น และจะรู้สึกอึดอัดกับข้อจำกัดกับความไม่ถูกต้องในสังคม หรือในบ้าน การต่อต้าน ประท้วงจึงเกิดได้บ่อยในวัยนี้เมื่อวัยรุ่นเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง หรือมีการเอาเปรียบ เบียดเบียน ความไม่เสมอภาคกัน ในวัยรุ่นตอนต้นการควบคุมตนเองอาจยังไม่มีดีนัก แต่เมื่อพ้นวัยรุ่นนี้ไป การควบคุมตนเองจะดีขึ้นจนเป็นระบบจริยธรรมที่สมบูรณ์เหมือนผู้ใหญ่

๓. พัฒนาการทางสังคม (Psychosocial Developmental Stage)

พัฒนาการทางสังคม ของ แอริคสัน (Erikson) ได้อธิบายช่วงอายุวัยรุ่นประมาณ ๑๓-๒๐ ปี เป็นช่วงวัยของการพบอัตลักษณ์แห่งตน แยังกับการไม่เข้าใจตนเอง (Identity vs. Identity diffusion) ระยะเวลาเป็นขั้นตอนความขัดแย้งทางสังคม และจิตใจของมนุษย์มากที่สุด อีริกสัน (Erikson) เชื่อว่าเป็นช่วงวิกฤตของชีวิตมนุษย์เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็ก และความเป็นผู้ใหญ่ ถ้าไม่สามารถแก้ไขภาวะวิกฤตได้ล่วงหน้าได้ วัยรุ่นก็จะกลายเป็นวัยรุ่นที่มีอัตลักษณ์ที่สับสน และกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพไม่มั่นคงได้^{๓๕}

นอกจากนี้อีริกสัน (Erikson) ได้อธิบายว่า ระยะเวลาเด็กต้องการละทิ้งสภาพความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ สภาพเช่นนี้ทำให้วัยรุ่นเกิดความขัดแย้งด้านสัมพันธภาพกับผู้ใหญ่กับเพื่อนร่วมวัย เพื่อนต่างเพศ สังคม และเกิดความสับสนทางจิตใจอย่างรุนแรง บางครั้งต้องการเลียนแบบเพื่อนหรือบุคคลที่ตนนิยม หรือรักษาเอกลักษณ์ของตนเองและต้องการแสดงออกเป็นอิสระเต็มที่ แต่บางครั้งต้องการอยู่ในกรอบประเพณี ระเบียบอย่างเข้มงวด วัยรุ่นช่วงนี้ จึงรู้สึกสับสนในการแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อรู้จักตนเองในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ความชอบ ความสนใจ ปรัชญาในชีวิต อาชีพ เป็นต้น ทั้งนี้วัยรุ่นจะต้องผสมผสานลักษณะเฉพาะตนในแง่มุมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของครอบครัว วัฒนธรรมและค่านิยมของสังคม การพัฒนาตนที่สมบูรณ์ของวัยรุ่น การเข้าใจตนอย่างแท้จริง เช่น การเข้าใจจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง มีอุดมคติ มีวัฒนธรรม ศาสนา มีปรัชญาชีวิตของตน มีการยอมรับตนเอง เป็นต้น จะทำให้ส่งผลให้วัยรุ่นคลายความสับสนในตนเอง และช่วยให้พ้นจากวิกฤตในชีวิตไปได้ด้วยดี^{๓๖} ในทางตรงกันข้าม วัยนี้จะเป็นวัยที่ประสบความยุ่งยากมาก จนนักวิชาการในหลายทศวรรษที่ผ่านมาเรียกว่าเป็น วัยวิกฤต ซึ่งอีริกสัน (Erikson) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นระยะเวลาที่มนุษย์มีความสับสนทางจิตใจมากที่สุดยิ่งกว่าวัยอื่น^{๓๗} และวัยรุ่น แบ่งออกเป็น ๓ ระยะดังนี้

๑. ระยะวัยรุ่นตอนต้น อายุประมาณ ๑๐ – ๑๓ ปี

^{๓๕} ศรีเรือน แก้วกังวาล, จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม ๑ , พิมพ์ครั้งที่ ๙ , (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๓๕.

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

^{๓๗} Erikson, E.H., Identity, Youth and Crisis, (New York : Norton & Company, ๑๙๖๘),

เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย มีการเจริญเติบโตมีการเพิ่มขนาดความสูง น้ำหนัก ขณะเดียวกันก็มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระวิทยาเป็นวัยรุ่นหนุ่มสาว เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ เมื่อเด็กเริ่มเข้าวัยรุ่น จะให้ความสนใจกับกิจกรรมในครอบครัว หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับพ่อแม่ น้อยลง และเริ่มจะไม่ค่อยยอมรับคำแนะนำ และคำติชมจากพ่อแม่ การพัฒนาการอย่างหนึ่งของวัยรุ่นที่พยายามจะเป็นอิสระ ความเป็นตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น วัยรุ่นช่วงต้นมีอารมณ์ และพฤติกรรมแปรปรวน อ่อนไหวง่าย หงุดหงิด ยังมีความรู้สึกที่ยึดตัวเองเป็นหลัก ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตัวเองได้ เด็กช่วงนี้จะมีความคิดที่ค่อนข้างเพ้อฝันเกินความเป็นจริง มีการวางแผนในอนาคตหรือเป้าหมายชีวิตที่เกินความสามารถของตนเอง

๒. ระยะวัยรุ่นตอนกลาง อายุประมาณ ๑๔ – ๑๗ ปี

ระยะช่วงนี้วัยรุ่นส่วนใหญ่พอใจ และยอมรับในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็สนใจใช้เวลาในการดูแลตนเอง รูปร่าง หน้าตา ให้ดูสวยงามสร้างความสนใจให้กับผู้พบเห็น โดยบทบาทของเพื่อนก็จะยังเข้ามามีบทบาทในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างมาก ระยะวัยรุ่นตอนกลางเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความรุนแรงทางด้านอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ค่อนข้างมาก เป็นช่วงระยะเวลาที่มีความขัดแย้งกับผู้ปกครอง พ่อแม่ มากที่สุด เนื่องจากต้องการเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง มีการฝ่าฝืนกฎระเบียบ กติกาต่าง ๆ มากขึ้น ไม่ชอบให้ใครมาบังคับหรือสั่งการ เด็กเริ่มเรียนรู้สังคมภายนอกครอบครัวมากขึ้น ความรู้สึกอ่อนไหวพบได้มากในวัยรุ่นช่วงนี้ วัยรุ่นตอนกลางถึงแม้จะมีความคิด มีเหตุผลมากกว่าเดิมแต่เมื่อพบปัญหา หรือสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ความคิด การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หรือการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ก็จะถดถอยไป ความคิด ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ ตลอดจนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงนี้จึงเป็นช่วงที่สำคัญที่พยายามเปิดโอกาสให้วัยรุ่นแสดงความสามารถ การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ก็จะเกิดประโยชน์ต่อวัยรุ่นอย่างมาก วัยรุ่นช่วงนี้จะมีความคิดอยู่ในกรอบของความเป็นจริง มีเหตุผล รู้ขอบเขตความสามารถและข้อจำกัดของตนเอง ทำให้ความคิดเพ้อฝันหรือการวางแผนชีวิตในอนาคต อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงและเป็นไปได้

๓. ระยะวัยรุ่นตอนปลาย อายุประมาณ ๑๗ – ๒๑ ปี

วัยรุ่นช่วงนี้การเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงของร่างกายมีความสมบูรณ์ เป็นผู้ใหญ่มากแล้ว วัยรุ่นตอนปลายเป็นช่วงระยะเวลาที่รู้สึกอิสระเป็นตัวของตัวเอง เข้าใจถึงความรักความหวังดี ความเอื้ออาทรที่พ่อแม่มีต่อตัว วัยรุ่นยอมรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากพ่อแม่ กลับมาให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของพ่อแม่เพิ่มมากขึ้น

การพัฒนาการทางด้านจิตสังคมของวัยรุ่นในช่วงต่าง ๆ มีความแตกต่างกันแต่จะมีความต่อเนื่องเกี่ยวข้องกันวัยรุ่นบางคนก็มีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ในแต่ละช่วงอายุมีความหลากหลาย และแตกต่างกันไปบ้าง คงจะไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้เลยว่าอะไรถูกผิด เพราะมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนในการเรียนรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าทางด้านพัฒนาการในด้านต่าง ๆ วัยรุ่นส่วนใหญ่มีการพัฒนาการทางด้านสังคมจิตวิทยาในช่วงอายุต่าง ๆ สิ่งที่น่าสนใจคือการเจริญเติบโตและการ

พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่นเกิดขึ้นอย่างมากและรวดเร็วในระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่วัยรุ่นจะต้องมีการปรับตัวมีการเรียนรู้ ผูกทักษะ ในด้านต่าง ๆ ค่อนข้างมาก^{๓๘}

ผู้วิจัย มีความเห็นว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่จะเกิดปัญหาได้มากเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้ต้องมีการปรับตัวหลายด้านพร้อม ๆ กัน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นมากขึ้นด้วย วัยรุ่นเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตอย่างมาก มีปัญหาและความยากลำบากในการปรับตัวการปรับตัวได้สำเร็จจะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาตนเองเกิดบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตต่อไป การเรียนรู้พัฒนาการวัยรุ่นจึงมีประโยชน์ทั้งต่อการส่งเสริมให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายจิตใจสังคม และช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในวัยรุ่น เช่น ปัญหาทางเพศ หรือปัญหาการใช้สารเสพติด ในแต่ละช่วงวัยของชีวิตนั้น พฤติกรรมของคนอาจจะพัฒนาออกมาในทางบวกหรือลบก็ได้ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดู

๒.๓ แนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

สถานการณ์โลกในศตวรรษที่ ๒๑ มีความแตกต่างจากศตวรรษที่ ๒๐ และ ๑๙ ทำให้ระบบการศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่อง "ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑" ได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยภาคส่วนที่เกิดจากวงการนอกการศึกษา ประกอบด้วย บริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่ เช่น บริษัทแอปเปิล บริษัทไมโครซอฟท์ บริษัทวอลต์ดิสนีย์ องค์การวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐ รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (Partnership for ๒๑st Century Skills) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า เครือข่าย ๒๑ หน่วยงานเหล่านี้มีความกังวลและเห็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ ๒๐ และ ๑๙ จึงได้พัฒนาวิสัยทัศน์และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ขึ้น สามารถสรุปทักษะสำคัญอย่างย่อ ๆ ที่เด็กและเยาวชนควรมีได้ว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ ๔R และ ๔C ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ - ๓R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน(Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ - ๔C ได้แก่ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์), Communication (การสื่อสาร), Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) รวมถึงทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษารูปแบบใหม่^{๓๙}

ในศตวรรษที่ ๒๑ การให้การศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy of Learning) จะเปลี่ยนไป เน้นทักษะการเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้น (higher order learning skills)

^{๓๘} นายแพทย์วิโรจน์ อารีกุล วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า. (๒๕๖๒). จิตวิทยาวัยรุ่นStories of Psychology. (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/storiesofpsychology๐๓/citwithaway-run>.

^{๓๙} กระทรวงศึกษาธิการ, การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑(ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.moe.go.th/> (สืบค้น ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

โดยเฉพาะทักษะการประเมินค่า (evaluating skills) จะถูกแทนที่โดยทักษะการนำเอาความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ (ability to use new knowledge in a creative way) ในอดีตที่ผ่านมา นักเรียนไปโรงเรียนเพื่อใช้เวลาในการเรียนรายวิชาต่างๆ เพื่อรับเกรด และเพื่อให้จบการศึกษา แต่ในปัจจุบันจะพบปรากฏการณ์ใหม่ที่แตกต่างไป เช่น การเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้เตรียมตัวเพื่อใช้ชีวิตในโลกที่เป็นจริง (life in the real world) เน้นการศึกษาตลอดชีวิต (lifelong learning) ด้วยวิธีการสอนที่มีความยืดหยุ่น (flexible in how we teach) มีการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนมีความเป็นคนเจ้าความคิดเจ้าปัญญา (resourceful) ที่ยังคงแสวงหาการเรียนรู้แม้จะจบการศึกษาออกไป แนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (Partnership For ๒๑st Century Skills) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P๒๑ ซึ่งได้พัฒนากรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต^{๔๐}

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช^{๔๑} ได้ระบุหลักการหรือปัจจัยสำคัญด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ไว้ ๕ ประการคือ ๑) Authentic learning การเรียนรู้ที่แท้จริงอยู่ในโลกจริงหรือชีวิตจริง การเรียนวิชาในห้องเรียนยังไม่ใช่การเรียนรู้ที่แท้จริง ยังเป็นการเรียนแบบสมมติ ดังนั้น ครูเพื่อศิษย์จึงต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริงที่สุด กล่าวในเชิงทฤษฎีได้ว่า การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบริบทหรือสภาพแวดล้อมในขณะที่เรียนรู้ ห้องเรียนไม่ใช่บริบทที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในมิติที่ลึก เพราะห้องเรียนไม่เหมือนสภาพในชีวิตจริง การสมมติโจทย์ที่คล้ายจะเกิดในชีวิตจริงก็ได้ความสมจริงเพียงบางส่วน แต่หากไปเรียนในสภาพจริงก็จะได้รับการเรียนรู้ในมิติที่ลึกและกว้างขวางกว่าสภาพสมมติ การออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์เกิด “การเรียนรู้ที่แท้” (authentic learning) เป็นความท้าทายต่อครูเพื่อศิษย์ ในสภาพที่มีข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรอื่น ๆ รวมทั้งจากความเป็นจริงว่าเด็กนักเรียนในเมืองกับในชนบทมีสภาพแวดล้อมและชีวิตจริงที่แตกต่างกันมาก ๒) Mental Model Building การเรียนรู้ในระดับสร้างกระบวนการทัศนอาจมองอีกมุมหนึ่งว่า เป็น authentic learning แนวหนึ่ง ผมมองว่านี่คือ การอบรมบ่มนิสัย หรือ การปลูกฝังความเชื่อหรือค่านิยมในถ้อยคำเดิมของเรา แต่ในความหมายข้อนี้เป็นการเรียนรู้วิธีการนำเอาประสบการณ์มาสังสมจนเกิดเป็นกระบวนการทัศน (หรือความเชื่อ ค่านิยม) และที่สำคัญกว่านั้นคือ สังสมประสบการณ์ใหม่ เอามาได้แย้งความเชื่อหรือค่านิยมเดิม ทำให้ละจากความเชื่อเดิมหันมายึดถือความเชื่อหรือกระบวนการทัศนใหม่นั้นคือ เป็นการเรียนรู้ ไปพร้อมๆ กัน ทำให้เป็นคนที่มีความคิดเชิงกระบวนการทัศนชัดเจน และเกิดการเรียนรู้เชิง

^{๔๐}กระทรวงศึกษาธิการ, การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑(ออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.moe.go.th/> (สืบค้น ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

^{๔๑}ดูรายละเอียดใน วิจารณ์ พานิช, วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์), ๒๕๕๕, หน้า ๔-๗.

กระบวนการพัฒนาใหม่ได้ แต่การจะมีทักษะหรือความสามารถขนาดนี้ จำต้องมีความสามารถรับรู้ข้อมูลหลักฐานใหม่ ๆ และนำมาสังเคราะห์เป็นความรู้เชิงกระบวนการพัฒนาใหม่ได้ ๓) Internal Motivation การเรียนรู้ที่แท้จริงขับเคลื่อนด้วยฉันทะ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวคน ไม่ใช่ขับเคลื่อนด้วยอำนาจของครูหรือพ่อแม่ เด็กที่เรียนเพราะไม่อย่างขัดใจครูหรือพ่อแม่จะเรียนได้ไม่ดีเท่าเด็กที่เรียนเพราะอยากเรียนเมื่อเด็กมีฉันทะและได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องจากครู วิทยะ จิตตะ และวิมังสา (อิทธิบาทสี่) ก็จะตามมา ทำให้เกิดการเรียนรู้ในมิติที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยง ๔) Multiple Intelligence เวลานี้เป็นที่เชื่อกันทั่วไปแล้วว่า มนุษย์เรามีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) และเด็กแต่ละคนมีความถนัดหรือปัญญาที่ติดตัวมาแต่กำเนิดต่างกัน รวมทั้งสไตล์การเรียนรู้ก็ต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายต่อครูเพื่อศิษย์ในการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และจัดให้การเรียนรู้ส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้เฉพาะตัว (personalized learning) เรื่องนี้มีการวิจัยและการออกแบบการเรียนรู้ได้มากมาย ดังตัวอย่าง Universal Design for Learning ซึ่งก็คือ เครื่องมือสร้างความยืดหยุ่นหลากหลายในการออกแบบการเรียนรู้นั่นเอง ๕) Social Learning การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคม หากยึดหลักการนี้ ครูเพื่อศิษย์ก็จะสามารถออกแบบกระบวนการทางสังคมเพื่อให้ศิษย์เรียนสนุก และเกิดนิสสัยรักการเรียน เพราะการเรียนจะไม่ใช่วิธีกรรมส่วนบุคคลที่ห้อยเหงาน่าเบื่อ

นอกจากนี้ยังได้ระบุว่าทักษะของคนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ ๓R x ๗C

๓R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W)Writing (เขียนได้) และ (A) Arithmetic's (คิดเลขเป็น)

ส่วน ๗C ได้แก่ Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา), Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม), Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์), Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ), Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ), Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร) และ Career & learning skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้)

ดังนั้นการเป็นครูเพื่อศิษย์ต้องฝึกฝนตนเองให้มีทักษะในการเป็นโค้ช และเป็น“คุณอำนวย” (facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Project-Based Learning) ของศิษย์ ขอย้ำว่าครูต้องเลิกเป็น “ผู้สอน” ผันตัวเองมาเป็นโค้ช หรือ “คุณอำนวย” ของการเรียนรู้ของศิษย์ที่ส่วนใหญ่เรียนแบบ PBL นั้นหมายถึง โรงเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเลิกเน้นสอน หันมาเน้นเรียน ซึ่งต้องเน้นทั้งการเรียนของศิษย์และของครู

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อสร้างสรรค์วิถีพุทธ

๒.๓.๑ ความหมายของสื่อ^{๔๒}

เมื่อพิจารณาคำว่า “สื่อ” ในภาษาไทยกับคำในภาษาอังกฤษ พบว่ามีความหมายตรงกับคำว่า “Media” (ในกรณีที่มีความหมายเป็นเอกพจน์จะใช้คำว่า “Medium”)

คำว่า “สื่อ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ดังนี้ “สื่อ (กริยา) หมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน เช่น สื่อความหมาย, ชักนำให้รู้จักกัน สื่อ (นาม) หมายถึง ผู้หรือสิ่งที่ติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน เช่น เขาใช้จดหมายเป็นสื่อติดต่อกัน, เรียกผู้ที่ทำหน้าที่ชักนำให้ชายหญิงได้แต่งงานกันว่า พ่อสื่อ หรือ แม่สื่อ; (ศิลปะ) วัสดุต่างๆ ที่นำมาสร้างสรรค์งานศิลปกรรม ให้มีความหมายตามแนวคิด ซึ่งศิลปินประสงค์แสดงออกเช่นนั้น เช่น สื่อผสม”

สื่อ หมายถึง สิ่งที่ทำให้ปรากฏด้วยอักษร เครื่องหมาย ภาพ หรือเสียง ไม่ว่าจะจัดทำในรูปแบบของเอกสาร สิ่งพิมพ์ ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี รูปภาพ ภาพโฆษณา รูปถ่าย ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ การแสดง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือได้จัดทำในรูปแบบอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓ วรรค ๒)

กระบวนการสื่อสารมวลชน คำว่า “สื่อ” (Channel or Medium) คือ พาหนะนำข่าวสาร (Message Vehicles) หรือพาหนะของสารหรือสิ่งที่ขนส่งสาร (Carrier of Messages) จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารไปได้ก็ต้องอาศัยสื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารออกไปและข่าวสารจะไปถึงผู้รับได้ก็ต้องอาศัยสื่อพาไป เช่น คลื่นวิทยุในอากาศนำเสียงพูดไปให้ผู้ฟัง กระจาดขนตัวอักษรและภาพที่ปรากฏไปให้ผู้รับสารได้อ่าน เป็นต้น ทางด้านผู้รับสารก็เช่นเดียวกัน ต้องอาศัยสื่อในการรับสารนั้น ๆ เช่น ผู้รับสารจะต้องมีเครื่องรับวิทยุ เป็นต้น ดังนั้นทั้งสองฝ่ายต่างอาศัยสื่อเพื่อการติดต่อให้ถึงกัน มนุษย์ได้คิดค้นประดิษฐ์สร้างขึ้น เสาะหาวิธีการหาช่องทางในรูปแบบต่าง ๆ กัน ตามสภาพของทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง และพัฒนาวิธีการ กระบวนการ และเครื่องมืออุปกรณ์ให้ก้าวหน้าเพิ่มพูนสมรรถนะ คุณภาพและประสิทธิภาพในการแสวงหาสาร การเก็บสาร การส่งสาร การรับสาร และการสื่อสารกลับ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารของมนุษย์ต่อไป

การพิจารณาถึงเรื่องสื่อนั้นมีปัจจัย ๓ ประการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (๑) วัสดุที่รองรับ (๒) สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นอย่างมีความหมายเป็นสาร (๓) พาหนะที่จะนำวัสดุที่มีสารไปให้ผู้รับสาร

ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับวิธีการหาช่องทางของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของคนแตกต่างกันไปตามยุคตามสมัย เช่น ใช้ “สื่อบุคคล” หรือ “คน” เพื่อการสื่อสารด้วยวัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่ต่างกัน โดยคนได้คิดหาทาง ออกปฏิกิริยาเป็นสารให้คนอื่น ๆ เข้าใจความหมายใช้สื่อบุคคลในลักษณะเป็นพาหนะที่มีสารโดยเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่ การเกษตร สาธารณสุขออกไปพบปะพูดคุยกับประชาชน การใช้ศิลปินสื่อพื้นบ้านเพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้และเปลี่ยนแปลงทัศนคติการทำหมัน และการวางแผนครอบครัว การใช้บุรุษไปรษณีย์เพื่อนำจดหมายไปบริการประชาชน นอกจากนั้น สื่อบุคคลยังพยายามหาวัสดุเพื่อรองรับสารเป็นช่องทางในการเผยแพร่ เช่น ใช้ฝาผนัง ผนังถ้ำ ดินเหนียว หนังสัตว์ ไม้ไผ่ กระจาดสา แผ่นใส และ

^{๔๒}เรือดริหญิงจิณห์จุฑา ศุภมงคล ร.น., (๒๕๖๒), การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน โดยใช้สื่อตามแนวพุทธจิตวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

แม้แต่งานศิลปหัตถกรรม การปั้น แกะสลัก ก็ได้ใช้เป็นช่องทางในการถ่ายทอดสารให้คนอื่นได้รับสารบางอย่างอยู่ด้วย

นักเทคโนโลยีการศึกษาได้มีการนิยามความหมายของคำว่า “สื่อ” ไว้ดังต่อไปนี้

Heinich และคณะ ให้คำจำกัดความคำว่า “media” ไว้ดังนี้ “Media is a channel of communication.” ซึ่งสรุปความเป็นภาษาไทยได้ดังนี้ “สื่อ คือช่องทางในการติดต่อสื่อสาร” Heinich และคณะ ยังได้ขยายความเพิ่มเติมอีกว่า “media มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน มีความหมายว่า ระหว่าง (between) หมายถึง อะไรก็ตามซึ่งทำการบรรทุกหรือนำพาข้อมูลหรือสารสนเทศ สื่อเป็นสิ่งที่อยู่ระหว่างแหล่งกำเนิดสารกับผู้รับสาร”

A. J. Romiszowski ศาสตราจารย์ทางด้านการออกแบบ การพัฒนา และการประเมินผล สื่อการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยซีราคิวส์ (Syracuse University) ให้คำจำกัดความคำว่า “media” ไว้ดังนี้ “the carriers of messages, from some transmitting source (which may be a human being or an inanimate object) to the receiver of the message (which in our case is the learner)” ซึ่งสรุปความเป็นภาษาไทยได้ดังนี้ “ตัวนำสารจากแหล่งกำเนิดของการสื่อสาร (ซึ่งอาจจะเป็นมนุษย์ หรือวัตถุที่ไม่มีชีวิต) ไปยังผู้รับสาร (ซึ่งในกรณีของการเรียนการสอนก็คือ ผู้เรียน)”

สื่อสร้างสรรค์ หมายถึง สื่อนำเสนอในรูปแบบของเทคโนโลยีนำเสนอต่างๆ เช่น คลิปวิดีโอ หนังสือ ภาพ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น

สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ หมายถึง สื่อที่มีเนื้อหาส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามัคคีและใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างมีความสุข (มาตรา ๓ วรรค ๓)^{๔๓}

พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อสร้างสรรค์และปลอดภัย พ.ศ.๒๕๕๘ (๒๕๕๘ : ๓๐)^{๔๔} ให้ความหมายของ “สื่อ” หมายความว่า สิ่งที่ทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร เครื่องหมาย ภาพ หรือเสียง ไม่ว่าจะจัดทำในรูปของเอกสาร สิ่งพิมพ์ ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมายรูปถ่าย ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ การแสดงข้อมูลคอมพิวเตอร์ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือได้จัดทำในรูปแบบอื่นใด และให้ความหมายของ “สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์” ว่าหมายถึง สื่อที่มีเนื้อหาส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนสามัคคี สามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างเป็นสุข

^{๔๓} พระราชบัญญัติกองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์, (ออนไลน์), วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗, แหล่งที่มา: <http://ilaw.or.th/node/3316>, [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔].

^{๔๔} จินตนา กลิ่นนันทน์, สื่อสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักขนานน้ำของเยาวชน กรณีศึกษา: คนปลายน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง, วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๐. หน้า ๙-๓๒

๒.๔.๒ ประเภทของการใช้สื่อสร้างสรรค์^{๔๔}

การแบ่งประเภทของสื่อสร้างสรรค์ นักวิชาการได้แบ่งไว้หลายรูปแบบ ได้แก่

๑. แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

๑.๑ สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย

๑.๒ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์

ภาพยนตร์

๒. แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อที่รับรู้โดยการฟังหรือสื่อโสต การเห็นหรือสื่อทัศน์และทั้งการฟังและการมองเห็นหรือสื่อโสตทัศน์ ดังนี้

๒.๑ สื่อโสต (Audio Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง เทป

๒.๒ สื่อทัศน์ (Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย

๓. แบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อร้อนและสื่อเย็น ดังนี้

๓.๑ สื่อร้อน (Hot Media) สื่อที่นำสารส่งไปยังผู้รับสาร แล้วผู้รับสารไม่ได้มีส่วนร่วมในการส่งสารเลย ผู้รับสารไม่ต้องใช้ความพยายามใด เพื่อให้ได้สารที่สมบูรณ์ เพราะมีคนจัดคอยดูแลให้ เช่น ภาพยนตร์ มีช่างเทคนิคของโรงภาพยนตร์ได้จัดการฉายให้ชม เป็นต้น

๓.๒ สื่อเย็น (Cool Media) คือ สื่อที่นำข่าวสารไปยังผู้รับ โดยบางครั้ง ผู้รับสารจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการพยายามให้ได้ข่าวสารที่สมบูรณ์ เช่น วิทยุโทรทัศน์ภาพลั้ม ผู้ชมต้องปรับภาพ เป็นต้น

๔. การแบ่งประเภทของสื่อโดยธรรมชาติในการนำสาร ดังนี้

๔.๑ สื่อวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารในลักษณะที่เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน เช่น การพูด การเขียน ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ

๔.๒ สื่ออวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารซึ่งไม่เป็นภาษาพูด แต่เป็นสัญลักษณ์ เครื่องหมาย (Signs) และอากัปกริยา การเคลื่อนไหวของร่างกาย ริมฝีปาก การแสดงออกบนใบหน้า นัยน์ตา การขมวดคิ้ว การใช้สัญญาณมือ การสัมผัส การใช้สัญญาณไฟ การตีเกราะ กลอง การยิงพลุเพื่อขอความช่วยเหลือของผู้ที่รอดชีวิตจากเครื่องบินตก หรือเรืออัปปราง สัญญาณจราจร ป้ายทางเข้าออก ทางไปห้องน้ำชาย – หญิง ฯลฯ นอกจากนั้น ยังมีสื่อวัฒนธรรม หรือสื่อพื้นบ้าน เช่น ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ดนตรี การแต่งกาย และสื่อทัศนศิลป์

๕. การแบ่งประเภทของสื่อ ตามรูปแบบและสถานการณ์การสื่อสาร สามารถแบ่งสื่อได้เป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๕.๑ สื่อภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) เป็นการสื่อสารกับตนเอง หรือการส่งสารของบุคคลคนเดียว แต่ละบุคคลมีการสื่อสารภายในตนเองทุกคน เนื้อหาสาระในการสื่อสารมาจากประสบการณ์ ข่าวสาร และข้อมูลที่แต่ละคนได้รับ ตัวบุคคลจึงนับได้ว่าเป็นสื่อหรือช่องทางในการสื่อสารกับตนเอง หรือการสื่อสารภายในบุคคล

^{๔๔} ณรงค์ เถาว์เกตุ ครูโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๙ คู่มือการใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องโครงงานคอมพิวเตอร์, “พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.novabizz.com/Behavior/>, [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔].

๕.๒ สื่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นรูปแบบของการสื่อสารตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป สื่อที่ใช้ในการสื่อสารประเภทนี้ คือ สื่อบุคคล บุคคลได้มีการพูดกันอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ได้ติดต่อสื่อสารกันทางจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ โทรพิมพ์ เทเลคอมเฟอเรนซ์ การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น ผู้ส่งสารรู้แน่ชัดว่าเป็นกลุ่มใด ผลสะท้อนกลับจากผู้รับสารก็มีได้ง่ายกว่า สื่อหรือช่องทางการสื่อสารสามารถใช้นำสารได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๕.๓ การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการแบ่งประเภทสื่อโดยอาศัยการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสเป็นหลัก คือ

๑. สื่อที่รับได้ด้วยการมองเห็น หรือสื่อทัศน์ (Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ (Newspaper) ภาพถ่าย (Photography)

๒. สื่อที่รับได้ด้วยการฟัง (Audio Media) หรือสื่อโสต ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง

๓. สื่อที่รับได้ด้วยการฟัง และการมองเห็น หรือสื่อโสตทัศน์ (Audio-Visual Media) ผู้รับสารรับสารโดยการมองเห็น และการได้ยินพร้อม ๆ กัน ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดิโอ (Video) วีดิโอดิส (Videodisc) การแสดงบนเวที (Theatre) เช่น ละคร ดนตรี อุปรากร การพ็อนรำ

๖. การแบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อสนับสนุน (Supporting Channels) แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๖.๑ สื่อสนับสนุนในการบันทึกข่าวสาร คือ โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับการพิมพ์ การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องพิมพ์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง กล้องถ่ายรูป และ วัสดุรองรับสาร ได้แก่ กระดาษ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ फिल्म แผ่นเสียง

๖.๒ สื่อสนับสนุนในการขนส่งข่าวสาร คือ โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับระบบการคมนาคม (Transportation) และบริการไปรษณีย์ (Postal Services) ได้แก่ เครือข่ายของเส้นทางคมนาคมทางบก ทางอากาศ ทางเรือ ยานพาหนะ บริการส่งจดหมาย และไปรษณีย์ภัณฑ์อื่น ๆ

๖.๓ สื่อสนับสนุนในการถ่ายทอดข่าวสาร เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยให้การถ่ายทอดข่าวสาร (Transmission of messages) จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยอาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ถ่ายทอดสัญญาณผ่านระบบสาย ระบบวิทยุ ระบบแสง และระบบสื่อสารดาวเทียม ซึ่งอาจเรียกรวมกันว่า “การสื่อสารโทรคมนาคม” (Telecommunication) หรือสื่อส่งสัญญาณ (Transmission Media) ได้แก่ โทรเลข โทรศัพท์ โทรพิมพ์ โทรภาพ โทรสาร โทรทัศน์ตามสาย วิทยุคมนาคม

๒.๔.๓ สื่อสังคมออนไลน์^{๔๖}

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง เครื่องมือ หรือรูปแบบจากเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน ที่นำมาใช้โดยมีผู้ใช้เป็นผู้สื่อสารเขียนเล่าเนื้อหาเรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ วีดิโอ ที่ผู้ใช้เขียนขึ้นหรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

^{๔๖} วิจารณ์ ใจสม, การศึกษาปัจจัยการรับรู้สื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๖๐).

ศิริพร กนกชัยสกุล^{๔๗} กล่าวว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีและเว็บ รูปแบบใหม่ ที่ผู้ใช้สามารถใช้เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล ความเป็นตัวตน เขียนเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ผ่าน Blog หรือแสดงรูปภาพเพื่อให้เพื่อน ๆ ได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบันของตน รวมถึงเปิดโอกาสให้รู้จักกันผ่าน เพื่อนของเพื่อน ซึ่งก็คือ การใช้ Networking ของเพื่อนทำความรู้จักกับบุคคลอื่นนั่นเอง นอกจากนั้น ผู้ใช้ยังสามารถเล่นเกมต่าง ๆ กับ เพื่อนโดยส่งข้อความถึงกันได้ในเวลาเดียวกัน ผู้ใช้จึงมีช่องทางติดต่อกันเพิ่มขึ้นทั้งนี้ผู้ใช้ยังสามารถกำหนดสิทธิ์เฉพาะบุคคลที่อยู่ในสังคมเสมือนของตน

๒.๔.๔ ประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์

ภิเชก ชัยนิรันดร์^{๔๘} กล่าวถึง หมวดหมู่ของเครือข่ายสังคมออนไลน์ตามที่ปรากฏในสังคมไทยไว้ ๖ ประเภท ดังนี้

๑) Blog ซึ่งเป็นการลดรูปจากคำว่า Weblog ซึ่งถือเป็นระบบจัดการเนื้อหา (Content Management System: CMS) รูปแบบหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้ใช้สามารถเขียนบทความเรียกว่า Post และทำการ เผยแพร่ได้โดยง่าย การเกิดของ Blog เปิดโอกาสให้ใคร ๆ ที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถเผยแพร่ ความรู้ดังกล่าวด้วยการเขียนได้อย่างเสรี ไม่มีขีดจำกัด เรื่องเทคนิคอย่างในอดีตอีกต่อไป ทำให้เกิด Blog ขึ้นมาจำนวนมากมายและเพิ่มเนื้อหาให้กับโลกออนไลน์ได้เป็นจำนวนมหาศาลอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน นอกจากนี้เครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้เกิด ลักษณะของ Social คือ การเปิดให้เพื่อน ๆ เข้ามาแสดงความเห็นได้ นั่นเอง

๒) Twitter และ Microblog อื่น ๆ เป็นรูปแบบหนึ่งของ Blog ที่จำกัดขนาดของการ Post แต่ละครั้งไว้ที่ ๑๔๐ ตัวอักษร โดยแรกเริ่มผู้ออกแบบ Twitter ต้องการให้ผู้ใช้เขียนเรื่องราวว่า คุณกำลังทำอะไรอยู่ในขณะนี้ (What are you doing?) แต่กิจการต่าง ๆ กลับนำ Twitter ไปใช้ในทางธุรกิจไม่ว่าจะเป็นการสร้างการบอกต่อเพิ่มยอดขาย สร้าง Brand หรือเป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า (CRM) ทั้งนี้ ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์

๓) Social Networking จากชื่อก็สามารถแปลความหมายได้ว่าเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงเรากับเพื่อน ๆ จนกลายเป็นสังคม ทั้งนี้ ผู้ใช้จะเริ่มต้นสร้างตัวตนของตนเองขึ้นในส่วนของ Profile ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัว (Info) รูป (Photo) การจดบันทึก (Note) หรือการใส่วิดีโอ (Video) นอกจากนี้ Social Networking ยังมีเครื่องมือสำคัญในการสร้างจำนวนเพื่อนให้มากขึ้น นักการตลาดนำ Social Networking มาใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าอาจจะอยู่ในรูปของการสร้าง Brand ผ่านเกมหรือ Application ต่าง ๆ หรืออาจใช้เป็นเครื่องมือของ CRM ผ่านทาง Pages และลูกค้าเองหากชื่นชอบในสินค้าหรือบริการ ก็สามารถรวมกลุ่มกันจัดตั้ง Group ขึ้นมาได้

๔) Media Sharing เป็นเว็บไซต์ที่เปิดโอกาสให้เราสามารถ Upload รูปหรือวิดีโอเพื่อแบ่งปันให้กับครอบครัว เพื่อน ๆ หรือแม้กระทั่งเพื่อเผยแพร่สาธารณชน นักการตลาด ณ ปัจจุบันไม่จำเป็นจะต้องทุ่มทุนในการสร้างหนังโฆษณาที่มีต้นทุนสูง เราอาจจะใช้กล้องดิจิทัลราคาถูก ๆ ถ่ายทอดความคิดเป็นรูปแบบวิดีโอจากนั้นนำไปสู่เว็บไซต์ Media Sharing อย่าง YouTube หาก

^{๔๗} ริพร กนกชัยสกุล, “เครือข่ายสังคมออนไลน์”, วารสารนักบริหาร, ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๓): ๒๙-๓๒.

^{๔๘} ภิเชก ชัยนิรันดร์, ปั่นแบรนด์ให้รวยด้วย Facebook, (กรุงเทพมหานคร: ซีอีโอเคชั่น, ๒๕๕๔).

ความคิดของเราเป็นที่ชื่นชอบก็ทำให้เกิดการบอกต่ออย่างแพร่หลายหรือ กรณีหากกิจการขายสินค้าที่เน้นดีไซน์ที่สวยงามก็อาจจะถ่ายรูปแล้วนำขึ้นไปสู่เว็บไซต์อย่าง Flickr เพื่อให้ลูกค้าได้ชม หรืออาจจะใช้เป็นเครื่องมือในการนำชมโรงงานหรือ บรรยากาศในการทำงานของกิจการ เป็นต้น หรืออย่างกรณีของ Multiply ที่คนไทยนิยมนำรูปภาพที่ตนเองถ่ายมาแสดงฝีมือ เหมือนเป็นแกลเลอรีส่วนตัวทำให้ผู้ว่าจ้างได้เห็นฝีมือก่อนที่จะทำการจ้าง

๕) Social News and Bookmarking เป็นเว็บไซต์ที่เชื่อมโยงไปยังบทความหรือเนื้อหาในอินเทอร์เน็ตโดยผู้ใช้เป็นผู้ส่งและเปิดโอกาสให้คะแนนและทำการโหวตได้ ช่วยกลั่นกรองว่าบทความหรือ เนื้อหาใดเป็นที่น่าสนใจที่สุดในส่วนของ Social Bookmarking เป็นการที่เปิดโอกาสให้คุณสามารถ ทำการ Bookmark เนื้อหาหรือเว็บไซต์ที่ชื่นชอบโดยไม่ขึ้นอยู่กับคอมพิวเตอร์เครื่องใดเครื่องหนึ่งแต่สามารถทำผ่านออนไลน์และเนื้อหาในส่วนที่ทำ Bookmark ไว้สามารถที่จะแบ่งปันให้คนอื่น ๆ ได้ด้วย นักการตลาดจะใช้เป็นเครื่องมือในการบอกต่อและสร้างจำนวนคนเข้ามายังเว็บไซต์หรือ Campaign การตลาดที่ต้องการ

๖) Online Forums ถือเป็นรูปแบบของ Social Media ที่เก่าแก่ที่สุดเป็นเสมือนสถานที่ที่ให้ผู้คนเข้ามาพูดคุยในหัวข้อที่พวกเขาสนใจ อาจจะเป็นเรื่องเพลงและอื่น ๆ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแสดงข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนถึงการแนะนำสินค้าหรือบริการต่าง ๆ นักการตลาดควรสนใจเนื้อหาที่พูดคุยใน Forums เพราะบางครั้งอาจจะเป็นคำวิจารณ์เกี่ยวกับตัวสินค้าและบริการ ซึ่งสามารถเข้าไปทำความเข้าใจแก้ไขปัญหาวีเว็บไซต์ประเภท Forums อาจจะเป็นเว็บไซต์ที่เปิดให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันโดยเฉพาะหรืออาจจะเป็นส่วนหนึ่งในเว็บไซต์เนื้อหาต่าง ๆ อีกด้วย

สรุปได้ว่า สื่อ หมายถึง สิ่งใด ๆ ก็ตามที่เป็นตัวกลางระหว่างแหล่งกำเนิดของสารกับผู้รับสาร เป็นสิ่งที่นำพาสารจากแหล่งกำเนิดไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดผลใด ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

๒.๓.๕ ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน มีจำนวน ๓ ปัจจัย ได้แก่^{๔๙}

๑) การคิดวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) เป็นปัจจัยภายในที่มีความสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชนและเป็นหัวใจของกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อ หลักการเรียนรู้เท่าทันสื่อ คือ หลักการของการตั้งคำถามอย่างวิพากษ์ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองรอบด้านรู้จักตั้งคำถามข้อสงสัยเกี่ยวกับสื่อ^{๕๐}

^{๔๙}อุลิสซา ครุฑเสนา, (๒๕๕๖). แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน, วารสารวิชาการ Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๖(๓) กันยายน – ธันวาคม หน้า ๒๗๙-๒๘๔

^{๕๐}Thoman, E. Founding Inspiration Media Value. (๑๙๙๙). Center for Media Literacy. [Online]. Accessed ๑๑ May ๒๐๑๑, Available from <http://www.medialit.org/founding-inspiration>.

๒) ความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ (Media Effect Awareness) การที่แกนนำเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบของสื่อทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าผลแบบใดที่ต้องการและผลแบบใดที่ควรหลีกเลี่ยง และการตระหนักในผลกระทบของสื่อจะช่วยให้ผู้รับสื่อปกป้องตนเองได้^{๕๑}

๓) การรู้เท่าทันตนเอง (Self-Awareness) คือการคิดวิเคราะห์เพื่อพัฒนาตนเองโดยใช้หลักการเชิงพุทธเข้ามาผสมผสาน^{๕๒} เป็นการฝึกให้แกนนำเยาวชน “รู้จักตนเองให้ดีที่สุดเสียก่อน” ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในการเลือกเป็นโดยรู้ว่าจะเลือกข้อมูลข่าวสารใดมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับตน

๒.๓.๖ ปัจจัยส่งเสริมที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน มีจำนวน ๔ ปัจจัย ได้แก่

๑) กลุ่มเพื่อนและกลุ่มครู (Peer Group & Teacher) กลุ่มเพื่อนที่เข้มแข็งช่วยให้แกนนำเยาวชนเกิดความมั่นใจไม่คล้อยตามกระแสสื่อและเกิดการเรียนรู้เท่าทันสื่อในระดับที่มีผลต่อเนื่องถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และกลุ่มครูที่ตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อช่วยสนับสนุนให้แกนนำเยาวชนเกิดการเรียนรู้เท่าทันสื่อได้

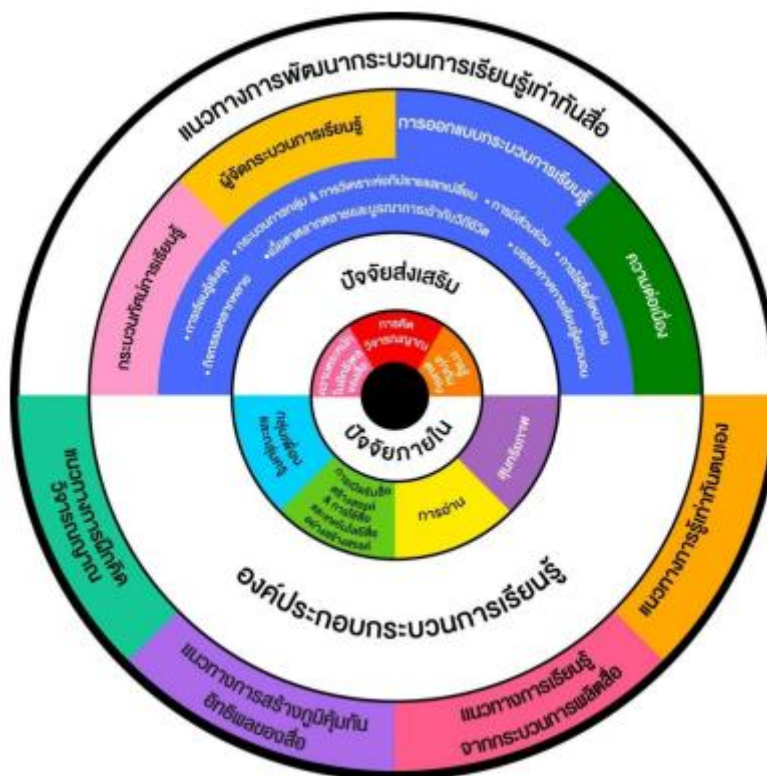
๒) การเปิดรับสื่อสร้างสรรค์ (Media Exposure) และการใช้สื่อและเทคโนโลยีสื่ออย่างสร้างสรรค์ (Media Uses) จึงควรมีสื่อสร้างสรรค์หลากหลายที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัยในปริมาณที่มากพอ

๓) การอ่าน (Reading) เป็นกระบวนการคิดและการตีความซึ่งเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เป็นฐานสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

๔) สุนทรียภาพ (Aesthetic) การมีสุนทรียะรู้จักเรื่องความงามทำให้แกนนำเยาวชนสามารถแยกสื่อขยะออกจากสื่อสุนทรียะได้

^{๕๑}Silverblatt, A. Media Literacy, Keys to Interpreting Media Messages. Westport, Connecticut PRAEGER, ๑๙๙๕.

^{๕๒}อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ. รู้ทันตนเอง รู้เก่งใช้สื่อ. โครงการสื่อสร้างสรรค์สุขภาพ ในนามมูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, ๒๕๕๐.



แผนภาพที่ ๒ แผนภาพแนวทางการพัฒนาระบบการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน

๒.๓.๗ องค์ประกอบระบบการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน มีจำนวน ๔ องค์ประกอบ ได้แก่^{๕๓}

๑) กระบวนทัศน์การเรียนรู้ (Learning Paradigm) หมายถึง กระบวนทัศน์ทางพุทธศาสนาที่มองว่า กระบวนการเรียนรู้ คือ กระบวนการฝึกฝนพัฒนามนุษย์ ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ (๑) พัฒนาด้วยเนื้อหาอะไร (๒) ช่องทางการเรียนรู้คืออะไร (๓) กระบวนการเรียนรู้ (process) มีวิธีการในรายละเอียดแบบใด

๒) ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ทำหน้าที่เป็นผู้กำกับกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ออกแบบวิธีเรียนรู้คัดสรรเนื้อหาการเรียนรู้ เลือกแหล่งเรียนรู้ ประเมินสถานการณ์การเรียนรู้ และปรับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้คือ แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญเพราะมีอิทธิพลต่อแกนนำเยาวชนในทุกด้าน

๓) การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process Design) เป็นการมองกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ปลายทางคือการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย

^{๕๓}อุลิษา ครุฑเสน, (๒๕๕๖). แนวทางการพัฒนาระบบการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน, วารสารวิชาการ Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๖(๓) กันยายน – ธันวาคม หน้า ๒๗๙-๒๘๔

๓.๑) การเรียนรู้เชิงรุกด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) การเรียนรู้เท่าทันสื่อ เป็นการเรียนเรื่องกระบวนการคิดจึงไม่สามารถใช้การสอนหรือการบรรยายได้ จำเป็นต้องใช้การลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขึ้นภายในตน

๓.๒) กระบวนการกลุ่ม (Group) และการวิเคราะห์อภิปรายแลกเปลี่ยน (Discussion) การเรียนรู้เท่าทันสื่อต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์มุมมองที่หลากหลายของผู้เรียน จึงต้องใช้รูปแบบการศึกษาเป็นกลุ่ม เรียนรู้ผ่านการสนทนา (Learning through Dialogue) ของสมาชิกในกลุ่มที่มีความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

๓.๓) การมีส่วนร่วม (Participation) ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ต้องมีคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ตีความข้อมูล เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม

๓.๔) การใช้สื่อที่เหมาะสมในกิจกรรมการเรียนรู้ (Media) เงื่อนไขสำคัญคือการเลือกสื่อที่เหมาะสม ทันสมัยอยู่ในกระแสความสนใจของเยาวชน

๓.๕) กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Variety Activities) เช่น กระบวนการละคร กระบวนการผลิตสื่อฯ เพราะเยาวชนเป็นวัยที่ต้องการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติลงมือทำ

๓.๖) เนื้อหาการเรียนรู้ที่หลากหลายและบูรณาการเข้ากับวิถีชีวิต (Variety & Life Integrated Contents) การเรียนรู้เท่าทันสื่อสามารถใช้เนื้อหาได้อย่างหลากหลายโดยเฉพาะเนื้อหาที่มีผลกระทบกับชีวิตจริงของเยาวชน และยังครอบคลุมถึงเนื้อหาสร้างภูมิคุ้มกันจากอิทธิพลของสื่อ เช่น วิถีชีวิตชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯ

๓.๗) บรรยากาศการเรียนรู้แนวนอน (Horizontal Atmosphere) หมายถึง บรรยากาศที่ไม่มีการใช้อำนาจ การเรียนรู้เท่าทันสื่อเป็นการเรียนรู้การฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณจึงจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการคิดและการแสดงความคิดเห็นโดยไม่มีการตัดสิน

๔) ความต่อเนื่อง (Continuity) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การทำซ้ำและการมีพื้นที่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถทำให้แกนนำเยาวชนเกิดการรู้เท่าทันสื่อในระดับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งเป็นระดับของการเรียนรู้ที่แท้จริงได้ ๓. แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน มีจำนวน ๔ แนวทาง ได้แก่

๔.๑) แนวทางการฝึกคิดวิจารณ์ (Critical Thinking Approach) มีดังนี้

๔.๑.๑) ฝึกตั้งคำถาม ฝึกให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ สังเกตกระบวนการทำงานของสื่อ เพื่อหาเหตุผลในประเด็นต่าง ๆ ที่สื่อส่งผลต่อวิถีชีวิต ผ่านกระบวนการฝึกตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตนเองของเยาวชน

๔.๑.๒) ฝึกวิเคราะห์ความหมายของเนื้อหาสาระในสื่อต่าง ๆ ประเมินคุณค่า และเจตนาที่สื่อนำเสนอผ่านเทคนิควิธีการต่าง ๆ การวิเคราะห์จะนำไปสู่การอภิปรายแลกเปลี่ยน ซึ่งจะทำให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้วิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยตนเอง

๔.๑.๓) ฝึกวิเคราะห์สื่อที่มีความหมายและมีความสัมพันธ์กับชีวิตเยาวชน เช่น การวิเคราะห์โฆษณาที่มีเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการฝึกคิดวิเคราะห์ประเด็นที่ซับซ้อนต่าง ๆ ที่สื่อมวลชนได้บิดเบือนด้วยเทคนิคและกระบวนการผลิตนานาประการ

๔.๑.๔) ใช้กิจกรรมเป็นการจุดประกายนำไปสู่การตั้งคำถาม ให้เกิดการวิพากษ์อภิปราย แลกเปลี่ยนเพื่อหาคำตอบ

๔.๑.๕) ในกระบวนการฝึกการคิดวิจารณ์พยายามใช้ประโยคคำถามเกี่ยวกับสื่อให้ มากควรตั้งคำถามที่ทำให้เกิดการวิเคราะห์เนื้อหาที่สื่อนำเสนอ จุดประสงค์มุมมองของสื่อ และเทคนิค ที่สื่อใช้ในการผลิต

๔.๑.๖) สามารถใช้รูปแบบที่หลากหลายในกระบวนการฝึกคิดวิเคราะห์สื่อได้ เช่น รูปแบบเกม รูปแบบการทำงานกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ รวมถึงรูปแบบการทบทวนตนเองและนำมา แลกเปลี่ยนกัน

๔.๑.๗) ใช้กระบวนการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสื่อแล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิเคราะห์สื่อ ร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะใช้มุมมองและความเข้าใจที่แตกต่างหลากหลายตาม ประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยน

๔.๑.๘) ควรนำเรื่องเท่าทันสื่อเข้ามาอยู่ในชีวิตประจำวันของเยาวชนด้วยการชวนคุยกัน มาก ๆ กระบวนการฝึกคิดวิจารณ์ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พูดคุยวิเคราะห์บ่อย ๆ

๔.๑.๙) ข้อควรระวังได้แก่ ความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน โจทย์การ เรียนรู้ต้องเป็นโจทย์อิสระที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลายไม่มีเรื่องความถูกผิด

๔.๒) แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันอิทธิพลของสื่อ (Media Influence Inoculation Approach) ด้วยการสร้างให้เกิดความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ มีดังนี้

๔.๒.๑) เริ่มต้นกระบวนการด้วยการนำสื่อที่แรงและมีพลังที่อยู่ในวิถีชีวิตของเยาวชนมา ใช้เร้าใจสร้างการเรียนรู้และควรเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกถึงชั้นอุทาน “เอ้ย!!” เมื่อ พบว่าสิ่งที่สื่อนำเสนอมีผลและมีอิทธิพลต่อตนเองถึงเพียงนั้น

๔.๒.๒) กระบวนการสร้างความตระหนักในอิทธิพลของสื่อควรเริ่มต้นจากตัวผู้เรียนและ จากประสบการณ์ตรงของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงได้ว่าสื่อส่งผลกระทบต่อตนเอง อย่างไรบ้าง

๔.๒.๓) การสร้างให้เกิดความตระหนักในอิทธิพลของสื่อไม่ใช่การบอกถึงผลร้ายของสื่อ แต่เป็นกระบวนการคิดวิเคราะห์ถึงผลของสื่อที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมของผู้เรียน

๔.๒.๔) โจทย์คำถามควรเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตั้งขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนถามตนเองและค้นพบคำตอบได้ด้วยตนเอง

๔.๒.๕) ข้อควรระวัง คือ การศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อไม่ได้เริ่มจากการอ้างหลักฐานว่า สื่อเป็นตัวปัญหาการเซนเซอร์หรือความพยายามอื่นใดในการคัดเลือกสื่อให้เข้าถึง กลุ่มเป้าหมายที่ คัดเลือกไว้แล้ว ไม่ถือเป็นการสร้างความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ

๔.๓) แนวทางการเรียนรู้จากกระบวนการผลิตสื่อ (Media Production Approach) มี ดังนี้

๔.๓.๑) ก่อนการผลิตสื่อสร้างสรรค์ต้องมีกระบวนการฝึกคิดวิจารณ์ญาณ “รู้เท่าทันสื่อ” ก่อนเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักว่าสื่อเป็นสิ่งที่ถูกผลิตขึ้นอย่างจงใจของผู้ผลิต

๔.๓.๒) ทุกขั้นตอนของการผลิตสื่อสร้างสรรค์ สามารถสร้างการฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมี วิจารณ์ญาณได้ตลอดกระบวนการ

๔.๓.๓) ควรให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกสื่อ คิดออกแบบ กำหนดเนื้อหาในการผลิตสื่อเอง และควรคิดถึงวิธีการเผยแพร่สื่อด้วย

๔.๓.๔) ไม่จำเป็นต้องผลิตสื่อที่เน้นเนื้อหาเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม สามารถใช้เนื้อใกล้ตัวเยาวชนและเนื้อหาอื่น ๆ ที่เยาวชนสนใจในการผลิตสื่อได้

๔.๓.๕) การผลิตสื่อสามารถทำได้อย่างหลากหลายรูปแบบสามารถสร้างสื่อทางเลือกเพื่อใช้ในการเรียนรู้เท่าทันสื่อได้

๔.๓.๖) สามารถใช้กระบวนการผลิตสื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนซึ่งสัมพันธ์กับชีวิตของเยาวชน ทำให้เกิดการทบทวนกลับมาที่วิถีชีวิตของตนเองซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้เท่าทันตน รู้เท่าทันสื่อได้

๔.๓.๗) การนำสื่อสร้างสรรค์ที่ผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้วมานำเสนอต่อต่อสาธารณชน และการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์ จะเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนเกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาสื่อ

๔.๓.๘) ข้อควรระวัง คือการเรียนรู้จากมุ่งไปที่รายละเอียดของเทคนิคการผลิตสื่อที่ดีมากกว่าการเรียนรู้การฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณในการรู้เท่าทันสื่อ

๔.๔) แนวทางการรู้เท่าทันตนเอง (Self Awareness Approach) มีดังนี้

๔.๔.๑) ฝึกวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเอง เพื่อประเมินศักยภาพของตนเองในการตัดสินใจว่า จะเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมาใช้กับตนเองในเรื่องใดและจะใช้อย่างไรให้เหมาะสมกับตนเอง

๔.๔.๒) การฝึกวิเคราะห์ทบทวนตัวเองในด้านพฤติกรรมการรับข่าวสารในชีวิตประจำวัน ฝึกสร้างสติในการรับข่าวสารด้วยการตระหนักรู้ว่าตนเองรับข้อมูลข่าวสารอะไรบ้างอย่างไรและส่งผลเป็นวิถีคิดหรือพฤติกรรมด้านบวกหรือด้านลบอย่างไร

๔.๔.๓) ฝึกรู้เท่าทันอารมณ์และจุดอ่อนทางอารมณ์ของตนเองและฝึกรู้หลักในการควบคุมอารมณ์

๔.๔.๔) วิเคราะห์ความต้องการของตนเองว่าเป็นความจำเป็นที่แท้จริง (need) หรือเป็นความต้องการเทียมที่เกิดขึ้นจากการกระตุ้นโดยอิทธิพลของสื่อ

๔.๔.๕) วิเคราะห์ประเมินกำลังของตนเองอย่างรอบด้าน เพื่อใช้ชีวิตและบริโภคอย่างรู้จัก “ประมาณตน” พอเหมาะพอควร

๔.๔.๖) ข้อควรระวัง คือ เนื้อหาเท่าทันสื่อและเนื้อหาเท่าทันตนจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและสะท้อนกลับซึ่งกันและกัน การที่ผู้เรียนผู้วิเคราะห์ตนเองก็เพื่อให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์สื่อ

ในการนำผลการศึกษาไปใช้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างการเรียนรู้เท่าทันสื่อให้แก่แกนนำเยาวชน ผู้จัดการเรียนรู้เท่าทันสื่อให้แก่เยาวชนทั่วไป และครูผู้สอนเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อสามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้พัฒนาระบบการเรียนรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำไปใช้สร้างกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อต้นแบบ นำไปใช้สร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อ โดยสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งด้านปัจจัยภายใน ปัจจัยส่งเสริมที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อ และแนวทางการพัฒนาระบบการเรียนรู้เท่าทันสื่อ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้เท่าทันสื่อในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นทักษะชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมครู (Training for Trainers) ให้

สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถบูรณาการผลการศึกษาศึกษา เข้ากับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้ในการนำแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อทั้ง ๔ แนวทาง ไปใช้สามารถใช้แนวทางใดแนวทางหนึ่งหรือประยุกต์ผสมผสานเข้าด้วยกันได้ตามความเหมาะสม และควรนำผลการศึกษาไปใช้อย่างเป็นองค์รวมเนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่แสดงภาพรวมของ กระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อ

๒.๓.๘ การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์

พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อสร้างสรรค์และปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘^{๕๔} ให้ความหมาย ของ “สื่อ” หมายความว่า สิ่งที่ทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร เครื่องหมาย ภาพ หรือเสียง ไม่ว่าจะได้ จัดทำในรูปของเอกสาร สิ่งพิมพ์ ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ การแสดง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือได้จัดทำใน รูปแบบอื่นใด และให้ความหมายของ “สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์” ว่าหมายถึง สื่อที่มีเนื้อหาส่งเสริม ศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชน และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม รวมถึงการส่งเสริมให้ ประชาชน สามัคคี สามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างเป็นสุข

สื่อแบ่งตามประสบการณ์การเรียนรู้ เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale)^{๕๕} จำแนกสื่อการสอน ตามประสบการณ์ที่ได้รับ โดยเขาเชื่อว่าประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ แตกต่างกับประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม ดังนั้น จึงจำแนกสื่อการสอนโดยยึดประสบการณ์ เป็นหลัก เรียงตามลำดับจากประสบการณ์ที่ง่ายไปยาก ๑๐ ขั้น เรียกว่า กรวยประสบการณ์ (Cone of Experience)

ขั้นที่ ๑ ประสบการณ์ตรงและมีความมุ่งหมาย (Direct Purposeful Experience) ประสบการณ์ตรงและมีความมุ่งหมาย ประสบการณ์ขั้นนี้ เป็นรากฐานสำคัญ ของการศึกษาทั้งปวง เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับมาจากความเป็นจริงและด้วยตัวเองโดยตรง ผู้รับประสบการณ์นี้จะได้ เห็น ได้จับ ได้ทำ ได้รู้สึก และได้ดมกลิ่น จากของจริง ดังนั้นสื่อการสอนที่ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ ในขั้นนี้ก็คือของจริงหรือ ความเป็นจริงในชีวิตของคนเรานั้นเอง

ขั้นที่ ๒ ประสบการณ์จำลอง (Contrived Simulation Experience) ประสบการณ์ จำลอง เป็นที่ยอมรับกันว่าศาสตร์ต่าง ๆ ในโลกมีมากเกินไปที่จะเรียนรู้ได้หมดสิ้นจากประสบการณ์ ตรงในชีวิต บางกรณีก็อยู่ในอดีต หรือซับซ้อน เร้นลับหรือเป็นอันตรายไม่สะดวกต่อการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง จึงมีการจำลองสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาเพื่อการศึกษา ของจำลองบางอย่างอาจจะ เรียนได้ง่ายกว่าและสะดวกกว่า

ขั้นที่ ๓ ประสบการณ์นาฏการ (Dramatized Experience) ประสบการณ์นาฏการ เป็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ของคนเราที่มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เราไม่สามารถประสบได้ด้วยตนเอง เช่น เหตุการณ์ในอดีต เรื่องราวในวรรณคดี การเรียนในเรื่องที่มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ หรือเรื่องธรรมชาติ

^{๕๔}พระราชบัญญัติ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘. สืบค้นจาก <http://www.m-culture.go.th/surveillance/files/๘๓๕/๕๘/safe-creative-media-law๕๘.pdf> p ๓๐

^{๕๕}Dale, Edgar. (๑๙๖๙). Audio-Visual Methods in Teaching. ๓ Ed. New York : The Dryden Press Holt, Rinehart and Winston. Inc p ๑๐๗

ที่เป็นนามธรรม การแสดงละครจะช่วยให้เราได้เข้าไปใกล้ความเป็นจริงมากที่สุด เช่น ฉาก เครื่องแต่งตัว เครื่องมือหุ่นต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ ๔ การสาธิต (Demonstration) การสาธิต คือ การอธิบายถึงข้อเท็จจริงหรือแบ่งความคิด ผู้ฟังแลเห็นไปด้วย เช่น ครูวิทยาศาสตร์เตรียมก๊าซออกซิเจนให้นักเรียนดู ก็เป็นการสาธิต การสาธิตก็เหมือนกับนาฏการ หรือการศึกษานอกสถานที่ เราถือเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งในการสาธิตนี้อาจรวมเอาสิ่งของที่ใช้ประกอบหลายอย่าง นับตั้งแต่ของจริงไปจนถึงตัวหนังสือ หรือคำพูดเข้าไว้ด้วย แต่เราไม่เพ่งเล็งถึงสิ่งเหล่านี้ เราจะให้ความสำคัญกับกระบวนการ ทั้งหมดที่ผู้เรียนจะต้องเฝ้าสังเกตอยู่โดยตลอด

ขั้นที่ ๕ การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) การศึกษานอกสถานที่ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพื่อให้นักเรียนได้เรียนจากแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้ที่มีอยู่จริงภายนอกห้องเรียน ดังนั้น การศึกษานอกสถานที่จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นสื่อกลางให้นักเรียนได้เรียนจากของจริง

ขั้นที่ ๖ นิทรรศการ (Exhibition) นิทรรศการมีความหมายที่กว้างขวาง เพราะหมายถึงการจัดแสดงสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ชม ดังนั้นนิทรรศการจึงเป็นการรวมสื่อต่าง ๆ มากมายหลายชนิด การจัดนิทรรศการที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาส คิดสร้างสรรค์มีส่วนร่วม และได้รับข้อมูลย้อนกลับด้วยตนเอง

ขั้นที่ ๗ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ (Motion Picture and Television) โทรทัศน์เป็นสื่อการสอนที่มีบทบาทมาก เพราะได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียง ในเวลาเดียวกัน และยังสามารถแพร่และถ่ายทอดเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นได้ด้วย นอกจากนั้นโทรทัศน์ยังมีหลายรูปแบบ เช่น โทรทัศน์วงจรปิด ซึ่งโรงเรียนสามารถ นำมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีโทรทัศน์วงจรปิดที่เอื้อประโยชน์ ต่อการศึกษาอย่างกว้างขวาง ภาพยนตร์เป็นสื่อที่จำลองเหตุการณ์มาให้ผู้ชมหรือผู้เรียน ได้ดูและได้ฟังอย่างใกล้เคียงกับความจริง แต่ไม่สามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นได้ถึงอย่างไรก็ตามภาพยนตร์ก็ยังนับว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทมากในการเรียนการสอนเช่นเดียวกันกับโทรทัศน์

ขั้นที่ ๘ การบันทึกเสียง วิทยุ และภาพนิ่ง (Recording, Radio and Picture) ภาพนิ่ง การบันทึกเสียง และวิทยุ ภาพนิ่ง ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาดซึ่งมีทั้ง ภาพทึบแสงและโปร่งแสง ภาพทึบแสง คือ รูปถ่าย ภาพวาด หรือภาพในสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ส่วนภาพนิ่งโปร่งใสหมายถึงสไลด์ फिल्मสตริป ภาพโปร่งใสที่ใช้กับเครื่องฉายวัสดุ โปร่งใส เป็นต้น ภาพนิ่งสามารถจำลองความเป็นจริงมาให้เราศึกษาจนพอใจ การบันทึกเสียง ได้แก่ แผ่นเสียงและเครื่องเล่นแผ่นเสียง เทปและเครื่องบันทึกเสียง และ เครื่องขยายเสียงตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเสียงซึ่งนอกจากจะสามารถนำมาใช้อย่างอิสระในการเรียนการสอนด้วยแล้ว ยังใช้กับรายการวิทยุและกิจกรรมการศึกษา อื่น ๆ ได้ด้วย ส่วนวิทยุ นั้นยอมรับกันแล้วว่าช่วยการศึกษาและการเรียนการสอนได้มาก ซึ่งไม่จำกัดอยู่แต่เพียงวิทยุโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวิทยุทั่วไปอีกด้วย

ขั้นที่ ๙ ทศณสัญลักษณ์ (Visual Symbol) ทศณสัญลักษณ์ สื่อการสอนประเภททัศนสัญลักษณ์นี้มีมากมายหลายชนิด เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผนที่ แผนที่ แผนผัง ภาพโฆษณา การ์ตูน เป็นต้น สื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์สำหรับถ่ายทอดความหมายให้เข้าใจได้รวดเร็วขึ้น

ขั้นที่ ๑๐ วจนสัญลักษณ์ (Verbal Symbol) วจนสัญลักษณ์ สื่อขั้นนี้เป็นสื่อที่จัดว่า เป็นขั้นที่เป็นนามธรรมมากที่สุด ซึ่งได้แก่ ตัวหนังสือหรืออักษร สัญลักษณ์ทางคำพูดที่เป็นเสียงพูด ความเป็นรูปธรรมของสื่อประเภทนี้จะไม่คงเหลืออยู่เลย อย่างไรก็ตาม ถึงแม้สื่อประเภทนี้จะมีลักษณะที่เป็นนามธรรม ที่สุดก็ตาม เราก็ใช้ประโยชน์จากสื่อประเภทนี้มาก เพราะต้องใช้ในการสื่อความหมาย อยู่ตลอดเวลา^{๕๖}

๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ

ในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิจัยรูปแบบจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ความหมายของรูปแบบ ประเภทของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ ลักษณะของรูปแบบที่ดี การทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบ และการออกแบบการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบ

๒.๕.๑ ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน^{๕๗} ให้คำนิยามว่า รูปแบบ หมายถึงรูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ

ทิตนา แคมณี^{๕๘} ให้ความหมายว่า รูปแบบ (Model) เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผังไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

อุทุมพร จามรมาน^{๕๙} นิยาม รูปแบบ ว่าหมายถึง โครงสร้างของความเกี่ยวข้องของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้น รูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติ หลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

เยาวดี วิบูลย์ศรี^{๖๐} ให้ความหมายว่า รูปแบบ คือวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏ โดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผัง ต่อเนื่อง หรือสมการทาง

^{๕๖} จินตนา กลิ่นนัท, สื่อสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของเยาวชน กรณีศึกษา : คนปลายน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง, วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก ปีที่ ๓๕(๒) พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๐, หน้า ๑๕-๑๘

^{๕๗} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๕๖), หน้า ๙๖๕.

^{๕๘} ทิตนา แคมณี, ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๒๒๐.

^{๕๙} อุทุมพร จามรมาน, “โมเดลคืออะไร”, วารสารวิชาการ, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ (มีนาคม ๒๕๕๑): ๒๒-๒๕.

^{๖๐} เยาวดี วิบูลย์ศรี, การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๒๗.

คณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่างๆ ได้อย่างกระชับ ภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

นอกจากนี้ รัตน์ะ บัวสนธิ^{๖๑} ได้ให้ความหมายรูปแบบว่าสามารถจำแนกเป็น ๓ ความหมาย ดังนี้ ๑) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น ๒) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จัก กันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model” และ ๓) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บางทีเรียกกันว่าภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์^{๖๒} ที่กล่าวว่า รูปแบบมีความหมายในหลายลักษณะดังนี้ ๑) รูปแบบที่เหมือนจริงแต่มีขนาดเล็กลง หรือย่อส่วนเพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการต่อไป ๒) สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ในเชิงเหตุผลเพื่อให้เข้าใจข้อเท็จจริง ๓) แบบอย่างหรือแนวทางในการกระทำ ที่แสดงหรืออธิบายให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิด หรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ ๔) สิ่งที่พัฒนาขึ้นเพื่ออธิบายลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์ที่ทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในองค์ประกอบของรูปแบบที่เหมาะสมไม่ได้มีการกำหนดไว้ตายตัวดังนั้นรูปแบบอาจเป็นแบบง่ายหรือซับซ้อนก็ได้ และยังมีผู้ให้ความหมาย รูปแบบ ไว้ อีกว่า คือ กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการ ดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้^{๖๓} มีผู้ให้ความหมายที่แตกต่างออกไปโดยบอกว่า รูปแบบเป็นสิ่งที่ออกแบบมาเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบและกระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎีกับปรากฏการณ์จริง^{๖๔}

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเป็นกรอบแนวความคิด หรือแผนภาพที่เข้าใจง่าย แสดงให้เห็นถึงหลักการ วิธีการดำเนินงาน องค์ประกอบ และปัจจัยต่าง ๆ ของระบบหรือสิ่งที่สนใจศึกษา สามารถตรวจสอบและยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ เช่น รูปแบบการโค้ช เป็นต้น ตามตารางที่ ๒.๑

^{๖๑} รัตน์ะ บัวสนธิ, การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คำสมัย, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒๔.

^{๖๒} รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์, “การพัฒนารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๔.

^{๖๓} วาโร เฟิงส์วีสต์, “การวิจัยพัฒนารูปแบบ”, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๓): ๓.

^{๖๔} Hauser, D.L., Comparison of Different Model for Organizational Analysis, In Organizational Assessment Perspective on the Measurement of Organizational Behavior and the Quality of Work Life, (New York: John Wiley & Son, 1980), pp. 132 – 161.

ตารางที่ ๒.๑ ความหมายของรูปแบบ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน	รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ
ทศนา แชมณีน	เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม แผนภาพ ช่วยให้สามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่ใช้ในการหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย
อุทุมพร จามรมาน	โครงสร้างความเกี่ยวข้องของหน่วยต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ มีมากกว่าหนึ่งมิติ หลายตัวแปร และตัวแปรต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล
เยาวดี วิบูลย์ศรี	วิธีการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ จินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใดๆ ให้ปรากฏ โดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่างๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผัง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย ภายใต้อะกักรายอย่างมีระบบ
	รูปแบบแบ่งเป็น ๓ ความหมาย ๑) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง ๒) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์เรียกว่า “Mathematical Model” ๓) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
วาโร เพ็งสวัสดิ์	กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการ ดำเนินงาน และเกณฑ์ต่างๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้
Hauser, D.L.	สิ่งที่ออกแบบมาเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบและกระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎีกับปรากฏการณ์จริง
รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์	รูปแบบแบ่งเป็น ๔ ความหมาย ๑) รูปแบบที่เหมือนจริงแต่มีขนาดเล็กลงเพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการต่อไป ๒) สิ่ง que แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ในเชิงเหตุผลเพื่อให้เข้าใจข้อเท็จจริง ๓) แบบอย่างหรือแนวทาง ที่อธิบายให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิด หรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ ๔) สิ่ง que พัฒนาขึ้นเพื่ออธิบายลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์ที่ทำให้

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
	ง่ายต่อการทำความเข้าใจในองค์ประกอบของรูปแบบที่เหมาะสม

๒.๔.๒ ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้^{๖๕}

๑) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

๑.๑) รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น

๑.๒) รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องบินฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

๒) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

๒.๑) รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้อธิบายความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงานคำอธิบายรายวิชา เป็นต้น ผู้สร้างทฤษฎีระบบกล่าวว่า การมีรูปแบบข้อความนั้นแม้บางครั้งจะเข้าใจยากแต่ก็ดีกว่าไม่มีรูปแบบเสียเลย เพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป

๒.๒) รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น ซึ่งได้มีการจำแนกรูปแบบทางคณิตศาสตร์ออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่^{๖๖}

(๑) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบ ให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูล และความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมียอดประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถ้ำน้ำ ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธุศาสตร์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

^{๖๕} Smith, R.H., and Others, **Measurement: Making Organization Perform**, (New York: Macmillan, 1980), p.461.

^{๖๖} Keeves, Peter J., **Model and Model Building, Educational Research Methodology and Measurement: An International Handbook**, (Oxford: Pergamon Press, 1988), pp. 561-565.

(๒) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบ รูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

(๓) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

(๔) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ ๑) รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นทางที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ ๒) รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุ และเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

นักนิเวศวิทยาคนสำคัญได้แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมือง ออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากร รูปแบบที่ใช้ในการอธิบายโดยพื้นที่นั้นมีจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่ามีลักษณะเช่นไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของประชากรเมืองนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model เป็นต้น^{๖๗}

สรุปได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบายรูปแบบนั้น รูปแบบมีหลายประเภท เช่น รูปแบบเชิงกายภาพ และรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งรูปแบบเชิงสัญลักษณ์แบ่งออกเป็นรูปแบบข้อความ และรูปแบบคณิตศาสตร์ ภายใต้รูปแบบทางคณิตศาสตร์แบ่งออกเป็นอีก ๔ ประเภทย่อย ๆ ได้แก่ รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) และ รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) ตามรายละเอียดตารางที่ ๒.๒

^{๖๗} Schwirian, อ้างใน Bardo, J. W., & Hartman, J. J., *Urban society: A systematic introduction*, (New York: F. E. Peacock, 1982), pp. 70-72.

ตารางที่ ๒.๒ ประเภทของรูปแบบ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Smith, R.H., and Others,	๑) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็นรูปแบบคล้ายจริงมีลักษณะคล้ายของจริง และรูปแบบเสมือนจริงมีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก ๒) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็นรูปแบบข้อความหรือรูปแบบเชิงคุณภาพ เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ หรือรูปแบบเชิงปริมาณ เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น
Keeves, Peter J.,	จำแนกรูปแบบทางคณิตศาสตร์ออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ รูปแบบเชิงเปรียบเทียบเป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ รูปแบบเชิงข้อความ เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และรูปแบบเชิงสาเหตุ เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง
Schwirian, อ้างใน Bardo, J. W., & Hartman, J. J.,	แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่ และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากร

๒.๔.๓ องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบได้มีนักวิชาการทำการศึกษาจากตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่าไม่มีปรากฏหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้างส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา แต่ก็มีนักวิชาการได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย ๑) สภาพแวดล้อม (Environment) ๒) เทคโนโลยี (Technology) ๓) โครงสร้าง (Structure) ๔) กระบวนการจัดการ (Management Process) และ ๕) การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)^{๖๘} นอกจากนี้ องค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ประกอบด้วย ๑) ปัจจัยนำเข้า

^{๖๘} Brown, W.B. and Moberg, D. J., *Organization Theory and Management: A Macro Approach*, (New York: John Wiley and Sons, 1980), pp. 16 – 17.

๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต และ ๔) ข้อมูลย้อนกลับ^{๖๙} การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตามที่คุณสนใจศึกษาโดยองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และปัจจัยนำออกหรือผลผลิต ดังรายละเอียดตารางที่ ๒.๓

ตารางที่ ๒.๓ องค์ประกอบของรูปแบบ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
บราวน์ และโมเบิร์ก (Brown and Mo berg)	องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย ๑) สภาพแวดล้อม ๒) เทคโนโลยี ๓) โครงสร้าง ๔) กระบวนการจัดการ ๕) การตัดสินใจ
อีวานเซวิช (Ivancevich, J.H.et.al)	องค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ประกอบด้วย ๑) ปัจจัยนำเข้า ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต ๔) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม

๒.๔.๔ ลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

๑) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ

๒) รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้ว ถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก

๓) รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

๔) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

๕) รูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

^{๖๙} Ivancevich, J.H.et al., *Management: Principles and Functions*, (2005), [Online]

Source: <http://www.norvathesolybeez.hu/leto/tresek/eng/coldoc>, [20 June 2021].

๒.๔.๕ การพัฒนารูปแบบ

คำว่า การพัฒนา ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่นก็ได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง และการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้กันโดยทั่วไปและมีความหมายแตกต่างกันออกไปดังกล่าวแล้ว เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนานั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนกออกได้ดังนี้คำว่า “พัฒนา” มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายคน การพัฒนาที่เข้าใจโดยทั่วไป มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายจากรูปศัพท์คือ

การพัฒนารูปแบบ มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความหมายไว้หลากหลาย เป็นไปได้ทั้งการสร้างรูปใหม่ และการเสริมสร้าง หรือต่อยอดรูปแบบเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รูปแบบที่ได้รับการพัฒนามีอยู่ในลักษณะดังนี้ ๑) รูปแบบการพัฒนาที่เป็นแบบจำลอง หมายถึง องค์ประกอบทั้งปวงมีความสัมพันธ์กัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ กิจกรรมการดำเนินการ ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และยุทธวิธีของแต่ละองค์ประกอบ ๒) รูปแบบการพัฒนาที่เป็นระบบ หมายถึง โครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการ เกี่ยวกับการปรับปรุง เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทศนคติ และความสามารถ ประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบปัจจัยนำเข้า ระบบย่อย หรือกระบวนการผลิต และข้อมูลย้อนกลับ ๓) รูปแบบการพัฒนาโดยกำหนดเป็นโปรแกรมการพัฒนา หมายถึง แผนงานที่ต้องการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย^{๗๐}ความสำคัญ แนวคิด และหลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางในการพัฒนา และกลไกในการดำเนินการ และ ๔) รูปแบบการพัฒนาที่สังเคราะห์ ให้เป็นแผนภูมิเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของการวิจัยกับการพัฒนา และมีแนวคิดที่สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบ มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบอยู่หลายท่านด้วยกัน ดังต่อไปนี้

วิลเลอร์ (Willer)^{๗๑} กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การสร้าง (Construct) รูปแบบ และ ๒) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด^{๗๒} ที่กล่าวถึงกระบวนการวิจัยการพัฒนารูปแบบโดยได้แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ ๒) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมุติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ และผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปร

^{๗๐} วิภาดา ศรีจอมขวัญ, “รูปแบบบริหารการพัฒนาสมรรถนะครูการศึกษาไทย”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาการบริหารการศึกษา, (โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔), หน้า ๓๒-๓๓.

^{๗๑} Willer, D., *Scientific Sociology: Theory and Method* Englewood Clift, (NJ : Prentice Hall Inc, 1986), p. 83.

^{๗๒} บุญชม ศรีสะอาด, *การพัฒนการวิจัยโดยใช้รูปแบบ*, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: https://www.kroobannok.com/news_file/p61238851032.pdf [๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔].

เหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ตามรายละเอียดตารางที่ ๒.๔

ตารางที่ ๒.๔ การพัฒนารูปแบบ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Willer, D.,	การพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การสร้าง (Construct) รูปแบบ และ ๒) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ
บุญชม ศรีสะอาด,	กระบวนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ ๒) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ ๒) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีนหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้กำหนด องค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

๑) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

๒) การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

๒.๑) การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

๒.๒) การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จหรือมีแนว ปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

๒.๓) การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

๓) การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ ๑) และ ๒) มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย ก่อนนำมาจัดทำรูปแบบ

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังอาจจะศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการพัฒนารูปแบบก็ได้

ขั้นตอนที่ ๒ การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้ใน ๔ ลักษณะ ดังนี้

๑) การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้งานดำเนินการของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๔ ด้าน ดังนี้^{๗๓}

๑.๑) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

๑.๒) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบ ต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

๑.๓) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้ง ในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

๑.๔) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

๒) การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลข แล้วสรุป ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีแนวคิด ดังนี้^{๗๔}

๒.๑) การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของ

^{๗๓} สุวิมล ว่องวาณิช, การประเมินนิเทศ : วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔๙-๗๖.

^{๗๔} Elliot W. Eisner, "Educational Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Educational Evaluation", *Journal of Aesthetic Education*, Vol. 10 No. 34 (July–October 1976): 135-150.

ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

๒.๒) รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัย ผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้นิยาม เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขา ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังนั้น ในวงการศึกษานิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

๒.๓) รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรม และมีคุณพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิผู้นั้นเอง

๒.๔) รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอรรถาธิบาย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

๓) การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

๔) การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบนี้ ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

สรุปได้ว่า ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจะพัฒนารูปแบบโดยเป็นรูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อให้เห็นมโนทัศน์ โครงสร้างทางความคิด อธิบายให้เห็นถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑) ปัจจัยนำเข้า ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต และ ๔) ข้อมูลย้อนกลับ พัฒนาโดยการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม และประเมินรูปแบบเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๔ ด้าน ดังนี้ ๑) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง ๒) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบ ต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ ๓) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้ง ในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา ๔) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

๒.๖ พื้นที่จังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ๑,๐๕๕ กม. มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๙๔๐.๓๕ ตร.กม. หรือ ประมาณ ๑,๒๑๒,๗๒๓ ไร่ มีอาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง

ทิศเหนือ ติดต่อกับอ่าวไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

สภาพภูมิประเทศ แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ประกอบด้วย พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ ๑ ใน ๓ ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัดมีหาดทรายยาว และเป็นที่ราบชายฝั่งกว้างประมาณ ๑๐ - ๓๐ กิโลเมตร พื้นที่ราบลุ่ม บริเวณตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด มีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านที่ดินมีความเหมาะสม ในการเกษตรกรรมและพื้นที่ภูเขา ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนน้อยอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะป้อ และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรี

ลักษณะอากาศทั่วไป จังหวัดปัตตานี อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ๒ ชนิด คือ ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยตอนบนตั้งแต่ ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลงไปกลับมีฝนตกชุก เพราะลมมรสุมนี้ พัดผ่านอ่าวไทยจึงพัดพาเอาไอน้ำไปตกเป็นฝนทั่วไป ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปอากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่นๆ ที่อยู่ทางตอนบนของ ประเทศ และจังหวัดปัตตานีซึ่งอยู่ทางด้านฝั่งตะวันออกได้รับอิทธิพลของลมนี้เต็มที่จึงมีฝนตกอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราว ลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย จึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีด้านตะวันตกซึ่งปิดกั้นกระแสลมเอาไว้ จึงทำให้บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดปัตตานีมีฝนน้อยกว่าภาคใต้ ฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลมมรสุม



แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดปัตตานี

ประชากรและศาสนา จังหวัดปัตตานี เป็นอาณาจักรที่เก่าแก่และมีความเจริญรุ่งเรือง ทำให้เป็นแหล่งศูนย์รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนามาตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบันเป็นแหล่งชุมชนที่มีผู้อยู่อาศัยหนาแน่น โดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำปัตตานี ตามรายละเอียดตารางที่ ๒.๕^{๗๕}

ตารางที่ ๒.๕ จำนวนประชากรรายอำเภอในปี ๒๕๕๙

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	เมืองปัตตานี	๖๒,๐๗๕	๖๔,๖๕๔	๑๒๖,๗๒๙	๔๐,๘๓๐
๒	โคกโพธิ์	๓๒,๕๑๒	๓๔,๑๕๗	๖๖,๖๖๙	๑๙,๐๗๓
๓	หนองจิก	๓๘,๔๐๗	๓๖,๕๗๕	๗๔,๙๘๒	๑๘,๓๙๒
๔	สายบุรี	๓๒,๙๒๐	๓๔,๒๘๗	๖๗,๒๐๗	๑๕,๙๑๗
๕	ยะหริ่ง	๔๑,๖๘๔	๔๒,๓๒๑	๘๔,๐๐๕	๑๘,๑๓๓
๖	ยะรัง	๔๔,๔๙๒	๔๔,๗๒๗	๘๙,๒๑๙	๑๙,๘๕๘
๗	ปะนาเระ	๒๒,๓๒๖	๒๒,๙๗๖	๔๕,๓๐๒	๑๑,๐๙๗
๘	มายอ	๒๘,๓๕๕	๒๙,๓๑๒	๕๗,๖๖๗	๑๒,๔๕๙
๙	ทุ่งยางแดง	๑๑,๐๑๒	๑๑,๕๐๓	๒๒,๕๑๕	๔,๙๗๐
๑๐	กะพ้อ	๘,๖๙๘	๘,๗๙๙	๑๗,๔๙๗	๓,๘๘๙
๑๑	แม่ลาน	๗,๘๓๘	๘,๑๔๗	๑๕,๙๘๕	๓,๙๗๓

^{๗๕} ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙

๑๒	ไม้แก่น	๕,๘๗๓	๖,๑๗๙	๑๒,๑๕๗	๓,๐๓๐
รวม		๓๓๖,๒๙๒	๓๔๓,๖๓๗	๖๗๙,๙๓๔	๑๗๑,๖๒๑

ศาสนา

ตารางแสดงการนับถือศาสนาของประชากรในจังหวัดปัตตานี ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ตามรายละเอียดตารางที่ ๒.๖

ตารางที่ ๒.๖ การนับถือศาสนาของประชากรในจังหวัดปัตตานี ระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘

ปี พ.ศ.	ศาสนาพุทธ		ศาสนาอิสลาม		ศาสนาคริสต์/อื่น ๆ	
	จำนวนประชากร	ร้อยละ	จำนวนประชากร	ร้อยละ	จำนวนประชากร	ร้อยละ
๒๕๕๕	๘๔,๑๐๗	๑๒.๗๒	๕๗๖,๘๑๐	๘๗.๒๕	๒๐๑	๐.๐๓
๒๕๕๖	๘๑,๗๙๑	๑๓.๗๐	๕๗๗,๘๑๑	๘๖.๒๕	๓๕๙	๐.๐๕
๒๕๕๗	๘๒,๗๒๑	๑๓.๗๐	๕๘๓,๗๒๕	๘๖.๒๕	๓๕๓	๐.๐๕
๒๕๕๘	๘๖,๐๒๘	๑๓.๗๐	๕๙๙,๓๘๒	๘๖.๒๕	๓๕๗	๐.๐๕

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชฎานันท์ อัครธรรมานนท์ และประทีป พิษทองกลาง^{๗๖} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การสื่อสารธรรมเพื่อการพัฒนาสังคมเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ๑) การสื่อสารเชิงพุทธ เป็นไปเพื่อการประพฤติปฏิบัติในระดับของศีล สมาธิ ปัญญาผ่านการพูดเป็นหลักใหญ่ตามหลักของสัมมาวาจา วาจาสุภาสิต กถาวัตถุ อังคแห่งธรรมกถึก และมงคลสูตร ๒) หลักการสื่อสารธรรมเพื่อพัฒนาสังคมเชิงสร้างสรรค์ คือ การไม่ว่าร้าย ไม่ทำร้าย ไม่โจมตีใครด้วยคำพูด มีเมตตาตามโนกรรมเป็นที่ตั้ง ๓) เป้าหมายของการสื่อสารธรรมเพื่อพัฒนาสังคมเชิงสร้างสรรค์ คือ การสร้างประโยชน์สุขแก่ชีวิตของผู้ฟังและสังคมในทุกด้าน ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ สงบ เรียบร้อย อยู่เย็นเป็นสุข เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กัน ทั้งในระดับครอบครัว สังคม ประเทศชาติ จนเกิดเป็นสังคมแห่งสัมมาทิฐิ

จินตนา กลินันท์^{๗๗} ได้ศึกษาถึงเรื่อง สื่อสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของเยาวชน กรณีศึกษา : คนปลายน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง เป็นโครงการสืบเนื่องจากโครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของเยาวชนคนปลายน้ำคลองท่าแนะ” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาจิตสำนึกในการอนุรักษ์น้ำแก่เยาวชนในพื้นที่ปลายน้ำ คลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง อันมีสาเหตุเนื่องจากในสภาพปัจจุบัน พื้นที่ปลายน้ำคลองท่าแนะมีทั้งภาวะน้ำแล้ง น้ำท่วม น้ำเสีย ทางผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ และนักวิจัยชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและพบว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ส่งผลให้คนขาดจิตสำนึกและ

^{๗๖} ชฎานันท์ อัครธรรมานนท์ และประทีป พิษทองกลาง, การสื่อสารธรรมเพื่อการพัฒนาสังคมเชิงสร้างสรรค์, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร ปีที่ ๖ ฉบับพิเศษ, หน้า บทคัดย่อ

^{๗๗} จินตนา กลินันท์, สื่อสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของเยาวชน กรณีศึกษา : คนปลายน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง, วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก ปีที่ ๓๕(๒) พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๐, หน้า บทคัดย่อ

มองเห็นว่าโรงเรียนมีหน้าที่ปลูกจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งหลังจากการดำเนินการวิจัย ในระยะแรกเสร็จสิ้นผู้วิจัยพบว่ายังคงมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ “สื่อสร้างสรรค์” ซึ่งจากการสังเกต และซักถาม นักวิจัยชุมชน ครู ในมุมมองของการใช้สื่อประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง “สื่อรักษน้ำ” ทั้งนี้ผู้วิจัย นักวิจัยชุมชนเห็นว่าควรมีการขยายผลการใช้สื่อเพื่อเสริมสร้างและเน้นย้ำให้เยาวชนคนปลายน้ำเกิดจิตสำนึกรักษน้ำอย่างยั่งยืนต่อไป กระบวนการสื่อสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษน้ำของเยาวชนคนปลายน้ำได้นำเสนอผ่านรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมทั้ง ๔ แผน ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรม “นิทาน ป. ปลา” “หุ่นมือรักษน้ำ” “คลิปรักษน้ำ” และ “สื่อ(สาร)รักษน้ำ”

โดยที่ผลการวิจัย พบว่า ทุกแผนมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง ด้านความชัดเจน และด้านความง่ายต่อการนำไปใช้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน และพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกรักษน้ำของเยาวชนคนปลายน้ำก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการวิจัยสื่อสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษน้ำของเยาวชนคนปลายน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ณิศา ทรัพย์สินวิวัฒน์ และ รัตนา ศุภะวรรณ^{๗๘} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัย ซึ่งบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อสร้างสรรค์และผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ออกมาในรูปแบบคลิปความยาวไม่เกิน ๑๕ นาทีในชื่อรายการ วิจัยว่าไรตี้ ๑๐ คลิป ๑๐ เรื่อง ได้แก่ ปริศนาแห่งเปลือกหอย, เทคโนโลยีอวกาศ, นานาเรื่องนม, กินอย่างไทยให้ไร้โรค, เรื่องผีต ๑ ของพริก (ตอนที่ ๑), เรื่องผีต ๑ ของพริก (ตอนที่ ๒), เรื่องกล้วยกล้วย, มะพร้าว ๓๖๐ องศา, ข้าว...สายใยอาเซียน, งานวิจัยไทย โดย สกว. โดยงานวิจัยนี้ เนื้อหาในการผลิตได้รับความร่วมมือและการทำงานร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและอุทยานการเรียนรู้ TK Park ในการเลือกเนื้อหางานวิจัยที่น่าสนใจ ที่เคยถูกนำเสนอผ่านกิจกรรมพิเศษในรูปแบบนิทรรศการที่อุทยานการเรียนรู้ TK Park เป็นการต่อยอดงานวิจัยไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น กลุ่มเป้าหมายสำหรับงานวิจัย ครั้งนี้คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด สพฐ. หลังจากผลิตออกมาในรูปแบบคลิป ได้นำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายและได้เก็บข้อมูลความพึงพอใจในการใช้สื่อโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ความยาวของคลิปอยู่ในช่วงเวลาที่พอดีไม่ยาวหรือสั้นจนเกินไปและเป็นสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจกว่าการอ่านหนังสือหรือแค่ศึกษาในห้องเรียน พร้อมทั้งได้คำแนะนำในเรื่องอื่น ๆ ที่กลุ่มเป้าหมายอยากให้จัดทำในโอกาสต่อไป

เสริมศักดิ์ ขุนพล^{๗๙} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การสร้างสรรค์สื่อรณรงค์แบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้าใจและลดปัญหาการเสพน้ำกระต๋อมในกลุ่มเยาวชนพื้นที่เสี่ยงของจังหวัดสงขลา ผลการวิจัย

^{๗๘} ณิศา ทรัพย์สินวิวัฒน์ และ รัตนา ศุภะวรรณ, การสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัย, วารสารวิชาการ นวัตกรรมสื่อสารสังคม ปีที่ ๖(๑) ๒๕๖๑, หน้า ๑๔๖

^{๗๙} เสริมศักดิ์ ขุนพล, (๒๕๖๔). การสร้างสรรค์สื่อรณรงค์แบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้าใจและลดปัญหาการเสพน้ำกระต๋อมในกลุ่มเยาวชนพื้นที่เสี่ยงของจังหวัดสงขลา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

พบว่า การสร้างสื่อต้องเกิดมาจากความร่วมมือร่วมใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ โดยให้ทั้งหมดต้องร่วมกันระดมความคิดเพื่อหาประเด็นที่จะสื่อสารในสื่อรณรงค์ ซึ่งสรุปออกมาได้ ๒ ประเด็น คือ วิธีการป้องกันตนเองจากการติดน้ำกระด้อมของกลุ่มเยาวชน และวิธีช่วยเหลือเพื่อนที่เคยติดน้ำกระด้อมให้กลับมาอยู่ในสังคมได้ เนื้อหาที่นำเสนอจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสาร ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของผู้ติดน้ำกระด้อมให้ตรงกับสภาพเป็นจริง โดยให้เยาวชนได้เห็นข้อเสียที่เกิดขึ้นและลบล้างอัตลักษณ์ทางสังคมแบบผิด ๆ ที่มองว่าน้ำกระด้อมให้ประโยชน์มากกว่าโทษ ซึ่งกลุ่มเยาวชนอาสาสมัครที่สร้างสื่อเยาวชนในพื้นที่อำเภอเทพาเป็นแกนหลักในการผลิตสื่อ ทั้งนี้สื่อที่คนในชุมชนเลือกใช้ได้แก่ สื่อ Fanpage เป็นสื่อหลัก และมีสื่อหนังสือเป็นสื่อสนับสนุน โดยอิทธิพลสื่อรณรงค์ที่มีผลต่อความเข้าใจและลดปัญหาการเสพน้ำกระด้อมค่อนข้างต่ำมาก ซึ่งสามารถทำนายได้เพียงร้อยละ ๔.๕ โดยการได้สิทธิ์และเห็นคอมเมนต์ในเพจมีอิทธิพลสูงสุด ($\beta=0.148$) รองลงมาคือการสร้างประเด็น ($\beta=0.103$) แม้ว่าผลสัมฤทธิ์จากการเข้ารับชมสื่อจะมีอิทธิพลต่อความเข้าใจและลดปัญหาการเสพน้ำกระด้อมน้อยมาก แต่ความเข้าใจและลดปัญหาการเสพน้ำกระด้อมของกลุ่มชาวบ้านและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในทุก ๆ ขั้นตอน กลับให้ผลที่ดีมาก ซึ่งผู้เข้าร่วมกระบวนการทั้งหมดมีความกระตือรือร้น และตระหนักว่าปัญหาการติดน้ำกระด้อมเป็นปัญหาของส่วนรวมทุกคนต้องช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหา และเป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนให้มีทัศนคติห่างไกลน้ำกระด้อมได้

เอกณณ บางท่าไม้ สิริธร บุญประเสริฐ และนรภัทร เสนียังค์ ณ อยู่ธยา^{๔๐} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ๑) แหล่งเรียนรู้แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร เดิมเป็นเนินดินสูงจากพื้นที่รอบๆ ตั้งอยู่ในท้องที่หมู่ ๕ บ้านหนองเปกล้า ตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ยุคหินใหม่ มีอายุราว ๓,๕๐๐ – ๔,๐๐๐ ปี โดยในการจัดแสดงที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนหนองราชวัตร มีการนำวัตถุโบราณที่ค้นพบบางส่วน มาจัดแสดงไว้ ๒) แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ร่วมกับกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ คือ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้กับแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร รวมทั้งส่งต่อไปยังหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนที่มีความต้องการสื่อการเรียนรู้ชุดนี้ และจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ๓) ผลการประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร เพื่อการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ผลการทดลองใช้สรุปได้ดังนี้ ๓.๑) ด้านผลผลิตของโครงการ ได้ผลผลิตประกอบด้วย ๑) สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่องแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๒) สื่อวีดิทัศน์เพื่อ

มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้รับทุนสนับสนุนโดยแผนงานศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หน้า บทคัดย่อ.

^{๔๐} เอกณณ บางท่าไม้ สิริธร บุญประเสริฐ และนรภัทร เสนียังค์ ณ อยู่ธยา, (๒๕๕๘). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์, Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ ๘(๑) มกราคม – เมษายน หน้า ๑-๒ .

การเรียนรู้ เรื่อง แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๓) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์โปสเตอร์และแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๔) ผลผลิตที่ได้จากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน จำนวน ๔ ฐานกิจกรรม ๓.๒) ด้านผลกระทบที่เกิดขึ้น ๑) หน่วยงานบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร ผู้นำและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๒) โรงเรียนในเขตที่ตั้งของแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ได้เล็งเห็นถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพที่ตนมีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของตน ๓) นักโบราณคดีประจำแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตรได้รับการสนับสนุนในด้านการพัฒนาแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตรมากขึ้น ๔) ผลกระทบด้านอื่น ๆ เกิดได้ขึ้นงานที่เป็นสื่อการเรียนรู้รูปแบบสื่อมัลติมีเดีย และสื่อวีดิทัศน์ รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับประชาสัมพันธ์ ๓.๓) ด้านความยั่งยืน ๑) ได้นำแนวทางในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์นี้ไปประยุกต์ต่อยอดสำหรับการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่คนในชุมชน ในวาระ ๒) ได้รับความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๓) ทำให้หน่วยงานภายในชุมชนเกิดการตื่นตัว ให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการร่วมกันพัฒนาแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน

दारवा विरपन्थि และณัฐติ อนุพงศ์^{๔๑} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้การ์ตูน มัลติมีเดีย ๒ มิติ เรื่อง อยู่อย่างพอเพียง ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยพบว่า ๑) สื่อการเรียนรู้การ์ตูนมัลติมีเดีย ๒ มิติ เรื่องอยู่อย่างพอเพียงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๑ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๔ ๒) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ ๘๒.๓๓ ของคะแนนเต็มสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ ๘๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ ๓) ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการดูการ์ตูนมัลติมีเดีย ๒ มิติ เรื่องอยู่อย่างพอเพียงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๖ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๕ ซึ่งเยาวชนในกลุ่มนี้จึงจำเป็นต้องปลูกฝัง เพื่อเป็นการชี้แนะให้เยาวชนในกลุ่มวัยรุ่นยุคปัจจุบันมองเห็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่มีความพอประมาณ ความพอเพียง จึงควรมีกระบวนการเรียนการสอนที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในทุกรายวิชา การ์ตูนแอนิเมชันที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้สามารถที่จะนำไปสอดแทรกเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาต่าง ๆ ได้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่เพียงแต่เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับวัยผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับเยาวชนอนาคตของชาติในการนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นได้อีกด้วยตลอดจนเข้าใจถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

จิณห์จุฑา ศุภมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์^{๔๒} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์สำหรับเยาวชนโดยใช้สื่อตามแนวพุทธจิตวิทยา ผลการวิจัยพบว่า ๑) เยาวชนมีการใช้สื่อโซเชียลไม่สร้างสรรค์ ใช้เวลามากเกินไปจนเกิดความจำเริญ ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้โดยการนำ

^{๔๑} ดารวาท วิระพินธ์ และณัฐติ อนุพงศ์, (๒๕๖๐). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้การ์ตูนมัลติมีเดีย ๒ มิติ เรื่อง อยู่อย่างพอเพียง ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต, วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), ปีที่ ๗(๓) กันยายน-ธันวาคม หน้า ๖๑-๖๓ .

^{๔๒} จิณห์จุฑา ศุภมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์, (๒๕๖๓). การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์สำหรับเยาวชนโดยใช้สื่อตามแนวพุทธจิตวิทยา, วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๖(๑) มกราคม - มิถุนายน หน้า ๙๕-๙๖.

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อให้เยาวชนรู้จักแยกแยะคุณและโทษ และมีการพัฒนาพฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียลอย่างสร้างสรรค์ ๒) กิจกรรมการใช้สื่อโซเชียลที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนได้แก่ กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ตามหลักไตรสิกขา และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียล ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านปัญญา จิตใจ กายภาพ และสังคม และหลักภาวนา ๔ การพัฒนาและแสดงออกผ่านพฤติกรรมทางกาย วาจา และหลักโยนิโสมนสิการ เป็นการฝึกการใช้ความคิดอย่างถูกวิธี ๓) การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เกศินี ประทุมสุวรรณ^{๘๓} ได้ศึกษาถึงเรื่อง เมืองสื่อสร้างสรรค์: ตัวชี้วัดเพื่อการพัฒนาเยาวชน ผลการศึกษา พบว่า เมืองสื่อสร้างสรรค์ควรยึดหลักการ ๓ ดี คือ สื่อดี พื้นที่ดี และภูมิดี เพราะการมี “สื่อดี” เปรียบเหมือน “ต้นน้ำ” ที่ก่อให้เกิดกระบวนการของการออกแบบ และจัดการ “พื้นที่” ทำให้เกิด “พื้นที่ดี” อันเปรียบได้กับกลางน้ำและท้ายที่สุดทั้งสื่อดีและพื้นที่ดีก็จะทำให้คนมีภูมิปัญญาที่เป็นภูมิคุ้มกัน ซึ่งเป็น “ปลายน้ำ” ในทางกลับกัน การที่บุคคลและชุมชนมีภูมิปัญญาและภูมิคุ้มกันที่ดี พวกเขาก็จะเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมที่ทำให้เกิด “สื่อดี” และ “พื้นที่ดี” ต่อไป องค์ประกอบหลักของตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านกิจกรรม ด้านปัจจัยแวดล้อม และด้านผลลัพธ์ ส่วนการขับเคลื่อนชุมชนสู่การเป็นเมืองสื่อสร้างสรรค์นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันหลักต่าง ๆ ในชุมชน ผลลัพธ์สุดท้าย ก็คือ การที่ประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อและเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งพฤติกรรมการใช้สื่อ พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีและพฤติกรรมสังคม

เสาวณีย์ ฉัตรแก้ว^{๘๔} ได้ศึกษาถึงเรื่อง สื่อสร้างสรรค์เท่าทันสื่อ กรณีศึกษาโครงการ Idea Idol เท่าทันสื่อ ผลการวิจัยพบว่า โครงการดังกล่าวมีการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับเยาวชนอย่างครบถ้วนทั้งกระบวนการ ครอบคลุมทั้งการเข้าถึงการวิเคราะห์การประเมิน และการมีส่วนร่วม ตลอดจนมีการส่งเสริมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย การแข่งขันเพลงแร็ป การแสดงละครเวที และการแข่งขันเกมออนไลน์ ทั้งนี้ การผลิตสื่อสร้างสรรค์ส่งผลดีต่อการพัฒนาทักษะ การรู้เท่าทันสื่อ โดยไม่เพียงเป็นการเพิ่มพื้นที่สื่อดีให้กับสังคม หากแต่ช่วยให้เยาวชนที่ร่วมผลิตสื่อสร้างสรรค์ มีความเข้าใจถึงการทำงานของสื่อได้อย่างลึกซึ้ง และ ตระหนักถึงความรับผิดชอบของผู้ผลิตสื่อที่มีต่อสังคม สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อผ่านกิจกรรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชนประกอบด้วย ๔M + ๓C ได้แก่ Managing Knowledge, Mentor, Materials, Morality, Creative Thinking, Communication Skill และ Cost ซึ่งจะเอื้อให้การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อประสบผลสำเร็จได้

^{๘๓}เกศินี ประทุมสุวรรณ, (๒๕๕๙). เมืองสื่อสร้างสรรค์: ตัวชี้วัดเพื่อการพัฒนาเยาวชน, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ ๓๖(๒) เมษายน - มิถุนายน หน้า ๕๕-๕๖.

^{๘๔}เสาวณีย์ ฉัตรแก้ว, (๒๕๕๗). สื่อสร้างสรรค์เท่าทันสื่อ กรณีศึกษาโครงการ Idea Idol เท่าทันสื่อ, วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, ปีที่ ๑๐(๔) เมษายน - มิถุนายน หน้า ๑๑๒

ณัฐพงษ์ พระลักัรรักษา^{๕๕} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การผลิตสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการเรียนรู้ของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ๑) ชุมชนต้องการสื่อมัลติมีเดียที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการเรียนรู้และเผยแพร่องค์ความรู้ชุมชน ดังนั้นในขั้นตอนการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียจึงต้องใช้องค์ความรู้ด้านการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียจากมหาวิทยาลัย และเพื่อให้สื่อที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไปเผยแพร่ได้ จำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพโดยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหาโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านสื่อมัลติมีเดียโดยมหาวิทยาลัย ๒) ผลิตสื่อมัลติมีเดียสารคดีภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านหนองข่า อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ๕ เรื่อง คือ เกษตรทางเลือก, ปู่อินทรีย์ชีวภาพ, การทอผ้าพื้นเมือง, การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และ น้ำยาอเนกประสงค์ ๓) เผยแพร่สื่อมัลติมีเดียสารคดีภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านหนองข่า อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม และประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สื่อมัลติมีเดียรูปแบบสารคดีภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการเรียนรู้ของหมู่บ้านหนองข่า อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสารคดีเรื่อง เกษตรทางเลือก มีค่า $\bar{X}=4.77$, S.D.=0.42 สารคดีเรื่องปู่อินทรีย์ชีวภาพ มีค่า $\bar{X}=4.75$, S.D.=0.37 สารคดีเรื่อง การทอผ้าพื้นเมือง มีค่า $\bar{X}=4.73$, S.D.=0.37 สารคดีเรื่อง การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมีค่า $\bar{X}=4.76$, S.D.=0.32 และสารคดีเรื่องน้ำยาอเนกประสงค์ มีค่า $\bar{X}=4.82$, S.D.=0.30)

พิชญา นิตานนท์ และ บุหงา ชัยสุวรรณ^{๕๖} ได้ศึกษาถึงเรื่อง แนวทางการคิดสร้างสรรค์โฆษณาในสื่อดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า วิธีการคิดสร้างสรรค์โฆษณาในสื่อดิจิทัลมีที่มาของความคิดสร้างสรรค์เกิดจากโจทย์ทางการสื่อสารและประสบการณ์ โดยให้ความสำคัญไปที่กลุ่มเป้าหมายและผลิตภัณฑ์ ซึ่งองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์เกิดจากความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถทางด้านจิตใจและความรู้สึก โดยแบ่งประเภทของความคิดสร้างสรรค์จากแนวคิดและตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ ทางด้านกระบวนการคิดสร้างสรรค์โฆษณาในสื่อดิจิทัลพบว่าขั้นตอนการคิดสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน ได้แก่ การทราบข้อมูลพื้นฐาน การคิดแนวคิดหลัก การออกเทคนิคความคิดควบคู่ไปกับรูปแบบการนำเสนอ และการสะท้อนความคิด อีกทั้งวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของนักสร้างสรรค์โฆษณาในสื่อดิจิทัลพบว่า ปัจจัยทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านนโยบาย และด้านเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักสร้างสรรค์โฆษณาในสื่อดิจิทัล

ประสิทธิ์ สิงหาสิน^{๕๗} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การออกแบบและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เทศกาลรับตะวันใหม่ก่อนใครในสยาม การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและออกแบบและพัฒนาสื่อ

^{๕๕}ณัฐพงษ์ พระลักัรรักษา, (๒๕๕๙). การผลิตสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการเรียนรู้ของชุมชน, รายงานการวิจัย สาขาเทคโนโลยีมัลติมีเดียแอนิเมชัน คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, หน้า บทคัดย่อ

^{๕๖}พิชญา นิตานนท์ และ บุหงา ชัยสุวรรณ, (๒๕๕๘). แนวทางการคิดสร้างสรรค์โฆษณาในสื่อดิจิทัล, วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า, ปีที่ ๑(๒) พฤษภาคม – สิงหาคม หน้า ๒๐

^{๕๗}ประสิทธิ์ สิงหาสิน, (๒๕๖๐). การออกแบบและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เทศกาลรับตะวันใหม่ก่อนใครในสยาม, ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบอุตสาหกรรม คณะศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, หน้า ข

ประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้ไปร่วมงานเทศกาล ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจอีกด้วย โดยการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์นั้นจะทำสื่อที่ทางอุทยานแห่งชาติไม่เคยผลิตออกมาก่อนหน้านี้คือสื่อวิดีโออินโฟกราฟิก ที่เป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีความทันสมัย จากผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการออกแบบต้องออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีความน่าสนใจไม่ซ้ำใครและเข้าถึงกับทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเชิญชวนให้ทุกคนมางานเทศกาลนี้ได้เป็นอย่างดีการออกแบบและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ สามารถสร้างความน่าสนใจให้กับคนที่มาดูได้ และหากได้รับการพัฒนาต่อโดยนำเอาเอกลักษณ์และกิจกรรมที่น่าสนใจของเทศกาลนี้จะเป็นการพัฒนาต่อไปได้เป็นอย่างดี

นิเทศ สนั่นนารี จรัส ลีกา สาริกา ไสวงาม และ ภัทรวดี ทองนิก^{๔๔} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดองในสังคม ผลการวิจัยพบว่า ๑) แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า เป็นการสื่อสารด้วยสติและปัญญา มีความรอบคอบในขณะที่ทำการสื่อสารโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุข ยึดหลักกัลยาณมิตตธรรม หลักสัพปุริสธรรม เบญจศีลและเบญจธรรม หลักอริยสัจ หลักไตรลักษณ์ บนพื้นฐานของสัมมาทิฐิ คุณค่าแท้และประโยชน์ที่แท้จริง ส่วนปัญหาการสื่อสารเกิดจากอคติ และขาดการพิจารณาด้วยเหตุผลก่อนเชื่อ ข้อมูลข่าวสาร ควรยึดหลักหลักโยนิโสมนสิการ กาลามสูตร และปรโตโฆสะ การสื่อสารเพื่อสันติตามหลักไตรสิกขา และตัวชี้วัดการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง ประกอบด้วย สาราณียธรรม ๖ สังคหัตถ์ ๔ และ พรหมวิหาร ๔ ๒) ศึกษาสภาพปัญหาด้านการสื่อสารเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า มีอยู่ ๘ ประเด็น คือ (๑) ความต้องการมีอิทธิพลต่อกัน (๒) การมีทางเลือกที่หลากหลาย (๓) ความต้องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ อารมณ์ และพฤติกรรมผู้อื่น (๔) ขาดทักษะการสื่อสาร (๕) ข้อมูลคลุมเครือขาดการกลั่นกรอง (๖) เนื้อหาขาดความเป็นสากล (๗) อคติ และ (๘) สิ่งแวดล้อมเป็นอุปสรรค ๓) รูปแบบและกระบวนการการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่ามี ๓ ประเด็น คือ (๑) องค์ประกอบการสื่อสารเชิงพุทธ ได้แก่ การสื่อสารของพระพุทธเจ้าตามระดับสติปัญญาของบุคคล การสื่อสารด้วยหลักกัลยาณมิตตธรรม สื่อสารความจริงและเว้นลักษณะมุสาวาท ผู้สื่อสารและผู้รับสารมีความเป็นบัณฑิต มีความประพฤติปฏิบัติชอบปฏิบัติตามหลักสัพปุริสธรรม ยึดหลักโยนิโสมนสิการและปรโตโฆสะ และ ยึดหลักกาลามสูตร (๒) เป้าหมายการสื่อสารเชิงพุทธ ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายในการสอนของพระพุทธเจ้า ๓ ประการ และ เป้าหมายเพื่อการปฏิบัติชอบ ปฏิบัติเหมาะสม ปฏิบัติไม่เป็นข้าศึก ปฏิบัติเอื้อประโยชน์ปฏิบัติถูกต้อง ปฏิบัติด้วยตนเอง ปฏิบัติด้วยความเพียร เกิดความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ อนุเคราะห์โลก และ เพื่อความหลุดพ้น และ (๓) กระบวนการสื่อสารเชิงพุทธตามแนวไตรสิกขา

^{๔๔} นิเทศ สนั่นนารี จรัส ลีกา สาริกา ไสวงาม และ ภัทรวดี ทองนิก, (๒๕๖๑). การสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดองในสังคม, วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, ปีที่ ๕(๑) มกราคม – มิถุนายน หน้า ๑๕๙-๑๖๐

พระอัครราชทูต สิริวิฑฒโน (ลุนละวัน)^{๔๙} ได้ศึกษาถึงเรื่อง กระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า หลักการสื่อสารพุทธธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาประกอบไปด้วย ๑ การบอกกล่าวหรือชี้แจงสัจธรรมที่เป็นความจริงอันประเสริฐ คือ อริยสัจ ๔ ทั้งที่เป็นสมมุติสัจจะ และ ปรมัตถสัจจะ แก่เวไนยสัตว์บุคคลผู้ที่สมควรบรรลุแก่ธรรม ประการที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิดที่เป็นผลสืบเนื่องจากการที่พระองค์ทรงประกาศพระศาสนาด้วยสัจจะแห่งความเป็นจริง พระองค์ทรงแสดงพระธรรมเทศนาที่เป็นการป้องกันความเข้าใจผิดคลาดเคลื่อน ประการที่ ๓ การสำรวจประชามติ ทำให้ทราบถึงการประชาสัมพันธ์ถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และผลงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนความเคลื่อนไหว แก่พระสงฆ์สาวกเป็นประจำทุกวัน

รูปแบบสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย ประกอบไปด้วย รูปแบบสื่อทัศน์ รูปแบบโสต รูปแบบโสตทัศน์ ควรมืองค์ประกอบของรูปแบบการสื่อสารพุทธธรรม คือ เนื้อหาธรรมะถูกต้อง ถูกใจ สมสมัยและได้ประโยชน์สำหรับผู้รับสาร มีการนำเสนอที่ตรงเป้า เข้าใจง่าย ตัวผู้สื่อสารธรรมจำเป็นต้องเป็นผู้รู้ดี มีความชำนาญในการเผยแพร่และรูปแบบต้องมีความเชื่อมโยง และสัมพันธ์และดำเนินตามกระบวนการสื่อสารพุทธธรรม คือ รูปแบบต้องมีเนื้อหาการสื่อสารพุทธธรรมต้องโดดเด่น

จุดแข็งของกระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ ในสังคมไทย มีประโยชน์ดังนี้ คือ ทำให้เนื้อหาสาระเผยแพร่ไปทั่วโลก ดีกว่ามาจัดสัมมนาในห้องใดห้องหนึ่งในวงแคบแต่ถ้ากระจายไปในสื่อจะแพร่กระจายกว้างขวางไปหมด เป็นประโยชน์ คือการเสวนาในเรื่องที่เป็นประโยชน์ เหมือนกับ ในเฟซบุ๊ก ยูทูบ เว็บไซต์ มีผู้สนใจ และตั้งกระทู้ถามกันเป็นจำนวนมาก ถ้าเป็นจุดอ่อน คือ ไม่เหมือนอยู่กับเผชิญหน้ากันแบบสด ๆ บรรยายกันแบบสด ๆ อารมณ์ร่วมจะแรงกว่า ถ้าอารมณ์ร่วมแรงจะได้รับประโยชน์มากกว่า เราไปทำแบบนั้นมันก็จะได้เฉพาะคนที่สนใจจริง ๆ คนที่ไม่สนใจก็จะไม่เกิดประโยชน์ นี่ก็จุดด้อยในการหาผู้ฟังผู้บรรยาย ผู้บรรยายไม่ได้สังเกตว่ามีใครนั่งฟังอยู่บ้าง ถ้าสังเกตอยู่ก็คล่องใจ จูงอารมณ์เต็ม ๆ ได้ เพราะมันเห็นกันจะ ๆ อารมณ์ร่วมมันแรงมันสูง ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนน้อย ผู้ทางออนไลน์ไม่ได้

อนุรุท ว่องวานิช^{๕๐} ได้ศึกษาถึงเรื่อง แนวทางการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนไทย ด้วยหลักพุทธธรรมในยุค Thailand ๔.๐ ผลการวิจัย พบว่า ในสังคมบริโภคนิยม ก่อให้เกิดค่านิยมที่ให้คุณค่าของทรัพย์สินเงินทองมากกว่าคุณงามความดี ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย หากจะมีการพัฒนาประเทศชาติ การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้เป็นคนดีนับเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง หลักพุทธธรรมสามารถช่วยให้เยาวชนเป็นคนดีได้ หากการพัฒนาเยาวชนไทยด้วยหลักพุทธธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ท้าทายว่า ต้องทำเช่นไรที่จะให้เยาวชนมีความสนใจในการศึกษาหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยแนวทางการพัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้วยหลักพุทธธรรมในยุค Thailand ๔.๐ โดยใช้

^{๔๙} พระอัครราชทูต สิริวิฑฒโน (ลุนละวัน), (๒๕๖๐). กระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย, รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน้า ก

^{๕๐} อนุรุท ว่องวานิช, (๒๕๖๐). แนวทางการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนไทยด้วยหลักพุทธธรรมในยุค Thailand ๔.๐, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หน้า ก

นวัตกรรมสื่อและกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติที่จะช่วยดึงดูดให้เยาวชนมีความสนใจที่จะศึกษาหลักพุทธธรรมและนำไปประยุกต์ใช้ได้ด้วยการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับสื่อและกิจกรรมสำหรับเยาวชน โดยผู้วิจัยได้หลักธรรมในการทำสื่อกิจกรรมจากผู้เชี่ยวชาญพุทธศาสนาและวิธีการผลิตสื่อและกิจกรรมจากผู้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์สื่อและกิจกรรมนำมาประยุกต์ให้ตรงกับความต้องการของเยาวชนในรูปแบบสื่อและกิจกรรมนวัตกรรมใหม่เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้วยหลักพุทธธรรมในยุค Thailand ๔.๐ โดยมุ่งหวังให้เยาวชนไทยเป็นอนาคตที่ดีในการนำพาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

อุลิษา ครุฑเสน^{๓๑} ได้ศึกษาถึงเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน ผลการศึกษา พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ๑. ปัจจัยที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน แบ่งออกเป็น ๒ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัย ภายใน และ ปัจจัย ส่งเสริม ๑.๑) ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน พบว่ามี ๓ ปัจจัย ได้แก่ ๑) การคิดวิจารณ์ ๒) ความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ ๓) การรู้เท่าทันตนเอง ๑.๒) ปัจจัยส่งเสริมที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชนพบว่ามี ๔ ปัจจัย ได้แก่ ๑) กลุ่มเพื่อนและกลุ่มครู ๒) การเปิดรับสื่อสร้างสรรค์และการใช้สื่อและเทคโนโลยีสื่ออย่างสร้างสรรค์ ๓) การอ่าน ๔) สุนทรียภาพ ๒. องค์ประกอบกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน พบว่ามี ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) กระบวนทัศน์การเรียนรู้ ๒) ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ ๓) การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย (๓.๑) การเรียนรู้เชิงรุก (๓.๒) กระบวนการกลุ่มและการวิเคราะห์อภิปรายแลกเปลี่ยน (๓.๓) การมีส่วนร่วม (๓.๔) การใช้สื่อที่เหมาะสมในกิจกรรมการเรียนรู้ (๓.๕) กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (๓.๖) เนื้อหาการเรียนรู้ที่หลากหลายและบูรณาการเข้ากับวิถีชีวิต (๓.๗) บรรยากาศการเรียนรู้แบบผ่อนคลาย ๔) ความต่อเนื่องในกระบวนการเรียนรู้ ๓. แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน จากผลการศึกษา พบว่ามี ๔ แนวทาง ดังนี้ ๑) แนวทางการฝึกคิดวิจารณ์ ๒) แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันอิทธิพลของสื่อ ๓) แนวทางการเรียนรู้จากกระบวนการผลิตสื่อ ๔) แนวทางการรู้เท่าทันตนเอง

ณัฐฉัตร สุวรรณทิพย์ ทศนาวดีแก้วสนธิ และ กรกฎ จำเนียร^{๓๒} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การสื่อสารการตลาดเชิงวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมตลาดน้ำคลองแดน: ตลาดน้ำสามคลองสองเมืองของจังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าการก่อตั้งคลองแดนตามหลักฐานมีมาตั้งแต่ปี ๒๔๐๖ โดยมีการสัญจรทางน้ำเป็นหลักจากนั้นการคมนาคมทางบกมีบทบาทมากขึ้นทำให้ตลาดน้ำคลองแดน ลดความนิยมลงต่อมาปี ๒๕๕๒ มีการรวมตัวของชุมชนพื้นฟูตลาดน้ำคลองแดน โดยยึดแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงวัฒนธรรมมาเป็นแนวทางดำเนินการ โดยการสำรวจรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารการตลาดเชิงวัฒนธรรมของ

^{๓๑}อุลิษา ครุฑเสน, (๒๕๕๖). แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน, วารสารวิชาการ Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๖(๓) กันยายน – ธันวาคม หน้า ๒๗๙-๒๘๔

^{๓๒}ณัฐฉัตร สุวรรณทิพย์ ทศนาวดีแก้วสนธิ และ กรกฎ จำเนียร, (๒๕๖๐). การสื่อสารการตลาดเชิงวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมตลาดน้ำคลองแดน: ตลาดน้ำสามคลองสองเมืองของจังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช, วารสารการจัดการสมัยใหม่ ปีที่ ๑๕(๒) กรกฎาคม – ธันวาคม หน้า ๗๗

ตลาดน้ำคลองแดน ซึ่งพบว่า มีความหลากหลายทั้งสื่อสังคมออนไลน์สื่อบุคคลสื่อสิ่งพิมพ์สื่อโทรทัศน์ สื่อดนตรีของที่ระลึก ฯลฯ โดยเนื้อหาที่ใช้ในการสื่อสารการตลาดเชิงวัฒนธรรม คือ การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมตามแนววิถีพุทธ การเน้นสื่อสารวัฒนธรรมบรรยากาศที่คึกคักเกี่ยวกับ ความสะอาด และ การใช้ภาษาจกธรรมชาติ ในการค้าขายสินค้าภายในตลาดน้ำคลองแดน

ณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และ นุชประภา โมกข์ศาสตร์^{๙๓} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การรู้เท่าทัน สื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย ผลการศึกษาเบื้องต้นได้ ตัวชี้วัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนในสังคมประชาธิปไตย (ร่าง) จำนวน ๑๔ ตัวชี้วัด ภายหลังการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตัวชี้วัดและเพิ่มตัวชี้วัดใหม่ขึ้นอีก ๑๑ ตัวชี้วัดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาครั้งนี้จึงได้ชุดตัวชี้วัดทั้งสิ้นจำนวน ๒๕ ตัวชี้วัด ซึ่งแบ่งตัวชี้วัดออกเป็นสองกลุ่มหลักคือ การรับข้อมูลเข้า จำนวน ๘ ตัวชี้วัด และการส่งข้อมูลออก จำนวน ๑๗ ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดเกี่ยวกับ “การรับข้อมูลเข้า” ประกอบด้วย การมีทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ การเข้าถึงเป็น (Access) การวิเคราะห์และประเมินเป็น (Analyze and Evaluate) และการรู้ สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ส่วนตัวชี้วัดเกี่ยวกับ “การส่งข้อมูลออก” ประกอบด้วย การมีทักษะในการสื่อสารและผลิตสื่อ (Create) การตระหนักในบรรทัดฐานพลเมือง คือ สามารถมีส่วนร่วมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ (Participate) และการรู้สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ตามลำดับ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ดำเนินการจัดทำแบบทดสอบเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับวัดการรู้เท่าทันสื่อ สังคมออนไลน์ของเยาวชนในการวิจัยครั้งต่อไป โดยแบบทดสอบที่จัดทำขึ้น ใช้รูปแบบข้อสอบปรนัย แบบ ๔ ตัวเลือก จำนวนทั้งหมด ๒๖ ข้อ ข้อสอบแต่ละข้อวัดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของ เยาวชนในด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้น เช่น การวัดการรู้เท่าทันสื่อด้านการโต้แย้ง โดยใช้หลักเหตุผลและเคารพความคิดที่เห็นต่าง การวัดด้านการวิเคราะห์และตีความความหมายของ ข้อมูล การวัดด้านการผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์ที่ไม่นำไปสู่การสร้างแตกแยกของคนในชาติ การ วัดด้านการใช้ภาษาแบบสันติวิธีที่ไม่นำไปสู่การยั่วยุ ปลุกปั่น เป็นต้น โดยในอนาคตสถานศึกษาต่าง ๆ สามารถนำตัวชี้วัดและแบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองใน สังคมประชาธิปไตยที่โครงการฯ พัฒนาขึ้นไปใช้ประเมินระดับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของ นักเรียนมัธยมปลายและนิสิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียนและ นักศึกษาที่ยังขาดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์

โดยสรุปการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ (social media literacy) เป็นทักษะที่มีความ สำคัญอย่างยิ่งต่อเด็กและเยาวชน อีกทั้งการรู้เท่าทันสื่อยังเป็นทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับการ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในสังคมประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามในการส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อสังคม ออนไลน์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน เพื่อสร้างความตระหนักหรือสำนึกสาธารณะ (public awareness) ถึงผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อเยาวชนและสังคมในภาพรวม ทั้งนี้เพื่อสร้าง

^{๙๓} ณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และ นุชประภา โมกข์ศาสตร์, (๒๕๖๒). การรู้เท่าทัน สื่อสังคมออนไลน์ ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย, สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า หน้า ๔-๕.

“ภูมิคุ้มกัน” ในการบริโภคสื่อให้กับเด็ก เยาวชน และนิสิตนักศึกษาที่บริโภคข้อมูลข่าวสารอย่างท่วมท้นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละวัน โดยเฉพาะในยุคที่สื่อดิจิทัลเข้ามามีอิทธิพลและส่งผลต่อการรับรู้ความเข้าใจ ทศนคติและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน การพัฒนาชุดตัวชี้วัดการรู้เท่าทันสื่อจะเป็นเครื่องมือในการวัดสถานการณ์การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนในแต่ละภาคของประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความตระหนักและการรู้เท่าทันสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อของกลุ่มการเมืองแก่เยาวชนในอนาคตต่อไป

กลุ่มงานอนุรักษ์เอกสารโบราณ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน^{๙๔} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การผลิตสื่อสร้างสรรค์วิดิทัศน์ “เรื่องปราสาทผึ้งโพมทราย” เป็นการดำเนินงานตามกรอบของกระบวนการดำเนินโครงการภายใต้โจทย์คือ “หนึ่งคณะหนึ่งศิลปวัฒนธรรม” ที่ว่าด้วยเรื่องการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการบริการวิชาการอันเป็นจุดเด่นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม การดำเนินโครงการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. เพื่อผลิตสื่อรูปแบบวิดิทัศน์ เรื่องปราสาทผึ้งโพมทราย บ้านโพมทราย ตำบลบ้านไทย อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา ๒. เพื่ออนุรักษ์ส่งเสริม เผยแพร่และสืบทอดความงดงามในงานด้านศิลปและวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ๓. เพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไป ให้ตระหนักถึงความสำคัญ ตลอดจนมีความรักความเข้าใจในองค์ความรู้ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการสร้างปราสาทผึ้งให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางการดำเนินโครงการได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลการสร้างปราสาทผึ้ง ประเพณีแห่ปราสาทผึ้งโพมทราย ตำบลบ้านไทย อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

๑. ค้นหาหาข้อมูล เตรียมข้อมูล กำหนดเค้าโครงเรื่องและจัดทำเป็นเอกสารเพื่อเผยแพร่

๒. ประสานงานกับชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานที่ถ่ายทำ ประชุมวางแผนการผลิตจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประชุมหารือในที่ประชุมเพื่อเขียนสคริปต์การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การถ่ายทำ อุปกรณ์การบันทึกเสียง ห้องบันทึกเสียง

๓. สาธิตการให้ความรู้ในการสร้างปราสาทผึ้งให้กับนักเรียน นักศึกษา และชุมชนใกล้เคียงได้รับรู้

๔. หลังจากลงพื้นที่ดำเนินการถ่ายทำวิดิทัศน์จากนั้นก็เป็นขั้นตอนการตัดต่อเรียบเรียงภาพและเสียงเข้าไว้ด้วยกันตามสคริปต์หรือเนื้อหาของเรื่องตามที่ได้ประชุมและดำเนินการ

๕. ประเมินผลวิดิทัศน์เพื่อให้ตรงกับ วัตถุประสงค์ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องภาพและเสียงให้มีความสมบูรณ์

๖. เผยแพร่รายการวิดิทัศน์ให้กับผู้สนใจกลุ่มเป้าหมาย ในรูปแบบดีวีดีบนเครือข่ายออนไลน์

^{๙๔} กลุ่มงานอนุรักษ์เอกสารโบราณ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน, (๒๕๕๙). การผลิตสื่อสร้างสรรค์วิดิทัศน์ “เรื่องปราสาทผึ้งโพมทราย”, ทูลอดหนุนโครงการหนึ่งคณะหนึ่งศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หน้า ๔-๕.

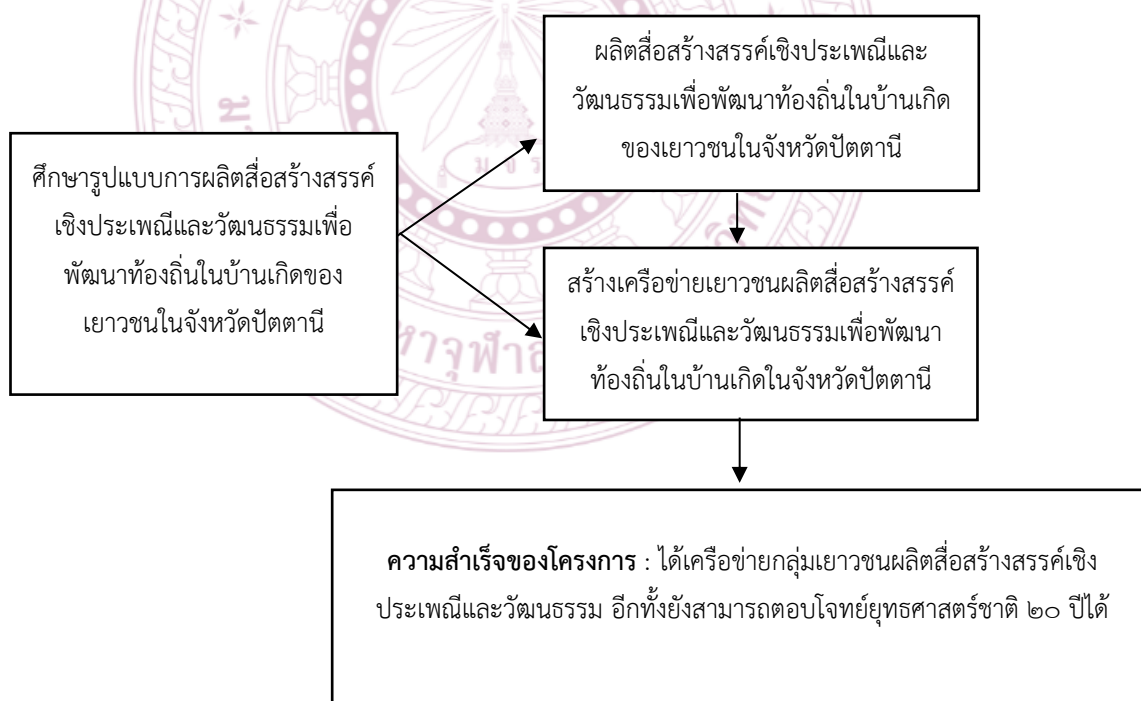
ปัทมิตา รอดประพันธ์ วิเชียร อารังโสติสกุล และ สายฝน วิบูลรังสรรค์^{๙๕} ได้ศึกษาถึง เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรยาวชนรู้เท่าทันสื่อตามแนวทางการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น ผลสรุปจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับมาก จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณลักษณะการรู้เท่าทันสื่อและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิต้องการให้จัดทำหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อ ผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบพฤติกรรมความรู้เท่าทันสื่อได้ ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การเข้าถึงสื่อหรือการรับสื่อ ๒) การวิเคราะห์สื่อ ๓) การเข้าใจสื่อ ๔) การประเมินค่าสื่อ และ ๕) การใช้สื่อให้เกิดประโยชน์และผลการสอบถามการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนพบว่านักเรียนมีระดับการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับปานกลาง จึงนำข้อมูลที่ได้สร้างหลักสูตรยาวชนรู้เท่าทันสื่อตามแนวทางการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนดังนี้ ๑) พัฒนาหลักสูตรฉบับร่างเป็นการสร้างหลักสูตรเสริมให้สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ ๑ มี ๑๐ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑.๑) สภาพปัญหาและความต้องการของหลักสูตร ๑.๒) หลักการ ๑.๓) จุดมุ่งหมาย ๑.๔) โครงสร้าง ๑.๕) คำอธิบายรายวิชา ๑.๖) สารการเรียนรู้ ๑.๗) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ ๑.๘) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๑.๙) แนวการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ ๑.๑๐) แนวการวัดและประเมินผล ๒) ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร จากการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่างโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องทุกองค์ประกอบ และนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่เน้นกระบวนการโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ดังนี้ ๒.๑) ขั้นนำ เรียน รู้ เข้าใจสื่อ ๒.๒) ขั้น วิเคราะห์ ตีความ ตามสื่อ ๒.๓) ขั้น ประเมินค่า ตรวจสอบคุณภาพสื่อ และ ๒.๔) ขั้นประยุกต์ใช้ ใส่ใจป้องกันสื่อ ๓) การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยหาค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีค่าดัชนีประสิทธิผล ๐.๖๗๕๙ เป็นไปตามเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรสามารถเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อให้แก่ นักเรียนได้ ขั้นตอนที่ ๓ การทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ จำนวน ๓๐ คน ที่สมัครใจเรียนกิจกรรมรู้เท่าทันสื่อ ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน จากการทดลอง พบว่า ๑) ค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบการรู้เท่าทันสื่อหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๒) ค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามความตระหนักในการรู้เท่าทันสื่อหลังทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ ๓) ค่าเฉลี่ยจากแบบประเมินพฤติกรรมความรู้เท่าทันสื่อหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินผลหลักสูตร เป็นการตรวจสอบและประเมินผลหลักสูตร แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) การสังเกตพฤติกรรมความรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนหลังการทดลองใช้ ๒ สัปดาห์ และ ๒) การประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรหลังการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมความรู้เท่าทันสื่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรหลังการทดลองใช้หลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

^{๙๕} ปัทมิตา รอดประพันธ์ วิเชียร อารังโสติสกุล และ สายฝน วิบูลรังสรรค์, (๒๕๕๙). การพัฒนาหลักสูตรยาวชนรู้เท่าทันสื่อตามแนวทางการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ปีที่ ๑๘(๔) ตุลาคม – ธันวาคม หน้า ๑๕๖-๑๕๗.

สิริยา รัตนช่วย^{๙๖} ได้ศึกษาถึงเรื่อง การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้พลวัตของโลกยุคใหม่ การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้พลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่นั้น ชุมชนท้องถิ่นควรเน้น การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ด้วยแนวความคิดพึ่งตนเองและแนวความคิด การจัดการตนเอง ของชุมชนท้องถิ่น ควบคู่กับการดำเนินการตามวิถีแห่งประชาธิปไตยท้องถิ่น ที่เน้น หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่เป็นทั้งหลักการที่สำคัญ และกระบวนการแห่งการพัฒนาของโลก ยุคใหม่ ตลอดจนเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย ที่ทุกภาคส่วนในชุมชนจะต้องมี ความศรัทธาและยึดถือสำหรับใช้เป็นกรอบใหญ่ในการเลือกหลักการและวิถีแห่งการปฏิบัติจริงโดย คำนึงถึงการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เช่นเดียวกับปรัชญาในการพัฒนาระดับประเทศ ที่ จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกันเพื่อรับมือกับข้อท้าทายและประเด็นอุบัติใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นใน อนาคต

๒.๘ กรอบแนวคิดงานวิจัย

โครงการวิจัย “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี สรุปลักษณะงานวิจัย และโครงการวิจัยภายใต้แผน งานวิจัยดังนี้



แผนภาพที่ ๔ แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

^{๙๖} สิริยา รัตนช่วย, (๒๕๖๐). การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้พลวัตของโลกยุคใหม่, วารสาร การเมืองการปกครอง ปีที่ ๗(๑) มกราคม – เมษายน หน้า ๗๒

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “แกล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อร่วมกันถ่ายทอดเรื่องเล่าผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) จนนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดอย่างยั่งยืน ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

๓.๗ สรุป

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในจังหวัดปัตตานีโดยใช่วิธีวิทยาวิจัย ดังนี้

๑) การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๑) ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ โดยอาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นต้น

๑.๒) ทำการศึกษาวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่เกี่ยวกับ “๓แกล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ของคนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

๑.๓) สรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ กระบวนการและแนวทางในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

๒) การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในภาคสนาม (Field Study) เพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการบริหารจัดการชุมชน ศิลปะวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ของคนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีโดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า คือ

๒.๑) ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน นักวิชาการ จำนวน ๓ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

๒.๒) ทำการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในภาคสนาม (Field Study) โดยใช้กิจกรรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ ตัวแทนจำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ โดยการจัดฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง

๒.๓) ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน จำนวน ๘ คน แล้วนำมาสรุปผลและวิเคราะห์ผล

๓) จัดทำเวทีทบทวนผลการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน โดยการจัดประกวดแข่งขัน “เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน” การนำข้อมูลคืนสู่ชุมชน

๔) สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

๓.๒ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

จากงานวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อร่วมกันถ่ายทอดเรื่องเล่าผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) จนนำไปสู่การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนอย่างยั่งยืน ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงกำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

พื้นที่ศึกษา ได้แก่ ชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี ประกอบไปด้วย

- กลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- กลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี
- กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล
- กลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาเราะ)
- กลุ่มเยาวชนต้นกล้าพันธุ์ใหม่ จังหวัดปัตตานี

ประชากร (Population) คือ ประชากร ได้แก่ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ การคัดเลือกตัวแทนเยาวชนในท้องถิ่น โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ โดยการจัดฝึกรอบรมเป็นเวลา ๒ วันต่อเนื่อง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ ตัวแทนจำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ โดยการจัดฝึกรอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ปรชาญชุมชน นักวิชาการ รวมจำนวน ๓ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน โดยการสัมภาษณ์ และทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกรอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด จำนวน ๘ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

ในการศึกษาวิจัยนั้น มุ่งเน้นการศึกษาวิเคราะห์จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) การศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ส่วนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนั้นเน้นวิธีการแสวงหาความรู้ จากการตั้งประเด็นหลักในการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อให้ได้มาซึ่งความสัมพันธ์และสอดคล้องกับ รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมีเครื่องมือเชิงคุณภาพและเครื่องมือเชิงปริมาณ ได้แก่

๑) แบบสัมภาษณ์ (Interview Guideline) โดยคณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กับผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ปรชาญชุมชน นักวิชาการ รวมจำนวน ๓ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน

๒) กิจกรรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาเชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน โดยการจัดฝึกรอบรมเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง

๓) แบบประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมโครงการอบรม

เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ สถานภาพ เพศ บทบาทหน้าที่ และสังกัด/หน่วยงาน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ ด้านการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ด้านการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตรายการ) และ ด้านการนำเสนอคลิปวิดีโอ รวมทั้งสิ้น ๔๒ ข้อตามรายละเอียด ดังนี้

- ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท มีจำนวน ๙ ข้อ
- ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ มีจำนวน ๙ ข้อ
- ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ มีจำนวน ๙ ข้อ
- ด้านการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ มีจำนวน ๔ ข้อ
- ด้านการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตรายการ) มีจำนวน ๔ ข้อ
- ด้านการนำเสนอคลิปวิดีโอ มีจำนวน ๗ ข้อ

ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ Likert^{๙๗} มี ๕ ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมของท่าน ว่าการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับใด โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน ๕ ระดับ ดังนี้

๕ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะความคิดเห็นอื่นๆ

ในส่วนของการสร้างเครื่องมือการวิจัย มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน จากวารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แล้วนำ

^{๙๗} อ้างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, रेखा ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงานปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

ความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ นำแบบสอบถามออนไลน์ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ โครงสร้างคำถามการใช้ภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ได้ใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหาตามวิธีของ Rovinelli และ Hambleton^{๙๘} ซึ่งได้กำหนดคะแนนจากการพิจารณาไว้ดังนี้

- +๑ เมื่อเห็นว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้
- ๑ เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้
- ๑ เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้

แล้วทำการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามออนไลน์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๓๐ คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach^{๙๙} หลังจากนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๔) แบบประเมินพฤติกรรมเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ

๕) แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี รวม ๘ คน แล้วนำมาสรุปผลและวิเคราะห์ผล

๖) จัดทำเวทีทบทวนผลการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด โดยการจัดประกวดแข่งขัน “เยาวชนสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” การนำข้อมูลคืนสู่ชุมชน

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑) การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กับผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ประชาชน ชุมชน นักวิชาการ รวมจำนวน ๓ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน

^{๙๘} อ่างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

^{๙๙} อ่างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

๒) จัดอบรมโดยใช้กิจกรรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ โดยการจัดฝึกอบรมเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง

๓) เปิดลิงค์แบบประเมินผลหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมโครงการและแบบประเมินพฤติกรรมเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ

๔) สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี รวม ๘ คน แล้วนำมาสรุปผลและวิเคราะห์ผล

๕) จัดทำเวทีทบทวนผลการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด โดยการจัดประกวดแข่งขัน “เยาวชนสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” การนำข้อมูลคืนสู่ชุมชน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ในการศึกษาทั้งในเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลเชิงประจักษ์เชิงพื้นที่ได้จากการสังเกต (Observations) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยการสรุปตามสาระสำคัญด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณ จากการวัดพฤติกรรมของเยาวชนก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แล้วนำเสนอสรุปผลตามกระบวนการวิจัย และนำผลสรุปการจัดทำเวทีทบทวนผลการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด โดยการจัดประกวดแข่งขัน “เยาวชนสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” การนำข้อมูลคืนสู่ชุมชน จนนำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และครอบคลุม

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ โดยอาศัยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบถาม เป็นแบบตรวจรายการ (CheckList) ทำการวิเคราะห์ โดยจำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ ลงในตาราง

๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน และรายข้อคำถาม แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับ

เกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute criteria) เพื่อใช้ในการประเมินค่าและแปลความหมายของคะแนน โดยใช้คะแนนเป็นตัวชี้วัด ๕ ระดับ^{๑๐๐} ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย

๑) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรของ (Rovinelli และ Hambleton)^{๑๐๑}

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
R แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ในส่วนของการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค^{๑๐๒}

$$\alpha = \frac{n}{(n-1)} \left[\frac{1 - \sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

^{๑๐๐} อ้างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

^{๑๐๑} อ้างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

^{๑๐๒} อ้างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
 si2 แทน ความแปรปรวนแต่ละข้อ
 s2 แทน คำนวณความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

๒) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร^{๑๐๓} ดังนี้

$$P = FN \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย (Mean) หรือตัวกลางเลขคณิต โดยใช้สูตรเพอร์กูนัน^{๑๐๔} ดังนี้

$$\text{สูตร } X = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ X แทน ค่าเฉลี่ย
 X แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร^{๑๐๕} ดังนี้

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 (ΣX)² แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

๓.๖ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

ในการนำเสนอผลการศึกษาวิจัยนั้น จะเป็นการนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบตาราง ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบฐานข้อมูล ภาพถ่ายกิจกรรม และการพรรณนาความประกอบการบรรยายข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเชิงพื้นที่ เพื่อให้เห็นรูปแบบ กระบวนการ

^{๑๐๓} อ้างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

^{๑๐๔} อ้างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

^{๑๐๕} อ้างถึงในรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)

ที่จะส่งต่อก่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงคุณภาพและศักยภาพบนพื้นฐานแห่งชุมชนและสังคมที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ที่จะนำไปสู่การเชื่อมต่อระบบการบริหารการปลูกฝังความเป็นพลเมืองไทย เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ทั้งในระดับนโยบาย ชุมชน องค์กรที่สนใจในโอกาสต่อไป

๓.๗ สรุป

แผนงานวิจัย “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี จะเป็นการพัฒนาเยาวชนในการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด โดยผ่านกิจกรรมการสร้างสรรค์สื่อเชิงพุทธที่สะท้อนบอกเล่าถึง “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทจากหลากหลายส่วนของชุมชนซึ่งผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น คือ ๑) ได้รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี จำนวน ๑ ชุด ๒) ได้สื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี จำนวน ๕ สื่อ ๓) ได้เครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี จำนวน ๑ เครือข่าย นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นฐานข้อมูลอ้างอิงในทางวิชาการ ตลอดจนการเผยแพร่ผลการวิจัยเชิงวิชาการต่อมหาวิทยาลัย หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ และเผยแพร่ต่อสาธารณะโดยมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน วัดและชุมชนในเชิงประจักษ์ รวมถึงการนำผลงานวิจัยไปวิจัยต่อยอดสู่การเสริมสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่อไปได้

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด. ได้ศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร หนังสือ ตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยคณะผู้วิจัยใช้ ๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์วิถีพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด จำนวน ๓ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบบสัมภาษณ์ได้พัฒนาจากการวิเคราะห์เอกสาร รายงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาที่สำคัญ เช่น คำถามเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ กระบวนการ และความสัมพันธ์ของการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น ๒) ทำการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในภาคสนาม (Field Study) โดยใช้กิจกรรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ ตัวแทนจำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ โดยการจัดฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง ๓) ทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน จำนวน ๘ คน แล้วนำมาสรุปผลและวิเคราะห์ผล ๔) จัดเวทีทบทวนผลการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน โดยการจัดประกวดแข่งขัน “เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน” การนำข้อมูลคืนสู่ชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี และ ๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ดังนั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าว โดยแบ่งตามหัว ข้อดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ข้อเสนอแนะแนวทางการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี.

๔.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑.๑ เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ในยุคโบราณสังคมมนุษย์ได้ใช้การสื่อสารหลายรูปแบบมานานก่อนที่จะมีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามา คือ เริ่มจากการใช้ภาษาท่าทาง การออกเสียง การพูด และพัฒนามาเป็นการใช้สัญลักษณ์ เช่น สัญญาณควัน จารึกสัญลักษณ์รูปลิ่มบนแผ่นดินเหนียวของชาวสุเมเรียน แห่งอาณาจักรเมโสโปเตเมีย เป็นต้น ต่อมาภาษาที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารก็ขยายขอบเขตออกไป เป็นการติดต่อถึงกันในระยะทางไกล โดยอาศัยสัตว์เป็นผู้ส่งสาร มีการบันทึกถึงการใช้นกพิราบสื่อสารในโอลิมปิกครั้งแรกโดยชาวกรีก ณ กรุงเอเธนส์

ในช่วง 1836 AD -1940 AD เป็นการเริ่มต้นของยุค Analog ซึ่งอาศัยการส่งสัญญาณผ่านอุปกรณ์รับและแปลงสัญญาณจนได้ข้อมูลที่ต้องการ ส่งผลให้การสื่อสารระยะทางไกลไม่ใช่อุปสรรคของเราอีกต่อไป เช่น โทรเลข โทรสาร โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุสื่อสาร เป็นต้น

ซึ่งในช่วง 1946 AD -1989 AD ได้มีการพัฒนาครั้งสำคัญที่เปลี่ยนผ่านสู่โลกอนาคต เมื่อยุคแห่งคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาท ระบบ Digital เข้ามาแทนที่ ซึ่งสามารถรับส่งสัญญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและซับซ้อนมากกว่าระบบบอานาล็อก ที่มีความแม่นยำน้อยกว่า การเปลี่ยนแปลงนี้มีส่วนช่วยให้เทคโนโลยีทั้งหลายพัฒนาต่อไปอย่างก้าวกระโดด เช่น คอมพิวเตอร์อเนกประสงค์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์มือถือ เครือข่ายที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก เป็นต้น

ต่อมาในช่วง 1992 AD -2011 AD เป็นยุคแห่งการเชื่อมต่อถึงกันอย่างไร้พรมแดน โดยเทคโนโลยีสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิต มากกว่าการแลกเปลี่ยนข้อมูล แต่รวมถึงภาคธุรกิจ การแพทย์การศึกษา ก่อให้เกิดวัฒนธรรมอย่างโลก Social Media ซึ่งกลายเป็นวิถีชีวิตยุคใหม่ที่พาให้มนุษย์ชาติก้าวไปสู่อนาคตอย่างรวดเร็ว เช่น สมาร์ทโฟน บริการส่งข้อความ แชท เครือข่ายสังคม เครือข่ายไร้สาย เอ็มเอสเอ็น เมสเซนเจอร์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์ วอทส์แอปป์ อินสตาแกรม ไลน์ เป็นต้น

และในยุคปัจจุบันไปจนถึงอนาคตจะเป็นการใช้ AI ปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งคือความหวังแห่งมวลมนุษยชาติในการสื่อสารออกไปยังจักรวาล ไม่ใช่แค่เรื่องเพื่อฝันอีกต่อไปเมื่อการสื่อสารสมัยใหม่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นไปได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีส่วนช่วยให้การค้นคว้าและสร้างสรรค์เทคโนโลยีพัฒนาไปได้อย่างไร้ขอบเขต ปัญญาประดิษฐ์จึงอาจเป็นอีกหนึ่งก้าวสำคัญที่ทำให้เราสามารถค้นหาคำตอบของจักรวาลอันกว้างใหญ่ได้ในสักวัน วิวัฒนาการการสื่อสารของมนุษย์ถูกพัฒนาเพื่อทำให้เราเรียนรู้และเข้าใจกันมากขึ้น เมื่อเทคโนโลยีได้พัฒนาขึ้น ขนาดสังคมของเราก็ใหญ่ขึ้น แต่ในทางกลับกันเราสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยไร้พรมแดน เมื่อมองย้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้นของเผ่าพันธุ์ คงยากที่จะปฏิเสธว่า การสื่อสารคือกุญแจสำคัญที่พาเราผ่านยุคสมัยมาจนถึงวันที่เราสามารถคิดถึงอนาคตได้มากกว่าฝันถึง トラบใดที่เรายังเชื่อมโยงถึงกันอย่างเหนียวแน่น ต้นไม้แห่งวิวัฒนาการที่ยังรากลึกตั้งแต่อดีตก็จะยังคงงอกงามต่อไป

จะเห็นได้ว่าระบบและความซับซ้อนของการสื่อสารจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ถูกจารึกไว้ด้วยวิธีต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นข้อบ่งชี้ว่ามนุษย์ใช้การสื่อสาร

เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความอยู่รอด^{๑๑๖} ดังนั้นในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยรูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีนั้น จะได้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเป็นกรอบแนวความคิด หรือแผนภาพที่เข้าใจง่าย แสดงให้เห็นถึงหลักการ วิธีการดำเนินงาน องค์ประกอบ และปัจจัยต่าง ๆ ของระบบหรือสิ่งที่สนใจศึกษา ซึ่งสามารถตรวจสอบและยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากรูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม แผนภาพ ช่วยให้สามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่ใช้ในการหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

ซึ่งประเภทของรูปแบบสามารถจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

๑.๑) รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น

๑.๒) รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

๒) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

๒.๑) รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้อธิบายพฤติกรรมในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงานคำอธิบายรายวิชาเป็นต้นผู้สร้างทฤษฎีระบบกล่าวว่าการมีรูปแบบข้อความนั้นแม้บางครั้งจะเข้าใจยากแต่ก็ยิ่งดีกว่าไม่มีรูปแบบเสียเลยเพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป

๒.๒) รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น ซึ่งได้มีการจำแนกรูปแบบทางคณิตศาสตร์ออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

(๑) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบ ให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูล และความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบ ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถ้ำน้ำ ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถ้ำเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวน

^{๑๑๖} Thinknet. (๒๕๖๔) วิวัฒนาการการสื่อสารของแต่ละยุคแบบเข้าใจง่าย The Evolution of Communication. แหล่งที่มา <https://www.thinknet.co.th/what-we-do/วิวัฒนาการการสื่อสาร-the-evolution-of-communication> สืบค้นเมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

นักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันกณฑ์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษาสำหรับปริมาณน้ำที่เหลือนับถึงเปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

(๒) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบ รูปแบบแต่อย่างใดก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษา มาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

(๓) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

(๔) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ ๑) รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ ๒) รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุ และเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

โดยที่องค์ประกอบของรูปแบบได้มีนักวิชาการทำการศึกษาจากตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ไม่มีปรากฏหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้างส่วนใหญ่มักจะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา แต่ก็มีนักวิชาการได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย ๑) สภาพแวดล้อม (Environment) ๒) เทคโนโลยี (Technology) ๓) โครงสร้าง (Structure) ๔) กระบวนการจัดการ (Management Process) และ ๕) การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making) นอกจากนี้ องค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ประกอบด้วย ๑) ปัจจัยนำเข้า ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต และ ๔) ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งการพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลย้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก

ในส่วนของการพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ ๒) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมา ก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษาจะนำมาใช้กำหนด องค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบใน รูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่ง โดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

๑) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

๒) การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

๒.๑) การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษา ความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การ สอดถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

๒.๒) การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ หรือมีแนว ปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

๒.๓) การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการ สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

๓) การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ ๑) และ ๒) มา วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย ก่อนนำมาจัดทำรูปแบบ

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยัง อาจจะศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) หรือการสนทนา กลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการพัฒนารูปแบบก็ได้

ขั้นตอนที่ ๒ การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอน แรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ถึงแม้ จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความ เหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลใน สถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญของ องค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัด องค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้ รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการทดสอบรูปแบบอาจจะทำได้ใน ๔ ลักษณะ ดังนี้

๑) การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนา โดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงาน

ของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมิน เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๔ ด้าน ดังนี้

๑.๑) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

๑.๒) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองตอบ ต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

๑.๓) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้ง ในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

๑.๔) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

๒) การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่อง ไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อน มากกว่าการได้ตัวเลข แล้วสรุป ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบ โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีแนวคิด ดังนี้

๒.๑) การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิถึการญาณ ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

๒.๒) รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัย ผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วย เครื่องวัดใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมา ประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขา ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้น จริงๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังนั้น ในวงการศึกษานิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

๒.๓) รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความ เชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

๒.๔) รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม อรรถาธิบาย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

๓) การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการ พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้น เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็น

แบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

๔) การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบนี้ ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

ซึ่งมีกระบวนการพัฒนารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ดังนี้

๑) ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์วิถีพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด จำนวน ๕ คน ประกอบไปด้วย ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ กระบวนการ และความสัมพันธ์ของการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม และตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี จำนวน ๕ ประเด็น คือ

๑.๑) การผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน พบว่า มีความสำคัญเป็นอย่างมากดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า “มีความสำคัญมาก เพราะถึงแม้ว่าความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปอย่างไร มนุษย์ก็ยังเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และมนุษย์คือสื่อกลางที่จะบอกกล่าวเล่าขานของยุคสมัย ซึ่งมักจะถ่ายทอดผ่านประเพณีวัฒนธรรมเป็นส่วนมาก เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมการกิน วัฒนธรรมการใช้ภาษา วัฒนธรรมการสร้างที่อยู่อาศัย เป็นต้น”^{๑๐๗} “มีความสำคัญมาก ด้วยปัจจุบันสื่อโซเชียลมีความสำคัญในการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะช่วงโรคระบาด โควิด-19 ทำให้สังคมส่วนใหญ่ หันมาใช้สื่อโซเชียลในการติดต่อ แม้กระทั่งการซื้อขาย หรือแม้แต่การสั่งอาหารมารับประทาน”^{๑๐๘} “เป็นการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของเยาวชน และเป็นการสร้างงาน สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นและเป็นการบอกให้โลกภายนอกได้รับรู้ถึงวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมในท้องถิ่น ในรูปแบบสื่อสร้างสรรค์ ซึ่งมีความสำคัญมากในยุคสมัยปัจจุบัน”^{๑๐๙} “มีความสำคัญ เพราะการทำสื่อ ทำให้เยาวชนรู้จักท้องถิ่น เข้าใจท้องถิ่นมากขึ้น เมื่อรู้จักท้องถิ่นจะทำให้รักและหวงแหน”^{๑๑๐} “สำคัญมาก เพราะถ้าไม่มีการสืบสานต่อสู่รุ่นหลัง จะทำให้วัฒนธรรมนั้นหายไป การพัฒนามาพร้อมกับความทันสมัยของเทคโนโลยี หากถ้ามองรวมกับวัฒนธรรมนั้นก็ทำให้ท้องถิ่นนั้นไม่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว”^{๑๑๑}

สรุปได้ว่า การผลิตสื่อสร้างสรรค์ในสังคมยุคปัจจุบันมีบทบาทอย่างมากกับสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งการเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์จะช่วยให้คนรู้จักประเพณีและวัฒนธรรมในพื้นที่ของเราเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมก่อให้เกิดความเข้าใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ นายณพรัตน์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ นางกนกพร ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ นายนาวัน ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ นางสาวอลิษา ดาโอ๊ะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๑.๒) มีใคร หรือ หน่วยงานใดบ้าง ที่จะเป็นหลัก หรือ แก่นนำสำคัญ ที่เก็บรวบรวม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท่าน เพื่อบอกเล่าถึงเรื่องราวประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น ในรูปแบบต่าง ๆ สู่สังคมภายนอก พบว่า มีการเก็บรวบรวมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนโดยที่ “กลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชน พระสงฆ์-วัด ซึ่งส่วนใหญ่จะถ่ายทอดในรูปแบบเล่าเรื่องปากต่อปากและ ภาพวาดที่อยู่ในวัด”^{๑๑๒} “๑) ผู้นำชุมชนมีความรู้ในการบอกเล่าและกิจกรรมที่เคยทำด้านประเพณี และวัฒนธรรม ๒) เยาวชนในชุมชนที่มีความสนใจการทำสื่อ นำสองส่วนนี้มาจูนกันและถ่ายทอดออกมาในทางสื่อโซเชียล ๓) หน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนงบประมาณและวิทยากรเข้ามาให้ความรู้”^{๑๑๓} “ยังไม่มีเป็นรูปธรรมมากนัก มีบ้างก็เป็นกลุ่มคนทำงาน เช่น ยูทูบเบอร์หรือกลุ่มอนุรักษ์ แต่ไม่มีเป็นองค์กรหรือกระบวนการจัดที่เป็นระบบและเป็นแกนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ประเภทนี้เป็นหลัก”^{๑๑๔} “ทุกองค์กร เนื่องจากต้องมีการประสานงานร่วม หรือ มีการพัฒนาร่วมกันอย่างจริงจัง”^{๑๑๕} “สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ราษฎรชาวบ้าน และผู้นำชุมชน หรือ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง”^{๑๑๖}

สรุปได้ว่า มีผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป นักพัฒนา นักวิจัย กระทรวงวัฒนธรรม รวมถึงบุคคลทั่วไป แต่การเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่มีเป็นรูปธรรมมากนัก ส่วนใหญ่จะถ่ายทอดออกมาเป็นหนังสือ ที่จำกัดเฉพาะวงแคบ หรือ ถ่ายทอดในรูปแบบเล่าเรื่องปากต่อปาก หรือ ภาพวาดที่อยู่ในวัด

๑.๓) เยาวชนคนรุ่นใหม่ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่าง ๆ สู่สังคมภายนอกได้ พบว่า เยาวชนคนรุ่นใหม่ “สามารถที่จะทำได้หากเยาวชนมีความรู้ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมโซเชียล ที่สื่อสามารถส่งสารถึงผู้รับอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว”^{๑๑๗} “สามารถทำได้ เพราะเยาวชนสนใจเรื่องสื่อและเป็นคนในชุมชนจะรู้จักประเพณีและวัฒนธรรมของตนเองได้ดี”^{๑๑๘} “ได้ เพราะในปัจจุบันเครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย จึงเป็นตัวเสริมในการที่เยาวชน สามารถถ่ายทอดเรื่องราวประเพณีและวัฒนธรรม”^{๑๑๙} “ได้ เพราะปัจจุบันทุกคนสามารถเป็นผู้สื่อสารได้ ทั้ง เขียน ถ่ายภาพ วิดีโอ เนื่องจากแพลตฟอร์มหรือแหล่งเผยแพร่สะดวกเข้าถึงง่าย”^{๑๒๐} “ถ่ายทอดได้ ด้วยการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ และการทำสื่อให้สร้างสรรค์และน่าสนใจก็จะทำให้เกิดการเข้าถึงของผู้คนได้มากขึ้น”^{๑๒๑}

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ นายนพรัตน์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ นางกนกพร ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ นายนาวัน ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ นางสาวอลิษา ดาโอะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ นายนพรัตน์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ นางกนกพร ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ นายนาวัน ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ นางสาวอลิษา ดาโอะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

สรุปได้ว่า เยาวชนคนรุ่นใหม่ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่าง ๆ ของชุมชนท่าน สู่สังคมภายนอกได้ ด้วยการทำความเข้าใจในบริบทพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ หรือ ประเพณีวัฒนธรรมที่เขาสนใจ เพื่อที่จะได้สร้างความเข้าใจให้คนภายนอกได้รู้มากขึ้น ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ง่ายในปัจจุบันนี้

๑.๔) มีวิธีการหรือกระบวนการอะไรที่ทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ สามารถถ่ายทอดเรื่องราว ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่าง ๆ ของชุมชน สู่สังคมภายนอก พบว่า คณะผู้วิจัยจะต้องมีการจัดฝึก “อบรมให้ความรู้ด้านทักษะต่าง ๆ ให้กับเยาวชน เพื่อที่จะได้รู้จักเก็บรวบรวมข้อมูล เรียบเรียงเรื่องราวจนสามารถถ่ายทอดสู่ภายนอกได้”^{๑๒๒} “โดยนำเยาวชนมาอบรม สันทัดงาน ฝึกหัดมือทำในพื้นที่และมาอบรมเพิ่ม เพื่อช่วยด้านปัญหาที่พบและต่อยอดให้ดีขึ้น”^{๑๒๓} “ให้องค์ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการสื่อ , สร้างจิตสำนึกในความรักในการทำงาน , สร้างรายได้เป็นตัวจูงใจให้กับเยาวชนให้หันมาสนใจ”^{๑๒๔} “จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น โครงการนี้ เพราะพลอยให้เยาวชนเกิดแรงบันดาลใจเอง อาจช้า หรือมองข้ามได้”^{๑๒๕} “การสื่อสาร และเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย เช่น ใช้ smartphone ในการทำคลิปวิดีโอ หรือภาพถ่าย และใช้ช่องทางผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในการส่งคืนข้อมูล”^{๑๒๖}

สรุปได้ว่า การทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ สามารถถ่ายทอดเรื่องราว ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยการจัดให้มีโครงการฝึกอบรมในลักษณะต่าง ๆ การให้ความรู้ ความเข้าใจในสถานที่ต่าง ๆ เพราะเมื่อเขาเข้าใจแล้วเขาก็จะสามารถสื่อสารออกมายังคนภายนอกได้

๑.๕) ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ควรมีโครงการหรือกิจกรรมอย่างไร พบว่า ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ “ควรเป็นโครงการหรือกิจกรรม ที่พัฒนาศักยภาพให้เด็กและเยาวชน ให้รู้และตระหนักถึงความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมของบ้านเกิดตนเอง ซึ่งเด็กและเยาวชนเหล่านั้นจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการผลิตสื่อ”^{๑๒๗} “กิจกรรมสำนึกรักบ้านเกิด ให้เยาวชนได้รับรู้ถึงข้อดีและจุดเด่นของชุมชนตนเอง เพื่อนำเสนอต่อบุคคลภายนอกและให้เยาวชนได้ลงมือทำ”^{๑๒๘} “๑) ให้ความรู้ถึงกระบวนการ วิธีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ๒) สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนร่วมโครงการ มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด ๓) สร้าง content”^{๑๒๙} “เรียนรู้พื้นที่ สัมภาษณ์บุคคล ผลิตสื่อสร้างสรรค์”^{๑๓๐} “อบรมพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารเรื่องราวชุมชนควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์”^{๑๓๑}

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ นายณพรัตน์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ นางกนกพร ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ นายนาวัน ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ นางสาวอลิษา ดาโอะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ นายณพรัตน์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ นางกนกพร ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ นายนาวัน ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ นางสาวอลิษา ดาโอะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

สรุปได้ว่า ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ควรจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมในรูปแบบการเรียนรู้บริบทของพื้นที่ การสัมภาษณ์บุคคลผลิตสื่อสร้างสรรค์ การให้ความรู้ในสถานที่ที่เราจะจัดทำสื่อสร้างสรรค์ออกมา การเก็บรวบรวมองค์ความรู้เพื่อที่เราจะใช้ในการสื่อสารออกไปยังบุคคลภายนอกและการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมในพื้นที่นั้น ๆ

๑.๖) ในส่วนของด้านการเขียนบท พบว่า คณะผู้วิจัยควรเน้นในเรื่องของความ “จำเป็นต้องศึกษา เก็บข้อมูลรอบด้านให้ครบถ้วนจริง ๆ ถึงจะสื่อสารออกไป มิเช่นนั้น อาจทำให้เกิดการบิดเบือนข้อเท็จจริง”^{๑๓๒} “การอบรมควรมีต่อเนื่อง เช่น อบรมไปและผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร และนำมาอบรมครั้งต่อไปเพื่อหาข้อแลกเปลี่ยนและข้อแก้ไขให้ดีขึ้น และเป็นการกระตุ้น การทำงานของเด็ก ๆ และจะทำให้ดีต้องออกไปแลกเปลี่ยนแนวคิดของชุมชนตนเองกับต่างพื้นที่ เพื่อการพัฒนาและเกิดแนวคิดใหม่ ๆ”^{๑๓๓} “๑) การเขียนบทมีความสำคัญมาก ถ้าบทดีมีชัยไปกว่าครึ่ง ๒) เยาวชนต้องมีการค้นคว้าและศึกษาบทหรือเรื่องที่จะนำมาเขียนบทให้เข้าใจและรับรู้อย่างลึกซึ้ง บทถึงจะออกมาดี”^{๑๓๔} “ควรมีการฝึกฝนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง”^{๑๓๕} “ควรมีเวลาในการเรียนรู้ส่วนนี้ให้มากขึ้น เพราะความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการวางโครงเรื่อง”^{๑๓๖}

สรุปได้ว่า ด้านการเขียนบท ควรมีการเพิ่มเติมในส่วนของเวลาและรายละเอียดของบทที่จะถ่ายทอดออกมาให้มากขึ้น เนื่องจากบทที่ดีจะทำให้การถ่ายทอดสื่อสร้างสรรค์ออกมาดีด้วย ที่สำคัญควรมีการลงมือปฏิบัติ เพื่อเป็นการทดสอบว่าเยาวชนมีความเข้าใจในเรื่องการเขียนบท มากเพียงใด

๑.๗) ในส่วนของด้านการถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ พบว่า คณะผู้วิจัยควรเน้นในเรื่องของการฝึก “ทักษะและประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญเพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอด”^{๑๓๗} “สอนให้เยาวชนเกิดทักษะในการถ่ายภาพและวิดีโอ”^{๑๓๘} “เป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำให้เรื่องราว (ตามบท) มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการถ่ายภาพและวิดีโอ อาทิ เทคนิคการตัดต่อ มุมคลิป อุปกรณ์ที่ใช้ค่อนข้างดี เพื่อให้ได้คุณภาพของสื่อ”^{๑๓๙} “ฝึกฝนเรียนรู้ให้มาก”^{๑๔๐} “ควรมีเวลาให้ฝึกปฏิบัติเรื่องการถ่ายภาพให้มากขึ้น ก่อนลงมือสร้างสรรค์ผลงาน”^{๑๔๑}

สรุปได้ว่า ด้านการถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ ควรสอนเทคนิคให้เยาวชนได้เข้าใจถึงพื้นฐานการถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ เพราะถ้าพื้นฐานแน่น เยาวชนก็สามารถพัฒนาต่อยอดในขั้น

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ นายนพรัตน์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ นางกนกพร ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ นายนาวัน ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ นางสาวอลิษา ดาโอะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ นายนพรัตน์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ นางกนกพร ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ นายนาวัน ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ นางสาวอลิษา ดาโอะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ต่อไปได้ อีกทั้งควรที่จะเพิ่มรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับบางคนที่ถ่ายรูปและวิดีโอไม่เป็น ที่สำคัญควรมีการลงมือปฏิบัติ เพื่อเป็นการทดสอบว่าเยาวชนมีความเข้าใจในเรื่องการถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ มากเพียงใด

๑.๘) ในส่วนของด้านการตัดต่อวิดีโอ พบว่า คณะผู้วิจัยควรเน้นในเรื่องของการฝึก “ทักษะและประสบการณ์ การใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชัน เป็นสิ่งจำเป็นที่วิทยากรควรแนะนำให้มากที่สุด”^{๑๔๒} “เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่สามารถทำให้เรื่องราวที่ต้องการสื่อให้ถูกต้องตามเป้าหมายของบท จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสลับไหลของเรื่องราวที่ดีและน่าสนใจ”^{๑๔๓} “๑) ให้ความรู้ถึงกระบวนการ วิธีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ๒) สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนร่วมโครงการ มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด ๓) สร้าง content”^{๑๔๔} “ฝึกฝนเรียนรู้ให้มาก”^{๑๔๕} “เรียนรู้เครื่องมือจากโปรแกรมตัดต่อให้มากขึ้น เพื่อเชื่อมโยงจากการใช้ smartphone ไปยัง laptop”^{๑๔๖}

สรุปได้ว่า ควรจัดสรรในเรื่องของเวลาให้มีความเหมาะสม เนื่องจากการตัดต่อวิดีโอต้องเวลาและใช้ความชำนาญในเครื่องมือพอสมควร ดังนั้นควรใช้เวลาสำหรับมือใหม่ในการตัดต่อวิดีโอ อย่างน้อย ๙ - ๑๒ ชั่วโมง

สรุปได้ว่า ในงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยจะพัฒนารูปแบบโดยเป็นรูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อให้เห็นมโนทัศน์ โครงสร้างทางความคิด อธิบายให้เห็นถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ๑) ปัจจัยนำเข้า ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต และ ๔) ข้อมูลย้อนกลับ พัฒนาโดยการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรม การสังเกตพฤติกรรม การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีประกวดผลงาน เพื่อให้ได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริงของการพัฒนารูปแบบ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

๔.๑.๒ เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี คณะผู้วิจัยได้ใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในภาคสนาม (Field Study) โดยใช้กิจกรรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ ตัวแทนจำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ โดยการจัดฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง ได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบดังต่อไปนี้

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ นายณพรุจน์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ นางกนกพร ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ นายนาวัน ชูพันธ์ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

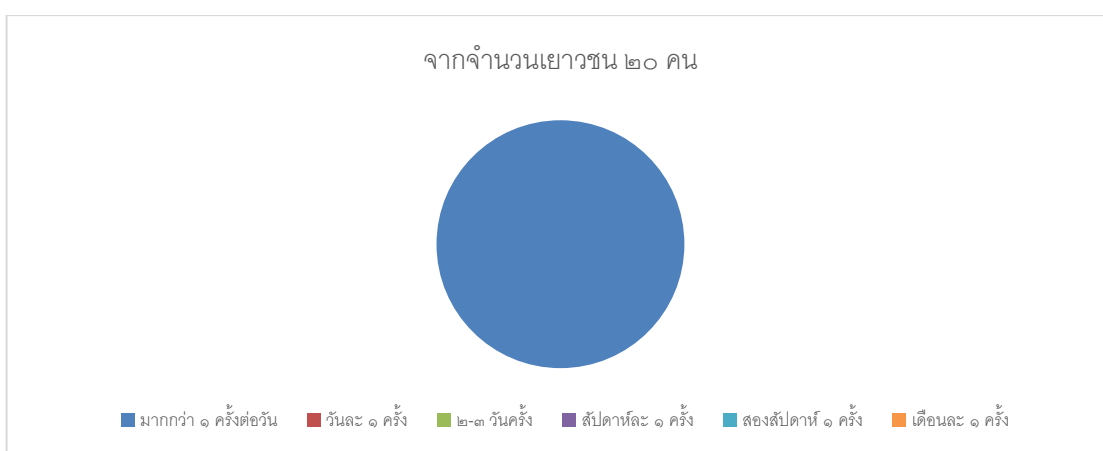
^{๑๔๕} สัมภาษณ์ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ นางสาวอลิษา ดาโอ๊ะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๑) การสำรวจข้อมูลผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี”

คณะผู้วิจัยได้ทำแบบฟอร์มสำรวจข้อมูลผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี คณะผู้วิจัยได้จัดทำคำถามเบื้องต้นเพื่อสำรวจข้อมูลและความคิดเห็นของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ ดังแผนภาพที่ ๕ - ๑๓ นี้

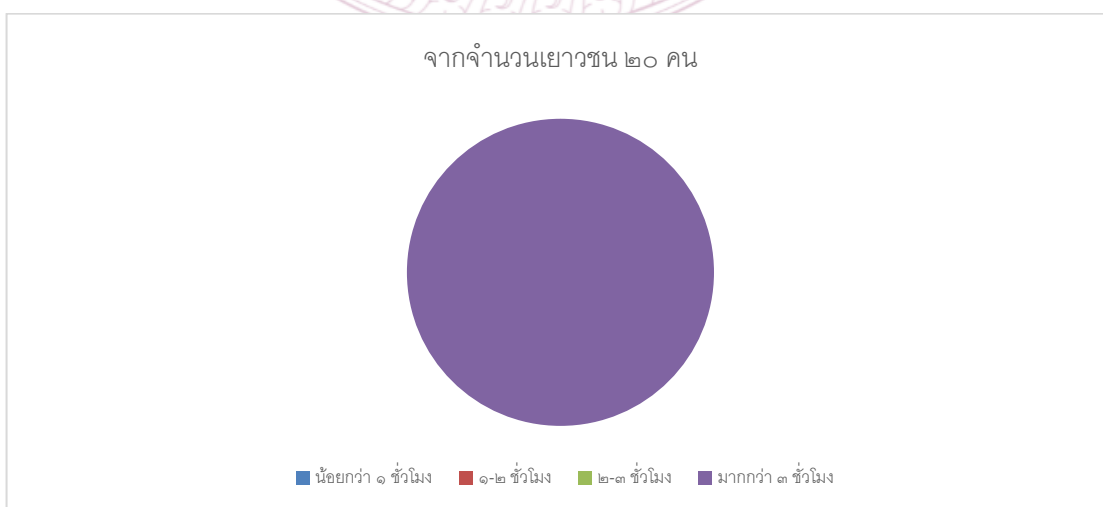
๑.๑) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้รับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของความถี่ในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของท่านบ่อยแค่ไหน



แผนภาพที่ ๕ ผลสำรวจเยาวชนการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากภาพที่ ๕ พบว่า เยาวชนมีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มากกว่า ๑ ครั้งต่อวัน คิดเป็น ๑๐๐%

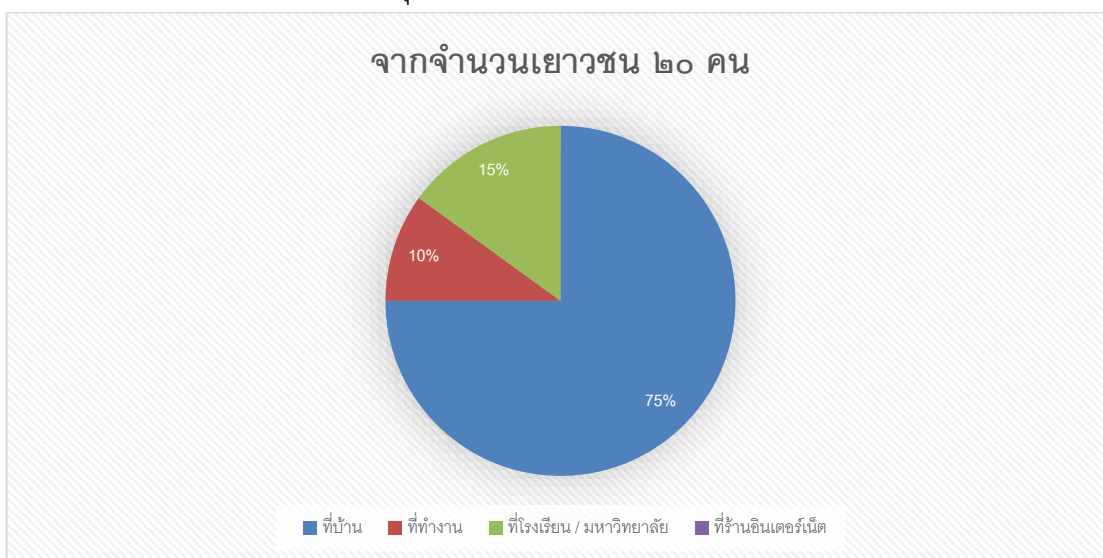
๑.๒) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้รับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันในแต่ละครั้งของท่าน



แผนภาพที่ ๖ ผลสำรวจเยาวชนใช้เวลาในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากภาพที่ ๖ พบว่า เยาวชนใช้เวลาในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มากกว่า ๓ ชั่วโมง/วัน/ครั้ง คิดเป็น ๑๐๐%

๑.๓) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของสถานที่ที่ท่านเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด



แผนภาพที่ ๗ ผลสำรวจเยาวชนใช้สถานที่ใดในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากภาพที่ ๗ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จากที่บ้าน คิดเป็น ๗๕% รองลงมาที่โรงเรียน / มหาวิทยาลัย คิดเป็น ๑๕% และ ที่ทำงาน คิดเป็น ๑๐%

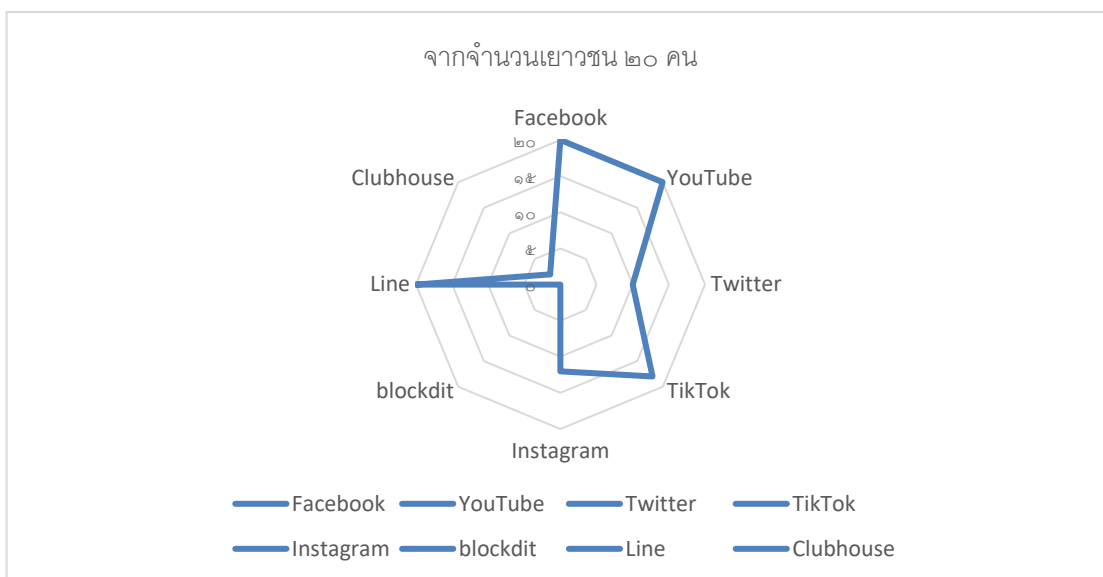
๑.๔) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของช่วงเวลาที่ท่านเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์



แผนภาพที่ ๘ ผลสำรวจเยาวชนใช้ช่วงเวลาใดในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากภาพที่ ๘ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ใช้ช่วงเวลา ๑๖.๐๑-๒๐.๐๐ น. คิดเป็น ๕๐% รองลงมา ๒๐.๐๑-๐๐.๐๐ น. คิดเป็น ๒๕% ๐๘.๐๑-๑๒.๐๐ น. คิดเป็น ๑๕% และ ๑๒.๐๑-๑๖.๐๐ น. คิดเป็น ๑๐%

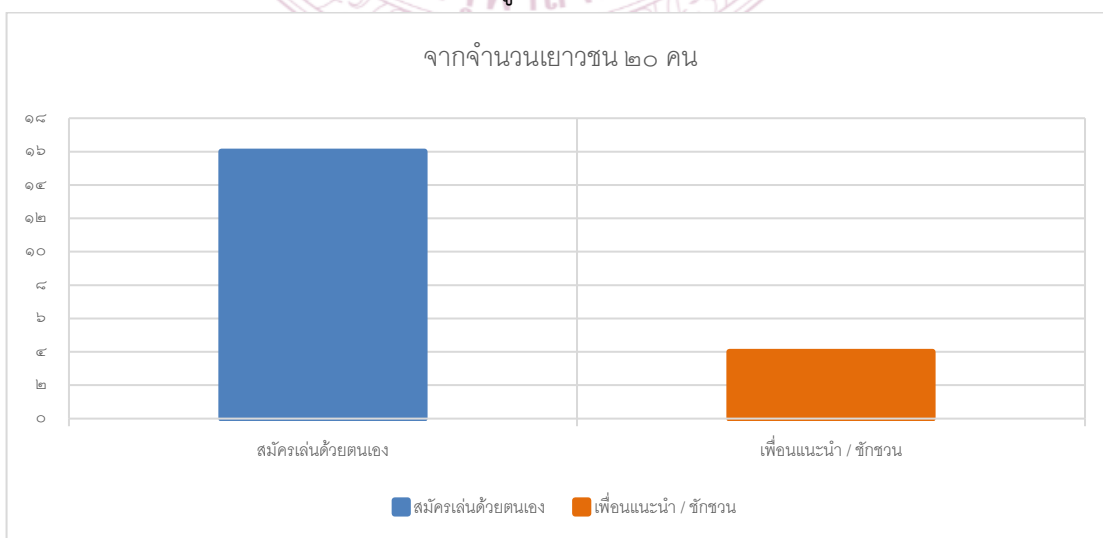
๑.๕) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของท่านเข้าใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)



แผนภาพที่ ๙ ผลสำรวจเยาวชนเข้าใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากภาพที่ ๙ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ใช้บริการ Facebook YouTube Line รองลงมาใช้บริการ TikTok Twitter Instagram และ Clubhouse ตามลำดับ

๑.๖) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของท่านรู้จักเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ท่านเข้าใช้อยู่ได้อย่างไร



แผนภาพที่ ๑๐ ผลสำรวจเยาวชนรู้จักเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างไร

จากภาพที่ ๑๐ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่สมัครเล่นด้วยตนเอง คิดเป็น ๘๐% ส่วนเยาวชนที่เพื่อนแนะนำ / ชักชวน คิดเป็น ๒๐%

๑.๗) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของท่านเข้าใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใดมากที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)



แผนภาพที่ ๑๑ ผลสำรวจเยาวชนใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใดมากที่สุด

จากภาพที่ ๑๑ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ใช้บริการ Line คิดเป็น ๕๐% รองลงมาใช้บริการ TikTok คิดเป็น ๒๕% ใช้บริการ Facebook คิดเป็น ๑๕% และ ใช้บริการ Twitter และ Instagram คิดเป็นอย่างละ ๕%

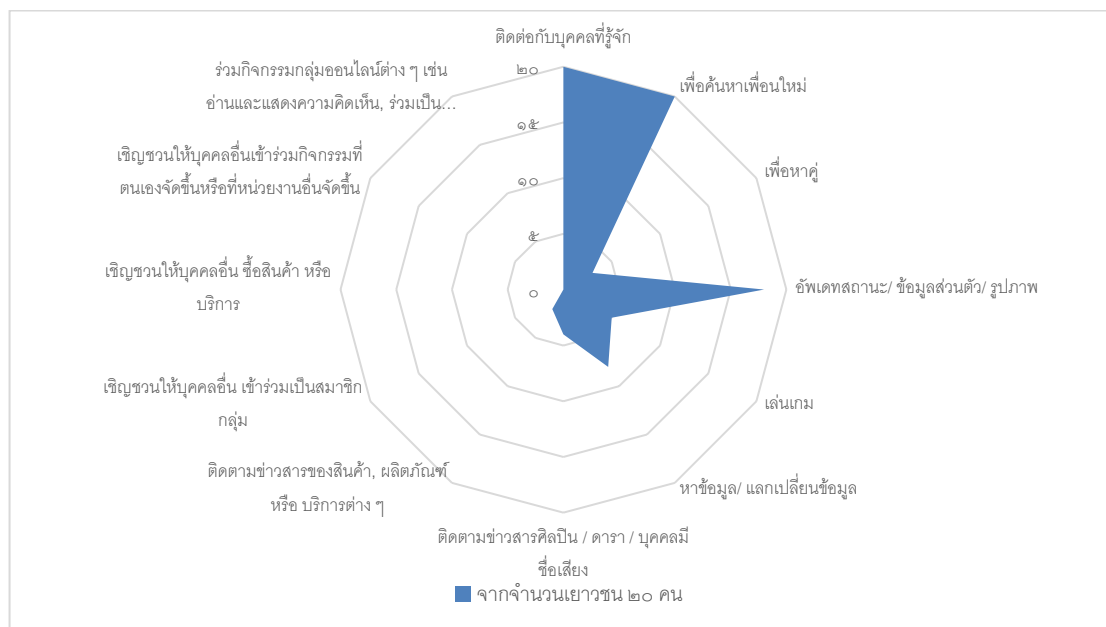
๑.๘) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของท่านมีเพื่อนใน เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้รวมทั้งหมดกี่คน (รวมทุกเว็บไซต์ที่ท่านมีอยู่)



แผนภาพที่ ๑๒ ผลสำรวจเยาวชนมีเพื่อนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากภาพที่ ๑๒ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีเพื่อนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน ๕๐๑ คนขึ้นไป คิดเป็น ๗๕% รองลงมา จำนวน ๒๐๑-๕๐๐ คน คิดเป็น ๑๕% และ จำนวน ๑๐๑-๒๐๐ คน คิดเป็น ๑๐%

๑.๙) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของเหตุผลที่ท่าน
 เข้าใช้เว็บไซต์สังคมออนไลน์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)



แผนภาพที่ ๑๓ ผลสำรวจเยาวชนในการใช้เว็บไซต์สังคมออนไลน์

จากภาพที่ ๑๓ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ใช้เว็บไซต์สังคมออนไลน์ในติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก เพื่อค้นหาเพื่อนใหม่ รองลงมาเป็นการอัปเดตสถานะ/ข้อมูลส่วนตัว/รูปภาพ หาข้อมูล/แลกเปลี่ยนข้อมูล เล่นเกม ติดตามข่าวสารศิลปิน/ดารา/บุคคลมีชื่อเสียง เพื่อหาคู่ และ ติดตามข่าวสารของสินค้า, ผลิตภัณฑ์ หรือ บริการต่าง ๆ ตามลำดับ

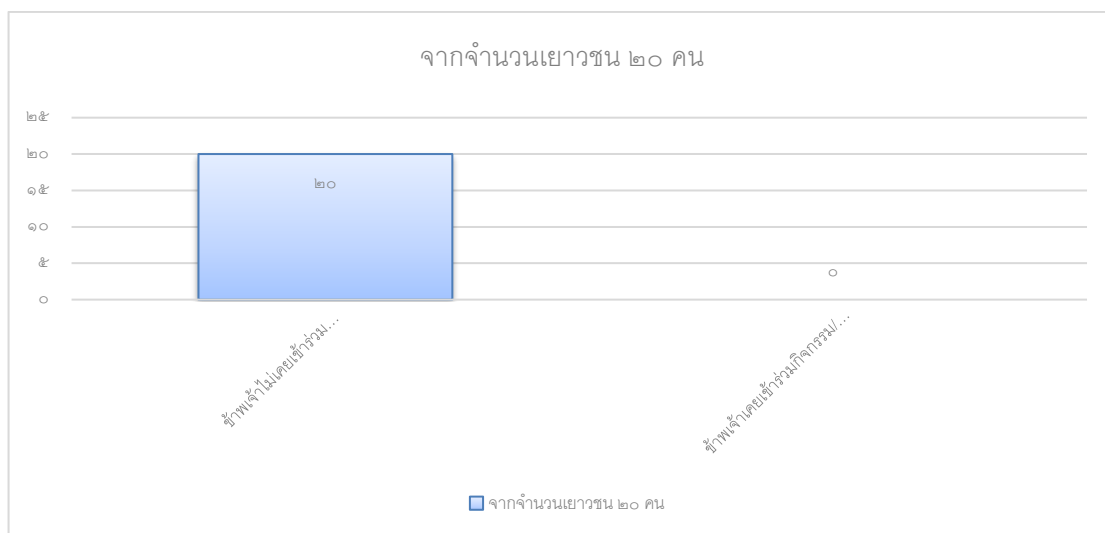
๑.๑๐) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของประสบการณ์การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของท่าน



แผนภาพที่ ๑๔ ผลสำรวจเยาวชนเรื่องประสบการณ์การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์

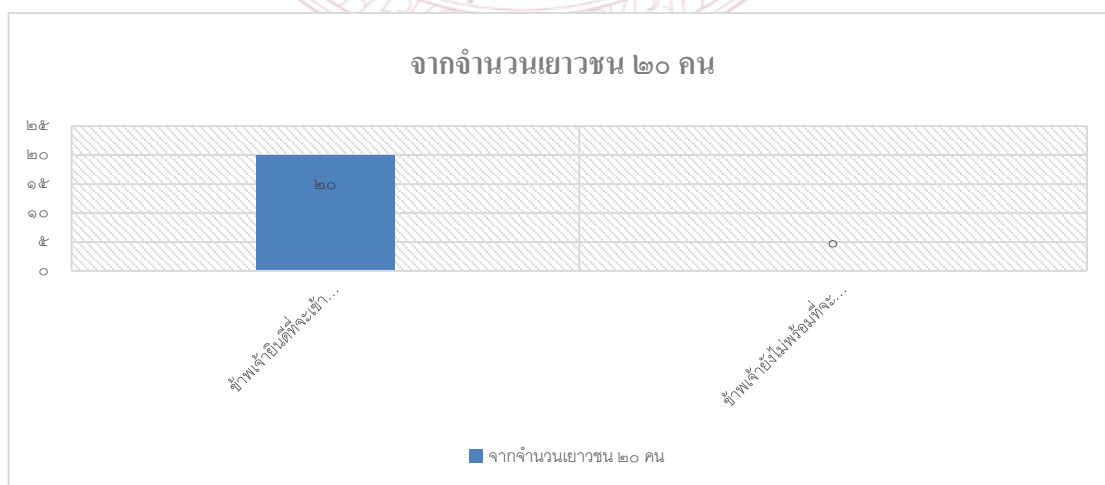
จากภาพที่ ๑๔ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่า ๔ ปี ขึ้นไป คิดเป็น ๘๕% รองลงมา ๒ – ๓ ปี คิดเป็น ๑๐% และ น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑ ปี คิดเป็น ๕%

๑.๑๑) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของท่านเคย/ไม่เคย เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้



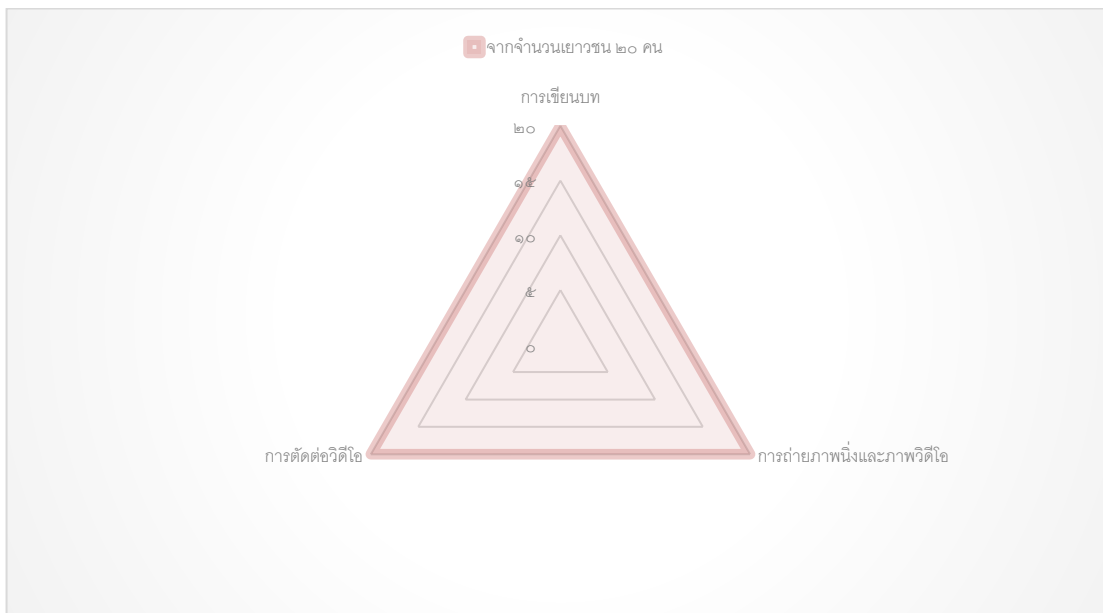
แผนภาพที่ ๑๕ ผลสำรวจเยาวชนเคย/ไม่เคย เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้
จากภาพที่ ๑๕ พบว่า เยาวชนไม่เคย เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ คิดเป็น ๑๐๐%

๑.๑๒) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของการเชิญมามีส่วนร่วมช่วยกันผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมในจังหวัดปัตตานีเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของท่าน ท่านจะเต็มใจเข้าร่วมด้วยไหมครับ/คะ



แผนภาพที่ ๑๖ ผลสำรวจเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยฯ
จากภาพที่ ๑๖ พบว่า เยาวชนเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยฯ คิดเป็น ๑๐๐%

๑.๑๓) การสำรวจข้อมูลเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของท่านสนใจที่จะพัฒนาตนเองด้านไหนถ้าหากท่านเข้าร่วมโครงการฯ นี้ (สามารถตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)



แผนภาพที่ ๑๗ ผลสำรวจเยาวชนต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านไหน

จากภาพที่ ๑๗ พบว่า เยาวชนทุกคนต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเขียนบท การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ และการตัดต่อวิดีโอ

สรุปได้ว่า จากการสำรวจข้อมูลผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี” พบว่า เยาวชนมีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มากกว่า ๑ ครั้งต่อวัน เวลาในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มากกว่า ๓ ชั่วโมง/วัน/ครั้ง ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จากที่บ้าน ใช้ช่วงเวลา ๑๖.๐๑-๒๐.๐๐ น. ใช้บริการ Facebook YouTube Line โดยที่เยาวชนส่วนใหญ่สมัครเล่นด้วยตนเอง ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่จะเล่น Line เพื่อพูดคุยกับบุคคลที่รู้จัก และค้นหาเพื่อนใหม่เพื่อนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยที่เยาวชนแต่ละคนจะมีเพื่อนจำนวน ๕๐๑ คนขึ้นไป เนื่องจากเยาวชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ มากกว่า ๔ ปี ขึ้นไป อีกทั้งเยาวชนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ ทำให้เยาวชนเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยฯ เนื่องจากเยาวชนทุกคนต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเขียนบท การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ และการตัดต่อวิดีโอ และ สิ่งที่เยาวชนคาดหวังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมในครั้งนี้ คือ ต้องการประสบการณ์ในการตัดต่อสื่อวิดีโอสร้างสรรค์ คาดหวังที่จะได้รับความรู้ใหม่ ๆ และ คำก็กำลังศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการตัดต่อจึงคาดหวังจะนำเอาความรู้นี้ไปพัฒนาตัวเอง และ คาดหวังว่าจะตัดต่อคลิปเทคนิคต่าง ๆ ได้ดีขึ้นได้เรียนรู้สิ่งที่ไม่เคยรู้เช่นการเขียนบท มุกกลิ้งต่าง ๆ ส่วนใหญ่เด็กจะคาดหวังไปในทางตัดต่อคลิป

๒) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) แบ่งออกเป็น ๒ คือ ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี และ ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ซึ่งคณะผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลดังต่อไปนี้

๒.๑) การสังเกตพฤติกรรมเยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมฯ จำนวน ๒๐ คน ในเรื่องของความร่วมมือในการทำกิจกรรม การกล้าออกมาแสดงความสามารถ และการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน พบว่า เยาวชนที่เข้ารับการอบรมในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ทั้ง ๒๐ คน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในทุกข้อเนื่องจากเยาวชนทุกคนต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการเขียนบท การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ และการตัดต่อวิดีโอ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ถึงวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมในท้องถิ่น ในรูปแบบสื่อสร้างสรรค์ ซึ่งมีความสำคัญมากในยุคสมัยปัจจุบัน

๒.๒) การสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของเยาวชนฯ จำนวน ๕ กลุ่ม ในเรื่อง การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การนำเสนอผลงานที่น่าสนใจ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด พบว่า เยาวชนที่เข้ารับการอบรมในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ได้พัฒนาสื่อสร้างสรรค์ออกมาจำนวน ๕ เรื่อง ประกอบไปด้วย ๑) "เรือสร้างคน คนสร้างเรือ" จากกลุ่มเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ นำเสนอโดย นางสาวจริยา แก้วปลอด (ผู้กำกับและพิธีกร) นางสาวเบญจวรรณ มาศรี (ผู้เขียนบท) นางสาวกิตติยา ชูพันธ์ (การตัดต่อ) และ นางสาวกิตติพร ชูพันธ์ (ช่างภาพ) ๒) "เสน่ห์ลวดลายของแบบเฮง" จากเยาวชนโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล นำเสนอโดย นางสาวโรสกี หนูเพ็ง นางสาวนิยสมัย สาสและ นางสาวฮาริยา ชูสกุล และ นายสรพัพัญญชัย อมรวัฒน์ ๓) "เช็คอินซัมป्लीมอ" จากเยาวชนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี นำเสนอโดย อัญชลี วงษ์เจริญ เกศราภรณ์ บุญเรือง และ ณฐพงศ์ จักร ๔) "5 บาท?" จากเยาวชนคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นำเสนอโดย ชามิล นาปาเลน อาร์ทิส มูปี อัสมะห์ ดาแก นูรินอัสลีล โต๊ะแวโซะ ชาร์ฟ ทำหิรัญ และอาริยา ชุมประมาณ และ ๕) "ถั่วแผ่นพลิกชีวิต" จากเยาวชนโรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา สมาพันธ์ไทยพุทธ จังหวัดสงขลา นำเสนอโดย นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง และ ด.ช.จิรัฏฐ์ แก้วรุ่งเรือง จากการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของกลุ่มเยาวชนในครั้งนี้ทำให้ผู้นำและคนในชุมชนมีความประทับใจเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังได้ผลิตสื่อสร้างสรรค์เสร็จตามระยะเวลาที่คณะผู้วิจัยได้กำหนด

สรุปได้ว่าการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมแบบรายบุคคลและรายกลุ่มบุคคล พบว่า เยาวชนทุกคนต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ อีกทั้งยังได้ผลิตสื่อสร้างสรรค์ออกมาได้จำนวน ๕ เรื่อง และเสร็จตามระยะเวลาที่คณะผู้วิจัยได้กำหนด ซึ่งเยาวชนทุกกลุ่มได้ทุ่มเท และสนุกสนานกับการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ โดยการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ในครั้งนี้

๓) แบบสอบถามออนไลน์ (Online questionnaire) (ใช้กับผู้เข้าร่วมโครงการอบรมทุกท่าน) เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ เพศ บทบาทหน้าที่ และ สังกัด/หน่วยงาน ปรากฏรายละเอียดในตาราง ๔.๑

ตาราง ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม สถานภาพ เพศ บทบาทหน้าที่ และ สังกัด/หน่วยงาน

ที่	ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
๑. สถานภาพ			
๑.๑ พรหมชิต		๓	๗.๗
๑.๒ คฤหัสถ์		๓๖	๙๒.๓
รวม		๓๙	๑๐๐.๐๐
๒. เพศ			
๒.๑ ชาย		๑๕	๓๘.๕
๒.๒ หญิง		๒๔	๖๑.๕
รวม		๓๙	๑๐๐.๐๐
๓. บทบาทหน้าที่			
๓.๑ ครูพี่เลี้ยง/คณาจารย์		๖	๑๕.๔
๓.๒ นักวิจัย/คณะผู้วิจัย		๙	๒๓.๐
๓.๓ นักเรียน/นักศึกษา/นิสิต		๒๐	๕๑.๓
๓.๔ ประชาชนทั่วไป		๔	๑๐.๓
รวม		๓๙	๑๐๐.๐๐
๔. สังกัด			
๔.๑ กลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี		๓	๗.๗
๔.๒ กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล		๕	๑๒.๘
๔.๓ กลุ่มเยาวชนสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดสงขลา		๔	๑๐.๓
๔.๔ กลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี		๖	๑๕.๔
๔.๕ กลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน-ปะนาเระ)		๕	๑๒.๘
๔.๖ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย		๘	๒๐.๕
๔.๗ อื่น ๆ		๘	๒๐.๕
รวม		๓๙	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๑ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นคฤหัสถ์ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓ รองลงมาเป็นพรหมชิต คิดเป็นร้อยละ ๗.๗ เมื่อจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่

เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕ รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕ เมื่อจำแนกตาม
 บทบาทหน้าที่ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา/นิสิต คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓ รองลงมาเป็นนักวิจัย/
 คณะผู้วิจัย คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐ เป็นครูพี่เลี้ยง/คณาจารย์ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔ และเป็นประชาชน
 ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓ เมื่อจำแนกตามสังกัด ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัยและที่อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕ รองลงมาจากกลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.
 ปัตตานี คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔ มาจากกลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูลและกลุ่มเพื่อน
 เยาวชนคนพุทธ (บ้านควน-ปะนาเระ) คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘ มาจากกลุ่มเยาวชนสมาพันธ์ไทยพุทธ
 จังหวัดสงขลา คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓ และมาจากกลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี คิดเป็นร้อยละ
 ๗.๗ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับ
 เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานีในภาพรวม
 และรายด้าน ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท ๒) ด้าน
 การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ ๓) ด้านการเรียนรู้ทฤษฎี
 การผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ ๔) ด้านการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์
 ๕) ด้านการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลงาน) และ ๖) ด้านการนำเสนอคลิปวิดีโอ
 ปรากฏรายละเอียดในตาราง ๔.๒

ตาราง ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม
 ให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัด
 ปัตตานีในภาพรวม และ รายด้าน

ด้านที่	การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับ เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นใน จังหวัดปัตตานี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็นต่อการ จัดกิจกรรม การฝึกอบรม	อันดับ ที่
๑	การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท	๔.๑๗	.๕๑๗	มาก	๕
๒	การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ	๔.๒๗	.๕๘๕	มาก	๓
๓	การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ	๔.๒๘	.๕๖๓	มาก	๒
๔	การเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อ สร้างสรรค์	๔.๒๐	.๖๒๐	มาก	๔
๕	การลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลงาน)	๔.๔๔	.๔๗๘	มาก	๑
๖	การนำเสนอคลิปวิดีโอ	๔.๑๐	.๕๑๔	มาก	๖
รวม		๔.๒๔	.๓๙๗	มาก	

จากตาราง ๔.๒ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๔$ S.D. = .๓๙๗) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) ($\bar{X} = ๔.๔๔$ S.D. = .๔๗๘) มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สูงกว่าด้านอื่น ๆ และด้านการนำเสนอคลิปวิดีโอ ($\bar{X} = ๔.๑๐$ S.D. = .๕๑๔) มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

ตาราง ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท โดยภาพรวม และ รายข้อ

ข้อที่	ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	อันดับที่
๑	ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้	๔.๒๓	.๓๐๕	มาก	๔
๒	เนื้อหาที่มีความน่าสนใจ ทันสมัย แปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ	๓.๙๗	.๘๑๐	มาก	๘
๓	เนื้อหาที่มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	๓.๘๒	.๘๕๔	มาก	๙
๔	เนื้อหามีส่วนเร้าความสนใจ ทำให้เกิดการใฝ่รู้ ในเรื่องราวที่ต้องศึกษา	๔.๐๗	.๕๗๙	มาก	๖
๕	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถาม	๔.๕๘	.๕๔๘	มากที่สุด	๑
๖	ผู้สอนมีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด	๔.๔๑	.๓๕๑	มาก	๒
๗	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน	๔.๐๒	.๘๑๐	มาก	๗
๘	ทำให้เกิดการสรุปรวบยอดได้	๔.๐๗	.๓๐๒	มาก	๕
๙	ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	๔.๔๑	.๖๓๗	มาก	๓
รวม		๔.๑๗	.๕๑๗	มาก	

จากตาราง ๔.๓ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๗$ S.D. = .๕๑๗) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก โดยข้อผู้สอนเปิด

โอกาสให้ซักถาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = .548) และข้อเนื้อหาที่มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.82$ S.D. = .854)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ โดยภาพรวม และ รายข้อ

ข้อที่	ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	อันดับที่
๑	ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้	4.46	.755	มาก	๒
๒	เนื้อหาที่น่าสนใจ ทันสมัย แปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ	4.12	.695	มาก	๘
๓	เนื้อหาที่มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.15	.744	มาก	๗
๔	เนื้อหามีส่วนสร้างความสนใจ ทำให้เกิดการใฝ่รู้ ในเรื่องราวที่ต้องศึกษา	4.35	.668	มาก	๓
๕	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถาม	4.56	.552	มากที่สุด	๑
๖	ผู้สอนมีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด	4.28	.686	มาก	๔
๗	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน	4.00	.760	มาก	๙
๘	ทำให้เกิดการสรุปรวบยอดได้	4.25	.715	มาก	๕
๙	ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	4.23	.809	มาก	๖
รวม		4.27	.585	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$ S.D. = .585) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก โดยข้อผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.56$ S.D. = .552) และข้อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = .760)

ตาราง ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ โดยภาพรวม และ รายข้อ

ข้อที่	ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	อันดับที่
๑	ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้	๔.๔๖	.๕๐๕	มาก	๑
๒	เนื้อหาที่น่าสนใจ ทันท่วงที แปรเปลี่ยนใหม่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ	๔.๒๘	.๖๐๔	มาก	๖
๓	เนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	๔.๐๗	.๖๖๔	มาก	๙
๔	เนื้อหามีส่วนสร้างความสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องราวที่ต้องศึกษา	๔.๑๐	.๗๑๘	มาก	๗
๕	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถาม	๔.๔๓	.๖๘๐	มาก	๒
๖	ผู้สอนมีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด	๔.๓๘	.๗๘๑	มาก	๔
๗	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน	๔.๓๐	.๖๙๔	มาก	๕
๘	ทำให้เกิดการสรุปรวบยอดได้	๔.๐๗	.๗๐๒	มาก	๘
๙	ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	๔.๔๓	.๕๐๒	มาก	๓
รวม		๔.๒๘	.๕๖๓	มาก	

จากตาราง ๔.๕ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๒๘ S.D. = .๕๖๓) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๔.๔๖ S.D. = .๕๐๕) และข้อเนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๐๗ S.D. = .๖๖๔)

ตาราง ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ โดยภาพรวม และ รายข้อ

ข้อที่	การเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	อันดับที่
๑	สามารถเขียนคอนเทนต์ (Content) ได้	๔.๒๓	.๖๖๗	มาก	๒
๒	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม	๔.๑๐	.๘๕๒	มาก	๔
๓	ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	๔.๑๕	.๘๗๔	มาก	๓
๔	มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	๔.๓๓	.๖๒๑	มาก	๑
รวม		๔.๒๐	.๖๒๐	มาก	

จากตาราง ๔.๖ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในด้านการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๐$ S.D. = .๖๒๐) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๓๓$ S.D. = .๖๒๑) และข้อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๔.๑๐$ S.D. = .๘๕๒)

ตาราง ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) โดยภาพรวม และ รายข้อ

ข้อที่	การลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	อันดับที่
๑	การมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชนและสังคม	๔.๔๑	.๖๓๗	มาก	๓
๒	การมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหา	๔.๒๐	.๖๕๖	มาก	๔
๓	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีร่วมกับชุมชน	๔.๕๓	.๕๐๕	มากที่สุด	๒
๔	เต็มใจ ทุ่่มเท พร้อมที่ลงมือปฏิบัติ	๔.๖๑	.๕๙๐	มากที่สุด	๑
รวม		๔.๔๔	.๕๗๘	มาก	

จากตาราง ๔.๗ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในด้านการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลงาน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$ S.D. = .๔๗๘) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก โดยข้อเต็มใจทุ่มเท พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.61$ S.D. = .๕๙๐) และข้อการมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.20$ S.D. = .๖๕๖)

ตาราง ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ในด้านการนำเสนอคลิปวิดีโอ โดยภาพรวม และ รายข้อ

ข้อที่	การนำเสนอคลิปวิดีโอ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	อันดับที่
๑	เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/สถานที่	๔.๔๘	.๗๒๐	มาก	๑
๒	มีการจัดลำดับเนื้อหาขั้นตอนการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม	๓.๘๙	.๗๕๓	มาก	๗
๓	ปริมาณของเนื้อหาเหมาะสมกับระยะเวลาที่นำเสนอ	๔.๐๒	.๘๔๒	มาก	๔
๔	การจัดแสง สี และเสียงมีความเหมาะสม	๓.๙๒	.๘๓๙	มาก	๖
๕	การใส่ขนาดตัวอักษรและรูปแบบตัวอักษรมีความชัดเจน	๔.๐๒	.๖๒๗	มาก	๕
๖	การใช้ภาพประกอบในสื่อวีดิทัศน์มีความเหมาะสม	๔.๑๐	.๖๔๐	มาก	๓
๗	การออกแบบสื่อวีดิทัศน์มีความน่าสนใจชวนติดตาม	๔.๒๘	.๗๕๙	มาก	๒
รวม		๔.๑๐	.๕๑๔	มาก	

จากตาราง ๔.๘ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในด้านการนำเสนอคลิปวิดีโอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$ S.D. = .๕๑๔) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/สถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$ S.D. = .๗๒๐) และข้อมีการจัดลำดับเนื้อหาขั้นตอนการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.89$ S.D. = .๗๕๓)

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในเรื่องข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี พบว่า ควรเพิ่มระยะเวลาของโครงการในการเรียนรู้ เพิ่มเวลาในการลงทำงานจริงสำหรับความรู้ใหม่ และควรมีอุปกรณ์ที่จำเป็นให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมในการทำสื่อนี้

ในส่วนข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในเรื่องกระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี พบว่า อยากให้มีกิจกรรมกลุ่ม กระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม ควรมีกิจกรรมนันทนาการสอดแทรก เพื่อเพิ่มบรรยากาศให้สนุกยิ่งขึ้น

๔) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ โดยการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด จำนวน ๘ คน

หลังจากที่ คณะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ โดยการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน แล้วได้นำเยาวชนทั้ง ๘ คน มาทำการสนทนากลุ่มในเรื่องดังต่อไปนี้

๔.๑) การแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า มีปัญหาในเรื่องของเวลาในการลงพื้นที่มีน้อย^{๑๔๗} ส่วนมากไม่ค่อยเจอมากเท่าไรจะเจอแค่เสียงรบกวนเวลาถ่ายวิดีโอ^{๑๔๘} ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบไม่ตรงประเด็นคำถาม^{๑๔๙} การใช้ภาษาในการสื่อสารกับคนในชุมชน^{๑๕๐} พบปัญหาเรื่องการแนะนำความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นั้น ๆ^{๑๕๑} ปานกลางเพราะคนในชุมชนบางท่านยังไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์^{๑๕๒} เวลาในการลงพื้นที่น้อย จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลได้มากนัก^{๑๕๓} การใช้ภาษาในการสื่อสาร เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลใช้ภาษามลายูถิ่น จึงต้องใช้เวลาในการแปลคำ^{๑๕๔} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้น ควรแจ้งรายละเอียดในแต่ละพื้นที่แต่ละส่วนลงพื้นที่ตามแผนปฏิบัติการ^{๑๕๕} อยากให้คนภายนอกเข้ามาลองดูว่าตำบลนี้นั้นไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิดและในชุมชนแห่งนี้มีวัฒนธรรมมากมาย

^{๑๔๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๔๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายซาริฟ ทำหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๔๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัฐ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ให้เราได้เรียนรู้^{๑๕๖} พัฒนาด้านรายละเอียดของสถานที่^{๑๕๗} การเข้าถึงแหล่งชุมชน การพัฒนาสถานที่ให้มีความน่าท่องเที่ยว^{๑๕๘} อาจจะแนะนำให้มากขึ้น ในเรื่องที่มาความสำคัญต่าง ๆ^{๑๕๙} ควรมีการเปิดการฝึกสอนการอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อ^{๑๖๐} ควรเพิ่มรายละเอียดของสถานที่^{๑๖๑} ควรมีการแนะนำรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่สำคัญ^{๑๖๒} เป็นต้น

๔.๒) การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท พบว่า มีปัญหามาก เพราะการเขียน ในการใช้คำประพันธ์ ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ^{๑๖๓} การเขียนโครงเรื่องยังไม่มั่นคง^{๑๖๔} ความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องของบทกับระยะเวลาที่จำกัด^{๑๖๕} พบปัญหาเล็กน้อยในเรื่องของสื่อที่ใช้ประกอบ^{๑๖๖} ปานกลางเพราะบางคนอาจยังไม่เก่งเรียงไม่ชำนาญ^{๑๖๗} พบปัญหาในการเรียบเรียงคำที่จะใช้ทำโครงเรื่อง รวมถึงการใช้เสียงประกอบสื่อเพื่อที่จะให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สำหรับมือใหม่อาจจะยากสักหน่อยค่ะ^{๑๖๘} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น เยาวชนควรต้องมีความรู้และการอ่านหนังสือให้มาก อ่านหนังสือให้ทุกประเภท^{๑๖๙} เข้าไปดูด้วยตนเอง^{๑๗๐} ลองปรับเนื้อหาโครงเรื่องดู^{๑๗๑} การฝึกความคิดและการลองทำสิ่งต่าง ๆ แล้วให้เกิดการคอมเมนต์ในงานเพื่อให้มีคุณภาพที่ดี

^{๑๕๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายarif ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัชญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๕๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเศศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัชญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๖๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเศศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายarif ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัชญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ขึ้น^{๑๗๒} เพิ่มสื่อประกอบในการเรียนรู้ให้มากขึ้น^{๑๗๓} ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนบท^{๑๗๔} ควรเพิ่มเนื้อหาหรือเทคนิคในการเขียนบทให้มากขึ้น^{๑๗๕} การเรียบเรียงคำเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการ^{๑๗๖} เป็นต้น

๔.๓) การเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ พบว่า มีปัญหามาก เพราะส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้หลักและวิธีการถ่ายภาพที่ถูกต้อง^{๑๗๗} พบแค่เรื่องแสงและองค์ประกอบอื่นๆ^{๑๗๘} กล้องที่ใช้ใหญ่เกินไปทำให้ภาพวิดีโอไม่นิ่งแล้วเสียงไม่ชัดเจน^{๑๗๙} อุปกรณ์ที่ใช้และเทคนิคส่วนตัว^{๑๘๐} พบปัญหาเล็กน้อยในเรื่องภาคปฏิบัติในการลงถ่ายจริง^{๑๘๑} มากเพราะบางคนถ่ายด้วยมือถือถึงทำให้มือสั่นรึกล้องสั่น^{๑๘๒} มาก เพราะบางคนไม่รู้มุม หรือการจัดแสงภาพทำให้สวยงาม รวมถึงการจัดการกับเสียงรบกวนเวลาถ่ายวิดีโอสำหรับมือใหม่ด้วย^{๑๘๓} ปัญหาเรื่องเสียงรบกวน แสงและมุมถ่ายภาพ^{๑๘๔} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น เยาวชนจะต้องฝึกฝนและทำตามทฤษฎีที่ได้ศึกษามามากน้อย ๗ เพื่อให้เกิดทักษะ^{๑๘๕} ควรมีอุปกรณ์ที่ช่วยให้งานเรามีคุณภาพมากขึ้น^{๑๘๖} เปลี่ยนมาใช้กล้องที่สามารถจับถนัดมือแล้วบันทึกเสียงไว้^{๑๘๗} เพิ่มระยะเวลาการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานด้านนี้ให้มากขึ้น และให้เวลาในการลงมือจำลองภาพ การถ่ายภาพที่มากขึ้นอีกด้วย^{๑๘๘}

^{๑๗๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจิริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชุสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๗๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัฏฐ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจิริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชุสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัฏฐ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๘๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เพิ่มระยะเวลาในการลองไปถ่ายจริง แล้ววิเคราะห์ภาพที่ถ่ายของแต่ละคนเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไข^{๑๘๙} การถ่ายวิดีโอควรใช้กล้องมือถือที่มีคุณภาพจึงจะทำให้ภาพมีคุณภาพ^{๑๙๐} เพิ่มระยะเวลาในการลองไปถ่ายจริง แล้ววิเคราะห์ภาพที่ถ่ายของแต่ละคนเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไข^{๑๙๑} ต้องมีการฝึกฝนให้ชำนาญ รวมถึงการใช้อุปกรณ์ที่มีคุณภาพในการถ่ายภาพและถ่ายวิดีโอ^{๑๙๒} เป็นต้น

๔.๔) การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ พบว่า มีปัญหาในเรื่องของเยาวชนไม่มีความชำนาญในการตัดต่อเพราะ เวลาในการเรียนรู้มีน้อย^{๑๙๓} การวางเสียงยังมีโทนเสียงที่ไม่สมดุล^{๑๙๔} อุปกรณ์ในการตัดต่อ เทคนิคที่ใช้ ความเชี่ยวชาญการตัดต่อ^{๑๙๕} อธิบายอาจใช้เวลามากเกินไปอาจทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย^{๑๙๖} มากเพราะก่อนจะตัดต่อวิดีโอได้เราต้องดูวิดีโอทั้งหมดและคัดออกมาตัดซึ่งทำให้เสียเวลาพอสมควร^{๑๙๗} ยังไม่มีความชำนาญ เวลาวางโทนเสียงอาจไม่สมดุลและในการตัดต่อจะต้องดูวิดีโอทั้งหมดจึงทำให้เสียเวลาพอสมควร^{๑๙๘} พบปัญหาในเรื่องเสียงแทรก^{๑๙๙} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เยาวชนจะต้องศึกษาทฤษฎีในวิดีโอตัดต่อให้มีความชำนาญเพื่อความสะดวกรวดเร็ว^{๒๐๐} ศึกษาให้มากขึ้นครับ^{๒๐๑} ฝึกตัดต่อให้ชำนาญ^{๒๐๒} เพิ่มระยะเวลาการเรียนรู้และการลงมือทำงานจริงที่ได้ทำไป^{๒๐๓} เพิ่มเกมให้ลองตัดคลิปวิดีโอแข่งกันอาจช่วยลดความเบื่อและยังช่วยให้ได้ลองตัดคลิปก่อนไปผลิตสื่อจริง^{๒๐๔} เราต้องมีการประสบการณ์มากกว่านี้^{๒๐๕} ควรเพิ่ม

^{๑๘๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชุสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัญญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๑๙๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชุสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัญญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ระยะเวลาในการอบรมและฝึกทักษะการตัดต่อวิดีโอให้ชำนาญ^{๒๐๖} ฝึกตัดต่อวิดีโอให้ชำนาญและควรเพิ่มกิจกรรมที่ช่วยสร้างบรรยากาศการอบรมตัดต่อวิดีโอให้สนุกมากขึ้น^{๒๐๗} เป็นต้น

๔.๕) การเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ พบว่า มีปัญหาน้อย เพราะ มีประเด็นหลักอยู่แล้วว่าเรื่องอะไร^{๒๐๘} มีน้อยนะครับแต่ในระยะเวลาที่จำกัดเลยต้องช่วยกันครับ^{๒๐๙} การวางโครงเรื่องให้สอดคล้องกัน^{๒๑๐} อยากให้เลือกประเด็นที่แต่ละกลุ่มสนใจจริง ๆ^{๒๑๑} การวางโครงเรื่องให้สอดคล้องกัน^{๒๑๒} น้อย เพราะมีประเด็นที่ต้องการอยู่แล้ว^{๒๑๓} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้นเยาวชนจะต้องเตรียมหาประเด็นหลักและมีประเด็นย่อย ๆ โยงถึงส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ^{๒๑๔} อยากให้มีระยะเวลาที่มันมากกว่านี้ครับจะได้เอาเวลาไปลงพื้นที่หรือสอบถาม^{๒๑๕} ต้องใช้เวลาในการคิดโครงเรื่อง^{๒๑๖} การวางแผนการทำงานและระยะเวลาของการทำงาน^{๒๑๗} อาจจะให้แต่เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจหากเลือกซ้ำกันก็ให้มีการแข่งนำเสนอกลุ่มไหนประเด็นชัดเจนกว่าก็ได้หัวข้อ ๆ นั้นไป^{๒๑๘} คิดประเด็นสำคัญมากกว่านี้^{๒๑๙} ควรมีประเด็นหลักที่สามารถเชื่อมโยงกับประเด็นอื่น ๆ ได้^{๒๒๐} ควรมีประเด็นที่น่าสนใจมากกว่านี้^{๒๒๑} เป็นต้น

๔.๖) การทบทวนการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) พบว่า มีปัญหามาก เพราะต้องมาทบทวนตามลำดับที่ทวนวิทยากร

^{๒๐๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเศศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๐๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัชญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเศศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัชญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๑๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อิ่นทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ได้สอนตามลำดับ^{๒๒๒} มีแค่ด้านระยะเวลาครับ^{๒๒๓} ตัวเองยังไม่ชำนาญพอ^{๒๒๔} พบปัญหาในการทบทวนประเด็นสำคัญคร่าว ๆ^{๒๒๕} มาก ๆ เพราะไม่มีเวลาว่าง^{๒๒๖} มาก เพราะต้องทบทวนตามลำดับเนื้อหาของวิทยากร และด้วยระยะเวลาที่จำกัด ทำให้รู้สึกว่เนื้อหาที่ได้รับน้อยพอสมควร^{๒๒๗} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่นั้น คณะวิทยากรควรทำคลิปวิดีโอสอนในการผลิตสื่อเพื่อเป็นแนวทางต่อไป^{๒๒๘} ระยะเวลาและอุปกรณ์^{๒๒๙} พัฒนาที่ตัวเราฝึกบ่อย ๆ^{๒๓๐} การสื่อแสดงที่ทำให้เห็นภาพจริง^{๒๓๑} อาจทำสื่อเล็ก ๆ ที่สรุปเนื้อหาไว้พอคร่าว ๆ เข้าใจง่ายเพื่อทบทวน^{๒๓๒} อยากมีเวลาว่าง^{๒๓๓} ควรเพิ่มระยะเวลาและอุปกรณ์^{๒๓๔} ควรทำวิดีโอสอนเพื่อที่จะเรียนรู้ย้อนหลังได้^{๒๓๕}

๔.๗) การลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) พบว่า มีปัญหาในเรื่องของภาษา ต้องใช้ล่ามในการแปลอีกครั้ง^{๒๓๖} คนในพื้นที่เขาให้ความร่วมมือดีครับ^{๒๓๗} การสื่อสารกับผู้อื่นการสัมภาษณ์ยังติดขัด^{๒๓๘} เวลาในการลงพื้นที่น้อยไป^{๒๓๙} ระยะเวลาที่เร่งรีบ^{๒๔๐} ไม่มีปัญหา^{๒๔๑} พบ

^{๒๒๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัชญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๒๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัชญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัชญ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๓๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ปัญหาในส่วนของเวลาที่มืออย่างจำกัด^{๒๔๒} ด้านภาษา ที่ต้องใช้ลามแปลอีกครั้ง^{๒๔๓} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น ควรจัดหาอุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ อย่างเช่น ไมล์ เพื่อให้ได้มาจะได้ไม่เสียโอกาสในการสัมภาษณ์ ด้านเสียงในการติดต่อภาพและเสียง^{๒๔๔} เขาให้ความร่วมมือดีครับ^{๒๔๕} การเก็บข้อมูลต้องละเอียด เพื่อสามารถผลิตงานได้^{๒๔๖} เพิ่มเวลาในการลงพื้นที่เพื่อที่สามารถเก็บข้อมูลการตกหล่นได้^{๒๔๗} อาจเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้น^{๒๔๘} ไม่มีปัญหา^{๒๔๙} การเพิ่มระยะเวลาในการลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูลได้หลากหลายยิ่งขึ้น^{๒๕๐} ควรเพิ่มเวลาในการลงภาคสนามให้มากขึ้น เพื่อเก็บภาพหรือสัมภาษณ์ให้ครบทุกประเด็น^{๒๕๑} เป็นต้น

๔.๘) การนำเสนอตัวอย่างผลงานยอดเยี่ยม (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) พบว่า มีปัญหามาก เช่น ภาษา ภาพ และเสียงในการนำเสนอ อาจไม่เป็นจุดดึงดูดให้มาชมคลิปวิดีโอ^{๒๕๒} ไม่ค่อยมีครับ^{๒๕๓} ผู้นำเสนอไม่มีความมั่นใจ^{๒๕๔} น้อย^{๒๕๕} ไม่พบปัญหา^{๒๕๖} ไม่มีปัญหา แต่เงินมาก ๆ^{๒๕๗} มีบ้าง เช่น ผู้นำเสนอยังไม่มี ความมั่นใจ ภาพ เสียง วิดีโอที่ยังมีเสียงแทรกอยู่บ้าง^{๒๕๘} มีบ้าง ในส่วนของเสียง หรือคำบรรยาย ที่ตัวเล็กเกินไป เห็นไม่ชัด^{๒๕๙} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น เขาวนต้องทำการฝึกฝนบ่อย ๆ การพูดและการฟังด้านรูปภาพ ที่ไม่นิ่ง มุมมองแต่ละ

^{๒๔๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัฏฐ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๔๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อิ่นทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ ด.ช.จิรัฏฐ์ แก้วรุ่งเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวเบญจวรรณ มาศรี เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อิ่นทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๕๙} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ด้าน^{๒๖๐} ให้ความรู้ในเวลาที่เหมาะสม^{๒๖๑} อาจเพิ่มสื่อที่ใช้เผยแพร่ให้มากขึ้นเช่น Youtube ^{๒๖๒} พูดให้
เก่งขึ้นและไม่ตื่นโม้ก็พอแล้ว^{๒๖๓} ควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่สื่อ เช่น ยูทูบ หรือช่องทางเฟสบุ๊ค^{๒๖๔}
การฝึกทำบ่อยๆเพื่อให้ผลงานออกมามีคุณภาพและควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่สื่อ^{๒๖๕} เป็นต้น

สรุปได้ว่าการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่
ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ โดยการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิง
ประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด พบว่า เยาวชนได้สะท้อนความคิดในเรื่องของ
การใช้ทักษะจากการเรียนรู้ในเรื่องทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท การถ่ายภาพนิ่ง
ภาพวิดีโอ และการตัดต่อวิดีโอ ว่า ควรต้องฝึกฝนและทำตามทฤษฎีที่ได้ศึกษามามาก บ่อย ๆ เพื่อให้เกิด
ทักษะ เนื่องจากการลงมือปฏิบัติซ้ำ ๆ บ่อย จะเกิดความชำนาญ และสามารถต่อยอดไปได้อย่าง
รวดเร็ว ซึ่งการได้เข้าร่วมโครงการครั้งนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาตนเอง หลังจากที่ได้
สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด – ๑๙ ทำให้ไม่สามารถไปทำในสิ่งที่ตนเองชอบได้ ซึ่ง
อยากให้คณะผู้วิจัยได้จัดโครงการในรูปแบบนี้อีก ส่วนการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ /
ผลิตงาน) เยาวชนได้สะท้อนถึงปัญหาว่า ควรจะมีอุปกรณ์ให้ใช้ อย่างเช่น ไมล์ เพื่อให้คุณภาพของ
วิดีโอออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น และ ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรม เนื่องจากระยะเวลาใน
การจัดกิจกรรมน้อยไป หากมีรอบต่อไปอยากให้เพิ่มระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งควรเพิ่ม
กิจกรรมสนทนากลุ่มการเข้ามาแทรกบ้าง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของผู้เข้าร่วมโครงการและพี่เลี้ยง

๕) การจัดเวทีพบทวนผลการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสื่อ
สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน โดยการจัด
ประกวดแข่งขัน “เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนา
ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน” การนำข้อมูลคืนสู่ชุมชน



^{๒๖๐} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางเกศราภรณ์ บุญเรือง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๖๑} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นายชาธิฟ ทาหิรัญ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๖๒} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๖๓} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวพรหมภัสสร อิ่นทอง เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๖๔} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๖๕} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮาริยา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

กระบวนการนำข้อมูลคืนสู่ชุมชนในงานวิจัยเรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี คณะผู้วิจัยได้ใช้การจัดประกวดแข่งขันสื่อสร้างสรรค์ ในหัวข้อ “เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” โดยการผลิตสื่อสร้างสรรค์ในครั้งนี้ เพื่อถ่ายทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาวยะบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีผู้ร่วมเป็นคณะกรรมการตัดสิน ทั้งหมด ๑๐ ท่าน มาจากหัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ วิทยาการในการถ่ายทอดองค์ความรู้ปราชญ์ชุมชนในการถ่ายทอดเรื่องราว และอาจารย์จากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ในการนี้เยาวชนได้ผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดออกมา จำนวน ๕ เรื่อง ประกอบไปด้วย



รูปด้านซ้ายเป็นผลงานของเยาวชนคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นำเสนอ เรื่อง "5 บาท?" จัดทำโดย ชามิล นาปาเลน อาร์ทิส มูบี อัสมะห์ ดาแก นูรีนอัซลีล โต๊ะแวโซะ ชาริฟ ท่าหิรัญ และอารียา ชุมประมาณ ส่วนรูปด้านขวาเป็นผลงานของเยาวชนโรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา สมาพันธ์ไทยพุทธ จังหวัดสงขลา นำเสนอ เรื่อง "ถั่วแผ่นพลิกชีวิต" จัดทำโดย นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง และ ด.ช.จิรภัฏฐ์ แก้วรุ่งเรือง



รูปด้านซ้ายเป็นผลงานของเยาวชนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี นำเสนอ เรื่อง "เช็กอินซัมปลิโม" จัดทำโดย อัญชลี วงษ์เจริญ เกศราภรณ์ บุญเรือง และ ณฐพงศ์ จักร ส่วนรูปด้านขวาเป็นผลงานของเยาวชนโรงเรียนเคหะปัตตานียานุกูล นำเสนอ เรื่อง "เสน่ห์ลวดลายของแบเฮง" จัดทำโดย นางสาวโรสกี หนูเพ็ง นางสาวนิยัสมีน สาและ นางสาวอารียา ชูสกุล และ นายสรพพัชญ์ชัย อมรวัฒน์



รูปด้านซ้ายเป็นผลงานของกลุ่มเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ นำเสนอ เรื่อง "เรือสร้างคน คนสร้างเรือ" จัดทำโดย นางสาวจริยา แก้วปลอด (ผู้กำกับและพิธีกร) นางสาวเบญจวรรณ มาศรี (ผู้เขียนบท) นางสาวกิตติยา ชูพันธ์ (การตัดต่อ) และ นางสาวกิตติพร ชูพันธ์ (ช่างภาพ) ส่วนรูปด้านขวาเป็นภาพประทับใจของกลุ่มเยาวชน วิทยากร คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน และคนในชุมชน แสดงออกถึงความประทับใจหลังจากที่ได้เข้าร่วมการอบรมผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด" ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี



๒๒

แบบประเมินคุณภาพสื่อสร้างสรรค์เชิงเกษตรยุคใหม่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ใช้กับคณะกรรมการตัดสิน)

โครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

"แล" รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

"แลดูเบ้งมอ" เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด" (MCU ๖๕๐๓๑)

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน)

ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

รายการประเมิน	ผลการประเมิน (กลุ่ม)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. วิธีการนำเสนอ (๒ คะแนน)					
๑.๑ วิธีการนำเสนอเนื้อหา					
๑.๒ ความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอ					
๒. การนำเสนอเนื้อหาของสื่อ (๓ คะแนน)					
๒.๑ เนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด					
๒.๒ เนื้อหาความเหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชน					
๒.๓ เนื้อหาช่วยส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชนและสามารถนำไปใช้ได้จริง					
๓. ตัวอักษรและภาพ (๓ คะแนน)					
๓.๑ ตัวอักษร (แบบ / ขนาด / สี)					
๓.๒ เทคนิคพิเศษ / การจัดองค์ประกอบของศิลป์ / รายละเอียดภาพ					
๓.๓ การลำดับภาพ					
๔. เสียง (๒ คะแนน)					
๔.๑ เสียงบรรยาย (น้ำเสียง / การอ่านออกเสียง / อักษร / จังหวะการอ่าน)					
๔.๒ เสียงดนตรีประกอบ (ความชัดเจน / ระดับความดัง / ตรง / สัมพันธ์เหมาะสมกับภาพและการบรรยาย)					
รวม (๑๐ คะแนน)					

ผลการประเมิน

[] สื่อมีคุณภาพ (คะแนนรวม ๖-๑๐)

[] สื่อควรปรับปรุง (คะแนนรวม ๐-๕)

(.....)
ผู้ประเมิน

เกณฑ์ในการตัดสินผลงานมี ดังนี้

๑) วิธีการนำเสนอ (๒ คะแนน) ประกอบด้วย ๑.๑) วิธีการนำเสนอเนื้อหา ๑.๒) ความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอ

๒) การนำเสนอเนื้อหาของสื่อ (๓ คะแนน) ประกอบด้วย ๒.๑) เนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ๒.๒) เนื้อหาความเหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชน ๒.๓) เนื้อหาช่วยส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชนและสามารถนำไปใช้ได้จริง

๓) ตัวอักษรและภาพ (๓ คะแนน) ประกอบด้วย ๓.๑) ตัวอักษร (แบบ / ขนาด / สี) ๓.๒) เทคนิคพิเศษ / การจัดองค์ประกอบของศิลป์ / รายละเอียดภาพ ๓.๓) การลำดับภาพ

๔) เสียง (๒ คะแนน) ประกอบด้วย ๔.๑) เสียงบรรยาย (น้ำเสียง / การอ่านออกเสียง / อักขระ / จังหวะการอ่าน) ๔.๒) เสียงดนตรีประกอบ (ความชัดเจน / ระดับความดัง / ตรง / สัมพันธ์เหมาะสมกับภาพและการบรรยาย)

และมีเงินรางวัลดังนี้

รางวัลที่ ๑ มี ๑ รางวัล ๑ ละ ๓,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๒ มี ๑ รางวัล ๑ ละ ๒,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๓ มี ๑ รางวัล ๑ ละ ๑,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ชมเชย มี ๒ รางวัล ๑ ละ ๕๐๐ บาท

ผลการตัดสินจากคณะกรรมการปรากฏว่า อันดับหนึ่งเป็นผลงานเรื่อง "5 บาท?" จากเยาวชน คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อันดับสองเป็นผลงานเรื่อง "เซ็คอินซัมป्लीม" จากเยาวชนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี อันดับสามเป็นผลงานเรื่อง "เรือสร้างคน คนสร้างเรือ" จากของกลุ่มเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ ส่วนรางวัลชมเชย เป็นของ เยาวชนโรงเรียนเดชะปัตตยานุกูล นำเสนอ เรื่อง "เสน่ห์ลวดลายของแบเฮง" และ เยาวชนโรงเรียนสละบายอัยวิทยา สมาพันธ์ไทยพุทธ จังหวัดสงขลา นำเสนอ เรื่อง "ถั่วแผ่นพลิกชีวิต"

สรุปได้ว่า จากกระบวนการจัดการฝึกอบรมในเรื่องของการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบური จังหวัดปัตตานี ตลอดระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน พบว่า เยาวชนสามารถผลิตสื่อสร้างสรรค์ออกมาได้พอสมควร แต่ยังขาดรายละเอียดในบางส่วน เช่น การเรียงลำดับเรื่องราวของสื่อที่ผลิตยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากมีคอนเทนต์หลายอย่างในเรื่องเดียว อีกทั้งยังตัดต่อภาพและเสียงไม่ค่อยทัน เนื่องจากมีเวลาจำกัดในการตัดต่อ เพียงแค่ ๖ ชั่วโมง จึงต้องขยายระยะเวลาในการส่งคลิปออกไปอีก ๓-๔ ชั่วโมง แต่ถึงกระนั้นจากการสอบถามเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมในครั้ง พบว่า เยาวชนมีความสุขสนุกสนาน กับกิจกรรมโครงการในครั้งนี้ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ คืน ๔ วัน เพื่อให้คลิปที่สร้างสรรค์ออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ ผลตอบรับจากชุมชนดีมาก ชุมชนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและยังเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย

๔.๑.๓ เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี





กระบวนการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานีนั้น โดยเริ่มต้นจากการให้เยาวชนได้แนะนำตัวเองจนครบทุกคน และมอบรอยยิ้ม หรือ สิ่งดี ๆ ให้อีกกัน หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้แจกมอยืมให้กับกลุ่มเยาวชนและผู้ร่วมการอบรมคนละ ๑ อัน เพื่อไว้ใช้เป็นคะแนนเสียงในการตัดสินหาประธานกลุ่มเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

ต่อมานั้นพิธีกรเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มเยาวชน ที่ละ ๑ คน ที่มาจากกลุ่มเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ จากโรงเรียนเดชะปัตตานานุกุล จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี จากคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และจากโรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา สมาพันธ์ไทยพุทธ จังหวัดสงขลา จากจำนวน ๒๐ คน เพื่อได้เสนอตัวเองเป็นประธานกลุ่มในการประสานงานกับกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ อีกทั้งยังได้ให้แต่ละคนได้แสดงวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี



หลังจากนั้นพิธีกรได้ให้เพื่อน ๆ แต่ละคนนำมอยืมที่ตนเองมีคนละ ๑ อันนั้น นำมามอบให้กับคนที่ตนเองชอบจากการแสดงวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้ที่ได้รับมอยืมจำนวนมากที่จะได้เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนเครือข่าย



ผลปรากฏว่านายอาร์ทิส มูปี จากคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อน ๆ ให้เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ซึ่งภารกิจแรกในการทำหน้าที่ คือ การจัดหาทีมงานในการบริหารเครือข่ายเพิ่มเติมอีก จำนวน ๘ คน จากทั้งหมด ๒๐ ท่าน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

- ๑) นายอาร์ทิส มูปี ประธาน (วสส.มอ)
- ๒) นายชา मिल นานาเลน (วสส.มอ)
- ๓) นางสาวจริยา แก้วปลอด (องค์กรเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ)
- ๔) นางสาวเบญจวรรณ มาศรี (องค์กรเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ)
- ๕) นายสรรพชัย อมรวัฒน์ (เดชะปัตตนิยานุกูล)
- ๖) นางสาวฮาริยา ชูสกุล (เดชะปัตตนิยานุกูล)
- ๗) นางสาวเกศราภรณ์ บุญเรือง (วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี)
- ๘) นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ (องค์กรสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดสงขลา)
- ๙) นางสาวพรหมภัสสร อินทอง (องค์กรสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดสงขลา)



อีกทั้งยังมีเพจ “แลดูเบ้งผ่อง_เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์” (<https://shorturl.asia/TMWre>) ที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานของเหล่าเยาวชนในเครือข่ายของโครงการ “แลดูเบ้งผ่อง” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีปัญหาในเรื่องของการขาดกิจกรรมนันทนาการเพื่อ

กระชับความสัมพันธ์ผู้เข้าอบรม^{๒๖๖} ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ ทางกลุ่มเยาวชนอยากให้กิจกรรมกลุ่ม กระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม^{๒๖๗} ควรมีกิจกรรมนันทนาการสวดแทรก เพื่อเพิ่มบรรยากาศให้สนุกยิ่งขึ้น^{๒๖๘} เป็นต้น

๔.๒ ข้อเสนอแนะแนวทางการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ดังนี้

๑) ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

- เมื่อเรียนรู้ทฤษฎีและลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญสามารถนำไปสู่การผลิตสื่ออย่างมืออาชีพได้

๒) ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

- ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้ปีละ ๒ ครั้ง
- ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรม เนื่องจากระยะเวลาในการจัดกิจกรรมน้อยไป หากมีรอบต่อไปอยากให้เพิ่มระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ควรจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มการเข้ามาแทรกบ้าง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของผู้เข้าร่วมโครงการและพี่เลี้ยง

๓) ข้อเสนอแนะในกระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชน

- ควรเพิ่มเครือข่ายกลุ่มเยาวชนในแต่ละชุมชน แล้วมาผลิตสื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

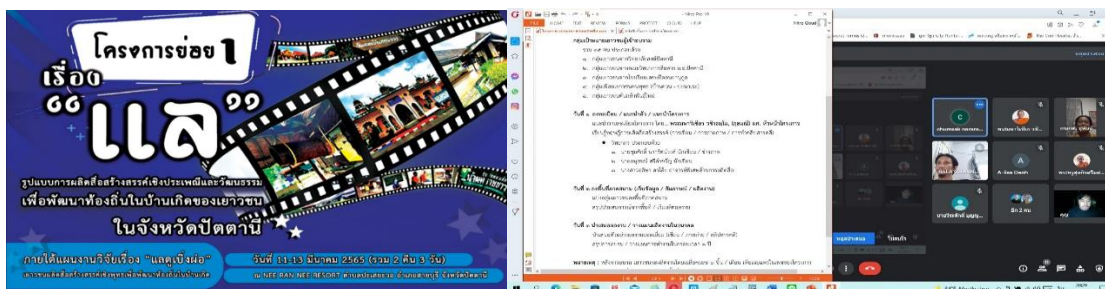
๔.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย

แนวคิดหรือหลักการในการพัฒนาเยาวชนในท้องถิ่นตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ให้ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม ในการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด

^{๒๖๖} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮารียา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๖๗} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวจริยา แก้วปลอด เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^{๒๖๘} การสนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวฮารียา ชูสกุล เมื่อ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕



มาจากการที่คณะผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์วิถีพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด จำนวน ๓ คน ทำให้ทราบถึงแนวคิด หลักการ กระบวนการ และความสัมพันธ์ของการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม



หลังจากนั้นทำให้คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี เพื่อติดต่อประสานงานในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม ในการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดให้กับเยาวชน เนื่องจากการพัฒนาเยาวชนในครั้งนี้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มเยาวชนร่วมกับชุมชน โดยผ่านกิจกรรมการสร้างสรรคสื่อเชิงพุทธที่สะท้อนอัตลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทของชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี ซึ่งเหตุผลที่คณะผู้วิจัยได้เลือกที่นี่เพราะว่า ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี มีศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นมากมาย แต่ยังขาดคนที่รวบรวมเป็นองค์ความรู้เอาไว้ เพราะขาดกลไกสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

รถยนต์ มือถือ ซีรีส์ วงดนตรี (K-POP) เป็นต้น ซึ่งสาเหตุที่ประเทศเกาหลีใต้ได้พัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์เหล่านั้นขึ้นมาก็เพราะได้ไปชมภาพยนตร์เรื่อง จูราสสิค พาร์ค (Jurassic Park) ที่สามารถฉายได้ทั่วโลกและทำเงินได้เป็นแสนล้าน มากกว่าการขายรถยนต์เป็นหลายล้านเท่า จึงได้หันมาพัฒนา ซีรีส์ และวงดนตรี (K-POP) จนทำเงินได้มหาศาล เพราะส่งขายไปทั่วโลก ดังนั้น ประเทศจีน จึงได้พัฒนานวัตกรรม ตั้งแต่ไม้จิ้มฟัน ยันเรือรบ แล้วเริ่มส่งเสริมวัฒนธรรมจีน (Chinese Culture) ออกไปทั่วโลกแล้วเปิดเส้นทางสายไหมเมื่อก่อนผสมกับปัจจุบัน จนออกมาเป็นวันเบลต์วันโรด (One Belt One Road) จีนก็เลยเป็นประเทศที่หลุดจากความยากจนแล้ว เพราะได้วางเป้าหมายภายใน ๒๐ ปี จะเป็นประเทศที่พัฒนาเรียบร้อยแล้ว ซึ่งรถไฟความเร็วสูงของจีนไประดับโลกแล้ว เพราะฉะนั้น ประเทศที่คิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์นั้นจึงเป็นประเทศที่มีการเติบโตมาก

ประเทศไทยของเรามีดีเยอะมาก อยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เช่น วัฒนธรรม ประเพณี มีอยู่มากมาย แต่ยังติดกับดักในเรื่องของ ๑) ความขัดแย้งของคนในชาติ ๒) การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ๓) การไม่สร้างสรรค์นวัตกรรมและไม่พัฒนางานสร้างสรรค์ ๔) การทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) และ ๕) กระบวนการบริหารจัดการภาครัฐไม่ดีพอ (เนื่องจากย้ายบ่อยมาก) ทั้ง ๕ เรื่องนี้จึงเป็นกับดักที่ทำให้ประเทศไทยยังไม่ไปสู่การสร้างนวัตกรรมหรืองานสร้างสรรค์ เพราะส่วนมากเราเป็นผู้เสพมากกว่าผู้สร้างสรรค์ แล้วจะทำอย่างไรให้เกิดงานสร้างสรรค์ โดยการให้เยาวชนที่เข้ามาอบรมในครั้งนี้ได้เรียนรู้ งานสร้างสรรค์ และสะท้อนถึงปัญหา แนวทางการแก้ไข จนนำไปสู่การสร้างสรรค์ใหม่ ซึ่งงานสร้างสรรค์ใหม่นี้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างช้า ๆ แต่บางช่วงก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งงานสร้างสรรค์ได้ผ่านวิคิดหรือเรื่องเล่าของบุคคล หรือ กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เมื่อถ่ายทอดออกไปสู่สังคมแล้วจึงค่อย ๆ เปลี่ยนวิคิดของคน จนทำให้สังคมเกิดการพัฒนา ซึ่งปัจจุบันนี้เยาวชนสามารถเป็นผู้สร้างสรรค์สื่อออกมาได้ดี รวมไปถึงการถ่ายทอดเรื่องราวดี ๆ นี้ ออกไปสู่สังคมผ่านโซเชียลมีเดียช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้สังคมเกิดการพัฒนาที่ดีกว่า...”



ต่อมาเข้าสู่กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์ คณะผู้วิจัยได้เชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ ท่าน มาเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องของทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ในเรื่องของการเขียนบท การถ่ายภาพนิ่ง ภาพวิดีโอ และการตัดต่อวิดีโอ ให้กับกลุ่มเยาวชน

โดยที่ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องของทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ในเรื่องของการเขียนบท ได้แก่ นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ กล่าวถึง “การเริ่มต้นการเขียนบทเพื่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เนื่องจาก

บท คือ เส้นทางที่จะทำให้เราเดินต่อไป ถ้าเราไม่เขียนบทจะทำให้เราเคืองคว้าง เพราะมีเรื่องราวมากมายจนเราไม่รู้จะถ่ายทอดเรื่องราวอะไรดี ที่เราต้องเขียนบทเพื่อเจาะจงเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและผู้รับสื่อจะเข้าใจสื่อที่ผู้ถ่ายทอดต้องการสื่อออกมามากยิ่งขึ้นอีกด้วย...”



ต่อมาได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องของทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ในเรื่องของการถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ ได้แก่ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ กล่าวถึง “การพูดถึงภาพนิ่งกับภาพเคลื่อนไหว บางคนอาจคิดว่าเป็นคนละศาสตร์ แต่แท้ที่จริงแล้วทั้งสองอย่างนี้มันมาจากรากศาสตร์เดียวกัน จากการถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว จนนำไปตัดต่อคลิป นั่นก็ต้องอาศัยการเขียนบทอยู่แล้ว เพราะทุกอย่างมันรากเดียวกันที่นำมาปรับใช้ได้ทั้งหมด

การเล่าเรื่องควรใส่มุมมองที่หลากหลาย ประกอบไปด้วย ๑) Normal angle shot (มุมมองระดับสายตา) เป็นมุมที่อยู่ในระดับสายตาคนดู ๒) High angle shot (มุมมองสูง) เป็นมุมมองจากสายตาที่มองลงมา หรือก็คือมุมกด ๓) Low angle shot (มุมมองต่ำ) เป็นมุมมองที่ตรงข้ามกับมุมมอง High angle shot (มุมมองสูง) ๔) Over Shoulder shot (มุมมองผ่านไหล่) เป็นมุมมองที่จะเห็นหน้าตัวละครตัวหนึ่ง ผ่านจากไหล่ของตัวละครที่อยู่ตรงกันข้ามหรืออยู่ด้านหน้า ๕) Point of view (POV) เป็นมุมมองแทนสายตาของตัวละคร หรือ เป็นมุมมองที่เราเห็นสิ่งเดียวกันกับที่ตัวละครมองเห็นอยู่ ๖) Bird’s eye view เป็นมุมมองของนกที่มองลงมาจากที่สูงมาก ๆ แทนสายตานกที่อยู่บนท้องฟ้า (ปัจจุบันนี้จะใช้โดรนบินในการถ่ายมุมมองนี้) ซึ่งมุมนี้ต่างจาก high angle shot เพราะมันเป็นมุมที่สูงเกินสายตามนุษย์ก้มมอง หรือบางทีก็เรียกกันว่า helicopter shot หรือ airplane shot เป็นช็อตเคลื่อนไหวถ่ายมาจากด้านบนทั้งสิ้น และ๗) Worm eye view เป็นมุมมองของหนอน ถ้า Bird’s eye view เป็นมุมนกมองจากที่สูงมาก Worm Eye View ก็เป็นด้านตรงข้าม เพราะมันเป็นมุมนกมองที่ต่ำมาก ๆ

ส่วนในเรื่องของขนาดภาพ ก็จะมี ระยะใกล้-ไกล ที่จะถ่ายวัตถุ ก็จะมี ๑) Extreme Long Shot (ELS) หรืออีกชื่อก็คือ Extreme Wide Shot (EWS) เป็นขนาดภาพที่ไกลมากที่สุด ในหมวดหมู่ขนาดภาพ และมักนำไปใช้ในซีนเปิดหรือปิดหนัง เพราะว่าขนาดภาพนี้จะสามารถเผยให้เห็นฉากทั้งหมด ครอบคลุมพื้นที่กว้าง แสดงให้เห็นถึงตัวละครและสภาพแวดล้อมที่กำลังเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น หรือตัวละครอยู่ที่ไหน ทำอะไรอยู่ ๒) Long Shot (LS) หรืออีกชื่อคือ Full Shot (FS) เป็นขนาด

ภาพที่ไกลอีกอัน แต่จะไม่ไกลเท่ากับขนาดภาพ Extreme Long Shot เพราะขนาดภาพนี้จะเห็นเพียงแค่ตัวละครเต็มตัว ตั้งแต่ หัว-เท้า และฉากแค่บางส่วนเท่านั้น ส่วนจุดเด่นของขนาดภาพนี้ จะเน้นไปที่การเคลื่อนไหวและท่าทางของตัวละคร มากกว่าที่จะเป็นอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร

๓) Medium Long Shot เป็นขนาดภาพที่ไกลในระดับปานกลาง โดยจะมีจุดสังเกตอยู่ที่ ตัวเราจะมองเห็นตั้งแต่ หัว-หัวเข่า ของตัวละคร ขนาดภาพนี้จะทำให้เรามองเห็นรายละเอียดของตัวละครได้มากกว่าขนาดภาพ Long Shot แต่ไม่ละเอียดเท่ากับ Medium Shot และส่วนใหญ่จะใช้เมื่อมีตัวละครในเฟรมไม่เกิน ๒-๓ คน

๔) Medium Shot หรือ Waist Shot จะเป็นการมองเห็นตัวละครตั้งแต่ หัว-เอว เป็นขนาดภาพที่คนดูจะได้มองเห็นการเคลื่อนไหวส่วนบนของตัวละครได้ดีขึ้น และยังเป็นขนาดภาพที่นิยมใช้กันค่อนข้างมาก เพราะเปรียบเสมือนเป็นขนาดภาพที่เชื่อมระหว่างขนาดภาพระยะใกล้และไกล

๕) Medium Close Up เป็นขนาดภาพที่จะเห็นเพียงแค่ หัว-อก และจะเห็นสภาพแวดล้อมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เป็นขนาดภาพที่เก็บรายละเอียดของสีหน้า ท่าทางและอารมณ์ของตัวละครได้ดีกว่าขนาด Medium Shot แต่จะไม่เห็นการเคลื่อนไหวส่วนล่างเลย ซึ่งจะเหมาะกับซีนที่ต้องแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครมากกว่าการเคลื่อนไหวของตัวละคร

๖) Close UP เป็นภาพขนาดเล็ก โดยจะมีวิธีสังเกตได้ง่าย ๆ ก็คือ จะเป็นภาพที่เห็นวัตถุหรือบุคคลนั้นเกือบเต็มทั้งเฟรม เช่น เห็นตั้งแต่ หัว-คอ หรือ และมักใช้ในซีนอารมณ์ เพื่อให้คนดูรับรู้อารมณ์ตัวละครได้ลึกซึ้งขึ้น และกระแทกอารมณ์ผู้ชมมากยิ่งขึ้น จากสีหน้ารายละเอียดของตัวละครนั้น ๆ อย่างชัดเจนมากกว่าขนาดภาพอื่น ๆ หรือถ้าเป็นสิ่งของก็จะเป็นการเจาะจงการให้ความสำคัญของสิ่ง ๆ นั้นโดยเฉพาะ

และ๗) Extreme Close Up เป็นภาพขนาดเล็กมากที่สุด ซึ่งจะนำมาใช้เพื่อที่จะทำให้เราได้เห็นดีเทลและรายละเอียดของภาพได้อย่างใกล้ชิดและครบถ้วนที่สุด โดยจะเป็นการจัดเฟรมด้วยการโฟกัสที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุ

และเทคนิคการถ่ายภาพเคลื่อนไหวด้วยกล้องโทรศัพท์มือถือ ประกอบไปด้วย ๑) Pan (แพน) เป็นการขยับกล้องในแนวนอน จาก ซ้ายไปขวา หรือ ขวาไปซ้าย แต่กล้องยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิม เพียงแค่หันทิศทางตามไป เช่น การหันกล้องตามวัตถุที่เคลื่อนที่ จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ๒) Tilt (ทิว) ก็คล้าย ๆ กับการแพนกล้อง แต่เปลี่ยนเป็นเคลื่อนไหวในแนวตั้งแทน ด้วยการขยับกล้องในแนวตั้ง ขึ้นหรือลง โดยที่กล้องจะยังคงอยู่ตำแหน่งเดิม ซึ่งการใช้วิธีการ เยกกล้องขึ้น หรือ ก้มกล้องลง จะนิยมใช้กับ ตัวละคร หรือสถานที่ ที่มีความยิ่งใหญ่เป็นจุดเด่น ๓) Tracking (แทรคกิ้ง) เป็นการเคลื่อนกล้องตามตำแหน่งที่โฟกัส หรือ เลื่อนตำแหน่งกล้องตามวัตถุที่กำลังเคลื่อนไหว และ๔) Dolly (ดอลลี) เป็นการเคลื่อนกล้องออกห่างหรือเข้าหาวัตถุ โดยใช้วิธีการย้ายตำแหน่งกล้อง และการเคลื่อนไหวกล้องประเภทนี้สามารถสร้างลูกเล่นที่สวยงาม โดยการใช้เทคนิคอื่น ๆ มาเสริมหรือประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้ดูน่าสนใจได้มากขึ้น

ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญของการถ่ายภาพ ก็คือ แสง...”



และสุดท้ายของการถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องของทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ให้กับเยาวชนเป็นเรื่องของการตัดต่อวิดีโอ โดยนางสาวอลิษา ดาโอะ ซึ่งได้กล่าวถึงว่า “โปรแกรมฟรีที่ใช้ในการตัดต่อวิดีโอบนมือถือในครั้งนี้ ได้ใช้โปรแกรม VN Video Editor โดยการแนะนำเครื่องมือการใช้งาน เช่น เลือกวิดีโอที่ต้องการตัดต่อ เลือกขนาดไซส์ของวิดีโอ การลำดับเรื่อง การเพิ่มวิดีโอ การตัด/การลบ การย้อนกลับวิดีโอที่ลบไปแล้ว การลบเสียง/ลดเสียง การตั้งเวลา/ปรับเวลา การย่อ/ขยาย วิดีโอ การใส่ฟิลเตอร์ การใส่อินเสิร์ต (insert) การทำ ๒ จอ การใส่สติกเกอร์ การใส่อักษร (สามารถดาวน์โหลดฟอนต์เพิ่มได้ที่ font.com) การใส่เสียง เป็นต้น”



หลังจากที่น้องเยาวชนได้เรียนรู้ในเรื่องของทฤษฎีทั้งสามอย่างแล้ว คราวนี้ก็ถึงเวลาแห่งการลงมือปฏิบัติ เพื่อทดสอบประสิทธิภาพการตอบสนองต่อการเรียนรู้ในภาคทฤษฎี โดยการจับคู่กับเพื่อนต่างโรงเรียน แล้วออกไปฝึกถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอสั้น ๆ ซึ่งมีข้อกำหนดว่าคลิปวิดีโอที่ถ่ายจะต้องมีเวลาประมาณ ๑๐ วินาที/ต่อคลิป (เพราะถ้าสั้นไปจะทำให้ตัดต่อไม่ดี) จะต้องใช้เทคนิคมุมมองที่หลากหลาย มีขนาดภาพหลายแบบ และใช้เทคนิคการถ่ายภาพเคลื่อนไหวด้วย เสร็จแล้วส่งผลงานเข้าในไลน์กลุ่ม โดยการใส่ชื่อผู้ถ่ายและเทคนิคที่ใช้ในการถ่ายภาพหรือวิดีอนั้น ๆ



ในช่วงเย็นของวันที่ ๑ ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ใหญ่ ในการพาลงพื้นที่ในตำบลปะเสยะว อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เพื่อพูดคุยกับปราชญ์ชุมชนและครูสถานที่ในการนำมาเขียนคอนเทนต์ ในช่วงค่ำของวันนี้ ซึ่งมี ๕ แหล่งเรียนรู้ ประกอบไปด้วย ๑) แหล่งผลิตเรือกอกและเรือจริง ๒) แหล่งวาดลวดลายเรือกอกและเรือจริง ๓) แหล่งผลิตถั่วแผ่นทอด ๔) ร้านน้ำชาประจำตำบล และ ๕) แหล่งชุมชนท่องเที่ยว / NEE RAN NEE RESORT และ ชายหาดซัมปลิโม



ในช่วงค่ำของการฝึกอบรมวันที่ ๑ ได้มีการแบ่งกลุ่มเยาวชน เพื่อใช้สำหรับการลงภาคสนาม ในวันพรุ่งนี้ ซึ่งวิธีการแบ่งกลุ่มดังกล่าว มาจากการที่กลุ่มเยาวชนของแต่ละโรงเรียนส่งตัวแทนของตนออกมา ๑ คน เพื่อมาจับฉลากตามแหล่งเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ และให้พี่เลี้ยงจับฉลากหมายเลขเช่นกัน เพื่อความยุติธรรม หลังจากนั้นได้ให้กลุ่มเยาวชนได้เขียนคอนเทนต์เพื่อใช้สำหรับการลงพื้นที่ ภาคสนามในวันที่ ๒ ของการฝึกอบรม โดยใช้เวลาในการปฏิบัติ ๓๐ นาที แล้วนำเสนอให้กับวิทยากร และเพื่อนกลุ่มอื่นได้ฟังถึงคอนเทนต์ที่กลุ่มตนเองจะไปลงพื้นที่ในวันที่ ๒ ใช้เวลา ๓-๕ นาที/กลุ่ม วิทยากรคอมเมนต์ ๕-๑๐ นาที/กลุ่ม



กลุ่มเยาวชนตั้งใจกันเป็นอย่างมากในการเขียนคอนเทนต์เพื่อการผลิตสื่อสร้างสรรค์ให้กับพื้นที่ของตำบลปะเสยะว อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยที่กลุ่มเยาวชนได้ทดสอบบทบาทสมมุติ ก่อนที่จะลงพื้นที่ในวันรุ่งขึ้น แล้วเสร็จประมาณ ๒๓.๐๐ น.



รุ่งขึ้นของวันที่ ๒ กลุ่มเยาวชนและพี่เลี้ยงกลุ่มได้เริ่มปฏิบัติการผลิตสื่อสร้างสรรค์ในครั้ง ตั้งแต่ตี ๐๕.๐๐ น. โดยที่กลุ่มเยาวชนได้ให้เหตุผลของการลงมือปฏิบัติตั้งแต่ช่วงเช้าเพราะว่า “ประชาชนชาวบ้านเขามาร้านน้ำชากันตั้งแต่เช้า ถ้าเราไปสายเราก็จะไม่ได้บรรยากาศของเรื่องในช่วง นั้น ทำให้เนื้อเรื่องอาจไม่สมบูรณ์แบบ”



เริ่มต้นของวันที่ ๒ คณะวิทยากรได้ทบทวนการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียน บท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) ให้กับเยาวชน เป็นเวลา ๑๐ นาที หลังจากนั้น กลุ่มเยาวชนนำเสนอคอนเทนต์ที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ก่อนไปลงพื้นที่จริง กลุ่มละ ๕ นาที



หลังจากที่กลุ่มเยาวชนได้นำเสนอคอนเทนต์ของกลุ่มตนเองเรียบร้อยแล้ว ช่วงสายของวันนี้ ก็ถึงเวลาที่กลุ่มเยาวชนจะลงมือปฏิบัติการผลิตสื่อสร้างสรรค์ บนพื้นที่ภาคสนามในตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ด้วยการเก็บข้อมูล/สัมภาษณ์/ผลิตงาน ซึ่งใช้เวลาในการลงพื้นที่ประมาณ ๘ ชั่วโมง



หลังจากที่น้อง ๆ เยาวชนได้ลงพื้นที่เก็บเรื่องราวตามคอนเทนต์ในสิ่งที่อยากจะเล่าถึง ประเพณีและวัฒนธรรม ของชุมชนปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี แล้วสะท้อนแนวคิด ออกมาด้วยการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ก็ถึงเวลาตัดต่อคลิปวิดีโอ โดยมีระยะเวลาในการติดต่อ จำนวน ๖ ชั่วโมง น้อง ๆ แต่ละกลุ่มทำงานกันอย่างสนุกสนาน จนถึงเวลา ๒๔.๐๐ น. แต่ยังไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ แบบ ทางคณะผู้จัดจึงต่อเวลาให้กับน้อง ๆ อีกเป็นเวลา ๓ ชั่วโมง คือ กำหนดส่งงานในเวลา ๐๓.๐๐ น. ในการนี้น้อง ๆ เยาวชน คณะทีมงาน คณะวิทยากร และ พี่เลี้ยงทุกท่าน ได้มุ่งมั่นตั้งใจเป็นอย่างมากในการทำให้สื่อสร้างสรรค์ที่จะเผยแพร่ออกไปสู่สาธารณะชนนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้ชุมชนเกิดการ พัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจากการที่ผู้นำชุมชน เยาวชนคนรุ่นใหม่ และนักวิชาการได้พูดคุยกัน ถ่ายทอด กระบวนการเรียนรู้ การปลูกจิตสำนึก อุทิศการณ์ และทำความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันของคนใน ชุมชน โดยใช้หลักความเชื่อ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น เป็นตัวเชื่อมโยงให้คนเข้ามา ร่วมกัน โดยเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเล็ก ๆ และขยายเป็นเครือข่าย จึงทำให้ทุกท่านที่เข้าร่วม โครงการฯ ในครั้งนี้ ได้มุ่งมั่นตั้งใจกันเกิน ๑๐๐% ทั้งนี้ในนามคณะผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณทุก ท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย



วันสุดท้ายของการฝึกอบรม ในช่วงเช้าของวันนี้ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานีนั้น โดยเริ่มต้นจากการให้เยาวชนได้แนะนำตัวเองจนครบทุกคน และมอบรอยยิ้ม หรือ สิ่งดี ๆ ให้กัน หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้แจกมอยม์ให้กับกลุ่มเยาวชนและผู้ร่วมการอบรมคนละ ๑ อัน เพื่อไว้ใช้เป็นคะแนนเสียงในการตัดสินหาประธานกลุ่มเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

ต่อมานั้นพิธีกรเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มเยาวชน ที่ละ ๑ คน ที่มาจากกลุ่มเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ จากโรงเรียนเดชะปัตตนิยานุกูล จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี จากคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และจากโรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา สมาพันธ์ไทยพุทธ จังหวัดสงขลา จากจำนวน ๒๐ คน เพื่อได้เสนอตัวเองเป็นประธานกลุ่มในการประสานงานกับกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ อีกทั้งยังได้ให้แต่ละคนได้แสดงวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี



หลังจากนั้นพิธีกรได้ให้เพื่อน ๆ แต่ละคนนำมอยม์ที่ตนเองมีคนละ ๑ อันนั้น นำมามอบให้กับคนที่ตนเองชอบจากการแสดงวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้ที่ได้รับมอยม์จำนวนมากที่จะได้เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนเครือข่าย

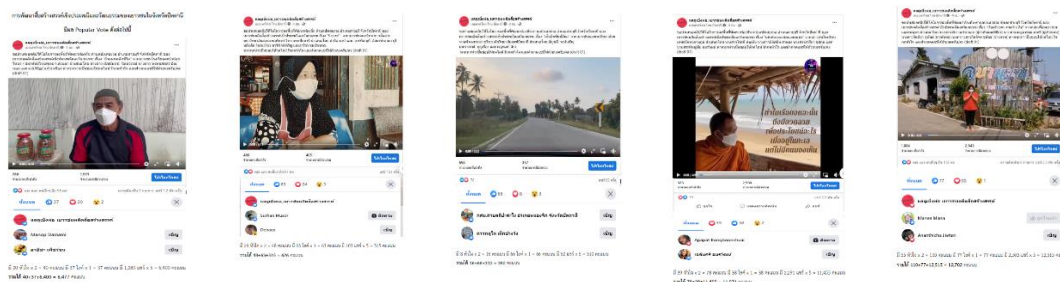


ผลปรากฏว่านายอาร์ทิส มูปี จากคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อน ๆ ให้เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ซึ่งภารกิจแรกในการทำหน้าที่ คือ การจัดหาทีมงานในการบริหารเครือข่ายเพิ่มเติมอีก จำนวน ๘ คน จากทั้งหมด ๒๐ ท่าน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

- ๑) นายอาร์ทิส มูปี ประธาน (วสส.มอ)
- ๒) นายชาमित นาปาเลน (วสส.มอ)
- ๓) นางสาวจริยา แก้วปลอด (องค์กรเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ)
- ๔) นางสาวเบญจวรรณ มาศรี (องค์กรเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ)
- ๕) นายสรพัญชัย อมรวัฒน์ (เดชะปัตตนิยานุกูล)
- ๖) นางสาวฮาริยา ชูสกุล (เดชะปัตตนิยานุกูล)
- ๗) นางสาวเกศราภรณ์ บุญเรือง (วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี)
- ๘) นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ (องค์กรสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดสงขลา)
- ๙) นางสาวพรหมภัสสร อินทอง (องค์กรสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดสงขลา)



อีกทั้งยังมีเพจ “แลดู เบิ่ง พ่อ_เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์” (<https://shorturl.asia/TMWre>) ที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานของเหล่าเยาวชนในเครือข่ายของโครงการ “แลดู เบิ่ง พ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด



ในการนี้ได้มีรางวัลพิเศษ “คลิปวิดีโอหัวใจชาวนेत” คือ Popular Vote ซึ่งมีรางวัล จำนวน ๒,๐๐๐ บาท โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ๑) ถ้าชาวนेतกด “หัวใจ” ให้กับคลิปวิดีโออื่นได้ ๒ คะแนน
- ๒) ถ้าชาวนेतกด “ไลค์” ให้กับคลิปวิดีโออื่นได้ ๑ คะแนน
- ๓) ถ้าชาวนेतกด “แชร์” ให้กับคลิปวิดีโออื่นได้ ๕ คะแนน

อีกทั้งระยะเวลาในการนับ Popular Vote คือ เริ่มตั้งแต่ ๐๖.๐๐ -๑๒.๐๐ น. ผลปรากฏว่า อันดับ ๑ ได้แก่ กลุ่ม "เรือสร้างคน คนสร้างเรือ" จากกลุ่มเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ ด้วยคะแนน ๑๒,๗๐๒ คะแนน

อันดับ ๒ ได้แก่ กลุ่ม "เสน่ห์ลวดลายของแบเอง" จากเยาวชนโรงเรียนเดชะปัตตนิยานุกูล ด้วยคะแนน ๑๑,๕๗๑ คะแนน

อันดับ ๓ ได้แก่ กลุ่ม "ถั่วแผ่นพลิกชีวิต" จากเยาวชนโรงเรียนสละบายวิทยวิทยา / สมาพันธ์ไทยพุทธ จ.สงขลา ด้วยคะแนน ๖,๔๗๗ คะแนน

อันดับ ๔ ได้แก่ กลุ่ม "5 บาท?" จากเยาวชนคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ด้วยคะแนน ๖๒๖ คะแนน

และอันดับ ๕ ได้แก่ กลุ่ม "เช็กอินซัมปลิ้มอ" จากเยาวชนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ด้วยคะแนน ๓๙๒ คะแนน



ซึ่งช่วงบ่ายได้จัดกระบวนการนำข้อมูลคืนสู่ชุมชนในงานวิจัยเรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

คณะผู้วิจัยได้ใช้การจัดประกวดแข่งขันสื่อสร้างสรรค์ ในหัวข้อ “เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” โดยการผลิตสื่อสร้างสรรค์ในครั้งนี้ เพื่อถ่ายทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีผู้ร่วมเป็นคณะกรรมการตัดสิน ทั้งหมด ๑๐ ท่าน มาจากหัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ วิทยาการในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ปราชญ์ชุมชนในการถ่ายเรื่องราว และอาจารย์จากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ในการนี้เยาวชนได้ผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ออกมาจำนวน ๕ เรื่อง ประกอบไปด้วย



รูปด้านซ้ายเป็นผลงานของเยาวชนคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นำเสนอ เรื่อง "5 บาท?" จัดทำโดย ชามิล นานาเลน อาร์ทิส มูบี อัสมะห์ ดาแก นูรีนฮัสลี โต๊ะแวโซะ ชาริฟ ท่าหิรัญ และอารียา ชุมประมาณ ส่วนรูปด้านขวาเป็นผลงานของเยาวชนโรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา สมาพันธ์ไทยพุทธ จังหวัดสงขลา นำเสนอ เรื่อง "ถั่วแผ่นพลิกชีวิต" จัดทำโดย นางสาวณิชนันท์ นิลสุวรรณ นางสาวพรหมภัสสร อินทอง และ ด.ช.จิรภัฏฐ์ แก้วรุ่งเรือง



รูปด้านซ้ายเป็นผลงานของเยาวชนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี นำเสนอ เรื่อง "เซ่คอินซัมปลิโม" จัดทำโดย อัญชลี วงษ์เจริญ เกศราภรณ์ บุญเรือง และ ณัฐพงศ์ จักร ส่วนรูปด้านขวาเป็นผลงานของเยาวชนโรงเรียนเดชะปัตตนิยานุกูล นำเสนอ เรื่อง "เสน่ห์ลวดลายของแบเอะ" จัดทำโดย นางสาวโรสกี หนูเพ็ง นางสาวนิยัสมิน สาและ นางสาวอารียา ชูสกุล และ นายสรพพัชญ์ชัย อมรวัฒน์



รูปด้านซ้ายเป็นผลงานของกลุ่มเพื่อนเยาวชนและคนพุทธ นำเสนอ เรื่อง "เรือสร้างคน คนสร้างเรือ" จัดทำโดย นางสาวจริยา แก้วปลอด (ผู้กำกับและพิธีกร) นางสาวเบญจวรรณ มาศรี (ผู้เขียนบท) นางสาวกิตติยา ชูพันธ์ (การตัดต่อ) และ นางสาวกิตติพร ชูพันธ์ (ช่างภาพ) ส่วนรูปด้านขวาเป็นภาพประทับใจของกลุ่มเยาวชน วิทยากร คณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน และคนในชุมชน แสดงออกถึงความประทับใจหลังจากที่ได้เข้าร่วมการอบรมผลิตสื่อสร้างสรรค์สร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” ณ ตำบลปะเสยะว อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี



๒๒

แบบประเมินคุณภาพสื่อสร้างสรรค์เชิงเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ใช้กับคณะกรรมการตัดสิน)

โครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

“แลดูเบ้งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๖๕๐๓๑)

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน)

ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะว อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

รายการประเมิน	ผลการประเมิน (กลุ่ม)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. วิธีการนำเสนอ (๒ คะแนน)					
๑.๑ วิธีการนำเสนอเนื้อหา					
๑.๒ ความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอ					
๒. การนำเสนอเนื้อหาของสื่อ (๓ คะแนน)					
๒.๑ เนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด					
๒.๒ เนื้อหาความเหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชน					
๒.๓ เนื้อหาช่วยส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชนและสามารถนำไปใช้ได้จริง					
๓. ตัวอักษรและภาพ (๓ คะแนน)					
๓.๑ ตัวอักษร (แบบ / ขนาด / สี)					
๓.๒ เทคนิคพิเศษ / การจัดองค์ประกอบของศิลป์ / รายละเอียดภาพ					
๓.๓ การลำดับภาพ					
๔. เสียง (๒ คะแนน)					
๔.๑ เสียงบรรยาย (น้ำเสียง / การอ่านออกเสียง / อักษร / จังหวะการอ่าน)					
๔.๒ เสียงดนตรีประกอบ (ความชัดเจน / ระดับความดัง / ตรง / สัมพันธ์เหมาะสมกับภาพและการบรรยาย)					
รวม (๑๐ คะแนน)					

ผลการประเมิน

[] สื่อมีคุณภาพ (คะแนนรวม ๖-๑๐)

[] สื่อควรปรับปรุง (คะแนนรวม ๐-๕)

(.....)

ผู้ประเมิน

เกณฑ์ในการตัดสินผลงานมี ดังนี้

๑) วิธีการนำเสนอ (๒ คะแนน) ประกอบด้วย ๑.๑) วิธีการนำเสนอเนื้อหา ๑.๒) ความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอ

๒) การนำเสนอเนื้อหาของสื่อ (๓ คะแนน) ประกอบด้วย ๒.๑) เนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ๒.๒) เนื้อหาความเหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชน ๒.๓) เนื้อหาช่วยส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชนและสามารถนำไปใช้ได้จริง

๓) ตัวอักษรและภาพ (๓ คะแนน) ประกอบด้วย ๓.๑) ตัวอักษร (แบบ / ขนาด / สี) ๓.๒) เทคนิคพิเศษ / การจัดองค์ประกอบของศิลป์ / รายละเอียดภาพ ๓.๓) การลำดับภาพ

๔) เสียง (๒ คะแนน) ประกอบด้วย ๔.๑) เสียงบรรยาย (น้ำเสียง / การอ่านออกเสียง / อักษร / จังหวะการอ่าน) ๔.๒) เสียงดนตรีประกอบ (ความชัดเจน / ระดับความดัง / ตรง / สัมพันธ์เหมาะสมกับภาพและการบรรยาย)

ประมวลองค์ความรู้จากการจัดกิจกรรมโครงการอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณี และวัฒนธรรม ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี เริ่มจากช่วงเช้าของวันที่ ๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเขียนบท ช่วงสายของวันที่ ๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่อง การถ่ายภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ช่วงบ่ายของวันที่ ๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการตัดต่อวิดีโอ ช่วงเย็นของวันที่ ๑ นำเยาวชนลงสำรวจสถานที่จริงในการจะเขียนบท ช่วงค่ำของวันที่ ๑ เยาวชนเริ่มเขียนบท ส่วนเช้าวันที่ ๒ วิทยากรทั้ง ๓ ท่าน สรุปล่องค์ความรู้จากการถ่ายทอดเมื่อวานให้เหลือเพียง ๑๐ นาที หลังจากนั้น เยาวชนแต่ละกลุ่มนำเสนอบทก่อนลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ช่วงสายจนถึงเย็นของวันที่ ๒ เยาวชนลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลกับแหล่งชุมชนของตน ช่วงค่ำของวันที่ ๒ จนถึง ตี ๓ ของวันที่ ๓ เยาวชนเริ่มผลิตสื่อสร้างสรรค์ โดยกำหนดระยะเวลาของคลิปจำนวน ๔-๕ นาที ส่งให้ผู้ดูแลเพจอัพขึ้นระบบ เพื่อประกวดแข่งขันรางวัล popular vote ส่วนเช้าวันที่ ๓ จัดกิจกรรมสร้างเครือข่าย โดยการหาประธานกลุ่ม และประธานคัดสรรคณะกรรมการบริหารอีกจำนวน ๘ คน จากแต่ละกลุ่ม ช่วงบ่ายประกวดคลิปวิดีโอสื่อสร้างสรรค์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากกระบวนการนี้ ๒ คืน ๓ วัน พบว่า เยาวชนสามารถผลิตสื่อสร้างออกมาได้พอประมาณ แต่ยังมีขาดรายละเอียดในบางส่วน เช่น การลำดับเรื่องราวของสื่อที่ผลิตยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากมีคอนเทนต์หลายอย่างในเรื่องเดียว อีกทั้งยังตัดต่อภาพและเสียงไม่ค่อยทัน เนื่องจากมีเวลาจำกัดในการตัดต่อ เพียงแค่ ๖ ชั่วโมง จึงต้องขยายระยะเวลาในการส่งคลิปออกไปอีก ๓ ชั่วโมง เป็นต้น แต่ถึงกระนั้นจากการสอบถามเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ พบว่า เยาวชนมีความสนุกสนาน กับกิจกรรมโครงการในครั้งนี้ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ คืน ๔ วัน เพื่อให้คลิปที่สร้างสรรค์ออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ ผลตอบรับจากชุมชนดีมาก ชุมชนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและยังเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย

บทที่ ๕

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

๕.๑. สรุปผลการศึกษา

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี และ ๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถสรุปผลได้ตามวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

๕.๑.๑ การศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ในงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นรูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อให้เห็นมโนทัศน์ โครงสร้างทางความคิด อธิบายให้เห็นถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑) ปัจจัยนำเข้า ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต และ ๔) ข้อมูลย้อนกลับ พัฒนาโดยการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรม การสังเกตพฤติกรรม การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีประกวดผลงาน เพื่อให้ได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริงของการพัฒนารูปแบบ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

๕.๑.๒ การผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษารูปแบบ คณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการจัดการฝึกอบรมในเรื่องของการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ตลอดระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน พบว่า เยาวชนสามารถผลิตสื่อสร้างสรรค์ออกมาได้พอสมควร แต่ยังขาดรายละเอียดในบางส่วน เช่น การเรียงลำดับเรื่องราวของสื่อที่ผลิตยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากมีคอนเทนต์หลายอย่างในเรื่องเดียว อีกทั้งยังตัดต่อภาพและเสียงไม่ค่อยทัน เนื่องจากมีเวลาจำกัดในการตัด

ต่อ เพียงแค่ ๖ ชั่วโมง จึงต้องขยายระยะเวลาในการส่งคลิปออกไปอีก ๓-๔ ชั่วโมง แต่ถึงกระนั้นจากการสอบถามเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมในครั้ง พบว่า เยาวชนมีความสนุกสนาน กับกิจกรรมโครงการในครั้งนี้ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ คืน ๔ วัน เพื่อให้ศิลปินที่สร้างสรรค์ออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ ผลตอบรับจากชุมชนดีมาก ชุมชนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและยังเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย

๕.๑.๓ การสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

กระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีปัญหาในเรื่องของการขาดกิจกรรมนันทนาการเพื่อกระชับความสัมพันธ์ผู้เข้าอบรม ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้น ทางกลุ่มเยาวชนอยากให้กิจกรรมกลุ่ม กระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม ควรมีกิจกรรมนันทนาการสอดแทรก เพื่อเพิ่มบรรยากาศให้สนุกยิ่งขึ้น เป็นต้น อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้พัฒนาเพจ “แลดูเบิ่งผ่อ_เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์” (<https://shorturl.asia/TMWre>) ที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานของเหล่าเยาวชนในเครือข่ายของโครงการ “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

๕.๒. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์วิถีพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด จำนวน ๓ คน ทำให้ทราบถึงแนวคิด หลักการ กระบวนการ และความสัมพันธ์ของการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม หลังจากนั้น ทำการลงพื้นที่ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เพื่อติดต่อประสานงานในการขอจัดกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อเป็นการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม ในการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดให้กับเยาวชน เนื่องจากการพัฒนาเยาวชนในครั้งนี้ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มเยาวชนร่วมกับชุมชน โดยผ่านกิจกรรมการสร้างสื่อเชิงพุทธที่สะท้อนอัตลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงกับบริบทของชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งเหตุผลที่คณะผู้วิจัยได้เลือกที่นี่เพราะว่า ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี มีศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นมากมาย แต่ยังขาดคนที่รวบรวมเป็นองค์ความรู้เอาไว้ เพราะหวาดกลัวต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้คณะผู้วิจัยได้กำหนดจัดกิจกรรมระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และจะได้อภิปรายผลตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์แต่ละข้อดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ การศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาในเรื่องของการพัฒนารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ความสำคัญกับการใช้รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อให้เห็นมโนทัศน์ โครงสร้างทางความคิด อธิบายให้เห็นถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑) ปัจจัยนำเข้า ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต และ ๔) ข้อมูลย้อนกลับ พัฒนาโดยการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้กระบวนการพัฒนารูปแบบ ดังต่อไปนี้ การสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรม การสังเกตพฤติกรรม การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีประกวดผลงาน เพื่อให้ได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริงของการพัฒนารูปแบบ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับ เกศินี ประทุมสุวรรณ^{๒๖๙} ที่ได้ศึกษาเรื่อง เมืองสื่อสร้างสรรค์: ตัวชี้วัดเพื่อการพัฒนาเยาวชน ผลการศึกษา พบว่าเมืองสื่อสร้างสรรค์ควรมีหลักการ ๓ ดี คือ สื่อดี พื้นที่ดี และภูมิดี เพราะการมี “สื่อดี” เปรียบเหมือน “ต้นน้ำ” ที่ก่อให้เกิดกระบวนการของการออกแบบ และจัดการ “พื้นที่” ทำให้เกิด “พื้นที่ดี” อันเปรียบได้กับกลางน้ำและท้ายที่สุดทั้งสื่อดีและพื้นที่ดีก็จะทำให้คนมีภูมิปัญญาที่เป็นภูมิคุ้มกัน ซึ่งเป็น “ปลายน้ำ” ในทางกลับกัน การที่บุคคลและชุมชนมีภูมิปัญญาและภูมิคุ้มกันที่ดี พวกเขาก็จะเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมที่ทำให้เกิด “สื่อดี” และ “พื้นที่ดี” ต่อไป องค์ประกอบหลักของตัวชี้วัดประกอบด้วย องค์ประกอบด้านกิจกรรม ด้านปัจจัยแวดล้อม และด้านผลลัพธ์ ส่วนการขับเคลื่อนชุมชนสู่การเป็นเมืองสื่อสร้างสรรค์นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันหลักต่าง ๆ ในชุมชน ผลลัพธ์สุดท้าย ก็คือ การที่ประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อและเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งพฤติกรรมการสื่อสาร พฤติกรรมการบริโภคและพฤติกรรมสังคม อีกทั้งยังสอดคล้องกับ เสาวณีย์ ฉัตรแก้ว^{๒๗๐} ที่ได้ศึกษาเรื่อง สื่อสร้างสรรค์เท่าทันสื่อ กรณีศึกษาโครงการ Idea Idol เท่าทันสื่อ ผลการวิจัยพบว่าโครงการดังกล่าวมีการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับเยาวชนอย่างครบถ้วนทั้งกระบวนการครอบคลุมทั้งการเข้าถึงการวิเคราะห์การประเมิน และการมีส่วนร่วม ตลอดจนมีการส่งเสริมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย การแข่งขันเพลงแร็ป การแสดงละครเวที และการแข่งขันเกมออนไลน์ ทั้งนี้ การผลิตสื่อสร้างสรรค์ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ การรู้เท่าทันสื่อโดยไม่เพียงเป็นการเพิ่มพื้นที่สื่อดีให้กับสังคม หากแต่ช่วยให้เยาวชนที่ร่วมผลิตสื่อสร้างสรรค์ มีความเข้าใจถึงการทำงานของสื่อได้อย่างลึกซึ้ง และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อผู้ผลิตสื่อที่มีต่อสังคม สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อผ่านกิจกรรมการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน ประกอบด้วย ๔M + ๓C ได้แก่ Managing Knowledge, Mentor, Materials, Morality, Creative

^{๒๖๙} เกศินี ประทุมสุวรรณ, (๒๕๕๙). เมืองสื่อสร้างสรรค์: ตัวชี้วัดเพื่อการพัฒนาเยาวชน, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ ๓๖(๒) เมษายน - มิถุนายน หน้า ๕๕-๕๖.

^{๒๗๐} เสาวณีย์ ฉัตรแก้ว, (๒๕๕๗). สื่อสร้างสรรค์เท่าทันสื่อ กรณีศึกษาโครงการ Idea Idol เท่าทันสื่อ, วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, ปีที่ ๑๐(๔) เมษายน - มิถุนายน หน้า ๑๑๒

Thinking, Communication Skill และ Cost ซึ่งจะเอื้อให้การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อประสบผลสำเร็จได้ สรุปได้ว่า รูปแบบในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ควรจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้บริบทของพื้นที่ การสัมภาษณ์บุคคล ผลิตสื่อสร้างสรรค์ การให้ความรู้ในสถานที่ที่เราจะจัดทำสื่อสร้างสรรค์ออกมา การเก็บรวบรวมองค์ความรู้เพื่อที่เราจะใช้ในการสื่อสารออกไปยังบุคคลภายนอกและการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมในพื้นที่นั้น ๆ

๕.๒.๒ การผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาในเรื่องของการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี พบว่า กระบวนการจัดการฝึกอบรมในเรื่องของการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ตลอดระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน พบว่า เยาวชนสามารถผลิตสื่อสร้างสรรค์ออกมาได้พอสมควร แต่ยังมีข้อบกพร่องในบางส่วน เช่น การเรียงลำดับเรื่องราวของสื่อที่ผลิตยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากมีคอนเทนต์หลายอย่างในเรื่องเดียว อีกทั้งยังตัดต่อภาพและเสียงไม่ค่อยทัน เนื่องจากมีเวลาจำกัดในการตัดต่อ เพียงแค่ ๖ ชั่วโมง จึงต้องขยายระยะเวลาในการส่งคลิปออกไปอีก ๓-๔ ชั่วโมง แต่ถึงกระนั้นจากการสอบถามเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ พบว่า เยาวชนมีความสุขสนุกสนาน กับกิจกรรมโครงการในครั้งนี้ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ คืน ๔ วัน เพื่อให้ศิลปินที่สร้างสรรค์ออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ ผลตอบรับจากชุมชนดีมาก ชุมชนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและยังเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เอกนถุน บางท่าไม้ สิริธร บุญประเสริฐ และนรภัทร เสนียวงศ์ ณ อยุธยา^{๒๗๑} ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ๑) แหล่งเรียนรู้แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร เดิมเป็นเนินดินสูงจากพื้นที่รอบๆ ตั้งอยู่ในท้องที่หมู่ ๕ บ้านหนองเป่า ตำบลหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ยุคหินใหม่ มีอายุราว ๓,๕๐๐ – ๔,๐๐๐ ปี โดยในการจัดแสดงที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนหนองราชวัตร มีการนำวัตถุโบราณที่ค้นพบบางส่วน มาจัดแสดงไว้ ๒) แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ร่วมกับกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ คือ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้กับแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร รวมทั้งส่งต่อไปยังหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ในชุมชนที่มีความต้องการสื่อการเรียนรู้ชุดนี้ และจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ๓) ผลการประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร เพื่อการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ผลการทดลองใช้สรุปได้ดังนี้ ๓.๑) ด้านผลผลิต

^{๒๗๑} เอกนถุน บางท่าไม้ สิริธร บุญประเสริฐ และนรภัทร เสนียวงศ์ ณ อยุธยา, (๒๕๕๘). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์, Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ ๘(๑) มกราคม – เมษายน หน้า ๑-๒ .

ของโครงการ ได้ผลผลิต ประกอบด้วย ๓.๑.๑) สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่องแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๓.๑.๒) สื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๓.๑.๓) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์โปสเตอร์และแผ่นพับประชาสัมพันธ์แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๓.๑.๔) ผลผลิตที่ได้จากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน จำนวน ๔ ฐานกิจกรรม ๓.๒) ด้านผลกระทบที่เกิดขึ้น ๓.๒.๑) หน่วยงานบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตร ผู้นำและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๓.๒.๒) โรงเรียนในเขตที่ตั้งของแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ได้เล็งเห็นถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพที่ตนมีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของตน ๓.๒.๓) นักโบราณคดีประจำแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตรได้รับการสนับสนุนในด้านการพัฒนาแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตรมากขึ้น ๓.๒.๔) ผลกระทบด้านอื่น ๆ เกิดได้ขึ้นงานที่เป็นสื่อการเรียนรู้รูปแบบสื่อมัลติมีเดียและสื่อวีดิทัศน์ รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับประชาสัมพันธ์ ๓.๓) ด้านความยั่งยืน ๓.๓.๑) ได้นำแนวทางในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์นี้ไปประยุกต์ต่อยอดสำหรับการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่คนในชุมชน ในวาระ ๓.๓.๒) ได้รับความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร ๓.๓.๓) ทำให้หน่วยงานภายในชุมชนเกิดการตื่นตัว ให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการร่วมกันพัฒนาแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ญติตา ทรัพย์สินวิวัฒน์ และ รัตนางค์ตุลละวรรณ^{๒๗๒} ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัย ซึ่งบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อสร้างสรรค์และผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ออกมาในรูปแบบคลิปความยาวไม่เกิน ๑๕ นาทีในชื่อรายการ วิจัยว่าไรตี้ ๑๐ คลิป ๑๐ เรื่อง ได้แก่ ปริศนาแห่งเปลือกหอย, เทคโนโลยีอวกาศ, นานาเรื่องนม, กินอย่างไทยให้ไร้โรค, เรื่องเผ็ด ๆ ของพริก (ตอนที่๑), เรื่องเผ็ด ๆ ของพริก (ตอนที่ ๒), เรื่องกล้วยกล้วย, มะพร้าว ๓๖๐ องศา, ข้าว...สายใยอาเซียน, งานวิจัยไทย โดย สกว. โดยงานวิจัยนี้เนื้อหาในการผลิตได้รับความร่วมมือและการทำงานร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและอุทยานการเรียนรู้ TK Park ในการเลือกเนื้อหางานวิจัยที่น่าสนใจ ที่เคยถูกนำเสนอผ่านกิจกรรมพิเศษในรูปแบบนิทรรศการที่อุทยานการเรียนรู้ TK Park เป็นการต่อยอดงานวิจัยไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น กลุ่มเป้าหมายสำหรับงานวิจัย ครั้งนี้คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด สพฐ. หลังจากผลิตออกมาในรูปแบบคลิป ได้นำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายและได้เก็บข้อมูลความพึงพอใจในการใช้สื่อโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ความยาวของคลิปอยู่ในช่วงเวลาที่พอดีไม่ยาวหรือสั้นจนเกินไปและเป็นสื่อการเรียนรู้ การสอนที่น่าสนใจกว่าการอ่านหนังสือหรือแค่ศึกษาในห้องเรียน พร้อมทั้งได้คำแนะนำในเรื่องอื่น ๆ ที่กลุ่มเป้าหมายอยากให้จัดทำในโอกาสต่อไป สรุปได้ว่า การผลิตสื่อสร้างสรรค์ในสังคมยุคปัจจุบันมีบทบาทอย่างมากกับสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งการเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์จะช่วยให้คนรู้จักประเพณีและวัฒนธรรมในพื้นที่ของเราเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมก่อให้เกิดความเข้าใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ

^{๒๗๒} ญติตา ทรัพย์สินวิวัฒน์ และ รัตนางค์ตุลละวรรณ, การสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัย, วารสารวิชาการ นวัตกรรมสื่อสารสังคม ปีที่ ๖(๑) ๒๕๖๑, หน้า ๑๔๖

๕.๒.๓ การสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาในเรื่องของการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีปัญหาในเรื่องของการขาดกิจกรรมนันทนาการเพื่อกระชับความสัมพันธ์ผู้เข้าอบรม ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้น ทางกลุ่มเยาวชนอยากให้มีการจัดกลุ่ม กระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม ควรมีกิจกรรมนันทนาการสอดแทรก เพื่อเพิ่มบรรยากาศให้สนุกยิ่งขึ้น เป็นต้น อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้พัฒนาเพจ “แลดูเบิ่งผ่อ_เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์” (<https://shorturl.asia/TMWre>) ที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานของเหล่าเยาวชนในเครือข่ายของโครงการ “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ ขุนพล^{๒๗๓} ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างสรรค์สื่อรณรงค์แบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้าใจและลดปัญหาการเสพยากระท่อมในกลุ่มเยาวชนพื้นที่เสี่ยงของจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสื่อต้องเกิดมาจากความร่วมมือร่วมใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ โดยให้ทั้งหมดต้องร่วมกันระดมความคิดเพื่อหาประเด็นที่จะสื่อสารในสื่อรณรงค์ ซึ่งสรุปออกมาได้ ๒ ประเด็น คือ วิธีการป้องกันตนเองจากการติดน้ำกระท่อมของกลุ่มเยาวชน และวิธีช่วยเหลือเพื่อนที่เคยติดน้ำกระท่อมให้กลับมาอยู่ในสังคมได้ เนื้อหาที่น่าสนใจจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสาร ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของผู้ติมน้ำกระท่อมให้ตรงกับสภาพเป็นจริง โดยให้เยาวชนได้เห็นข้อเสียที่เกิดขึ้นและลบล้างอัตลักษณ์ทางสังคมแบบผิด ๆ ที่มองว่าน้ำกระท่อมให้ประโยชน์มากกว่าโทษ ซึ่งกลุ่มเยาวชนอาสาสมัครที่สร้างสื่อเยาวชนในพื้นที่อำเภอเทพาเป็นแกนหลักในการผลิตสื่อ ทั้งนี้สื่อที่คนในชุมชนเลือกใช้ได้แก่ สื่อ Fanpage เป็นสื่อหลัก และมีสื่อหนังสือเป็นสื่อสนับสนุน โดยอิทธิพลสื่อรณรงค์ที่มีผลต่อความเข้าใจและลดปัญหาการเสพยากระท่อมค่อนข้างต่ำมาก ซึ่งสามารถทำนายได้เพียงร้อยละ ๔.๕ โดยการได้สิทธิ์และเห็นคอมเมนต์ในเพจมีอิทธิพลสูงสุด ($\beta=0.144$) รองลงมาคือการสร้างประเด็น ($\beta=0.031$) แม้ว่าผลสัมฤทธิ์จากการเข้ารับชมสื่อจะมีอิทธิพลต่อความเข้าใจและลดปัญหาการเสพยากระท่อม น้อยมาก แต่ความเข้าใจและลดปัญหาการเสพยากระท่อมของกลุ่มชาวบ้านและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในทุก ๆ ขั้นตอน กลับให้ผลที่ดีมาก ซึ่งผู้เข้าร่วมกระบวนการทั้งหมดมีความกระตือรือร้น และตระหนักว่าปัญหาการติดน้ำกระท่อมเป็นปัญหาของส่วนรวมทุกคนต้องช่วยกันป้องกันและแก้ไข ปัญหา และเป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนให้มีทัศนคติห่างไกลน้ำกระท่อมได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ พระอภฺคาริกุศุทธิ์ สิริวิฑฺฒโน (ลุนละวัน)^{๒๗๔} ที่ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า จุดแข็งของกระบวนการ

^{๒๗๓} เสริมศักดิ์ ขุนพล, (๒๕๖๔). การสร้างสรรค์สื่อรณรงค์แบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้าใจและลดปัญหาการเสพยากระท่อมในกลุ่มเยาวชนพื้นที่เสี่ยงของจังหวัดสงขลา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้รับทุนสนับสนุนโดยแผนงานศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หน้า บทคัดย่อ.

^{๒๗๔} พระอภฺคาริกุศุทธิ์ สิริวิฑฺฒโน (ลุนละวัน), (๒๕๖๐). กระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย, รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน้า ก

สื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์ ในสังคมไทย มีประโยชน์ดังนี้ คือ ทำให้เนื้อหาสารเผยแพร่ไปทั่วโลก ดีกว่ามาจัดสัมมนาในห้องใดห้องหนึ่งในวงแคบแต่ถ้ากระจายไปในสื่อจะแพร่กระจายกว้างขวางไปหมด เป็นประโยชน์ คือการเสวนาในเรื่องที่เป็นประโยชน์ เหมือนกับในเฟซบุ๊ก ยูทูบ เว็บไซต์ มีผู้สนใจ และตั้งกระทู้ถามกันเป็นจำนวนมาก ถ้าเป็นจุดอ่อน คือ ไม่เหมือนอยู่กับเผชิญหน้ากันแบบสด ๆ บรรยายกันแบบสด ๆ อารมณ์ร่วมจะแรงกว่า ถ้าอารมณ์ร่วมแรงจะได้รับประโยชน์มากกว่า เราไปทำแบบนั้นมันก็จะได้เฉพาะคนที่สนใจจริง ๆ คนที่ไม่สนใจก็จะไม่เกิดประโยชน์ นี่ก็จุดด้อยในการหาผู้บรรยาย ผู้บรรยายไม่ได้สังเกตว่ามีใครนั่งฟังอยู่บ้าง ถ้าสังเกตอยู่ก็คลั่งใจ จุงอารมณ์เต็ม ๆ ได้ เพราะมันเห็นกันจะ ๆ อารมณ์ร่วมมันแรงมันสูง ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนน้อย สื่อทางออนไลน์ไม่ได้สรุปได้ว่า ควรเพิ่มเครือข่ายกลุ่มเยาวชนในแต่ละชุมชน แล้วมาผลิตสื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

๕.๓. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ดูแลด้านความมั่นคงของชาติควรร่วมมือกับชุมชนหรือท้องถิ่นให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในพื้นที่ในภาพรวมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย

๒) ภาคประชาชนควรร่วมมือกับภาครัฐจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและมีการกำกับการดำเนินงานตามแผน ตลอดถึงการติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการด้านความมั่นคงติดตามและประทับประกองการดำเนินงานด้านการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนอย่างใกล้ชิด

๒) หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลกิจการด้านความมั่นคงควรให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนดำเนินการไปได้

๓) ภาคประชาชนซึ่งเป็นชาวชุมชนควรให้การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน ตามสมควร

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาหรือวิจัยเชิงปฏิบัติการต่อยอดกิจกรรมผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนให้สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง

๒) ควรมีการศึกษาหรือวิจัยเชิงปฏิบัติการต่อยอดกิจกรรมผลิตสื่อสร้างสรรค์ในเรื่อง อื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย



บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (๒๕๖๓). **การพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- กลุ่มงานอนุรักษ์เอกสารโบราณ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน. (๒๕๕๙). **การผลิตสื่อสร้างสรรค์วิทัศน์ “เรื่องปราสาทผึ้งโพมทราย”**. พุนอุดหนุนโครงการหนึ่งคณะหนึ่งศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เกศินี ประทุมสุวรรณ. (๒๕๕๙). **เมืองสื่อสร้างสรรค์: ตัวชี้วัดเพื่อการพัฒนาเยาวชน, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, ปีที่ ๓๖ (๒) เมษายน - มิถุนายน.
- จิณห์จุฑา ศุภมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์. (๒๕๖๓). **การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์สำหรับเยาวชนโดยใช้สื่อตามแนวพุทธจิตวิทยา. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**, ปีที่ ๖(๑) มกราคม - มิถุนายน.
- จินตนา กลิ่นนัท. (๒๕๖๐). **สื่อสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของเยาวชน กรณีศึกษา : คนปลายน้ำคลองท่าแนะ จังหวัดพัทลุง. วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก**, ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม - สิงหาคม.
- ชญาณันันท์ อัครธรรมานนท์ และประทีป พืชทองกลาง. (ม.ป.ป.). **การสื่อสารธรรมเพื่อการพัฒนาสังคมเชิงสร้างสรรค์. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร** ปีที่ ๖ ฉบับพิเศษ.
- ชาติ สุรราช. (๒๕๕๙). **“โปรแกรมการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา”**. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต**, ปีที่ ๑๒(๑) มกราคม-มิถุนายน.
- ณิศา ทวีสินวิวัฒน์ และ รัตนาศศุละวรรณ. (๒๕๖๑). **การสร้างสื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัย. วารสารวิชาการ นวัตกรรมสื่อสารสังคม**, ปีที่ ๖(๑).
- ณรงค์ เก้วเกตุ. (๒๕๖๒). **คู่มือการใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องโครงการคอมพิวเตอร์พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. ครูโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๙ (ออนไลน์)**, แหล่งที่มา : <http://www.novabizz.com/Behavior/>.
- ณัฐกาญจน์ ศุกลรัตน์เมธี และ นุชประภา โมกข์ศาสตร์. (๒๕๖๒). **การรู้เท่าทัน สื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย. สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า**.
- ณัฐวุฒิ ทวีชัยอุปถัมภ์. (๒๕๕๘). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัฐวุฒิ สุวรรณทิพย์ ทศนาวิธแก้วสนธิ และ กรกฎ จำเนียร. (๒๕๖๐). **การสื่อสารการตลาดเชิงวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมตลาดน้ำคลองแดน: ตลาดน้ำสามคลองสองเมืองของจังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารการจัดการสมัยใหม่** ปีที่ ๑๕(๒) กรกฎาคม - ธันวาคม.

ณัฐพงษ์ พระลักษ์รักษา. (๒๕๕๙). การผลิตสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการมี

ส่วนร่วมของชุมชน. รายงานการวิจัย สาขาเทคโนโลยีมัลติมีเดียแอนิเมชัน คณะ
เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ดาวธรา วีระพันธ์ และณัฐรดี อนุพงศ์. (๒๕๖๐). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้การตูนมัลติมีเดีย ๒ มิติ
เรื่อง อยู่อย่างพอเพียง ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ ๗(๓) กันยายน-ธันวาคม..

นายแพทย์วิโรจน์ อารีย์กุล วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า. (๒๕๖๒). จิตวิทยาวัยรุ่น
Stories of Psychology. (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/storiesofpsychology๐๓/citwithya-way-run>.

นิเทศ สนั่นนารี จรัส ลีกา สาริกา ไสวงาม และ ภัทรวดี ทองนิก. (๒๕๖๑). การสื่อสารเชิงพุทธเพื่อ
สร้างความปรองดองในสังคม. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, ปีที่ ๕(๑)
มกราคม – มิถุนายน.

ปัทมिता รอดประพันธ์ วิเชียร อารังโสติสกุล และ สายฝน วิบูลย์สรณ์. (๒๕๕๙). การพัฒนา
หลักสูตรเยาวชนรู้เท่าทันสื่อตามแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ ๑๘(๔) ตุลาคม –
ธันวาคม.

ประสิทธิ์ สิงหาสิน. (๒๕๖๐). การออกแบบและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เทศกาลรับตะวันใหม่
ก่อนใครในสยาม. ปริญญาศิลปประยุกต์บัณฑิต สาขาวิชาออกแบบอุตสาหกรรม คณะ
ศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ปรีชา วงศ์ทิพย์. (๒๕๕๕). การพัฒนาชุมชนประยุกต์ : แนวคิดการบูรณาการ. พระมหาสุทิตย
อาภากรโธ บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, สืบค้นวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. (๒๕๕๐). พัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พนา ทองมีอาคม และคณะ. (๒๕๕๙). เรียนรู้เรื่องสื่อ. สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
กรุงเทพฯ: บริษัทสามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.

พระราชบัญญัติ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์. พ.ศ. ๒๕๕๘. สืบค้นจาก
<http://www.m-culture.go.th/surveillance/files/๘๓๕/๕๘/safe-creative-media-law๕๘.pdf> p ๓๐

พระราชบัญญัติ กองทุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์. (ออนไลน์), วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗,
แหล่งที่มา: <http://ilaw.or.th/node/๓๓๑๖>,

พระอัคราภิกุทธิ์ สิริวิฑฒโน (สุนละวัน). (๒๕๖๐). กระบวนการสื่อสารพุทธธรรมผ่านสื่อสังคม
ออนไลน์ของพระสงฆ์ในสังคมไทย. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.

พิชญา นิเวตตานนท์ และ บุหงา ชัยสุวรรณ. (๒๕๕๘). แนวทางการคิดสร้างสรรค์โฆษณาในสื่อดิจิทัล.
วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า. ปีที่ ๑(๒) พฤษภาคม – สิงหาคม.

- ภิเชก ชัยนิรันดร์. (๒๕๕๔). กลยุทธ์การตลาด Social media. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : ดับบลิวพีเอส (ประเทศไทย).
- ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๖. (เล่มที่ ๑๒๗ ตอนที่ ๗๒ ก, ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.
- _____. (๒๕๒๕). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (๒๕๑๓). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๑๓. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๑). กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- รังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗(๒)
- รัตติกาล จงวิศาล. (๒๕๕๖). ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีการวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรือตรีหญิงจิณห์จุฑา ศุภมงคล ร.น. (๒๕๖๒). การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน โดยใช้สื่อตามแนวพุทธจิตวิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิ.ม. (ไทย) ๒/๔๐๓/๕๑๕.
- วิ.ม.หา. (ไทย) ๒/๔๐๒/๕๑๕.
- วิรัชชานา ใจสม. (๒๕๖๐). การศึกษาปัจจัยการรับรู้สื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริพร กนกชัยสกุล. (๒๕๕๓). เครือข่ายสังคมออนไลน์. วารสารนักบริหาร, ๓๐(๑).
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (๒๕๔๕). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (๒๕๕๖). สังคมเครือข่าย Social Network ตอนที่ ๒. เข้าถึงได้จาก <http://www.charkarn.com/varticle/๔๑๔๕๔>. (วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๖).
- สนธยา พลศรี. (๒๕๔๗). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์,
- สิริยา รัตนช่วย. (๒๕๖๐). การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้พลวัตของโลกยุคใหม่. วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ ๗(๑) มกราคม – เมษายน.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (๒๕๔๕). ๑๙ วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔**. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เสาวณีย์ ฉัตรแก้ว. (๒๕๕๗). สื่อสร้างสรรค์เท่าทันสื่อ กรณีศึกษาโครงการ Idea Idol เท่าทันสื่อ. **วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี**. ปีที่ ๑๐(๔) เมษายน – มิถุนายน.
- เสริมศักดิ์ ขุนพล. (๒๕๖๔). การสร้างสรรค์สื่อรณรงค์แบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้าใจและลดปัญหาการเสพยากระท่อมในกลุ่มเยาวชนพื้นที่เสี่ยงของจังหวัดสงขลา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้รับทุนสนับสนุนโดยแผนงานศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อนุรุธ ว่องวานิช, (๒๕๖๐). **แนวทางการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนไทย ด้วยหลักพุทธธรรมในยุค Thailand ๔.๐**. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ. (๒๕๕๐). **รู้ทันตนเอง รู้เก่งใช้สื่อ. โครงการสื่อสร้างสรรค์สุขภาพ ในนามมูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.**
- อุลิสซา ครุฑะเสน, (๒๕๕๖). **แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ๖(๓) กันยายน – ธันวาคม.**
- เอกนถน์ บางท่าไม้ สิริธร บุญประเสริฐ และนรภัทร เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. (๒๕๕๘). **การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้โบราณคดีหนองราชวัตร จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์. Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ ๘(๑) มกราคม – เมษายน.**
- A.J. Romis Zowski,. (๑๙๙๒). **Instructional development paradigms**. Englewood Clifl NJ : Education Technology Publications.
- Beach, Dale S. (๑๙๗๐). **Personnel : The Management of People at Work**. NewYork : Macmilan Publishing Co.
- Cole, L & Hall. (๑๙๗๐). **Psychology of adolescence**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Dale, Edgar. (๑๙๖๙). **Audio-Visual Methods in Teaching**. ๓ Ed. New York : The Dryden Press Holt, Rineheart and Winston.
- Douglas Schuler. (๑๙๙๖). **New Community Networks**. Wire for change. New York: AMC. Press.
- Dusek, B.J, (๑๙๘๗). **Adolescent development and behavior**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Erikson, E.H. (๑๙๖๘). **Identity Youth and Crisis**. New York : Norton & Company.

- Good, Carter V. (๑๙๗๓). **Dictionary of Education**. NewYork : McGraw-Hill Book Company.
- Good. T.,& Brophy,J. (๑๙๗๒). “Behavirol expression of teacher attitude” **Journal of Education Psychology**. ๖๓,๖๑๗-๖๒๔.
- Hurlock, E.B. (๑๙๗๓). **Adolescent Development**. ๓rd ed. New york: McGraw-Hill Institute of Alcohol Studied.n.d. Adolescent Alcohol: Problem.
- Kolb, A. David. (๑๙๘๔). **Experiential Learning:Experience as The sourse of Learning and Develop- ment**. New Jersey: Prentice-Hall.
- P.A. Payutto. (๒๐๐๐). **Buddhadahmma**. Bangkok: MCU Press.
- Silverblatt, (๑๙๙๕). **A. Media Literacy, Keys to Interpreting Media Messages**. Westport Connecticut PRAEGER.
- Thinknet. (๒๕๖๔) วิวัฒนาการการสื่อสารของแต่ละยุคแบบเข้าใจง่าย The Evolution of Communication. แหล่งที่มา <https://www.thinknet.co.th/what-we-do/วิวัฒนาการการสื่อสาร-the-evolution-of-communication> สืบค้นเมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕
- Thoman, E. Founding Inspiration Media Value. (๑๙๙๙). **Center for Media Literacy**. [Online]. Accessed ๑๑ May ๒๐๑๑, Available from <http://www.medialit.org/founding-inspiration>.



ภาคผนวก ก

เครื่องมือวิจัย



หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมวิจัย (Informed Consent)
รับรองโดยคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โครงการวิจัย เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

"Lae" Model of Traditional and Cultural Creative Media for local Development of youth in Pattani Province.

วันที่ลงนาม.....

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมให้ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากคณะผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย อันตราย รวมทั้งประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด และมีความเข้าใจดีแล้ว

คณะผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ จะไม่ปิดบังซ่อนเร้น จนข้าพเจ้าพอใจ ข้าพเจ้าเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ โดยปราศจากการบังคับหรือชักจูง

ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ และการบอกเลิกนี้จะไม่มีผลต่อข้าพเจ้า จะพึงได้รับในปัจจุบันและในอนาคต

คณะผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยเฉพาะในของสรุปผลการวิจัยโดยไม่มีการระบุชื่อนามสกุลของข้าพเจ้า การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะกระทำด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

คณะผู้วิจัยรับรองว่าหากเกิดอันตรายใด ๆ จากการวิจัย ข้าพเจ้าจะได้รับการรักษาพยาบาล ตามที่ระบุในเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้าจะได้รับเอกสารชี้แจงและหนังสือยินยอมที่มีข้อความเดียวกันกับที่คณะผู้วิจัยเก็บไว้ เป็นส่วนตัว ข้าพเจ้า ๑ ชุด

ข้าพเจ้าได้รับทราบข้อความข้างต้นแล้ว มีความเข้าใจดีทุกประการ และลงนามในใบยินยอมด้วยความเต็มใจ

ลงชื่อ.....ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

(.....ชื่อ-นามสกุล ตัวบรรจง)

ลงชื่อ.....ผู้ดำเนินโครงการวิจัย

(.....ชื่อ-นามสกุล ตัวบรรจง)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....ชื่อ-นามสกุล ตัวบรรจง)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....ชื่อ-นามสกุล ตัวบรรจง)

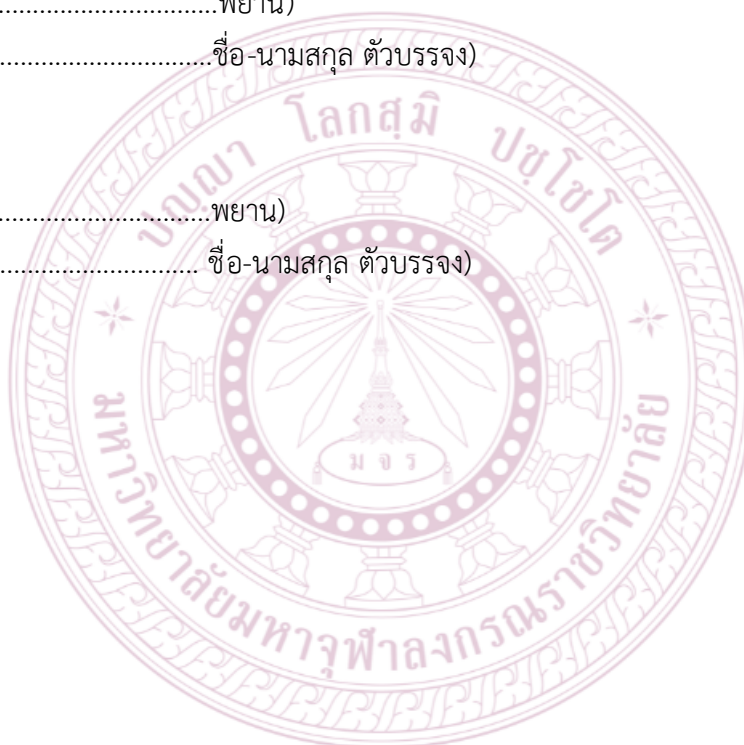
ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย อายุน้อยกว่า ๑๘ ปี/ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และไม่สามารถลงลายชื่อด้วยตนเอง

ข้าพเจ้า.....ในฐานะเป็น.....(ผู้แทนโดยชอบธรรมตามกฎหมาย/ผู้ปกครอง/บิดา-มารดา/สามี-ภรรยา) ของ.....อนุญาตให้.....เข้าร่วมในโครงการวิจัยในครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้แทนโดยชอบธรรมตามกฎหมาย/ผู้ปกครอง/บิดา-มารดาสามี-ภรรยา)

ลงชื่อ.....พยาน)
(.....ชื่อ-นามสกุล ตัวบรรจง)

ลงชื่อ.....พยาน)
(.....ชื่อ-นามสกุล ตัวบรรจง)



เอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Participant information sheet)

ชื่อโครงการวิจัย

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

"Lae" Model of Traditional and Cultural Creative Media for local Development of youth in Pattani Province.

ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง

“แลดูเบ่งพ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด
"Lae, Do, Berng, Por" Youths produce creative Buddhist media for local development in their hometown.

วันที่ชี้แจง มีนาคม ๒๕๖๕

ชื่อที่ทำงานของผู้วิจัย

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลมณี) ผศ.
นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช
นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์
พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ๓๐๘ หมู่ ๖ ซอย ๑๐
ถนนสามัคคีสาย ข ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

ดร.ทวีศักดิ์ พุฒสุชี จากมหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ให้ทุนวิจัย

ท่านได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ แต่ก่อนที่ท่านจะตกลงใจเข้าร่วมหรือไม่ โปรดอ่านข้อความในเอกสารนี้ทั้งหมด เพื่อให้ทราบว่า เหตุใดท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ โครงการวิจัยนี้เพื่ออะไร หากท่านเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านจะต้องทำอะไรบ้าง รวมทั้งข้อดีและข้อเสีย อาจเกิดขึ้นในระหว่างการศึกษาวิจัย

ในเอกสารนี้ อาจมีข้อความที่ท่านอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามคณะผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยที่ทำการนี้ เพื่อให้อธิบายจนกว่าท่านจะเข้าใจ ท่านจะได้รับเอกสารนี้ ๑ ชุด กลับไปอ่านที่บ้านเพื่อปรึกษากับผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง เพื่อน หรือแพทย์ที่ท่านรู้จัก ให้ช่วยตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้หรือไม่ การเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้จะต้องเป็น ความสมัครใจ ของท่าน ไม่มีการบังคับหรือชักจูง ถึงแม้ท่านจะไม่เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านก็จะปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันตามปกติ การไม่เข้าร่วมหรือถอนตัวจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อผลการศึกษาของท่านแต่อย่างใด

โปรดอย่าลงลายมือชื่อของท่านในเอกสารนี้จนกว่าท่านจะแน่ใจว่ามีความประสงค์จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ คำว่า “ท่าน” ในเอกสารนี้ หมายถึง ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยในฐานะอาสาสมัครในโครงการวิจัยนี้ หากท่านเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมตามกฎหมายของผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัย และลงนามแทนในเอกสารนี้ โปรดเข้าใจว่า “ท่าน” ในเอกสารนี้หมายถึง ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยเท่านั้น

โครงการวิจัยนี้มีที่มาอย่างไร และวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

สื่อสร้างสรรค์ หมายถึง สื่อนำเสนอในรูปแบบของเทคโนโลยีนำเสนอต่าง ๆ เช่น คลิปวิดีโอ หนังสั้น ภาพ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น และเมื่อพิจารณาคำว่า “สื่อ” ในภาษาไทยกับคำในภาษาอังกฤษ พบว่ามีความหมายตรงกับคำว่า “media” (ในกรณีที่มีความหมายเป็นเอกพจน์จะใช้คำว่า “medium”) ซึ่งคำว่า “สื่อ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒²⁷⁵ ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า “สื่อ (กริยา) หมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน เช่น สื่อความหมาย, ชักนำให้รู้จักกัน สื่อ (นาม) หมายถึง ผู้หรือสิ่งที่ติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน เช่น เขาใช้จดหมายเป็นสื่อติดต่อกัน, เรียกผู้ที่ทำหน้าที่ชักนำให้ชายหญิงได้แต่งงานกันว่า พ่อสื่อ หรือ แม่สื่อ (ศิลปะ) ในส่วนของวัสดุต่าง ๆ ที่นำมาสร้างสรรค์งานศิลปกรรม ให้มีความหมายตามแนวคิด ซึ่งศิลปินประสงค์แสดงออกเช่นนั้น เช่น สื่อผสม” ส่วนคำว่า “สื่อ” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓²⁷⁶ และ พ.ศ. ๒๕๒๕²⁷⁷ หมายถึง ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน ในกระบวนการสื่อสารมวลชน คำว่า “สื่อ” (Channel or Medium) คือ พาหนะนำข่าวสาร (Message Vehicles) หรือพาหนะของสารหรือสิ่งที่ขนส่งสาร (Carrier of Messages) จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารไปได้ก็ต้องอาศัยสื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารออกไปและข่าวสารจะไปถึงผู้รับได้ก็ต้องอาศัยสื่อพาไป เช่น คลื่นวิทยุในอากาศนำเสียงพูดไปให้ผู้ฟัง กระดาษนำตัวอักษรและภาพที่ปรากฏไปให้ผู้รับสารได้อ่าน เป็นต้น ทางด้านผู้รับสารก็เช่นเดียวกัน ต้องอาศัยสื่อในการรับสารนั้น ๆ เช่น ผู้รับสารจะต้องมีเครื่องรับวิทยุ เป็นต้น ดังนั้นทั้งสองฝ่ายต่างอาศัยสื่อเพื่อการติดต่อให้ถึงกัน มนุษย์ได้คิดค้นประดิษฐ์สร้างขึ้น เสาหาวิธีการหาช่องทางในรูปแบบต่าง ๆ กัน ตามสภาพของทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง และพัฒนาวิธีการ กระบวนการ และเครื่องมืออุปกรณ์ให้ก้าวหน้า เพิ่มพูนสมรรถนะ คุณภาพและประสิทธิภาพในการแสวงหาสาร การเก็บสาร การส่งสาร การรับสาร และการสื่อสารกลับ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารของมนุษย์ต่อไป²⁷⁸ ประกอบกับในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ได้มีกลุ่มหนึ่ง ใช้ชื่อ “กลุ่มหัวใจเดียวกัน” ในการใช้เทคนิคการเขียน การถ่ายภาพ และการทำสารคดีสั้น เพื่อพัฒนาพื้นที่มาในระยะหนึ่งแล้ว

ซึ่งกลุ่มหัวใจเดียวกันนี้ได้รับการสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การพัฒนาเทคนิคการเขียน การถ่ายภาพ การทำสารคดีสั้นเพื่อการสื่อสารและเพิ่มศักยภาพองค์กรภาคประชาสังคม ภายใต้ชื่อกิจกรรม “ค่าย ๓ ศิลป์ เขียน-ถ่ายภาพ-สร้างหนัง” โดยที่ค่าย ๓ ศิลป์นี้ได้รับเกียรติจากวิทยากรที่มากด้วยความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ ผู้อำนวยการกลุ่มหัวใจเดียวกัน นักเขียนอิสระ

²⁷⁵ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.

²⁷⁶ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๑๓). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๑๓. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๑). กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

²⁷⁷ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๒๕). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

²⁷⁸ สื่อสร้างสรรค์. แหล่งที่มา <https://sites.google.com/a/srv.ac.th/zether/sux-srangsrkh>

และนักกิจกรรมแห่งชาติแดนใต้ วิทยากรด้านการเขียน ได้แก่ คุณชรินทร์ แซ่มสาคร นักข่าวผู้คร่ำหวอดในวงการสื่อมวลชนมากกว่า ๓๐ ปี, คุณอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ นักเขียนมือรางวัล วิทยากรด้านการถ่ายภาพ คุณเกริ่น เขียนชื่น ช่างภาพอิสระ เจ้าของรางวัลถ้วยพระราชทานฯ ผู้หลงรักชายแดนใต้ และเคยล่องเรือ กอและจากนราธิวาส ไปถึงกรุงเทพมหานคร และ มุหมัด ซอเร่ เด็ง ช่างภาพอิสระ มือรางวัล ผู้ถ่ายทอดด้านงามของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง และด้านการสร้างหนัง ได้แก่ นำพล ตระการผล ผู้กำกับชั้นแนวหน้าของเมืองไทย ผู้สร้างนักข่าวพลเมืองมาหลายต่อหลายรุ่น พร้อมตีกีรี้ หั้วหน้าฝ่ายสื่อเพื่อการเรียนรู้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และ ชารีฟ อดุยศาสตร์ ผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์อิสระ ผู้ผลิตสารคดีชั้นยอดออกกรายการโทรทัศน์มากมาย และคุณอลิษา ดาโอ๊ะ อาจารย์พิเศษ สาขานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสื่อสารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีกระบวนการอบรมค่าย ๓ ศิลป์ คือ ให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้เรียนรู้เทคนิคการสร้างศิลปะทั้งสามแขนง ได้แก่ ด้านการเขียน การถ่ายภาพ การสร้างหนังสั้นจากโทรศัพท์มือถือ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เลือกศิลปะที่ตนเองถนัด เพื่อลงลึกและสร้างผลงานขึ้นมา ผ่านกิจกรรมเวิร์กช็อป เรียนรู้และได้คำแนะนำจากวิทยากรอย่างใกล้ชิด และเป็นกันเอง โดยกิจกรรมมีทั้งส่วนการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการ และการลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานจริง ไปสู่การนำเสนอและการวิจารณ์ผลงานเพื่อการพัฒนาแง่มุมชายแดนใต้ งามงามจากค่าย ๓ ศิลป์ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา ทางกลุ่มหัวใจเดียวกันก็ได้ร่วมกับอุทยานการเรียนรู้ยะลา จัดกิจกรรม ค่าย ๓ ศิลป์ Unseen Yala ขึ้นเมื่อ ๒๘-๓๐ เมษายน ที่ผ่านมา เพื่อได้เยาวชนอายุ ๑๕-๒๕ ปีได้เรียนรู้สืบสานมรดก วัฒนธรรม ของดีของเด่นของจังหวัดยะลา และนำมาถ่ายทอดเรื่องราวผ่านงานเขียน งานภาพถ่าย และสื่อวิดีโอ และนำผลงานของผู้เข้าร่วมมาจัดแสดงเป็นนิทรรศการ สามศิลป์ อันซีนยะลา²⁷⁹

ในการนี้ทางคณะผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเดียวกันในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ผ่านการอบรมค่าย “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยเริ่มจากการสำรวจข้อมูลและพูดคุยกับเยาวชนในชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน นอกจากเยาวชนจะได้เรียนรู้ รับทราบปัญหาในชุมชนท้องถิ่น และตระหนักถึงการแก้ไขพัฒนาบ้านเกิดของตน แล้วนำไปสู่การฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน จำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ โดยการจัดฝึกอบรมเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง อีกทั้งคนในชุมชนก็ยังได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับเยาวชน ในการบอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น และได้เสริมศักยภาพในการแก้ปัญหาโดยนำความรู้และการสนับสนุนส่งเสริมจากโครงการวิจัยฯ นี้ไปเสริมองค์ความรู้ในท้องถิ่นของตนให้สามารถแก้ปัญหาให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้นคณะผู้วิจัยสนใจในการที่จะศึกษาถึง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยทำการศึกษาถึงรูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดบนพื้นที่ภาคใต้ที่เยาวชนเลือกใช้เพื่อถอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัย “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีว่าพวกเขาเหล่านั้นจะผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธที่สะท้อนอัตลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทของชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยที่ปัญหาในพื้นที่คงต้องอาศัยเวลาอีกนานในการแก้ปัญหา ความซับซ้อนของปัญหา ไม่ใช่เรื่องที่จะอาศัยใคร

²⁷⁹ South Deep Outlook. (๒๕๖๔).๓ ศาสตร์ ๓ ศิลป์เพื่อหัวใจเดียวกัน. แหล่งที่มา

ขึ้นมาขามาแก้ แต่เป็นเรื่องของภาคประชาสังคมที่จะช่วยกัน ซึ่งการพัฒนาทักษะในการสื่อสารก็เป็นการเพิ่มศักยภาพให้คนในพื้นที่ที่จะสื่อสารหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่อีกรูปแบบหนึ่ง การถ่ายทอด และการเรียนรู้เทคนิคศิลปะทั้งสามแขนงจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือเพื่อสันติสุข โดยรวมให้กับพื้นที่ และสามารถขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
- ๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
- ๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เพราะคุณสมบัติที่เหมาะสมดังต่อไปนี้

เป็นผู้มีความสนใจและสามารถเข้าร่วมฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง อีกทั้งได้อาศัยอยู่ในชุมชน/โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ประกอบไปด้วย

- กลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- กลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี
- กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล
- กลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาเระ)
- กลุ่มเยาวชนต้นกล้าพันธุ์ใหม่ จังหวัดปัตตานี

ท่านไม่สามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยได้หากท่านมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ไม่สนใจและไม่สามารถเข้าร่วมฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่องได้ อีกทั้งไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี คณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล กลุ่มเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาเระ) และ กลุ่มเยาวชนต้นกล้าพันธุ์ใหม่ จังหวัดปัตตานี

จะมีการทำโครงการวิจัยนี้ที่ใด และมีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ทั้งสิ้นเท่าไร

โครงการวิจัยนี้จะทำที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี และลงพื้นที่ปฏิบัติ ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน ๒ คืน ๓ วัน โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๒๕ คน

ระยะเวลาที่ท่านจะต้องร่วมโครงการวิจัยและจำนวนครั้งขึ้นัด

ท่านจะได้รับการสอบถามข้อมูลพื้นฐาน และรับคำอธิบายเกี่ยวกับการวิจัย ก่อนการดำเนินการวิจัย รวมกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน ๓ ครั้ง

หากท่านเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ ท่านจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอน หรือได้รับการปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ตอบแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น ให้สัมภาษณ์เชิงลึก เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ และเข้าร่วมการประชุมสัมมนา รวมกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน ๓ ครั้ง ซึ่งทางคณะผู้วิจัยจะให้คำชี้แนะและให้คำปรึกษาตลอดโครงการวิจัยนี้

ความไม่สุขสบาย หรือความเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจจะได้รับจากกรรมวิธีการวิจัยมีอะไรบ้าง และวิธีการป้องกัน/แก้ไขที่คณะผู้วิจัยเตรียมไว้หากมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น

ไม่มีความเสี่ยงอันตรายที่จะได้รับจากกรรมวิธีการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการวิจัย

๑) ได้รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

๒) ได้สื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

๓) ได้เครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

๔) สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นฐานข้อมูลอ้างอิงในทางวิชาการได้

ค่าใช้จ่ายที่ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยจะต้องรับผิดชอบ (ถ้ามี)

ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

ค่าตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย

มีใบประกาศเกียรติคุณ และสินน้ำใจ มอบให้

หากท่านไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านมีทางเลือกอื่นอย่างไรบ้าง

ไม่มี

หากเกิดอันตรายที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยนี้ จะติดต่อกับใครบ้าง และได้รับการปฏิบัติอย่างไร

หากเกิดอันตรายที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถติดต่อกับ

๑) พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

๓๐๘ หมู่ ๖ ซอย ๑๐ ถนนสามัคคีสาย ข ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

เบอร์โทร ๐๗๓-๔๕๐๐๗๑ , ๐๘๙-๗๓๗-๔๒๔๒

๒) พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, (กุลมณี) ผศ.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

๓๐๘ หมู่ ๖ ซอย ๑๐ ถนนสามัคคีสาย ข ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

เบอร์โทร ๐๗๓-๔๕๐๐๗๑ , ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

หากท่านมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย จะถามใคร ระบุชื่อผู้วิจัยหรือผู้วิจัยร่วม

หากท่านมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย โปรดสอบถามได้ที่

- | | |
|--|---------------------|
| ๑) พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, (กุลมณี) ผศ. | หัวหน้าโครงการวิจัย |
| ๒) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช | ผู้ร่วมวิจัย |
| ๓) นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ | ผู้ร่วมวิจัย |
| ๔) พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน) | ผู้ร่วมวิจัย |
| ๕) ดร.ทวีศักดิ์ พุฒสุชี | ประธานที่ปรึกษา |

หากท่านรู้สึกว่าการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมในระหว่างโครงการวิจัยนี้ ท่านอาจแจ้งเรื่องได้ที่

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ เบอร์โทร. ๐๓๕-๒๔๘-๐๗๓

ข้อมูลส่วนตัวของท่านที่ได้จากโครงการวิจัยครั้งนี้จะถูกนำไปใช้ดังต่อไปนี้

คณะผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่ได้จากโครงการวิจัย เพื่อประโยชน์ทางวิชาการโดยไม่เปิดเผยชื่อนามสกุล ที่อยู่ของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยทุกคน คณะผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลที่ได้จากโครงการวิจัยไว้ในงานวิจัยของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ท่านจะถอนตัวออกจากโครงการวิจัยหลังจากได้ลงนามเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้วได้หรือไม่

ท่านสามารถถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาที่ท่านต้องการ โดยจะไม่มีผลเสียใด ๆ เกิดขึ้นหรือท่านอาจถูกขอให้ออกจากโครงการวิจัยเมื่อท่านมีโรคที่มีอาการป่วยเกิดขึ้น ไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้

กำหนดการจัดกิจกรรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
 “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
 ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
 วันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน)
 ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี



วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

- เวลา ๐๘.๓๐ น. ลงทะเบียน รับเอกสาร
- เวลา ๐๙.๐๐ น. ประธานในพิธีเปิด พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มจร.
 กล่าวรายงาน โดย พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ. หัวหน้าโครงการวิจัยฯ ย่อย ๑
- เวลา ๐๙.๓๐ น. แนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี
 จังหวัดปัตตานี โดยนายอาหะมะ บูละ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะเสยะวอ
- เวลา ๑๐.๐๐ น. พักรับน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๐.๑๕ น. เรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท โดยนายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ
- เวลา ๑๑.๓๐ น. ฉันทาอาหาร / รับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๓.๐๐ น. เรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ โดยนายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์
- เวลา ๑๔.๑๕ น. พักรับน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๔.๓๐ น. เรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ โดยนางสาวอลิษา ดาโอะ
- เวลา ๑๕.๔๕ น. พักรับน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๖.๐๐ น. นำเยาวชนลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลปะเสยะวอ
 อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
- แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจริง
 - แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจำลอง
 - แหล่งผลิตถั่วแผ่นทอด
 - ชุมชนท่องเที่ยว / NEE RAN NEE RESORT
 - แหล่งผลิตน้ำบูดู ของดีจังหวัดปัตตานี
- เวลา ๑๗.๓๐ น. รับประทานอาหารเย็น
- เวลา ๑๘.๓๐ น. กลุ่มเยาวชนเตรียมบทที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์
- เวลา ๒๐.๐๐ น. เข้าที่พัก ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

วันเสาร์ที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

- เวลา ๐๗.๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า
- เวลา ๐๙.๐๐ น. ทบทวนการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ /
 การตัดต่อวิดีโอ) โดยวิทยากร
๑. นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ (การเขียนบท)
 ๒. นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ (การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ)
 ๓. นางสาวอลิษา ดาโอะ (การตัดต่อวิดีโอ)

- เวลา ๙๐.๓๐ น. กลุ่มเยาวชนนำเสนอบทที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์
- เวลา ๑๐.๐๐ น. พักฉันน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๐.๑๕ น. กลุ่มเยาวชนลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) ในตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี
- แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจริง
 - แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจำลอง
 - แหล่งผลิตถั่วแผ่นทอด
 - ชุมชนท่องเที่ยว / NEE RAN NEE RESORT
 - แหล่งผลิตน้ำบูดู ของดีจังหวัดปัตตานี
- เวลา ๑๑.๓๐ น. ฉันทนาการ / รับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๓.๐๐ น. กลุ่มเยาวชนลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) ในตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี (ต่อ)
- แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจริง
 - แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจำลอง
 - แหล่งผลิตถั่วแผ่นทอด
 - ชุมชนท่องเที่ยว / NEE RAN NEE RESORT
 - แหล่งผลิตน้ำบูดู ของดีจังหวัดปัตตานี
- เวลา ๑๔.๕๐ น. พักฉันน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๑๕.๐๐ น. กลุ่มเยาวชนลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) ในตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี (ต่อ)
- แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจริง
 - แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจำลอง
 - แหล่งผลิตถั่วแผ่นทอด
 - ชุมชนท่องเที่ยว / NEE RAN NEE RESORT
 - แหล่งผลิตน้ำบูดู ของดีจังหวัดปัตตานี
- เวลา ๑๗.๓๐ น. รับประทานอาหารเย็น
- เวลา ๑๘.๓๐ น. สรุปประสบการณ์จากพื้นที่ / เริ่มผลิตผลงาน (ผู้ให้คำปรึกษาโดยวิทยากรประจำกลุ่ม)
- เวลา ๒๐.๐๐ น. เข้าที่พัก ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี

วันอาทิตย์ที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

- เวลา ๐๗.๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า
- เวลา ๐๙.๐๐ น. กระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี
- เวลา ๑๑.๓๐ น. ฉันทนาการ / รับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๓.๐๐ น. นำเสนอคลิปวิดีโอ โดยกลุ่มเยาวชน
- กลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
 - กลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี

- กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตนิยานุกูล
- กลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาละ)
- กลุ่มเยาวชนสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดสงขลา

คณะกรรมการผู้ตัดสินศิลปวิถีโอ จาก ๑) แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจริง
๒) แหล่งผลิตเรือกอลและเรือจำลอง ๓) แหล่งผลิตถั่วแผ่นทอด ๔) ชุมชนท่องเที่ยว /
NEE RAN NEE RESORT ๕) แหล่งผลิตน้ำบูดู ของดีจังหวัดปัตตานี ที่ละ ๑ ท่าน
คณะวิทยากรทั้ง ๓ ท่าน อบต ๑ ท่าน และ ดร.ทวีศักดิ์ พุฒสุชี

เวลา ๑๔.๓๐ น. สรุปรายการอบรม / วางแผนการทำงานในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ต่อไป

เวลา ๑๕.๐๐ น. พิธีปิด/มอบเกียรติบัตร โดย ดร.ทวีศักดิ์ พุฒสุชี ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยทักษิณ/ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

หมายเหตุ กำหนดการนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
พิธีกรในรายการ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง

พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, (กุลมณี) ผศ.

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อย ๑

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

แบบฟอร์มสำรวจข้อมูลผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยฯ (ใช้กับเยาวชน)
เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ชื่อ-สกุล [ด.ช./ด.ญ./นาย/นาง/น.ส.]
 ชื่อเล่น ฉายาที่เพื่อนเรียก อายุ ปี วัน/เดือน/
 ปีเกิด (พ.ศ.) นับถือศาสนา ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ หมู่ที่
 ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/
 เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์
 โทรศัพท์ มือถือ E- Mail line
 Facebook โซเชียลมีเดียอื่น ๆ
 วุฒิการศึกษา ☐ ไม่ได้ศึกษา ☐ ประถม ☐ มัธยมต้น ☐ มัธยมปลาย/ปวช. ☐ ปวส. ☐ปริญญาตรี

ข้อคำถามเบื้องต้น

๑) ความถี่ในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของท่านบ่อยแค่ไหน

- ☐ มากกว่า ๑ ครั้งต่อวัน
☐ วันละ ๑ ครั้ง
☐ ๒-๓ วันครั้ง
☐ สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง
☐ สองสัปดาห์ ๑ ครั้ง
☐ เดือนละ ๑ ครั้ง
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๒) ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันในแต่ละครั้งของท่าน

- ☐ น้อยกว่า ๑ ชั่วโมง
☐ ๑-๒ ชั่วโมง
☐ ๒-๓ ชั่วโมง
☐ มากกว่า ๓ ชั่วโมง

๓) สถานที่ที่ท่านเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด

- ☐ ที่บ้าน
☐ ที่ทำงาน
☐ ที่โรงเรียน / มหาวิทยาลัย
☐ ที่ร้านอินเทอร์เน็ต
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๔) ช่วงเวลาที่ท่านเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

- ☐ ๐๘.๐๑-๑๒.๐๐ น.
☐ ๑๒.๐๑-๑๖.๐๐ น.

☐ ๑๖.๐๑-๒๐.๐๐ น.

☐ ๒๐.๐๑-๐๐.๐๐ น.

☐ ๐๐.๐๑-๐๔.๐๐ น.

☐ ๐๔.๐๑-๐๘.๐๐ น.

๕) ท่านใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ Facebook

☐ YouTube

☐ Twitter

☐ TikTok

☐ Instagram

☐ blockdit

☐ Line

☐ Clubhouse

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๖) ท่านรู้จักเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ท่านเข้าใช้อยู่ได้อย่างไร

☐ สมัครเล่นด้วยตนเอง

☐ เพื่อนแนะนำ / ชักชวน

๗) ท่านใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ใดมากที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)

☐ Facebook

☐ YouTube

☐ Twitter

☐ TikTok

☐ Instagram

☐ blockdit

☐ Line

☐ Clubhouse

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๘) ท่านมีเพื่อนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้รวมทั้งหมดกี่คน (รวมทุกเว็บไซต์ที่ท่านมีอยู่)

☐ น้อยกว่า ๑๐ คน

☐ ๑๑-๕๐ คน

☐ ๕๑-๑๐๐ คน

☐ ๑๐๑-๒๐๐ คน

☐ ๒๐๑-๕๐๐ คน

☐ ๕๐๑ คนขึ้นไป

๙) เหตุผลที่ท่านเข้าใช้เว็บไซต์สังคมออนไลน์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก

- ☐ เพื่อค้นหาเพื่อนใหม่
- ☐ เพื่อหาคู่
- ☐ อัปเดตสถานะ/ ข้อมูลส่วนตัว/ รูปภาพ
- ☐ เล่นเกม
- ☐ หาข้อมูล/ แลกเปลี่ยนข้อมูล
- ☐ ติดตามข่าวสารศิลปิน / ดารา / บุคคลมีชื่อเสียง
- ☐ ติดตามข่าวสารของสินค้า, ผลิตภัณฑ์ หรือ บริการต่าง ๆ
- ☐ เชิญชวนให้บุคคลอื่น เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม
- ☐ เชิญชวนให้บุคคลอื่น ซื้อสินค้า หรือบริการ
- ☐ เชิญชวนให้บุคคลอื่นเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองจัดขึ้นหรือที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น
- ☐ ร่วมกิจกรรมกลุ่มออนไลน์ต่าง ๆ เช่น อ่านและแสดงความคิดเห็น, ร่วมเป็นแฟนคลับ ฯลฯ
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๑๐) ประสบการณ์การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของท่าน

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑ ปี
- ☐ ๒ - ๓ ปี
- ☐ มากกว่า ๔ ปี ขึ้นไป

๑๑) ท่านเคย/ไม่เคย เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้

- ☐ ข้าพเจ้าไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้
- ☐ ข้าพเจ้าเคยเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ คือ

๑๒) หากคณะผู้วิจัยจะเชิญท่านเข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมในจังหวัดปัตตานีเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของท่าน ท่านจะเต็มใจเข้าร่วมด้วยไหมครับ/ค่ะ

- ☐ ข้าพเจ้ายินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในครั้งนี้
- ☐ ข้าพเจ้ายังไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการวิจัยในครั้งนี้

๑๓) ท่านสนใจที่จะพัฒนาตนเองด้านไหนถ้าหากท่านเข้าร่วมโครงการฯ นี้ (สามารถตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ☐ การเขียนบท
- ☐ การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ
- ☐ การตัดต่อวิดีโอ

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

...../...../.....

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) (ใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิ)

เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประกอบไปด้วย ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ กระบวนการ และความสัมพันธ์ของการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม และตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....

ตำแหน่งการทำงาน.....

ที่อยู่สถานที่ทำงาน.....

อายุ..... ปี นับถือศาสนา เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

บ้านที่อยู่อาศัย.....

หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้.....

E-mail..... ไลน์.....

วัน/เดือน/ปี ที่เข้าร่วม.....

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ กระบวนการ และความสัมพันธ์ของการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม

๒.๑ ท่านคิดว่า การผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน มีความสำคัญกับยุคสมัยในปัจจุบันมากน้อยเพียงไร (กรุณาอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒ มีใคร หรือ หน่วยงานใดบ้าง ที่จะเป็นหลัก หรือ แก่นนำสำคัญ ที่เก็บรวบรวมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท่าน เพื่อบอกเล่าถึงเรื่องราวประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น ในรูปแบบต่าง ๆ สู่สังคมภายนอก (กรุณาอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ)

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๓ ท่านคิดว่า เยาวชนคนรุ่นใหม่ สามารถถ่ายทอดเรื่องราวประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่าง ๆ ของชุมชนท่าน สู่สังคมภายนอก ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (กรุณาอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ)

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๔ ท่านคิดว่า ต้องใช้วิธีการอย่างไรถึงทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ สามารถถ่ายทอดเรื่องราว ประเพณี และวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่าง ๆ ของชุมชนท่าน สู่สังคมภายนอก (กรุณาอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ)

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๕ ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของท่าน ควรมีโครงการหรือกิจกรรมอะไรบ้าง (กรุณาอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชน

๓.๑ ด้านการเขียนบท

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๒ ด้านการถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๓ ด้านการตัดต่อวิดีโอ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์
คณะผู้วิจัย

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) (ใช้กับเยาวชนที่เข้ารับการอบรม)
เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

คณะผู้วิจัย พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, (กุลมณี) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช
นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน)

คำชี้แจง

ประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) นี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๖๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เพื่อศึกษารูปแบบ แนวคิด ความหมาย รวมไปถึงการผลิตสื่อ และสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่านในการร่วมสนทนากลุ่ม(Focus Groups) อย่างอิสระ

จากการที่ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ท่านได้พบกับปัญหาและมีแนวทางการพัฒนาอย่างไรบ้าง ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ กรุณาอธิบายในเชิงพรรณนา

๑. ด้านการแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

๑) ท่านพบปัญหาการแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

๒. ด้านการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท

๑) ท่านพบปัญหาการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

๓. ด้านการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ

๑) ท่านพบปัญหาการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

๔. ด้านการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ

๑) ท่านพบปัญหาการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

๕. ด้านการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์

๑) ท่านพบปัญหาการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์ มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

๖. ด้านการทบทวนการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ)

๑) ท่านพบปัญหาการทบทวนการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการทบทวนการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การทบทวนการเรียนรู้ทักษะการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

๗. ด้านการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลงาน)

๑) ท่านพบปัญหาการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลงาน) มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลงาน) ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลงาน) มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

๘. ด้านการนำเสนอตัวอย่างผลงานยอดเยี่ยม (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ)

๑) ท่านพบปัญหาการนำเสนอตัวอย่างผลงานยอดเยี่ยม (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการนำเสนอตัวอย่างผลงานยอดเยี่ยม (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การนำเสนอตัวอย่างผลงานยอดเยี่ยม (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

๙. ด้านกระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี

๑) ท่านพบปัญหาการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

๒) ท่านคิดว่าการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ควรมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้การสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีคุณภาพและมาตรฐาน กรุณาอธิบาย

ขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างมากในการเสียสละเวลาในการร่วมสนทนากลุ่ม
(Focus Groups)

แบบประเมินคุณภาพสื่อสร้างสรรค์เชิงเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ใช้กับคณะกรรมการตัดสิน)

โครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

“แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๖๕๐๓๑)

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน)

ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี

รายการประเมิน	ผลการประเมิน (กลุ่ม)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑. วิธีการนำเสนอ (๒ คะแนน)					
๑.๑ วิธีการนำเสนอเนื้อหา					
๑.๒ ความเหมาะสมของเวลาในการนำเสนอ					
๒. การนำเสนอเนื้อหาของสื่อ (๓ คะแนน)					
๒.๑ เนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด					
๒.๒ เนื้อหาความเหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชน					
๒.๓ เนื้อหาช่วยส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ของชุมชนและสามารถนำไปใช้ได้จริง					
๓. ตัวอักษรและภาพ (๓ คะแนน)					
๓.๑ ตัวอักษร (แบบ / ขนาด / สี)					
๓.๒ เทคนิคพิเศษ / การจัดองค์ประกอบของศิลป์ / รายละเอียดภาพ					
๓.๓ การลำดับภาพ					
๔. เสียง (๒ คะแนน)					
๔.๑ เสียงบรรยาย (น้ำเสียง / การอ่านออกเสียง / อักขระ / จังหวะการอ่าน)					
๔.๒ เสียงดนตรีประกอบ (ความชัดเจน / ระดับความดัง / ตรง / สัมพันธ์เหมาะสมกับภาพและการบรรยาย)					
รวม (๑๐ คะแนน)					

ผลการประเมิน

[] สื่อมีคุณภาพ (คะแนนรวม ๖-๑๐)

[] สื่อควรปรับปรุง (คะแนนรวม ๐-๕)

(.....)

ผู้ประเมิน

แบบสอบถามออนไลน์ (Online questionnaire) (ใช้กับผู้เข้าร่วมโครงการอบรมทุกท่าน)
เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี

๒. แบบสอบถามชุดนี้มี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี จำนวน ๖ ด้าน ๔๒ ข้อ

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๓. ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามทุกข้อตามสภาพจริง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความสมบูรณ์น่าเชื่อถือ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

๔. ข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามในครั้งนี้จะนำมาใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ และจะไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ผู้ทำวิจัย

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลมณี) ผศ.

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อย ๑

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ ๑

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน

๑. สถานภาพ

☐ พรหมชิต☐ คฤหัสถ์

๒. เพศ

☐ ชาย☐ หญิง☐ ไม่ต้องการระบุเพศ

๓. บทบาทหน้าที่

☐ ผู้บริหาร☐ ครูพี่เลี้ยง/คณาจารย์☐ นักวิจัย/คณะผู้วิจัย☐ วิทยากร☐ นักเรียน/นักศึกษา/นิสิต☐ ประชาชนทั่วไป

๔. สังกัด/หน่วยงาน

☐ กลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี☐ กลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี☐ กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตานยานุกูล☐ กลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาเระ)☐ กลุ่มเยาวชนสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดสงขลา☐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย☐ อื่น ๆ

ตอนที่ ๒

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง แบบสอบถาม

โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ และกรอกข้อความให้สมบูรณ์ ลงในช่องระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ตามความเป็นจริง เพียงช่องเดียว ในการพิจารณาค่าน้ำหนักคะแนน ๕ ระดับ ดังนี้

- ๕ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑) ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้	✓				
๒) เนื้อหาที่น่าสนใจ ทันทสมัย		✓			

คำอธิบาย

แบบสอบถามข้อที่ ๑ แสดงว่า ท่านคิดว่า ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ในระดับมากที่สุด

แบบสอบถามข้อที่ ๒ แสดงว่า ท่านคิดว่า เนื้อหาที่น่าสนใจ ทันทสมัย ในระดับมาก

ที่	การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม					ข้อเสนอแนะ
		๕	๔	๓	๒	๑	
ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท							
๑	ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้						
๒	เนื้อหามีความน่าสนใจ ทันสมัย แปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ						
๓	เนื้อหาความครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
๔	เนื้อหามีส่วนเร้าความสนใจ ทำให้เกิดการใฝ่รู้ ในเรื่องราวที่ต้องศึกษา						
๕	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถาม						
๖	ผู้สอนมีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด						
๗	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน						
๘	ทำให้เกิดการสรุปรวบยอดได้						
๙	ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง						
ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ							
๑๐	ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้						
๑๑	เนื้อหามีความน่าสนใจ ทันสมัย แปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ						
๑๒	เนื้อหาความครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
๑๓	เนื้อหามีส่วนเร้าความสนใจ ทำให้เกิดการใฝ่รู้ ในเรื่องราวที่ต้องศึกษา						
๑๔	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถาม						
๑๕	ผู้สอนมีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด						
๑๖	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน						
๑๗	ทำให้เกิดการสรุปรวบยอดได้						
๑๘	ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง						

ที่	การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม					ข้อเสนอแนะ
		๕	๔	๓	๒	๑	
ด้านการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ							
๑๙	ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้						
๒๐	เนื้อหามีความน่าสนใจ ทันสมัย แปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ						
๒๑	เนื้อหาความครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
๒๒	เนื้อหามีส่วนสร้างความสนใจ ทำให้เกิดการใฝ่รู้ ในเรื่องราวที่ต้องศึกษา						
๒๓	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ซักถาม						
๒๔	ผู้สอนมีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด						
๒๕	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน						
๒๖	ทำให้เกิดการสรุปรวบยอดได้						
๒๗	ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง						
ด้านการเตรียมประเด็นที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์							
๒๘	สามารถเขียนคอนเทนต์ (Content) ได้						
๒๙	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม						
๓๐	ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน						
๓๑	มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม						
ด้านการลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน)							
๓๒	การมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชนและสังคม						
๓๓	การมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหา						
๓๔	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีร่วมกับชุมชน						
๓๕	เต็มใจ ทุ่มเท พร้อมที่ลงมือปฏิบัติ						

ที่	การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี	ระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม					ข้อเสนอแนะ
		๕	๔	๓	๒	๑	
ด้านการนำเสนอคลิปวิดีโอ							
๓๖	เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/สถานที่						
๓๗	มีการจัดลำดับเนื้อหาขั้นตอนการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม						
๓๘	ปริมาณของเนื้อหาเหมาะสมกับระยะเวลาที่นำเสนอ						
๓๙	การจัด แสง สี และเสียงมีความเหมาะสม						
๔๐	การใส่ขนาดตัวอักษรและรูปแบบตัวอักษรมีความชัดเจน						
๔๑	การใช้ภาพประกอบในสื่อวีดิทัศน์มีความเหมาะสม						
๔๒	การออกแบบสื่อวีดิทัศน์มีความน่าสนใจชวนติดตาม						

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๑) ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒) ข้อเสนอแนะในกระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี (ใช้กับวิทยากรประจำกลุ่ม)

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่เยาวชนปฏิบัติ

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ						สรุปผล การสังเกต	
		ร่วมมือในการทำกิจกรรม		กล้าออกมาแสดง ความสามารถ		เข้าร่วมกิจกรรมด้วย ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									
๑๑									
๑๒									
๑๓									
๑๔									
๑๕									
๑๖									
๑๗									
๑๘									
๑๙									
๒๐									
๒๑									
๒๒									
๒๓									

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ลงชื่อ _____ ผู้สังเกต
(_____)
_____/_____/_____

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและ
วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี (ใช้กับวิทยากรประจำกลุ่ม)
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่กลุ่มเยาวชนปฏิบัติ

กลุ่ม ที่	ชื่อ - สกุล	รายการ					สรุปผล
		รับผิดชอบงาน ที่ได้รับ มอบหมาย (๒ คะแนน)	รับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่น (๒ คะแนน)	นำเสนอ ผลงาน ได้น่าสนใจ (๒ คะแนน)	มีความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ (๒ คะแนน)	ทำงานเสร็จ ตามเวลาที่ กำหนด (๒ คะแนน)	
๑							
๒							
๓							
๔							
๕							

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๙-๑๐ ระดับ ดีมาก

คะแนน ๗-๘ ระดับ ดี

คะแนน ๕-๖ ระดับ พอใช้

คะแนน ๐-๔ ระดับ ควรปรับปรุง

ลงชื่อ _____ ผู้สังเกต

(_____)

/ ____ / ____



ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญ และอื่น ๆ



**ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม**

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๑๐๙/๒๕๖๕

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
(“Lae” Model of Traditional and Cultural Creative Media for Local Development of youth in Pattani Province)

รหัสข้อเสนอการวิจัย: MCU RS 800765034

สถาบันที่สังกัด: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ผู้วิจัยหลัก: พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ.

เอกสารที่พิจารณาบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕

(พระสุวรรณเมธากรณ์, ผศ.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

หมายเลขใบรับรอง: ว.๑๐๙/๒๕๖๕

วันที่ให้การรับรอง: ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

วันหมดอายุใบรับรอง: ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๗/ว.๓๐๔

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง รับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย

เรียน พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ. / นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย เพื่อทำการวิจัยในเรื่อง ““แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณาข้อเสนอการวิจัยของท่านแล้ว มีความเห็นว่า ข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการนี้ มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนด ไม่ต้องแก้ไขปรับปรุงแต่ประการใด จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป.

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระสุวรมณเฑียรณ, ผศ.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๙/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ตำบลสุตะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี
จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐
๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญนักศึกษาในสังกัดของท่านเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
เจริญพร คณบดี คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลธมฺ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งมือ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในการนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเรียนเชิญนักศึกษาในสังกัดของท่าน จำนวน ๕ คน และครูพี่เลี้ยงจำนวน ๑ ท่าน เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) (เลขานุการโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ โปรดอนุญาตให้นักศึกษาและครูพี่เลี้ยงเข้าร่วมโครงการฯ

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๓

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๑๐/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตำบลสุตะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญนักเรียนในสังกัดของท่านเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ**เจริญพร** ผู้อำนวยการโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล**สิ่งที่ส่งมาด้วย** กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลธมฺ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสโมส (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งมือ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในการนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเรียนเชิญนักเรียนในสังกัดของท่าน จำนวน ๕ คน และครูพี่เลี้ยงจำนวน ๑ ท่าน เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสโมส (โกตัน) (เลขที่โครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ โปรดอนุญาตให้นักเรียนและครูพี่เลี้ยงเข้าร่วมโครงการฯ

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๑๑/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตำบลสุตะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเยาวชนในสังกัดของท่านเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ**เจริญพร** ประธานกลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาเระ)**สิ่งที่ส่งมาด้วย** กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลธมฺ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งมือ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในการนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเรียนเชิญเยาวชนในสังกัดของท่าน จำนวน ๕ คน และพี่เลี้ยงจำนวน ๑ ท่าน เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) (เลขานุการโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ โปรดอนุญาตให้เยาวชนและพี่เลี้ยงเข้าร่วมโครงการฯ

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๓

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๖๕๐๓๑.๑ ๑๒/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตำบลสุระมิแล อำเภอเมืองปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเยาวชนในสังกัดของท่านเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ**เจริญพร** ประธานกลุ่มเยาวชนสมาพันธ์ไทยพุทธสงขลา**สิ่งที่ส่งมาด้วย** กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, (กุลธมฺมิ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งมือ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๖๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในการนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเรียนเชิญเยาวชนในสังกัดของท่าน จำนวน ๕ คน และพี่เลี้ยงจำนวน ๑ ท่าน เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) (เลขานุการโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ โปรดอนุญาตให้เยาวชนและพี่เลี้ยงเข้าร่วมโครงการฯ

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๓

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๒/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ตำบลสุตะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี
จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐
๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นวิทยากรอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

เจริญพร นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวีเชียร วชิรธมโม, (กุลธมมิ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเจริญพรเชิญท่านเป็นวิทยากรอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี หัวข้อ ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) (เลขาคำโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และได้ดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

พ.ร. ๑๖

(พระมหาวีเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๗/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ตำบลรูสมะมีแล อำเภอมะนังปัตตานี
จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐
๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นวิทยากรอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

เจริญพร นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวชิธร วชิรมโน, (กุลณณ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสโมสร (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งมือ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเจริญพรเชิญท่านเป็นวิทยากรอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี หัวข้อ ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสโมสร (โกตัน) (เลขาคำโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และได้ดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระมหาวชิธร วชิรมโน, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตำบลสุตะมิแล อำเภอมืองปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นวิทยากรอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

เจริญพร นางสาวอริษา ดาโอ๊ะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวชิธร วชิรมโน, (กุลมณี) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจสมโส (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเจริญพรเชิญท่านเป็นวิทยากรอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี หัวข้อ ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจสมโส (โกตัน) (เลขาคำโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๔๙-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และได้ดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระมหาวชิธร วชิรมโน, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๖๕๐๓๑.๑ ๑๓/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตำบลสุตะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นพี่เลี้ยงในการอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

เจริญพร นางสาวกาลทิพย์ ถิ่นนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวีเชียร วชิรมโน, (กุลมณี) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสโมสร (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๖๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเจริญพรเชิญท่านเป็นพี่เลี้ยงในการอบรมให้กับเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี หัวข้อ ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสโมสร (โกตัน) (เลขาโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และได้ดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(พระมหาวีเชียร วชิรมโน, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๓๑

ที่ อว ๘๐๒๙ / ๐๐๐๔๔

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญนิสิตในสังกัดของท่านเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรียน ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวีเชียร วชิรธมโม, (กุลมณี) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสธร (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๖๕๐๓๓) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในการนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเรียนเชิญนิสิตในสังกัดของท่าน จำนวน ๕ คน และอาจารย์ที่เลี้ยงจำนวน ๑ ท่าน เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสธร (โกตัน) (เลขานุการโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรติดต่อนี้ ๐๘๙-๗๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรติดต่อนี้ ๐๘๐-๓๔๗-๐๕๕๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โปรดอนุญาตให้นิสิตและอาจารย์ที่เลี้ยงเข้าร่วมโครงการฯ

(พระมหาวีเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๕๕๐๐๗๑

ที่ อว ๘๐๒๙ / ๐๐๐๙๓

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นประธานในพิธีเปิด-ปิด และ เป็นคณะกรรมการผู้ตัดสินคลิปวิดีโอ รวมทั้ง
ขอสนับสนุนชุดตรวจ ATK ในการจัดกิจกรรมฯ จำนวน ๑๒๐ ชุด และ ชุดยาเวชภัณฑ์สำหรับ
ใช้รักษาผู้ติดเชื้อโควิด - ๑๙ จำนวน ๑๒๐ ชุด

เรียน พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มจร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณ
โครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวชิธรโม, (กุลมณี) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัย
วณิช นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจสมโส (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง
“แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๖๕๐๓๓) ประจำปี
งบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้าน
เกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน) เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในการนี้
ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นประธานในพิธีเปิด-ปิด และ เป็น
คณะกรรมการผู้ตัดสินคลิปวิดีโอ รวมทั้ง ขอสนับสนุนชุดตรวจ ATK ในการจัดกิจกรรมฯ จำนวน ๑๒๐
ชุด และ ชุดยาเวชภัณฑ์สำหรับใช้รักษาผู้ติดเชื้อโควิด - ๑๙ จำนวน ๑๒๐ ชุด ในโครงการตามกำหนดการ
ฯ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจสมโส (โกตัน) (เลขาโครงการวิจัยย่อย
ที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๙-๗๓๗-๕๓๕๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์
โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๐-๓๔๗-๐๕๕๒

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์ ตามวันและเวลาดำเนินการที่แนบมาด้วย

(พระมหาวชิธร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ที่ อว ๘๐๒๕/๐๐๐๐๘



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ตำบลสุตะมิแล อำเภอมะนังปัตตานี
จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๗ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้แนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ และ เป็นคณะกรรมการผู้ตัดสินคลิปวิดีโอ
เจริญพร นายอาหมะ บูละ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะเสยะวอ
สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวีเชียร วชิรธมโม, (กุลธมณ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจสมโส (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งผอ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๖๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในการนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้แนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๙.๓๐ - ๑๐.๐๐ น. และ เป็นคณะกรรมการผู้ตัดสินคลิปวิดีโอ ในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น. ตามกำหนดการฯ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจสมโส (โกตัน) (เลขาโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรติดต่อ ๐๘๙-๗๓๓๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฬามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรติดต่อ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และขอแสดงความนับถือ

ขอเจริญพร

(พระมหาวีเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๒๐/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ตำบลสุระมิแล อำเภอเมืองปัตตานี
จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐
๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ แหล่งผลิตเรือกอกและเรือจริง และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน

เจริญพร นายสมแอ ดึงเงาะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลธมมิ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ แหล่งผลิตเรือกอกและเรือจริง และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ตามกำหนดการจัดการอบรมฯ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน) (เลขาโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรติดต่อ ๐๘๙-๗๓๗๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรติดต่อ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และขอแสดงความนับถือ

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๒๑/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตำบลสุตะมิแล อำเภอมะนังปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ แหล่งผลิตเรือกอกและเรือจำลอง และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน

เจริญพร นายอัลคุลเลาะ บูละ

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลธมณ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจสมโส (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ แหล่งผลิตเรือกอกและเรือจำลอง และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะว อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ตามกำหนดการจัดการอบรมฯ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจสมโส (โกตัน) (เลขาโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรติดต่อ ๐๘๙-๗๗๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรติดต่อ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และขอแสดงความนับถือ

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๒๒/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ตำบลสุตะมิแล อำเภอมะนังปัตตานี
จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐
๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ แหล่งผลิตแก้วแผ่นทอด
และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน

เจริญพร นายมะรอะเซะ หะยีบือราเอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวีเชียร วชิรมโน, (กุลมณี) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ แหล่งผลิตแก้วแผ่นทอด และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะว อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ตามกำหนดการจัดการอบรมฯ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) (เลขาโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรติดต่อ ๐๘๙-๗๓๗๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรติดต่อ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และขอแสดงความนับถือ

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวีเชียร วชิรมโน, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๒๗/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตำบลสุตะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี

จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ ชุมชนท่องเที่ยว /
NEE RAN NEE RESORT และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน

เจริญพร นางกฤษณา พงษ์ประเสริฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวีเชียร วชิรธมโม, (กุลธมฺมิ) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในการนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ ชุมชนท่องเที่ยว / NEE RAN NEE RESORT และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ตามกำหนดการจัดการอบรมฯ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสภณ (โกตัน) (เลขาโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๓๗๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และขอแสดงความนับถือ

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวีเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๙๘-๔๓๗๘-๒๙๖๙

ที่ MCU ๒๕๐๓๑.๑ ๒๔/๒๕๖๕



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ตำบลสุระมิละ อำเภอเมืองปัตตานี
จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐
๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ แหล่งผลิตน้ำบูดู
ของดีจังหวัดปัตตานี

เจริญพร ประธานกลุ่มผลิตน้ำบูดู ของดีจังหวัดปัตตานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการจัดการอบรมฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยมี พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (ภุมณี) ผศ. นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์ นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ และ พระครูสุตกิจโสโมสโร (โกตัน) เป็นคณะผู้วิจัย ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบ่งม่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” (MCU ๒๕๐๓๑) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามรายละเอียดทราบแล้ว นั้น

เพื่อให้การจัดอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยโครงการย่อยที่ ๑ จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรแนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ณ แหล่งผลิตน้ำบูดู ของดีจังหวัดปัตตานี และ เป็นคณะกรรมการตัดสินผลงานสื่อสร้างสรรค์ของเยาวชน ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ NEE RAN NEE RESORT ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ตามกำหนดการจัดการอบรมฯ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ พระครูสุตกิจโสโมสโร (โกตัน) (เลขาโครงการวิจัยย่อยที่ ๑) เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๙-๗๗๗-๔๓๔๒ หรือ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง (ผู้ประสานงานโครงการฯ) เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๐-๑๔๗-๐๕๕๒

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และขอแสดงความนับถือ

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ.)

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

มจร วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

โทร. ๐๗๓ - ๔๕๐๐๗๑

มือถือ ๐๙๘-๔๗๘-๒๙๖๙



๙

กำหนดการจัดกิจกรรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
 “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
 ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
 วันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๕ (รวม ๒ คืน ๓ วัน)
 ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เวลา ๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน รับเอกสาร
เวลา ๐๙.๐๐ น.	ประธานในพิธีเปิด พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มจร. กล่าวรายงาน โดย พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ. หัวหน้าโครงการวิจัยฯ ย่อย ๑
เวลา ๐๙.๓๐ น.	แนะนำรายละเอียดแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยนายอับดุลเลาะ คาเล็มดาเบะ นายก อบต. ตำบลทรายขาว
เวลา ๑๐.๐๐ น.	พักจมน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง
เวลา ๑๐.๑๕ น.	เรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การเขียนบท โดยนายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ
เวลา ๑๑.๓๐ น.	ฉันภัตตาหาร / รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ น.	เรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ โดยนายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์
เวลา ๑๔.๑๕ น.	พักจมน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง
เวลา ๑๔.๓๐ น.	เรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ โดยนางสาวอลิษา คาโอ๊ะ
เวลา ๑๕.๔๕ น.	พักจมน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง
เวลา ๑๖.๐๐ น.	นำเยาวชนลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ของตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
	• ชุมชนต้นแบบพุทธ-มุสลิม / วัดทรายขาว / มัสยิดบาโจยลังกา • ปราชญ์พื้นบ้าน (แพทย์แผนไทย) / หมอเดร์ • วัฒนธรรมอาหาร (ขนมโบราณ) ขนมป้าจี • กลุ่มผลิตกล้วยเส้นปรุงรส • ชุมชนท่องเที่ยว / โฮมสเตย์
เวลา ๑๗.๓๐ น.	รับประทานอาหารเย็น
เวลา ๑๘.๓๐ น.	กลุ่มเยาวชนเตรียมบทที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์
เวลา ๒๐.๐๐ น.	เข้าที่พัก ณ โฮมสเตย์ทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

วันเสาร์ที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เวลา ๐๙.๓๐ น.

รับประทานอาหารเช้า

เวลา ๐๙.๐๐ น.

พบทวนการเรียนรู้ทฤษฎีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ (การเขียนบท / การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ / การตัดต่อวิดีโอ) โดยวิทยากร

๑. นายอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ (การเขียนบท)
๒. นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ (การถ่ายภาพนิ่งและภาพวิดีโอ)
๓. นางสาวอลิษา ตาโอ๊ะ (การตัดต่อวิดีโอ)

เวลา ๑๐.๓๐ น.

กลุ่มเยาวชนนำเสนอขั้นตอนที่ต้องการผลิตสื่อสร้างสรรค์

เวลา ๑๐.๐๐ น.

พักจิบน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง

เวลา ๑๐.๑๕ น.

กลุ่มเยาวชนลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) ในตำบลทรายขาว อำเภอกอโศกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

- ชุมชนต้นแบบพุทธ-มุสลิม / วัดทรายขาว / มัสยิดบาโงยกลาง
- ปราศัญพินบ้าน (แพทย์แผนไทย) / หมอเดร์
- วัดนธรรมอาหาร (ขนมโบราณ) ขนมป้าจี
- กลุ่มผลิตกล้วยเส้นปรุงรส
- ชุมชนท่องเที่ยว / โฮมสเตย์

เวลา ๑๑.๓๐ น.

จิบกิตดาหาร / รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๐๐ น.

กลุ่มเยาวชนลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) ในตำบลทรายขาว อำเภอกอโศกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (ต่อ)

- ชุมชนต้นแบบพุทธ-มุสลิม / วัดทรายขาว / มัสยิดบาโงยกลาง
- ปราศัญพินบ้าน (แพทย์แผนไทย) / หมอเดร์
- วัดนธรรมอาหาร (ขนมโบราณ) ขนมป้าจี
- กลุ่มผลิตกล้วยเส้นปรุงรส
- ชุมชนท่องเที่ยว / โฮมสเตย์

เวลา ๑๔.๕๐ น.

พักจิบน้ำปานะ / รับประทานอาหารว่าง

เวลา ๑๕.๐๐ น.

กลุ่มเยาวชนลงพื้นที่ภาคสนาม (เก็บข้อมูล / สัมภาษณ์ / ผลิตงาน) ในตำบลทรายขาว อำเภอกอโศกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (ต่อ)

- ชุมชนต้นแบบพุทธ-มุสลิม / วัดทรายขาว / มัสยิดบาโงยกลาง
- ปราศัญพินบ้าน (แพทย์แผนไทย) / หมอเดร์
- วัดนธรรมอาหาร (ขนมโบราณ) ขนมป้าจี
- กลุ่มผลิตกล้วยเส้นปรุงรส
- ชุมชนท่องเที่ยว / โฮมสเตย์

เวลา ๑๗.๓๐ น.

รับประทานอาหารเย็น

เวลา ๑๘.๓๐ น.

สรุปประสบการณ์จากพื้นที่ / เริ่มผลิตผลงาน (ผู้ให้คำปรึกษาโดยวิทยากรประจำกลุ่ม)

เวลา ๒๐.๐๐ น.

เข้าที่พัก ณ โฮมสเตย์ทรายขาว อำเภอกอโศกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

วันอาทิตย์ที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เวลา ๐๗.๓๐ น.	รับประทานอาหารเช้า
เวลา ๐๙.๐๐ น.	กระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี
เวลา ๑๑.๓๐ น.	นั่งภัตตาหาร / รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ น.	นำเสนอคลิปวิดีโอ โดยกลุ่มเยาวชน - กลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี - กลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี - กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล - กลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาเระ) - กลุ่มเยาวชนต้นกล้าพันธุ์ใหม่ คณะกรรมการผู้ตัดสินคลิปวิดีโอ จาก ๑) ชุมชนต้นแบบพุทธ-มุสลิม / วัดทรายขาว / มัสยิดบาโจกลางา ๒) ปราชญ์พื้นบ้าน (แพทย์แผนไทย) / หมอเคิร์ ๓) วัดนธรรมอาหาร (ขนมโบราณ) ขนมป้าง ๔) กลุ่มผลิตกล้วยเส้นปรุงรส ๕) ชุมชนท่องเที่ยว / โฮมสเตย์ ที่ละ ๑ ท่าน คณะวิทยากรทั้ง ๓ ท่าน อบต ๑ ท่าน และ พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.
เวลา ๑๔.๓๐ น.	สรุปการอบรม / วางแผนการทำงานในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ต่อไป
เวลา ๑๕.๐๐ น.	พิธีปิด/มอบเกียรติบัตร โดย พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มจร.

หมายเหตุ กำหนดการนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
พิธีกรในรายการ นางสาวจุฑามาศ เทพทอง

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, (กุลมณี) ผศ.

หัวหน้าโครงการวิจัยย่อย ๑

“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี



ภาคผนวก ค

ภาพถ่ายกิจกรรมวิจัยต่าง ๆ

ภาพประกอบการเก็บข้อมูลการวิจัย

เรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี









ภาคผนวก ง

การรับรองการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์



๑. กิจกรรมด้านการศึกษา “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

- นำกระบวนการวิจัยวิจัยหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการด้านความมั่นคงติดตามและประทับประคองการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีอย่างใกล้ชิด

- นำผลการวิจัยเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลกิจการด้านความมั่นคงควรให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการที่เกี่ยวกับกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีดำเนินไปได้

- นำผลภาคประชาชนซึ่งเป็นชาวชุมชนให้การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีต่าง ๆ ตามสมควร

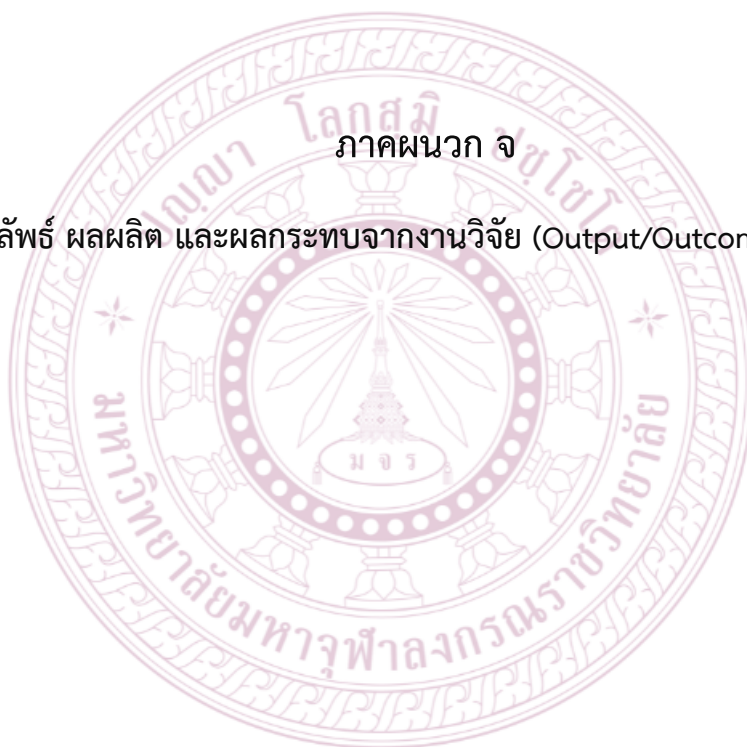
๒. กิจกรรมด้านวิชาการ

- มีการพัฒนาทักษะในการวิจัยในมิติที่หลากหลาย เพื่อการเรียนรู้ เช่น การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและการประชุมกลุ่ม และการสังเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ผลจากแนวคิด หลักการ ความเป็นมา กระบวนการ และความสัมพันธ์ ให้กับทีมงานวิจัย

- มีการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ปรชาญชุมชน และนักวิชาการ ให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมั่นคง

ภาคผนวก จ

ผลลัพธ์ ผลผลิต และผลกระทบจากงานวิจัย (Output/Outcome/Impact)

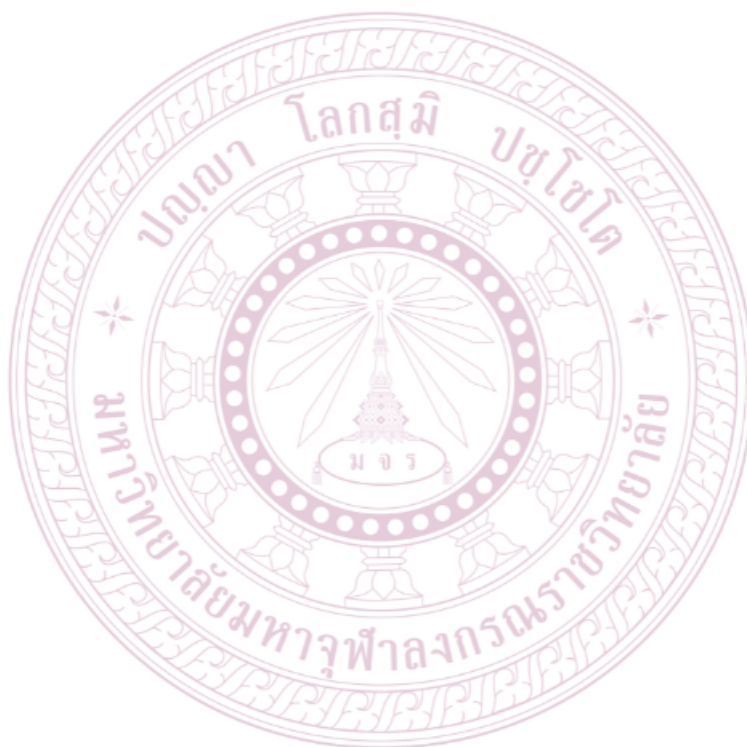


**ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมา
และผลที่ได้รับของโครงการ**

วัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการมา	ผลที่ได้รับของโครงการ
๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี	- ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ โดยอาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี	- ผลวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น และสรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ กระบวนการและแนวทางในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด
๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี	- ลงพื้นที่ทำการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในภาคสนาม (Field Study) โดยใช้กิจกรรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ ตัวแทนจำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ โดยการจัดฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง	- การพัฒนาเยาวชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด โดยผ่านกิจกรรมการสร้างสรรค์สื่อเชิงพุทธที่สะท้อนอัตตลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทของชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี
๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี	- ลงพื้นที่จัดโต๊ะเสวนาสันทนาปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมและประมวลผลข้อมูลนำข้อมูลที่ได้คืนให้กับชุมชน และสร้างเครือข่าย “เยาวชนสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด”	- การให้ผู้นำชุมชน เยาวชนคนรุ่นใหม่ และนักวิชาการได้พูดคุยกัน ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ การปลูกจิตสำนึกอุดมการณ์ และทำความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันของคนในชุมชน โดยใช้หลักความเชื่อ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น เป็นตัวเชื่อมโยงให้คนเข้ามาร่วมกัน โดยเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเล็ก ๆ และขยายเป็นเครือข่าย

ผลลัพธ์ (ตามวัตถุประสงค์)	ผลผลิต	ผลกระทบจากการวิจัย
๑. เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ผลลัพธ์ ที่ได้รับการวิจัย มีดังนี้ ผลวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น และสรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ กระบวนการ และแนวทางในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด	ผลผลิตจากการวิจัยครั้งนี้ วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ชุมชน และหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนเพื่อนำไปถ่ายทอดบทเรียนให้กับกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป	ชุมชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีเกิดความตระหนักรู้ในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนให้กับกลุ่ม นำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปต่อยอดในการสร้างกลุ่มอาชีพของเยาวชน ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีการสร้างผู้นำกลุ่มที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง
๒. เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ผลลัพธ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถพัฒนากิจกรรมตามลำดับ ดังนี้ ขั้นที่ ๑ ผลการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์และขอบเขตของกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมท่ามกลางความหลากหลายในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ขั้นที่ ๒ ผลการออกแบบกิจกรรม ขั้นที่ ๓ ผลการดำเนินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการจัดกิจกรรม	วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี หน่วยงานราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นมีองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่น ๆ รวมไปถึงการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับชุมชนอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี	หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องนำบทเรียนที่ได้รับไปพัฒนาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่น ๆ รวมไปถึงการสร้าง ความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนที่มีความหลากหลายในพื้นที่
๓. เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ผลลัพธ์ แนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี สามารถแบ่งได้ ดังนี้ ๑. พัฒนาศักยภาพของแกนนำ/ประธานกลุ่ม การสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม ๒. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ๓. การกระจายงานและแบ่งภาระหน้าที่ให้ชัดเจน ๔. มีระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงร่วมกัน	วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง มีองค์ความรู้นำไปพัฒนาการสร้างเครือข่ายอาชีพให้เกิดความเข้มแข็งตามความต้องการของชุมชน	ชุมชนมีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาท้องถิ่นที่เข้มแข็ง ร่วมกับการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นของชุมชนโดยใช้หลักความเชื่อ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น เป็นตัวเชื่อมโยงให้คนเข้ามาร่วมกัน โดยเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเล็ก ๆ และขยายเป็นเครือข่าย

๕. มีกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกมีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงาน ร่วมกัน ๖. มีการติดตามประเมินผลและการ รายงานผล		
---	--	--





แบบสรุปโครงการวิจัย

ชื่อโครงการ

- (ภาษาไทย) “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
- (ภาษาอังกฤษ) "Lae" Model of Traditional and Cultural Creative Media for local Development of youth in Pattani Province.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
- ๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี
- ๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

ที่มาของการวิจัย

สื่อสร้างสรรค์ หมายถึง สื่อนำเสนอในรูปแบบของเทคโนโลยีนำเสนอต่าง ๆ เช่น คลิปวิดีโอ หนังสือ สั้น ภาพ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น และเมื่อพิจารณาคำว่า “สื่อ” ในภาษาไทยกับคำในภาษาอังกฤษ พบว่ามีความหมายตรงกับคำว่า “media” (ในกรณีที่มีความหมายเป็นเอกพจน์จะใช้คำว่า “medium”) ซึ่งคำว่า “สื่อ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒^๑ ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า “สื่อ (กริยา) หมายถึง ติดต่อให้ถึงกัน เช่น สื่อความหมาย, ชักนำให้รู้จักกัน สื่อ (นาม) หมายถึง ผู้หรือสิ่งที่ติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน เช่น เขาใช้จดหมายเป็นสื่อติดต่อกัน, เรียกผู้ที่ทำหน้าที่ชักนำให้ชายหญิงได้แต่งงานกันว่า พ่อสื่อ หรือ แม่สื่อ (ศิลปะ) ในส่วนของวัสดุต่าง ๆ ที่นำมาสร้างสรรคงานศิลปกรรม ให้มีความหมายตามแนวคิด ซึ่งศิลปินประสงค์แสดงออกเช่นนั้น เช่น สื่อผสม” ส่วนคำว่า “สื่อ” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓^๒ และ พ.ศ. ๒๕๒๕^๓ หมายถึง ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน ในกระบวนการสื่อสารมวลชน คำว่า “สื่อ” (Channel or Medium) คือ พาหนะนำข่าวสาร (Message Vehicles) หรือพาหนะของสารหรือสิ่งที่ขนส่งสาร (Carrier of Messages) จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารไปได้ก็ต้องอาศัยสื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารออกไปและข่าวสารจะไปถึงผู้รับได้ก็ต้องอาศัยสื่อพาไป เช่น คลื่นวิทยุในอากาศนำเสียงพูดไปให้ผู้ฟัง กระดาษนำตัวอักษรและภาพที่ปรากฏไปให้ผู้รับสารได้อ่าน

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.

^๒ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๑๓). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๑๓. (พิมพ์ครั้งที่ ๑๑). กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

^๓ ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๒๕). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

เป็นต้น ทางด้านผู้รับสารก็เช่นเดียวกัน ต้องอาศัยสื่อในการรับสารนั้น ๆ เช่น ผู้รับสารจะต้องมีเครื่องรับวิทยุ เป็นต้น ดังนั้นทั้งสองฝ่ายต่างอาศัยสื่อเพื่อการติดต่อให้ถึงกัน มนุษย์ได้คิดค้นประดิษฐ์สร้างขึ้น เสาะหาวิธีการหาช่องทางในรูปแบบต่าง ๆ กัน ตามสภาพของทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง และพัฒนาวิธีการ กระบวนการ และเครื่องมืออุปกรณ์ให้ก้าวหน้า เพิ่มพูนสมรรถนะ คุณภาพ และประสิทธิภาพในการแสวงหาสาร การเก็บสาร การส่งสาร การรับสาร และการสื่อสารกลับ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารของมนุษย์ต่อไป^๔ ประกอบกับในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศ ไทย ได้มีคณกลุ่มหนึ่ง ใช้ชื่อ “กลุ่มหัวใจเดียวกัน” ในการใช้เทคนิคการเขียน การถ่ายภาพ และการทำสารคดีสั้นเพื่อพัฒนาพื้นที่มาในระยะหนึ่งแล้ว

ซึ่งกลุ่มหัวใจเดียวกันนี้ได้รับการสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม การพัฒนาเทคนิคการเขียน การถ่ายภาพ การทำสารคดีสั้นเพื่อการสื่อสารและเพิ่มศักยภาพองค์กรภาคประชาสังคม ภายใต้ชื่อ กิจกรรม “ค่าย ๓ ศิลป์ เขียน-ถ่ายภาพ-สร้างหนัง” โดยที่ค่าย ๓ ศิลป์นี้ได้รับเกียรติจากวิทยากรที่มากด้วยความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ ผู้อำนวยการกลุ่มหัวใจเดียวกัน นักเขียนอิสระ และนักกิจกรรมแห่งชาติแดนใต้ วิทยากรด้านการเขียน ได้แก่ คุณชรินทร์ แซ่มสาคร นักข่าวผู้คร่ำหวอดในวงการสื่อมวลชนมากกว่า ๓๐ ปี, คุณอนุสรณ์ ศรีคำขวัญ นักเขียนมีรางวัล วิทยากรด้านการถ่ายภาพ คุณเกริ่น เขียนขึ้น ช่างภาพอิสระ เจ้าของรางวัลถ้วยพระราชทานฯ ผู้หลงรักชายแดนใต้ และเคยล่องเรือกอบและจากนราธิวาส ไปถึงกรุงเทพมหานคร และ มุหมัด ซอเร็ เต็ง ช่างภาพอิสระ มีรางวัล ผู้ถ่ายทอดด้านงามของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง และด้านการสร้างหนัง ได้แก่ น้าพล ตระการผล ผู้กำกับชั้นแนวหน้าของเมืองไทย ผู้สร้างนักข่าวพลเมืองมาหลายต่อหลายรุ่น พร้อมดีกรีหัวหน้าฝ่ายสื่อเพื่อการเรียนรู้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และ ชาร์ฟ อุดยศศาสตร์ ผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์อิสระ ผู้ผลิตสารคดีชั้นยอดออกรายการโทรทัศน์มากมาย และคุณอลิษา ดาโอ๊ะ อาจารย์พิเศษ สาขานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีกระบวนการอบรมค่าย ๓ ศิลป์ คือ ให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้เรียนรู้เทคนิคการสร้างศิลปะทั้งสามแขนง ได้แก่ ด้านการเขียน การถ่ายภาพ การสร้างหนัง สั้นจากโทรศัพท์มือถือ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เลือกศิลปะที่ตนเองถนัด เพื่อลงลึกและสร้างผลงานขึ้นมา ผ่านกิจกรรมเวิร์กช็อป เรียนรู้และได้คำแนะนำจากวิทยากรอย่างใกล้ชิด และเป็นกันเอง โดยกิจกรรมมีทั้งส่วนการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการ และการลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานจริง ไปสู่การนำเสนอและการวิจารณ์ผลงานเพื่อการพัฒนาแ่งามชายแดนใต้ งามจากค่าย ๓ ศิลป์ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา ทางกลุ่มหัวใจเดียวกันก็ได้ร่วมกับอุทยานการเรียนรู้ยะลา จัดกิจกรรม ค่าย ๓ ศิลป์ Unseen Yala ขึ้นเมื่อ ๒๘-๓๐ เมษายน ที่ผ่านมา เพื่อได้เยาวชนอายุ ๑๕-๒๕ ปีได้เรียนรู้สืบสานมรดก วัฒนธรรม ของดีของเด่นของจังหวัดยะลา และนำมาถ่ายทอดเรื่องราวผ่านงานเขียน งานภาพถ่าย และสื่อวิดีโอ และนำผลงานของผู้เข้าร่วมมาจัดแสดงเป็นนิทรรศการ สามศิลป์ อันซีนยะลา^๕

ในการนี้ทางคณะผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเดียวกันในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ผ่านการอบรมค่าย “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

^๔ สื่อสร้างสรรค์. แหล่งที่มา <https://sites.google.com/a/srv.ac.th/zether/sux-srangsrkh>

^๕ South Deep Outlook. (๒๕๖๔). ๓ ศิลป์เพื่อหัวใจเดียวกัน. แหล่งที่มา https://www.southdeepoutlook.com/ShowAllDetails/detail_south_editorial/173/

โดยเริ่มจากการสำรวจข้อมูลและพูดคุยกับเยาวชนในชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน นอกจากเยาวชนจะได้เรียนรู้ รับทราบปัญหาในชุมชนท้องถิ่น และตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาพัฒนาบ้านเกิดของตน แล้วนำไปสู่การฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน จำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ โดยการจัดฝึกอบรมเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง อีกทั้งคนในชุมชนก็ยังได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับเยาวชน ในการบอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณีในท้องถิ่น และได้เสริมศักยภาพในการแก้ปัญหาโดยนำความรู้และการสนับสนุนส่งเสริมจาก โครงการวิจัยฯ นี้ไปเสริมองค์ความรู้ในท้องถิ่นของตนให้สามารถแก้ปัญหาให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้นคณะผู้วิจัยสนใจในการที่จะศึกษาถึง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยทำการศึกษาถึงรูปแบบ การผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดบนพื้นที่ภาคใต้ที่เยาวชนเลือกใช้เพื่อถอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัย “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีใน ท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีว่าพวกเขาเหล่านั้นจะผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธที่สะท้อนอัตตา ลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทของชุมชน และ โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยที่ปัญหาในพื้นที่คงต้องอาศัยเวลาอีกนานในการแก้ปัญหา ความ ชับซ้อนของปัญหา ไม่ใช่เรื่องที่จะอาศัยใครชี้มาขวามาแก้ แต่เป็นเรื่องของภาคประชาสังคมที่จะ ช่วยกัน ซึ่งการพัฒนาทักษะในการสื่อสารก็เป็นการเพิ่มศักยภาพให้คนในพื้นที่ที่จะสื่อสารหรือมีส่วน ร่วมในการพัฒนาพื้นที่อีกรูปแบบหนึ่ง การถ่ายทอด และการเรียนรู้เทคนิคศิลปะทั้งสามแขนงจะเป็น ส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือเพื่อสันติสุขโดยรวมให้กับพื้นที่ และสามารถขับเคลื่อน การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่าง มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

การดำเนินงานและผลงานที่ได้รับจากการวิจัย (โดยสังเขป) พร้อมภาพประกอบ

๑. การดำเนินงานวิจัย

๑.๑ รูปแบบการวิจัย

การที่จะศึกษาถึง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยทำการศึกษาถึงรูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดบนพื้นที่ภาคใต้ที่เยาวชนเลือกใช้เพื่อถอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาของ ชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัย “๓แล” ได้แก่ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่นของเยาวชนใน จังหวัดปัตตานีว่าพวกเขาเหล่านั้นจะผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธที่สะท้อนอัตตาลักษณ์บอกเล่าถึง ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงบริบทของชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่จังหวัด ปัตตานี โดยที่ปัญหาในพื้นที่คงต้องอาศัยเวลาอีกนานในการแก้ปัญหา ความซับซ้อนของปัญหา ไม่ใช่ เรื่องที่จะอาศัยใครชี้มาขวามาแก้ แต่เป็นเรื่องของภาคประชาสังคมที่จะช่วยกัน ซึ่งการพัฒนาทักษะ

ในการสื่อสารก็เป็นการเพิ่มศักยภาพให้คนในพื้นที่ที่จะสื่อสารหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่อีก รูปแบบหนึ่ง การถ่ายทอด และการเรียนรู้เทคนิคศิลปะทั้งสามแขนงจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือเพื่อสันติสุขโดยรวมให้กับพื้นที่ และสามารถขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๑.๒ วิธีการทดลอง

๑.๒.๑ การศึกษาการวิจัย

๑) การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กับผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ปรมาจารย์ชุมชน นักวิชาการ รวมจำนวน ๓ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน

๒) จัดอบรมโดยใช้กิจกรรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งทำการศึกษาและคัดเลือกตัวแทนเยาวชน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ โดยการจัดฝึกอบรมเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง

๓) เปิดลิงค์แบบประเมินผลหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมโครงการและแบบประเมินพฤติกรรมเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ

๔) สอนทากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี รวม ๘ คน แล้วนำมาสรุปผลและวิเคราะห์ผล

๕) จัดทำเวทีทบทวนผลการสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด โดยการจัดประกวดแข่งขัน “เยาวชนสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด” การนำข้อมูลคืนสู่ชุมชน

๑.๓ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

จากงานวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อร่วมกันถ่ายทอดเรื่องเล่าผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) จนนำไปสู่การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนอย่างยั่งยืน ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงกำหนดประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

พื้นที่ศึกษา ได้แก่ ชุมชน และโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี ประกอบไปด้วย

- กลุ่มเยาวชนจากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
- กลุ่มเยาวชนจากคณะวิทยาการสื่อสาร ม.อ.ปัตตานี
- กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล

- กลุ่มเพื่อนเยาวชนคนพุทธ (บ้านควน - ปะนาละ)
- กลุ่มเยาวชนต้นกล้าพันธุ์ใหม่ จังหวัดปัตตานี

ประชากร (Population) คือ ประชากร ได้แก่ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ การคัดเลือกตัวแทนเยาวชนในท้องถิ่น โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ โดยการจัดฝึกอบรมเป็นเวลา ๒ วันต่อเนื่อง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเยาวชนในท้องถิ่นที่สนใจในโครงการฯ ตัวแทนจำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๔ คน รวม ๒๐ โดยการจัดฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเป็นเวลา ๓ วันต่อเนื่อง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน นักวิชาการ รวมจำนวน ๓ คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเพื่อการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน โดยการสัมภาษณ์ และทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับเยาวชนในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิตสื่อ Social Media ด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิด จำนวน ๘ คน

๒. ผลที่ได้รับจากงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ๒) เพื่อผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี และ ๓) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถสรุปผลได้ตามวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

๑) การศึกษารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ในงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นรูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อให้เห็นมโนทัศน์ โครงสร้างทางความคิด อธิบายให้เห็นถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ๑) ปัจจัยนำเข้า ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต และ ๔) ข้อมูลย้อนกลับ พัฒนาโดยการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรม การสังเกตพฤติกรรม การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีประกวดผลงาน เพื่อให้ได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริงของการพัฒนารูปแบบ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

๒) การผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

จากการศึกษารูปแบบ คณะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการจัดการฝึกอบรมในเรื่องของการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ตลอดระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน พบว่า เยาวชนสามารถผลิตสื่อสร้างสรรค์ออกมาได้พอประมาณ แต่ยังคงขาดรายละเอียดในบางส่วน เช่น การเรียงลำดับเรื่องราวของสื่อที่ผลิตยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากมีคอนเทนต์หลายอย่างในเรื่องเดียว อีกทั้งยังตัดต่อภาพและเสียงไม่ค่อยทัน เนื่องจากมีเวลาจำกัดในการตัดต่อ เพียงแค่ ๖ ชั่วโมง จึงต้องขยายระยะเวลาในการส่งคลิปออกไปอีก ๓-๔ ชั่วโมง แต่ถึงกระนั้นจากการสอบถามเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ พบว่า เยาวชนมีความสุขสนุกสนาน กับกิจกรรมโครงการในครั้งนี้ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ คืน ๔ วัน เพื่อให้คลิปที่สร้างสรรค์ออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ ผลตอบรับจากชุมชนดีมาก ชุมชนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและยังเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย

๓) การสร้างเครือข่ายเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดในจังหวัดปัตตานี

กระบวนการสร้างเครือข่ายของเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีปัญหาในเรื่องของการขาดกิจกรรมนันทนาการเพื่อกระชับความสัมพันธ์ผู้เข้าอบรม ในส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้น ทางกลุ่มเยาวชนอยากให้มีกิจกรรมกลุ่ม กระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม ควรมีกิจกรรมนันทนาการสอดแทรก เพื่อเพิ่มบรรยากาศให้สนุกยิ่งขึ้น เป็นต้น อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้พัฒนาเพจ “แลดูเบิ่งผ่อ_เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์” (<https://shorturl.asia/TMWre>) ที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานของเหล่าเยาวชนในเครือข่ายของโครงการ “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด

การนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากกระบวนการจัดการฝึกอบรมในเรื่องของการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ตลอดระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน พบว่า เยาวชนสามารถผลิตสื่อสร้างสรรค์ออกมาได้พอประมาณ แต่ยังคงขาดรายละเอียดในบางส่วน เช่น การเรียงลำดับเรื่องราวของสื่อที่ผลิตยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากมีคอนเทนต์หลายอย่างในเรื่องเดียว อีกทั้งยังตัดต่อภาพและเสียงไม่ค่อยทัน เนื่องจากมีเวลาจำกัดในการตัดต่อ เพียงแค่ ๖ ชั่วโมง จึงต้องขยายระยะเวลาในการส่งคลิปออกไปอีก ๓ ชั่วโมง แต่ถึงกระนั้นจากการสอบถามเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ พบว่า เยาวชนมีความสุขสนุกสนาน กับกิจกรรมโครงการในครั้งนี้ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ คืน ๔ วัน เพื่อให้คลิปที่สร้างสรรค์ออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ ผลตอบรับจากชุมชนดีมาก ชุมชนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและยังเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย

ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมโครงการอบรมเยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม ณ ตำบลปะเสยะวอ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี เริ่มจากช่วงเช้าของวันที่ ๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเขียนบท ช่วงสายของวันที่ ๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่อง การถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ช่วงบ่ายของวันที่ ๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการตัดต่อวิดีโอ ช่วงเย็นของวันที่ ๑ นำเยาวชนลงสำรวจสถานที่จริงในการจะเขียนบท ช่วงค่ำของวันที่ ๑ เยาวชนเริ่มเขียนบท ส่วนเช้าวันที่ ๒ วิทยากรทั้ง ๓ ท่าน สรุปล่องค์ความรู้จากการถ่ายทอดเมื่อวานให้เหลือเพียง ๑๐ นาที หลังจากนั้น เยาวชนแต่ละกลุ่มนำเสนอบทก่อนลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ช่วงสายจนถึงเย็นของวันที่ ๒ เยาวชนลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลกับแหล่งชุมชนของตน ช่วงค่ำของวันที่ ๒ จนถึง ตี ๓ ของวันที่ ๓ เยาวชนเริ่มผลิตสื่อสร้างสรรค์ โดยกำหนดระยะเวลาของคลิปจำนวน ๔-๕ นาที ส่งให้ผู้ดูแลเพจอัพขึ้นระบบ เพื่อประกวดแข่งขันรางวัล popular vote ส่วนเช้าวันที่ ๓ จัดกิจกรรมสร้างเครือข่าย โดยการหาประธานกลุ่ม และประธานคัดสรรคณะกรรมการบริหารอีกจำนวน ๘ คน จากแต่ละกลุ่ม ช่วงบ่ายประกวดคลิปวิดีโอสื่อสร้างสรรค์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากกระบวนการนี้ ๒ คืน ๓ วัน พบว่า เยาวชนสามารถผลิตสื่อสร้างออกมาได้พอประมาณ แต่ยังขาดรายละเอียดในบางส่วน เช่น การลำดับเรื่องราวของสื่อที่ผลิตยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากมีคอนเทนต์หลายอย่างในเรื่องเดียว อีกทั้งยังตัดต่อภาพและเสียงไม่ค่อยทัน เนื่องจากมีเวลาจำกัดในการตัดต่อ เพียงแค่ ๖ ชั่วโมง จึงต้องขยายระยะเวลาในการส่งคลิปออกไปอีก ๓ ชั่วโมง เป็นต้น แต่ถึงกระนั้นจากการสอบถามเยาวชนผู้เข้ารับการอบรมในครั้งพบว่า เยาวชนมีความสนุกสนาน กับกิจกรรมโครงการในครั้งนี้ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้อีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาเป็น ๓ คืน ๔ วัน เพื่อให้คลิปที่สร้างสรรค์ออกมาสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ ผลตอบรับจากชุมชนดีมาก ชุมชนให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและยังเป็นการพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนไปสู่โลกภายนอกอีกด้วย

ผลงานวิจัย/ผลผลิต สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม หรืออื่น ๆ ที่ได้จากการทำวิจัย และมี Impact ต่อสังคม, ประเทศชาติได้รับประโยชน์อะไร

ผลจากงานวิจัยจะทำให้ทราบถึงรูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยการอาศัยกลไกความร่วมมือของประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและนักวิจัยของวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานีร่วมกันขับเคลื่อนการทำงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมพหุวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ ซึ่งหากดำเนินการโครงการวิจัยนี้เสร็จสิ้นสามารถตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นำไปสู่ความเข้มแข็งของประชาชนคนในชุมชนจนเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้ ด้วยการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปสังเคราะห์เป็นนโยบายและแนวทางการพัฒนาประชาชนในสังคมไทยในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมอบให้หน่วยงานทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติแล้วนำผลงานวิจัยเชิงนโยบายไปพัฒนา

ต่อยอดกำหนดแผนงานการส่งเสริมและพัฒนาประชาชนในสังคมไทย การพัฒนาผู้คนทุกกลุ่มที่ทำงาน เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับชุมชนไปถึงระดับประเทศให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

ซึ่งหน่วยงานที่น่าผลการวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ประกอบไปด้วย

๑) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ในการบูรณาการในกระบวนการเรียนการสอนและทำการวิจัยต่อยอดได้

๒) หน่วยงานภาครัฐสามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปสังเคราะห์เป็นนโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนได้

๓) หน่วยงานภาคเอกชนสามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรร่วมถึงการวิจัยต่อยอดได้

๔) เยาวชนและชุมชนสามารถนำชุดองค์ความรู้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันที่สามารถเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยเรื่อง“แล” รูปแบบการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “แลดูเบิ่งผ่อ” เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิด ต้องลงศึกษาในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยของการเดินทาง และผู้ให้ข้อมูลบางท่าน จะให้ข้อมูลเป็นภาษาถิ่น ภาษามลายู รวมถึงการกรอกข้อมูลที่เป็นภาษาไทยที่เป็นอุปสรรคกับทางผู้ให้ข้อมูลที่เป็นชาวมุสลิม ทางคณะผู้วิจัยจึงต้องหาล่าม จึงเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยในครั้งนี้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ควรจัดหาทีมงานที่เข้าใจภาษาถิ่น เพื่อให้สะดวกต่อการลงพื้นที่วิจัยในครั้งต่อ ๆ ไป

งานวิจัยที่คาดว่าจะดำเนินการต่อไป

การทำวิจัยครั้งต่อไปควรส่งเสริมการผลิตสื่อสร้างสรรค์เชิงประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในบ้านเกิดของเยาวชน ในแต่ละภูมิภาคเพื่อเป็นการได้รับข้อมูลที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น

ประวัติผู้วิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ - นามสกุล พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม (กุลมณี), ผศ.
วัน/เดือน/ปีเกิด ๑๓ ธันวาคม ๒๕๐๗
ที่อยู่ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รุสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี
จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐

ประวัติการศึกษา
พ.ศ. น.ธ.เอก, ป.ธ.๔
พ.ศ. ๒๕๓๖ ปริญญาตรี พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๓๘ ปริญญาโท M.A.(ภาษาศาสตร์) Formerly University of Poona
การทำงานปัจจุบัน ตำแหน่งอาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์
ผลงานวิจัย
พ.ศ. ๒๕๕๖ รศ.สมบุญ บัญญัติ และ พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจ ของพระภิกษุ สามเณรในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้” (ตำแหน่งนักวิจัย)
พ.ศ. ๒๕๖๐ นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช และ พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ต่อภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี” (ตำแหน่งนักวิจัย)
นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม นางสาวขวัญใจ ศรีพรัตน์ นางชบา บัวอ่อน และ นายธวัชชัย สมอเนื้อ งานวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง” (ตำแหน่งนักวิจัย)
พ.ศ. ๒๕๖๑ พระมหาสมคิด สมปนโน (อินทร์แก้ว) นายวีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์ นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช และ พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม (กุลมณี) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปลูกฝังหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้กับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้” (ตำแหน่งนักวิจัย)
พ.ศ. ๒๕๖๓ พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม, ผศ. (กุลมณี), พระครูสุตกิจโสธร โกตัน, พระพันธ์ ธมมวิโส (อนันตะพงศ์), ดร.สุชาติ ไหมอ่อน, นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช, นายวีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, นางสาวภมรรัตน์ ชุมภูประวีโร และ นางสาวปานวลัย รัตนบุตรศรี. (๒๕๖๓). การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะและเครือข่ายการจัดการของชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย แหล่งทุนจาก กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (กสว.) :

งบประมาณปกติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบประมาณ ๓๘๐,๐๐๐ บาท (ตำแหน่งหัวหน้าโครงการวิจัย)

บทความทางวิชาการ

๑) รศ.สมบุญ บุญฤทธิ และ พระมหาวิเชียร วชิรธมโม (๒๕๕๖) เรื่อง “การศึกษาผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุสามเณรในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จากเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้” อ้างจาก http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=๑๖๖๔&articlegroup_id=๑๕๒

๒) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช และ พระมหาวิเชียร วชิรธมโม เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ต่อภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาสาส์นวิจัย ครั้งที่ ๔ “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐” วันที่ ๒๕- ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมทรасса เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๑๓๓

๓) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช พระมหาวิเชียร วชิรธมโม ขวัญใจ ศรีพารัตน์ และชบา บัวอ่อน งานวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๑๖๘

๔) Phramahasomkhid Sompanno, Veerasak Bunyadit, Rangsan Wattanachaiwanich, and Phramaha Wichien Kulmanee “Cultivation of Buddhist Doctrines to Children and Youth in the Three Southern Provinces (NICE ๒๐๑๖)” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๔๕

๕) วาสนา คงจันทร์, รังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช, พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ไชยฤทธิ์ อินบัว, นิเวศน์ มณีรัตนวงศ์ บทความวิชาการ เรื่อง การเขียนบทความในรายวิชาเทคนิคการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒): January - June ๒๐๑๘

๖) พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ., พระครูสุตกิจโสธร, พระสิริจริยาลังการ, พระพันธ์ ธมมวิโส, รังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช บทความวิชาการ เรื่อง พุทธธรรมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒): January - June ๒๐๑๘

๗) ธนาคม รื่นพานิช, พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, พงศ์ศักดิ์ บุญมาศ, ยรรยง ศรีฟ้า และสุนทร อรุณโณ บทความวิชาการ เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของระบบราชการไทยในยุคปัจจุบัน. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๒): July - December ๒๐๑๘

๘) พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ประลอง นนธ์ณรงค์, อำพร มณีเนียม และจารึก ศิริบุหงศ์ บทความวิชาการ เรื่อง องค์การภาครัฐแบบมุ่งผลสำเร็จตามหลักสราณียธรรม. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (๒๕๖๓): January - June ๒๐๒๐

๙) พระมหาสมคิด สมปนโน, พระศรีปัญญาคุณ, พระมหาวิเชียร วชิรธมโม และ พระใบฎีกาไพจิตร รัตนญาโณ (คงฉิม) บทความวิชาการ เรื่อง หลักธรรมนำประโยชน์สร้างสรรค์สู่ธรรมนุญชีวิต. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (๒๕๖๓): January - June ๒๐๒๐

ตานี ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (๒๕๖๓): January - June ๒๐๒๐

๑๐) พระมหาวีเชียร วชิรธมฺโม, ธนาคม รื่นพานิช, พระครูสุตกิจสโมสร และจารึก ศิริบุพผะ บทความวิชาการ เรื่อง ภาวะผู้นำในสังคมไทย. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (๒๕๖๓): July - December ๒๐๒๐

๑๑) พระมหาวีเชียร วชิรธมฺโม, สมณีก กุลมณี, อังคาร กาญจนเพชร, และพระครูสุตกิจสโมสร บทความวิชาการ เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทยยุคปัจจุบัน. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๖ (๒๕๖๔): July - December ๒๐๒๑



ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ – นามสกุล นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์
วัน/เดือน/ปีเกิด ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔
ที่อยู่ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รุสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี
จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๒ กำลังศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การพัฒนาที่ยั่งยืน)
มหาวิทยาลัยทักษิณ
พ.ศ. ๒๕๕๘ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ. ๒๕๕๖ พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) (รัฐศาสตร์การปกครอง)
(เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) (การบริหารทรัพยากรมนุษย์)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การทำงานปัจจุบัน

ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ทุนการศึกษา

๑. ทุนการศึกษาต่อปริญญาโท จากพระครูวรนาถโพธิคุณ เจ้าอาวาสวัดอรัญวาสีการาม (วัดห้วยเงาะ) จังหวัดปัตตานี
๒. ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยได้รับ ทุนสนับสนุนการวิจัยระดับปริญญาโท จากสถาบันวิจัยพุทธวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน(สพย.)

รางวัล

๑. ได้รับคัดเลือกเป็นนักวิจัย "ระดับดี" ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้ให้รางวัล พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ
๒. ได้รับคัดเลือกเป็นนักวิจัย "ระดับดีมาก" ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ผู้ให้รางวัล พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

ประสบการณ์วิจัย/ผลงานวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๐ งานวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง” ในตำแหน่งผู้วิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๑ งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรพระพุทธศาสนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๑ งานวิจัยเรื่อง “การวิจัยการปลูกฝังความสุจริตของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๑ งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์และการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๑ งานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๑ งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการสร้างทักษะการเรียนรู้ของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในด้านการบริหารงานบุคคลตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๕” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๑ งานวิจัยเรื่อง “การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับชุมชนชาวพุทธใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๑ งานวิจัยเรื่อง “การปลูกฝังหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้กับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๓ งานวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะและเครือข่ายการจัดการของชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๓ งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๓ งานวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมวัฒนธรรมชุมชนกับการสำรวจวรรณกรรมโบราณ ในเขตลุ่มน้ำโขง” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๓ งานวิจัยเรื่อง “วิจัยย่อยที่ ๓ นวัตกรรมวัฒนธรรมชุมชนกับการสำรวจวรรณกรรมโบราณ ในเขตลุ่มน้ำโขงตอนล่าง” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๓ งานวิจัยเรื่อง “การสร้างเครือข่ายจิตสาธารณะในสังคมพหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาสู่เมืองสันติภาพไร้รอยต่อ” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๓ งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบสันติสุขตามหลักคำสอนทางศาสนาในพื้นที่ภาคกลางและภาคใต้” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

พ.ศ. ๒๕๖๔ งานวิจัยเรื่อง “แท็กซี่คุณธรรม : เครือข่ายและการจัดการในการยกระดับความมีจิตให้บริการที่ดีของผู้ขับแท็กซี่ในเขตกรุงเทพมหานคร” ในตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย

การเผยแพร่ผลงานวิจัย/การตีพิมพ์/การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์และร.ต.ต.พิชัย โอฬารศิริ งานวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๙ – ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมहरรรษา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๕๐๐ เล่ม หน้า ๕๒

๒) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวัฒน์, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ งานวิจัยเรื่อง “สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”

วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้รับทุนวิจัยจากสถาบันวิจัยพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สพย.)

๓) พระครูสุตกิจสโมสรและนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช งานวิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมศีลธรรมและคุณธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนดวนายร้อย อำเภอมือ จังหวัดสงขลา” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศิษศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๓ “การพัฒนาคุณภาพการศึกษา: แนวโน้ม ความท้าทาย และความยั่งยืน” วันที่ ๒๘ - ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมहरรรษา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๙๕

๔) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช และพระมหาวิเชียร วิชรธมโม งานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนอำเภอมือจังหวัดปัตตานี ต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศิษศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐” วันที่ ๒๕ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมहरรรษา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๑๓๓

๕) นางสาวเพ็ญพิมล นิธิสุนทรวงศ์ และนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช งานวิจัยเรื่อง “เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคมสู่การเมืองการปกครองของไทย” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศิษศาสตร์ วิจัย ครั้งที่ ๔ “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐” วันที่ ๒๕ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมहरรรษา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๑๓๐

๖) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช พระมหาวิเชียร วิชรธมโม ขวัญใจ ศรีพารัตน์ และชบา บัวอ่อน งานวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์กระบวนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๑๖๘

๗) เกศินี นันทเสนีย์ ธัญวรรณ์ แม่นยำ และนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช งานวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอมือ จังหวัดปัตตานี” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๑๖๖

๘) Phramahasomkhid Sompanno, Veerasak Bunyadit, Rangsan Wattanachaiwanich, and Phramaha Wichien Kulmanee “Cultivation of Buddhist Doctrines to Children and Youth in the Three Southern Provinces (NICE ๒๐๖)” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๔๕

๙) Pamonrat Chumpoopraviro, Phrakhrusutakitsamosom, and Rangsan Wattanachaiwanich “Cultivating Integrity of Youth in the three Southern Provinces of Thailand (NICE ๒๐๗)” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๔๖

๑๐) Panwalai Sriram, Phramahasomkhid Sompanno (Inkaew), and Rangsan Wattanachaiwanich “Family Violence Affecting Aggression of Children in Three Southern Provinces (NICE ๒๐๘)” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๔๗

๑๑) Veerasak Bunyadit, Pamornrat Chumpoopraviro, and Rangsan Wattanachaiwanich “Teachers’ Perceptions on Participation in Building Cognitive Skills of People Involved in Education in the Field of Personnel Management under Secondary Educational Service Area Office Area XV (NICE ๒๐๙)” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๔๘

๑๒) Phramaha Wichien Kulmanee, Rangsan Wattanachaiwanich, Kwanjai Sriparat, and Ekkarin Sungtong “The Enterprise Risk Management Model of Buddhism in the Three Southern Border Provinces (NICE ๒๑๐)” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๔๙

๑๓) Phrakhrusutakitsamosom (Kotan), Chit Nilwichean, and Rangsan Wattanachaiwanich “The Sangha Administration of Official Monk in three Southern Provinces of Thailand (NICE ๒๑๑)” The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (NICE) ๒๐๑๘. July ๕-๗, ๒๐๑๘ at Phuket, Thailand. P ๕๐

๑๔) วาสนา คงจันทร์, รังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช, พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ไชยยุทธ์ อินบัว, นิเวศน์ มณีรัตนวงศ์ บทความวิชาการ เรื่อง การเขียนบทความในรายวิชาเทคนิคการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒): January - June ๒๐๑๙

๑๕) พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ., พระครูสุตกิจโสโมสร, พระสิริจริยาลังการ, พระพันธ์ ธมมวิโส, รังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช บทความวิชาการ เรื่อง พุทธธรรมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๖๒): January - June ๒๐๑๙

๑๖) เกศินี สังข์เพ็ชร, นฤมล สุขรัตน์, รังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช บทความวิชาการ เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลท่าข้าม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ภายใต้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๒): July - December ๒๐๑๙

๑๗) พรครูภูมิธรรมบัณฑิต, สมนึก จันทโรสดา, ไชยสิทธิ์ อุดมโชคนามอ่อน, รังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช บทความวิชาการ เรื่อง หลักการสื่อสารทางการเมืองสู่กระบวนการการเมืองของไทย. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (๒๕๖๓): January - June ๒๐๒๐

๑๘) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช, พระครูสุตกิจโสโมสร (โกตัน), นายจิตต์ นิลวิเชียร, พระมหาวิเชียร วชิรธมโม และ นายไชยสิทธิ์ อุดมโชคนามอ่อน บทความเรื่อง “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาจุฬาฯ สุรินทร์ ครั้งที่ ๑ (แบบออนไลน์) “พุทธบูรณาการ อารยธรรมวนัมนัฏองแหวก สู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” Buddhist Integration on Vanam Dongrak Civilization towards Sustainable Social Development. วันที่ ๓ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

๑๙) นายจิตต์ นิลวิเชียร, นางสาวปานวลัย ศรีราม และ นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช นำเสนอผลงานวิจัยประเภทโปสเตอร์ เรื่อง “การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับชุมชนชาวพุทธ ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้” ในการประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๗ “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อการ

เปลี่ยนแปลงสู่ความเสมอภาค” Moving Towards Innovative, Transformative, and Equitable Education. ระหว่างวันที่ ๒-๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓

๒๐) รังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, โยธิน ทองเนื้อแข็ง, จารึก ศิริบุพผะ, อำพร มณีเนียม บทความวิชาการ เรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภาครัฐแนวใหม่. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ (๒๕๖๓): July - December ๒๐๒๐

๒๑) ดร.สุชาติ ไหมอ่อน, ศดานนท์ วัฒนธรรม, รังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, ไขยยุทธ์ อินบัว บทความวิชาการ เรื่อง เทคนิคการเขียนบทความวิจัยและบทความวิชาการด้านสังคมศาสตร์. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ (๒๕๖๓): July - December ๒๐๒๐

๒๒) ไขยสิทธิ์ อุดมโซคนามอ่อน, พระสังฆา สายเนตร, พระครูสุตกิจโสภณ, รังสรรค์ วัฒนาชัยวิช บทความวิชาการ เรื่อง หลักพุทธธรรมกับการเชื่อมโยงในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๕ (๒๕๖๔): January - June ๒๐๒๑

๒๓) Chaiyasit Udomchokenamon, Rangsan Wattanachaiwanich, Phracharan Suvaco (Sathan), Thananchai Pattanasing, Phrasarit Sumano, Sanya Kenaphoom. “Innovative Ways of Community Culture and Palm Leaf Literature Survey in Lower Mekong River Basin”. Design Engineering. Articles. VOL ๒๐๒๑: ISSUE ๐๘.

๒๔) Chaiyasit Udomchokenamorn, Phrakrukhsit Wattananukul, Thananchai Pattanasing and Rangsan Wattanachaiwanich. “Innovative Ways of Community Culture and Palm Leaf Literature Survey in Lower Mekong River Basin”. Design Engineering. Articles. VOL ๒๐๒๑: ISSUE ๐๘.

ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)

นายชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์

ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)

Mr.Chumsak Nararatwong

ที่อยู่ปัจจุบัน

กรุงเทพฯ : ๓๙/๑๓๖ หมู่บ้านบุศรีรินทร์ ซอย ๙ ถ.พระยาสุเรนทร์ ๔๐
แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพฯ ๑๐๕๑๐ โทร. ๐๘๙ ๘๑๒
๘๔๗๒

นราธิวาส : ๒๖๐/๒๒ พงศ์นราการพิมพ์ ถ.พิชิตบำรุง อ.เมือง จ.นราธิวาส
๙๖๐๐๐

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี

คณะมนุษยศาสตร์ (B.A.)

(วิชาเอกภาษาอังกฤษ โทสื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปริญญาโท

คณะพัฒนาสังคม (วิชาเอกวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม)

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

การทำงานปัจจุบัน

ช่างภาพ/คนเขียนหนังสืออิสระ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

วิจัย

- ทีมงานวิจัย “วิเคราะห์โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจาก กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม ธนาคารออมสิน” (Social Investment Project : SIP) ในนามของ สมาคมพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

- วิจัยเชิงคุณภาพ “โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและประชาคมจังหวัด พ.ศ.๒๕๕๒” รับผิดชอบหา ‘แกน’ (Agent) ในจังหวัดสุพรรณบุรี ดำเนินการในนาม สมาคมพัฒนาสังคม ร่วมกับ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

- วิจัยชุมชนเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา สตูล โดยสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

- จัดเวทีเสวนาประชาคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในนาม ‘คณะทำงานสื่อสารกับสังคม’ ในคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) โดย ฯพณฯ อานันท์ ปันยารชุน เป็นประธาน กอส.

- จัดเวทีเสวนาชุมชน และค่ายอบรมการอ่าน การเขียน การถ่ายภาพ รวมแล้วกว่า ๑๐๐ ครั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

- วิจัยเชิงคุณภาพ “โครงการศึกษาวิถีชีวิตคนพื้นเมืองดั้งเดิม ‘โอรังอัซลี’ ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส” วัฒนธรรมจังหวัดนราธิวาส กระทรวงวัฒนธรรม

- วิจัยเชิงคุณภาพ “ข้ามมลายู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องช้างทั่วประเทศ ดำเนินการโดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

ผลงานด้านการเขียน

- เอนก สิทธิประศาสน์ : สุภาพบุรุษนักปกครอง, สำนักพิมพ์แสงพระอาทิตย์, ๒๕๔๕
(ประเภทหนังสือ : สารคดีชีวิต)

- ประวัติศาสตร์สมัยหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด, แบ่งปันสำนักพิมพ์, ๒๕๔๕
(ประเภทหนังสือ : สารคดีประวัติศาสตร์)
- สายฝนเหนือปากน้ำบางนรา, แบ่งปันสำนักพิมพ์, ๒๕๔๖
(ประเภทหนังสือ : สารคดีเทิดพระเกียรติ)
- แสงเงาหลังแผ่นฟิล์ม...แจ๊สสยาม, สำนักพิมพ์แสงพระอาทิตย์, ๒๕๔๗
(ประเภทหนังสือ : สารคดีชีวิต)
- บุผาในคิติกาลร็อค กิตติ กิตารปีน, สำนักพิมพ์ พิมพ์บุรพา, ๒๕๔๘
(ประเภทหนังสือ : สารคดีชีวิต)
- จิตวิญญาณระหว่างขุนเขา บุโตะ-สันกาลาศรี, สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๔๙
(ประเภทหนังสือ : บันทึกการเดินทาง)
- ไตรมัยน์ ด้วยพระบารมี, สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๔๙
(ประเภทหนังสือ : สารคดีเทิดพระเกียรติ)
- ได้ความทรงจำ, สำนักพิมพ์ หัวใจเดียวกัน, ๒๕๕๑
(ประเภทหนังสือ : สารคดี)
- เกาะตติวิฤตไฟใต้, สำนักพิมพ์ หัวใจเดียวกัน, ๒๕๕๑
(ประเภทหนังสือ : รวมบทความ)
- สายหมอกใต้เงาจันทร์, สำนักพิมพ์ หัวใจเดียวกัน, ๒๕๕๒
(ประเภทหนังสือ : สารคดีชีวิต)
- อยู่อย่างประมาณ (อดิเรกสาร), สำนักพิมพ์ หัวใจเดียวกัน, ๒๕๕๒
(ประเภทหนังสือ : สารคดีชีวิต)
- พระนาย (สุวรรณรัฐ), บ ำ ง น ร ำ สำนักพิมพ์, ๒๕๕๕
(ประเภทหนังสือ : สารคดีชีวิต)
- วัฒนธรรมอาหารไทยสู่การมีโภชนาการที่ดี (ภาคใต้), คณะกรรมการอาหารและยา (อ.ย.)
กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๖
(ประเภทหนังสือ : สารคดีประวัติศาสตร์)
- ลวดลายและเรื่องราว ณ ชายแดนใต้, กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๖
(ประเภทหนังสือ : สารคดีประวัติศาสตร์)
- ไม่ยอมแพ้, บางนราสำนักพิมพ์, ๒๕๕๗
(ประเภทหนังสือ : สารคดีชีวิต)
- แสง-ส่ง-เสียง, สำนักพิมพ์พิศเพลิน, ๒๕๕๘
(ประเภทหนังสือ : ภาพถ่ายและความเรียง)
- แผ่นดินวัยเยาว์, ไทยดอควิเมนทารี, ๒๕๖๐
(ประเภทหนังสือ : สารคดีเทิดพระเกียรติ ตามรอย ร.๙ ที่โลซานน์ สวิสเซอร์แลนด์)
- ใฝ่งามนามเบตง, อำเภอบेतง, ๒๕๖๐
(ประเภทหนังสือ : สารคดีประวัติศาสตร์)

รางวัลด้านการเขียน และอื่นๆ

- รางวัลยอดเยี่ยม โครงการประกวดงานเขียนสารคดีชีวิตรางวัล คน คั่น คน ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๗ จากเรื่อง *บุปผาในศัตกาลร็อค กิตติ กิตาร์ป็น*
- ได้รับโล่เชิดชูเกียรติ เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สาขาวรรณศิลป์ จากกระทรวงวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๕๓
- รางวัล ตราอวอร์ด รางวัลสำหรับคนปลุกหัวใจสังคมด้วย “หัวใจโพธิสัตว์” มุ่งเชิดชูและยกย่องผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีคุณธรรม เป็นต้นแบบการใช้ชีวิตที่ดีงาม และทำงานเกื้อกูลสังคม มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน โดย เสถียรธรรมสถาน ประจำปี ๒๕๕๖
- รางวัลชมเชย โครงการประกวดสารคดีเรื่องเล่า “หมอในดวงใจ” จากเรื่อง “ดั่งดวงดาว” โดย แพทย์สภา ปี ๒๕๕๗
- หนังสือสารคดี *แสง-ใต้-เงา* เข้ารอบสุดท้ายในการประกวดงานเขียนรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ประเภทสารคดี ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๘



ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ – นามสกุล พระครูสุตกิจสโมสร
วัน/เดือน/ปีเกิด ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๖
ที่อยู่ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รุสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี
จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู สาขา ครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๔ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา:วิชาการบริหารการจัดการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การทำงานปัจจุบัน

ตำแหน่งอาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

ผลงานวิจัย

พ.ศ. ๒๕๕๙

พระครูสุตกิจสโมสรและนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช.(๒๕๕๙).แนวทางส่งเสริมศีลธรรมและคุณธรรม
ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนโรงเรียนดาวนายร้อย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.โครงการประชุม
วิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๓ เรื่อง“การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : แนวโน้ม ความท้าทาย และ
ความยั่งยืน”คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๒๘-๒๙ กรกฎาคม
๒๕๕๙. หน้า ๔๓๘-๔๔๔. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๓๑๒-๖ (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี)

พ.ศ. ๒๕๖๑

พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน) ดร.จิตต์ นิลวิเชียร และ นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช. (๒๕๖๑). ปัจจัยที่
ส่งผลต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์และการพัฒนาสังคมของ พระสังฆาธิการในสามจังหวัดชายแดนใต้ แหล่ง
ทุนจาก สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย งบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท
(ตำแหน่งหัวหน้าโครงการวิจัย)

นางสาวภมรรัตน์ ชุมภูประวิโร พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน) และ นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช.
(๒๕๖๑). การวิจัยการปลูกฝังความสุจริตของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ แหล่งทุนจาก สถาบันวิจัยพุทธ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย งบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท (ตำแหน่งนักวิจัย)

พ.ศ. ๒๕๖๓

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ผศ. (กุลมณี), พระครูสุตกิจสโมสร โกตัน, พระพันธ์ ธมมวิโส (อนันตะ
พงศ์), ดร.สุชาติ ใหม่อ่อน, นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวิช, นายวีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, นางสาวภมรรัตน์ ชุมภูประวิ
โร และ นางสาวปานวลัย รัตนบุตรศรี. (๒๕๖๓). การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะและเครือข่ายการจัดการ
ของชุมชนสร้างสรรค์ในสังคมไทย แหล่งทุนจาก กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (กสว.) :
งบประมาณปกติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบประมาณ ๓๘๐,๐๐๐ บาท (ตำแหน่งนักวิจัย)

บทความทางวิชาการ

พ.ศ. ๒๕๖๐

นายวีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์และพระครูสุตกิจสโมสร.(๒๕๖๐).แนวทางการจัดการเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนใต้.โครงการประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ (Educational Research Conference ๔th) “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐ (Innovative Education for Thailand ๔.๐)” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๒๕-๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐. หน้า ๗๔๖-๗๕๘. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๔๐๙-๒

พ.ศ. ๒๕๖๑

ขวัญฤทัย แวสุวรรณ เปมิกา นวลปิ่น และ พระครูสุตกิจสโมสร.(๒๕๖๑).การศึกษาคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี.การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ The ๕th National and ๓rd International Conference on Education (Nice) ๒๐๑๘ “Education, Leadership, and Innovation in Learning Society” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๔-๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑. หน้า ๑๑๗๓-๑๑๘๓. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๔๗๕-๗

Pamonrat Chumpoopraviro, Phrakhrusutakitsamosom, and Rangsan Wattanachaiwanich “Cultivating Integrity of Youth in the three Southern Provinces of Thailand (NICE 207)” The 5th National and 3rd International Conference on Education (NICE) 2018. July 5-7, 2018 at Phuket, Thailand. P 46

Phrakhrusutakitsamosom (Kotan), Chit Nilwichean, and Rangsan Wattanachaiwanich “The Sangha Administration of Official Monk in three Southern Provinces of Thailand (NICE 211)” The 5th National and 3rd International Conference on Education (NICE) 2018. July 5-7, 2018 at Phuket, Thailand. P 50

พ.ศ. ๒๕๖๒

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, พระครูสุตกิจสโมสร, พระศรีจริยาลังการ, พระพันธ์ ธมมวิโส และ รังสรรค์ วัฒนาชัยวนิช. (๒๕๖๒). พุทธธรรมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๑(๑) มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๒.

ชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์, พระครูสุตกิจสโมสร, ศदानนท์ วัตตธรรม, วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์ และจักรธ สิริแสง. (๒๕๖๒). การแก้ปัญหาคอร์รัปชันตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในสังคมไทย. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๑(๒) กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๒.

พ.ศ. ๒๕๖๓

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, ธนาคม รื่นพานิช, พระครูสุตกิจสโมสร และจารึก ศิรินุพงศ์. (๒๕๖๓). ภาวะผู้นำในสังคมไทย. วารสารมหาจุฬาทานีปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒(๔) กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๓.

รังสรรค์ วัฒนชัยวัฒน์, พระครูสุตกิจสโมสร (โกตัน), จิตต์ นิลวิเชียร, พระมหาวิเชียร วชิรธมโม และ ไชยสิทธิ์ อุดมโชคนามอ่อน (๒๕๖๓). การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาจุฬาฯ สุรินทร์ ครั้งที่ ๑ (แบบออนไลน์) “พุทธบูรณาการ อารยธรรมอันมั่งคั่งแห่งการพัฒนที่ยั่งยืน” วันที่ ๓ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๖๔

พระครูสุตกิจสโมสร, ไชยสิทธิ์ อุดมโชคนามอ่อน, พระสังฆาน สายเนตร และรังสรรค์ วัฒนชัยวัฒน์. (๒๕๖๔). หลักพุทธธรรมกับการเชื่อมโยงในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารมหาจุฬาลงกรณปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๓(๕) มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๔.

พระมหาวิเชียร วชิรธมโม, สมนึก กุลมณ, อังคาร กาญจนเพชร, และพระครูสุตกิจสโมสร. (๒๕๖๔). บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทยยุคปัจจุบัน. วารสารมหาจุฬาลงกรณปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๓(๖) กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๔.

พ.ศ. ๒๕๖๕

สุชาติ ไหมอ่อน, ธนาคม รื่นพานิช, พระศรีจริยาลังการ และพระครูสุตกิจสโมสร. (๒๕๖๕). หลักสันนิสิตศีลกับการพัฒนาชีวิตให้มีความสุข. วารสารมหาจุฬาลงกรณปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๔(๓) มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๕.